ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ

អគ្គនាយកដ្ឋានអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ

ការព្យាករណ៍ទីផ្សារកម្លាំងពលកម្មនៅកម្ពុជា ឆ្នាំ២០១៧-២០២៧

គម្រោងអភិវឌ្ឍន៍វិស័យអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ

ADB/AFD Loan No.3167/8305-CAM

ឆ្នាំ២០២០

អារម្ភកថា

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជានីតិកាលទី៦ ក្រោមការដឹកនាំដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់របស់ **សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា** បានដាក់ចេញនូវយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណដំណាក់កាលទី៤ ដើម្បី **កំណើន ការងារ សមធម៌** និង**ប្រសិទ្ធភាព** ក្នុងការកសាងមូលដ្ឋានឆ្ពោះទៅកាន់ការសម្រេចឱ្យបាននូវចក្ខុវិស័យកម្ពុជា ឆ្នាំ២០៣០ និងឆ្នាំ២០៥០ ដោយបានផ្តល់អាទិភាពខ្ពស់ជាងគេបំផុតលើការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្សប្រកបដោយ ចំណេះដឹង សមត្ថភាព ជំនាញ សីលធម៌វិជ្ជាជីវៈ និងផលិតភាពការងារខ្ពស់។ ដើម្បីសម្រេចបាននូវចក្ខុវិស័យនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានដាក់ចេញនូវគោលនយោបាយ និងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិសំខាន់ៗជាច្រើន ពិសេសបានដាក់ឱ្យអនុវត្តនូវ **គោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍វិស័យឧស្សាហកម្មកម្ពុជា ឆ្នាំ២០១៥-២០២៥ គោលនយោបាយជាតិស្តីពីមុខរបរ និងការងារ ឆ្នាំ២០១៥-២០២៥** និង**គោលនយោបាយជាតិស្តីពីការអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ ឆ្នាំ២០១៧-២០២៥**។

ដើម្បីចូលរួមគាំទ្រយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណដំណាក់កាលទី៤ របស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ បានដាក់ចេញនូវ**ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍វិស័យការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ ឆ្នាំ២០១៩-២០២៣** ដោយនៅក្នុងយុទ្ធសាស្ត្រទី២ គឺបានកំណត់អំពី **"ការធ្វើទំនើបកម្មប្រព័ន្ធអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ"**។ ជាក់ស្តែង អគ្គនាយកដ្ឋានអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ តាមរយៈគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍វិស័យអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាវិជ្ជាជីវៈ (TVETSDP/ADB Loan No. 3167-CAM (COL) & AFD Loan No. 8305-CAM (AFD) បាននិងកំពុងដើរតួយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការគាំទ្រ និងអនុវត្តនូវផែនការសកម្មភាពរបស់គោលនយោបាយជាតិ និងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រខាងលើនេះ ដែលមានគោលបំណងបួន គឺ ១)បង្កើនការទទួលបានកម្មវិធីអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ ២)កែលម្អគុណភាព និងភាពឆ្លើយតបនៃប្រព័ន្ធអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ ៣)បង្កើនការចូលរួមរបស់និយោជកក្នុងការផ្តល់ការអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ និង ៤)ពង្រឹងអភិបាលកិច្ច និងការគ្រប់គ្រងប្រព័ន្ធអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ។ នៅក្នុងនោះ គម្រោងបានសិក្សាអំពីការព្យាករណ៍ទីផ្សារកម្លាំងពលកម្មនៅកម្ពុជា ដែលមានចំណុចសំខាន់ដូចខាងក្រោម៖

- ការវិភាគ និងផ្សព្វផ្សាយពីតម្រូវការកម្លាំងពលកម្ម (ជំនាញ) លើទីផ្សារការងារ
- វិស័យអាទិភាពដែលកំពុងជំរុញការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច សង្គម នៅកម្ពុជា
- ការផ្គូផ្គងរវាងអ្នកមានតម្រូវការ និងអ្នកផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាល (គម្លាតជំនាញ)។

អគ្គនាយកដ្ឋានអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ សង្ឃឹមយ៉ាងមុតមាំថា សៀវភៅស្តីពី **"ការព្យាករណ៍ទីផ្សារកម្លាំងពលកម្មនៅកម្ពុជា ឆ្នាំ២០១៧-២០២៧"** នឹងផ្តល់ជាទស្សនាទាន និងវិធីសាស្ត្រក្នុងការវិភាគ និងព្យាករណ៍ពីតម្រូវការ និងការផ្គត់ផ្គង់កម្លាំងពលកម្មដែលស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធអាចយកទៅប្រើប្រាស់ដើម្បីអនុវត្តលើការងារជាក់ស្តែង និងរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រក្នុងការពង្រឹងគុណភាព និងការប្រកួតប្រជែងនៃទីផ្សារការងារនៅកម្ពុជា។

ថ្ងៃ ចន្ទ ៩កើត ខែអាសាឍ ឆ្នាំជូត ទោស័ក ព.ស.២៥៦៤

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី២៩ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២០

អគ្គនាយក

ហ៊ីង ស៊ីដេត

មាតិកា

អក្សរកាត់ ix

សេចក្តីសង្ខេប x

ផ្នែកទី១៖ ក្របខ័ណ្ឌនៃការវិភាគ **២**

១.១ សេចក្តីផ្តើម **៣**

១.២ ក្របខ័ណ្ឌនៃការវិភាគ៖ គំរូលំហូរនៃទីផ្សារការងារ (The Analytical Framework: A Stock-flow Model of The Labor Market) **៣**

១.៣ ប្រព័ន្ធអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ (TVET) **និងការចូលក្នុងកម្លាំងពលកម្ម** **៥**

១.៣.១ ការកំណត់ការចេញពីប្រព័ន្ធ TVET ៥

១.៣.២ ចំនួននៃកំណើន (Number of Births) ៦

១.៣.៣ ចំនួនប្រជាជនក្នុងវ័យបណ្តុះបណ្តាល ៧

១.៣.៤ ទិដ្ឋភាពទូទៅនៃការចុះឈ្មោះចូលរៀនក្នុងប្រព័ន្ធអប់រំ និងប្រព័ន្ធ TVET នាពេលបច្ចុប្បន្ន ៨

១.៣.៥ ការចុះឈ្មោះចូលរៀនក្នុងសាលារៀន ១០

១.៣.៦ អត្រាចុះឈ្មោះចូលរៀន ១២

ផ្នែកទី២៖ ការប៉ាន់ស្មានការផ្គត់ផ្គង់កម្លាំងពលកម្មទាក់ទងនឹងលំហូរ **១៥**

២.១ លំហូរនៃប្រព័ន្ធអប់រំ៖ ការចូលរៀន និងការចាកចេញ **១៥**

២១.១. ចំនួនអ្នកចាកចេញសរុប (Total Exits) ១៦

២.១.២ ចំនួនអ្នកចាកចេញពីប្រព័ន្ធអប់រំសរុបក្នុងរយៈពេលពីឆ្នាំ២០០៦ ដល់ ២០១៧ ១៧

២.១.៣ ចំនួនអ្នកចាកចេញពីប្រព័ន្ធអប់រំសរុបតាមភេទ ប្រភេទ និងឆ្នាំ ១៨

២.១.៤ ចំនួនអ្នកចាកចេញពីប្រព័ន្ធអប់រំទៅតាមកម្រិតនៃការអប់រំ ១៩

២.១.៥ ការចេញពីប្រព័ន្ធអប់រំតាមរយៈការទទួលបានកម្រិតនៃការអប់រំ ២១

២.២ សូចនាករលំហូរ (Flow Indicators) **២១**

២.២.១ ត្រួតថ្នាក់ ២២

២.២.២ បោះបង់ការសិក្សា ២៣

ផ្នែកទី៣៖ ការព្យាករណ៍តម្រូវការពលកម្ម **២៥**

៣.១ ការវិវត្តន៍សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា៖ ផលិតកម្ម ការងារ និងផលិតភាព **២៦**

៣.១.១ ផលិតកម្មសរុប ២៦

៣.១.២ តម្លៃបន្ថែមសរុបតាមវិស័យសេដ្ឋកិច្ច ២៧

៣.១.៣ ចំណែកផលិតកម្មនៃវិស័យសំខាន់ៗ ៣០

៣.២ មែកធាងនៃសេដ្ឋកិច្ច (The Branches) **៣១**

៣.២.១ កសិកម្ម ៣១

៣.២.២ ឧស្សាហកម្ម ៣២

៣.២.៣ កម្មន្តសាល ៣៣

៣.២.៤ សេវាកម្ម ៣៤

៣.៣ ការចូលរួមចំណែកនៃវិស័យសំខាន់ៗក្នុងការបង្កើនតម្លៃបន្ថែម ៣៥

៣.៤ ការចូលរួមចំណែកនៃមែកធាងសេដ្ឋកិច្ច ៣៦

ផ្នែកទី៤៖ ការវិវឌ្ឍន៍នៃពលរដ្ឋក្នុងវ័យការងារ (WAP) កម្លាំងពលកម្ម និងការងារ ៣៨

៤.១ ពលរដ្ឋក្នុងវ័យការងារ កម្លាំងពលកម្ម និងការងារ ៣៩

៤.២ តួនាទីស្ត្រីក្នុងទីផ្សារការងារ ៤៥

ផ្នែកទី៥៖ សេណារីយ៉ូទីផ្សារការងារ ឆ្នាំ២០១៧-២០២៧ ៥០

៥.១ តម្រូវការកម្លាំងពលកម្មក្នុងលក្ខខណ្ឌលំហូរ ឆ្នាំ២០១៧-២០២៧ ៥២

៥.១.១ រចនាសម្ព័ន្ធការងារ ៥៣

៥.១.២ សេណារីយ៉ូនៃតម្រូវការកម្លាំងពលកម្ម ៥៨

៥.២ ការផ្គត់ផ្គង់កម្លាំងពលកម្មក្នុងលក្ខខណ្ឌផ្គត់ផ្គង់ និងលំហូរ ៦៧

៥.២.១ ការព្យាករណ៍ការផ្គត់ផ្គង់កម្លាំងពលកម្មក្នុងលក្ខខណ្ឌលំហូរ ៦៨

៥.២.២ សេណារីយ៉ូការផ្គត់ផ្គង់កម្លាំងពលកម្មតាមកម្រិតអប់រំ ៦៨

ផ្នែកទី៦៖ សេណារីយ៉ូប្រាំឆ្នាំ ២០១៧-២០២២ ៧២

៦.១ សេចក្តីផ្តើម ៧៣

៦.២ តម្រូវការកម្លាំងពលកម្មតាមវិស័យ ៧៤

៦.២.១ មុខរបរ និងជំនាញ ៧៦

៦.២.២ តម្រូវការជំនាញ និងតម្រូវការបណ្តុះបណ្តាល ៧៧

៦.៣ ផ្នែកផ្គត់ផ្គង់៖ ប្រព័ន្ធអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ ៨២

៦.៣.១ ការចុះឈ្មោះចូលរៀន និងវគ្គបណ្តុះបណ្តាល (C1, C2 and C3) ៨២

៦.៣.២ សិស្សដែលបញ្ចប់ការសិក្សាជំនាញ (C1, C2 and C3) ៨៥

៦.៤ ឧត្តមសិក្សា ៨៥

៦.៤.១ ការចុះឈ្មោះចូលរៀន ៨៥

៦.៤.២ សិស្សដែលបញ្ចប់ការសិក្សា ៨៦

៦.៥ សិស្សបញ្ចប់ពីប្រព័ន្ធអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ និងទីផ្សារការងារ ៨៧

ផ្នែកទី ៧ ៖ សង្ខេប និងការផ្តល់យោបល់ពីគោលនយោបាយ ៩០

ឯកសារយោង ១០១

ឧបសម្ព័ន្ធ ១០២

ឧបសម្ព័ន្ធទី១៖ និន្នាការប្រជាសាស្ត្រ ១០២

ឧបសម្ព័ន្ធទី២៖ ការអប់រំទូទៅ ១០៩

ឧបសម្ព័ន្ធទី៣៖ ទីផ្សារការងារសម្រាប់ទស្សនៈរយៈពេលវែង ១១៦

បញ្ជីរូបភាព និងតារាង

បញ្ជីរូបភាព

រូបភាពទី១. លំហូរតំណាងទីផ្សារការងារ ៣

រូបភាពទី២. ចំនួនកំណើតក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ចាប់ពីឆ្នាំ ១៩៥០ ដល់២១០០(គិតជាពាន់) ៦

រូបភាពទី៣. ប្រទេសកម្ពុជា compulsory and post-compulsory school age population in thousand 1980-2010 ៨

រូបភាពទី៤. ការចុះឈ្មោះ និងប្រជាជនដែលគ្រប់អាយុបណ្តុះបណ្តាល ការបែងចែក%តាមកម្រិតនៃការអប់រំ និងក្រុមអាយុដែលត្រូវគ្នាចាប់ពីឆ្នាំ២០១៦ និង ២០១៧ ១០

រូបភាពទី៥. ប្រទេសកម្ពុជា ភាពខុសគ្នារវាង GER និង NER តាមភេទ និងកម្រិតអប់រំក្នុងឆ្នាំសិក្សា ២០១៥/១៦ និង ២០១៧/១៨ ១៣

រូបភាពទី៦. ប្រទេសកម្ពុជា ភាពខុសគ្នារវាងសិស្សប្រុស និងស្រីក្នុង GER និង NER តាមកម្រិតអប់រំក្នុងឆ្នាំសិក្សា ២០០៥/២០០៦ និង ២០១៧/២០១៨ ១៤

រូបភាពទី៧. ការចូលរៀន ការចេញពីប្រព័ន្ធអប់រំ និងសមតុល្យនៃការចុះឈ្មោះចូលរៀន (ចំនួនសរុបពីឆ្នាំសិក្សា ២០០៥/០៦ និង ២០១៦/២០១៧) ១៧

រូបភាពទី៨. សិស្សប្រុស និងស្រី ចំនួនចូលរៀនថ្មី សិស្សដែលចេញ និងសមតុល្យនៃការចុះឈ្មោះចូលរៀនចាប់ពីឆ្នាំសិក្សា ២០០៥/២០០៦ ដល់ ២០១៦/១៧ ១៨

រូបភាពទី៩. ការបោះបង់ការសិក្សា តាមភេទ និងកម្រិតនៃការអប់រំទៅតាមកម្រិត ឆ្នាំសិក្សា២០០៥/២០០៦ និង២០១៦/១៧ ២០

រូបភាពទី១០. អត្រាត្រួតថ្នាក់តាមភេទ និងអាយុ តាមឆ្នាំសិក្សា២០០៥/០៦ និង ២០១៧/១៨ ២២

រូបភាពទី១១. ការបោះបង់ការសិក្សា %តាមកម្រិត ឆ្នាំ២០០៥/០៦ និង២០១៦/១៧ %ស្ត្រីតាមកម្រិត ២៤

រូបភាពទី១២. អត្រាបោះបង់ការសិក្សាតាមកម្រិតថ្នាក់ និងភេទក្នុងឆ្នាំសិក្សា ២០០៥/០៦ និង២០១៦/១៧ (តាមភេទ) ២៤

រូបភាពទី១៣. អត្រាកំណើត ផ.ស.ស. (GDP) ពីឆ្នាំ២០០០/០១ ទៅ ២០១៦/១៧ ២៧

រូបភាពទី១៤. កសិកម្ម តម្លៃបន្ថែមដុល និងអត្រាកំណើនចាប់ពីឆ្នាំ២០០០/០១ ទៅ ២០១៦/១៧ ២៨

រូបភាពទី១៥. ឧស្សាហកម្ម តម្លៃបន្ថែមដុល អត្រាកំណើនចាប់ពីឆ្នាំ២០០០/០១ ដល់ ២០១៦/១៧ ២៩

រូបភាពទី១៦. សេវាកម្ម តម្លៃបន្ថែមដុល អត្រាកំណើនចាប់ពីឆ្នាំ២០០០/០១ ដល់ ២០១៦/១៧ ២៩

រូបភាពទី១៧. តម្លៃបន្ថែមដុលនៅថ្លៃបច្ចុប្បន្ន និងការបែងចែក%តាមវិស័យសេដ្ឋកិច្ចចម្បងចាប់ពីឆ្នាំ២០០០-២០១៧ ៣០

រូបភាពទី១៨. វិស័យកសិកម្ម សមាសភាព%នៃផលិតកម្មតាមមែកធាងសេដ្ឋកិច្ច (តម្លៃបច្ចុប្បន្ន) ពីឆ្នាំ២០០០-២០១៧ ៣១

រូបភាពទី១៩. តម្លៃឧស្សាហកម្មបន្ថែម សមាសភាព%ដោយអនុផ្នែកសំខាន់ (តម្លៃបច្ចុប្បន្ន) ឆ្នាំ២០០០-២០១៧ ៣២

រូបភាពទី២០. កម្មន្តសាល ដែលជាចំណែកមែកធាងសេដ្ឋកិច្ចសំខាន់ៗក្នុងឆ្នាំ២០០០ និង ២០១៧ ៣៣

រូបភាពទី២១. សេវាកម្ម តម្លៃបន្ថែម សមាសភាព%ដោយមែកធាងសេដ្ឋកិច្ចសំខាន់ៗ (តម្លៃបច្ចុប្បន្ន) ឆ្នាំ២០០០ និង ឆ្នាំ ២០១៧ ៣៤

រូបភាពទី២២. ការចូលរួមចំណែកក្នុងវិស័យសេដ្ឋកិច្ចសំខាន់ៗទាំងបីដល់កំណើន នៃតម្លៃបន្ថែមក្នុងឆ្នាំ២០០០-២០០៩, ២០០៩-២០១៧ និងពីឆ្នាំ២០១៦ ដល់ ២០១៧ ៣៥

រូបភាពទី២៣. ការផ្លាស់ប្តូរដែលរួមចំណែកពីមែកធាងសេដ្ឋកិច្ចចំនួន២១ ក្នុងចន្លោះឆ្នាំ២០០០-២០០៩ និង ២០០៩-២០១៧ ៣៧

រូបភាពទី២៤. %ចំណែកការងារនៃវិស័យសេដ្ឋកិច្ច ចាប់ពីឆ្នាំ២០០៧-២០១៧ ៤១

រូបភាពទី២៥. ការងារសរុបតាមស្ថានភាព សមាសភាព%នៅឆ្នាំ២០០៧, ២០១២ និង ២០១៧ ៤២

រូបភាពទី២៦. អត្រាមានការងារធ្វើ កំណើន%នៃក្រុមដែលមានការងារទៅតាមកម្រិតនៃការអប់រំខុសៗគ្នាចាប់ពីឆ្នាំ២០១២-២០១៧ ៤៤

រូបភាពទី២៧. អត្រានៃការងារ (អាយុ១៥-៦៤) និងដោយក្រុមអាយុសំខាន់ឆ្នាំ២០០៧ និង ២០១៧ ៤៥

រូបភាពទី២៨. %នៃស្ត្រីលើការងារសរុប និងវិស័យសេដ្ឋកិច្ចចម្បង ឆ្នាំ២០០៧ និង ២០១៧ ៤៥

រូបភាពទី២៩. ស្ត្រីដែលមានការងារធ្វើទៅតាមស្ថានភាពការងារឆ្នាំ២០០៧ និង ២១០៧ និងភាពខុសគ្នា ៤៦

រូបភាពទី៣០. %ស្ត្រីក្នុងមុខរបរនីមួយៗឆ្នាំ២០០៧ និង២០១៧ ៤៧

រូបភាពទី៣១. ការងារសម្រាប់ក្រុមដែលមានអាយុពី១៥-២៤ឆ្នាំនិងការបែងចែកតាមកម្រិតនៃការអប់រំដែលទទួលបានឆ្នាំ២០១៧ ៤៨

រូបភាពទី៣២. អត្រាការងាររបស់ស្ត្រីតាមក្រុមអាយុក្នុងឆ្នាំ២០០៧ និង ២០១៧ និងភាពខុសគ្នា ៤៩

រូបភាពទី៣៣. អត្រាការងារជាក់លាក់របស់បុរស និងស្ត្រីតាមក្រុមអាយុ និងភាពខុសគ្នាតាមភេទក្នុងឆ្នាំ២០១៧ ៤៩

រូបភាពទី៣៤. ការងារតាមកម្រិតនៃការអប់រំ (គិតជាខ្ទង់ពាន់) និង%ឆ្នាំ២០០៧, ២០១២ និង ២០១៧ ៥៤

រូបភាពទី៣៥. ចំនួនការងារតាមក្រុមអាយុសំខាន់ៗ និងសមាសភាព%តាមឆ្នាំ២០០៧, ២០១២,និង២០១៧ ៥៥

រូបភាពទី៣៦. ការងារ តាមវ័យជំនាន់ដែលចូលក្នុងការងារ និងចេញពីការងារទៅតាមក្រុមអាយុ (គិតជាខ្ទង់ពាន់) ចាប់ពីឆ្នាំ២០០៧-២០១៧ ៥៦

រូបភាពទី៣៧. ការងារ វ័យអ្នកដែលចូលក្នុងវិស័យការងារ ចេញពីវិស័យការងារ និងតុល្យភាព (គិតជាខ្ទង់ពាន់) ចាប់ពីឆ្នាំ២០០៧-២០១៧ ៥៦

រូបភាពទី៣៨. ការកើនឡើងការងារសរុបជាមធ្យមប្រចាំឆ្នាំ និងការងារក្នុងវិស័យបីសំខាន់ៗ (កសិកម្ម ឧស្សាហកម្ម និងសេវាកម្ម) រវាងឆ្នាំ២០១១ និង ២០១៧ (តម្លៃគិតជាពាន់) ៦០

រូបភាពទី៣៩. ការងារតាមវិស័យសេដ្ឋកិច្ចសំខាន់ៗ តម្លៃជាក់ស្តែងសម្រាប់អំឡុងឆ្នាំ២០០៧-២០១៧ និងតម្លៃព្យាករណ៍សម្រាប់ឆ្នាំ២០១៧-២០២៧ ៦២

របភពទី៤០. ការផ្គត់ផ្គង់ពលកម្មក្នុងលក្ខខណ្ឌលំហូរ (គិតជាខ្ទង់ពាន់) ឆ្នាំ២០០៨-២០២៧ ៦៨

រូបភាពទី៤១. រចនាសម្ព័ន្ធនៃអ្នកដែលចេញពីប្រព័ន្ធអប់រំតាមកម្រិតនៃការអប់រំក្នុងឆ្នាំ២០២៧ ក្នុងជម្រើសនៃសេណារីយ៉ូទាំងពីរនៃអត្រាឆ្លងភូមិសិក្សា និងភាពខុសគ្នា ៧០

រូបភាពទី៤២. ចំនួនអ្នកដែលចូលក្នុងវ័យគ្រប់អាយុធ្វើការ និងអ្នកចេញពីប្រព័ន្ធអប់រំ (សេណារីយ៉ូទី២) (តម្លៃគិតជាខ្ទង់ពាន់) ឆ្នាំ២០១៨-២០២៧ ៧០

រូបភាពទី៤៣. ចំនួននិស្សិតដែលបញ្ចប់ការសិក្សាតាមកម្រិត និងតាមប្រភេទគ្រឹះស្ថានក្នុងឆ្នាំសិក្សា២០១៧-២០១៨ ៨៦

តារាង

តារាងទី១. ចំនួនប្រជាជនដែលមានអាយុបណ្តុះបណ្តាលក្នុងប្រទេសកម្ពុជា តាមក្រុមអាយុ តម្លៃដាច់ខាតគិតជាខ្ទង់ពាន់ និង% ចាប់ពីឆ្នាំ១៩៨០ ដល់ ២០៥០ ៧

តារាងទី២. ប្រទេសកម្ពុជា; ចំនួនប្រជាជនដែលគ្រប់អាយុទទួលការបណ្តុះបណ្តាលទៅតាមក្រុមអាយុ បម្រែបម្រួលជា% ចាប់ពីឆ្នាំ១៩៨០ ដល់ ២០១៥ និងពីឆ្នាំ២០១៥ ដល់ ២០៥០ ៨

តារាងទី៣. ប្រទេសកម្ពុជា; ការចូលរៀន, ចំនួនប្រជាជនដែលបណ្តុះបណ្តាល និងអនុបាតរវាងការចូលរៀន និងចំនួនប្រជាជនទៅតាមអាយុ ឆ្នាំសិក្សាពី២០១៦ដល់២០១៧ និង ២០១៧ដល់២០១៨ (គិតជាពាន់) ៩

តារាងទី៤. ចំនួនចុះឈ្មោះចូលរៀនក្នុងប្រទេសកម្ពុជា គ្រប់អាយុ និងលើសអាយុចូលរៀនចាប់ពីឆ្នាំសិក្សា២០០៥/២០០៦ ដល់ឆ្នាំសិក្សា២០១៧/២០១៨ ១០

តារាងទី៥. ការចុះឈ្មោះចូលរៀនក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ការបែងចែក%នៃសិស្សដែលលើសអាយុទៅតាមកម្រិតនៃការអប់រំ និងអត្រា%លើការចុះឈ្មោះចូលរៀនសរុបឆ្នាំ២០០៥-០៦ និង ២០១៧-១៨ ១១

តារាងទី៦. ការចុះឈ្មោះចូលរៀនក្នុងប្រទេសកម្ពុជា %នៃសិស្សស្រីដែលគ្រប់អាយុ លើសអាយុចូលរៀនឆ្នាំសិក្សា២០០៥-០៦ និង ២០១៧-១៨ ១២

តារាងទី៧. ប្រទេសកម្ពុជា អត្រារួមនៃការសិក្សា និងអត្រារួមពិតនៃការមានការងារធ្វើតាមភេទ ចាប់ពីឆ្នាំ២០០៥/២០០៦ និង ២០១៧/២០១៨ ១៣

តារាងទី៨. ការចុះឈ្មោះចូលរៀន ចាកចេញ និងភាពខុសគ្នានៃការចុះឈ្មោះតាមភេទឆ្នាំ២០០៦ និងឆ្នាំ២០១៧ ១៨

តារាងទី៩. ការចេញពីការអប់រំសរុបទៅតាមភេទ ប្រភេទ និងឆ្នាំ ចាប់ពីឆ្នាំ២០០៦ ដល់ ២០១៧ ១៩

តារាងទី១០. ការបោះបង់ការសិក្សាតាមភេទ និង%នៃសិស្សស្រីដែលចេញពីការអប់រំ ឆ្នាំសិក្សា២០០៥/០៦ និង ២០១៦/១៧ ១៩

តារាងទី១១. ការចេញពីការអប់រំសរុបទៅតាមភេទ ប្រភេទ និងឆ្នាំ ចាប់ពីឆ្នាំ២០០៦ ដល់ ២០១៧ ១៩

តារាង១២. ការចេញពីការអប់រំសរុប តាមការទទួលបានពីការអប់រំ តម្លៃដាច់ខាត និង%ចាប់ពីឆ្នាំ២០០៥ ដល់ ២០១៧ ២១

តារាងទី១៣. សិស្សត្រួតថ្នាក់តាមភេទ និងកម្រិតនៃការអប់រំ តម្លៃដាច់ខាត និងអត្រាត្រួតថ្នាក់ ២២

តារាងទី១៤. ការបោះបង់ការសិក្សាតាមភេទ និងកម្រិតនៃការអប់រំ តម្លៃដាច់ខាតគិតជាខ្ទង់ពាន់ និងអត្រាត្រួតថ្នាក់ ២៣

តារាងទី១៥. តម្លៃបន្ថែមដុលសរុប តាមវិស័យ និង ផ.ស.ស. ចាប់ពីឆ្នាំ២០០០-២០១៧ តម្លៃ២០០០ថេរ គិតជាពាន់លានរៀល ២៦

តារាងទី១៦. វិស័យសេដ្ឋកិច្ចចម្បងៗ អត្រាកំណើនជាមធ្យមចាប់ពីឆ្នាំ២០០០-២០០៧ ឆ្នាំ២០០០-២០០៩ និងឆ្នាំ២០០៩-២០១៧ ២៧

តារាងទី១៧. កសិកម្ម តម្លៃបន្ថែម អត្រាកំណើនជាមធ្យមប្រចាំឆ្នាំនៃមែកធាងសេដ្ឋកិច្ចសំខាន់ៗចាប់ពីឆ្នាំ២០០០-២០០៩ ឆ្នាំ២០០៩-២០១៧ និងពីឆ្នាំ២០០០-២០១៧ ៣១

តារាងទី១៩. កម្មន្តសាល តម្លៃបន្ថែម អត្រាប្រចាំ អត្រាកំណើនប្រចាំឆ្នាំជាមធ្យមនៃមែកធាងសេដ្ឋកិច្ចធំៗ និងវិស័យសរុប ឆ្នាំ២០០០-២០០៩, ឆ្នាំ២០០៩-២០១៧ និងឆ្នាំ២០០០-២០១៧ ៣៣

តារាងទី២០. សេវាកម្ម តម្លៃបន្ថែម អត្រាកំណើនប្រចាំឆ្នាំជាមធ្យមនៃមែកធាងសេដ្ឋកិច្ចធំៗ និងវិស័យសរុបចាប់ពីឆ្នាំ២០០០-២០០៩, ២០០៩-២០១៧ និងឆ្នាំ២០០០-២០១៧ ៣៤

តារាងទី២១. ការចូលរួមចំណែករបស់មែកធាងសេដ្ឋកិច្ចដើម្បីកំណើនសេដ្ឋកិច្ចក្នុងរយៈពេល ពីឆ្នាំ២០០០-២០០៩ និងឆ្នាំ២០០៩-២០១៧ ៣៦

តារាងទី២២. ចំនួនប្រជាជនដែលគ្រប់អាយុធ្វើការ កម្លាំងពលកម្ម និងការងារ (តម្លៃគិតជាខ្ទង់ពាន់) ចាប់ពីឆ្នាំ២០០៧-២០១៧ ៣៩

តារាងទី២៣. ចំនួនប្រជាជនដែលគ្រប់អាយុធ្វើការ កម្លាំងពលកម្ម និងការងារ តម្លៃដាច់ខាត និងបម្រែបម្រួលជា% ឆ្នាំ ២០០៧-២០១៧ និង២០១២-២០១៧ ៣៩

តារាងទី២៤. ការងារសរុប (អាយុ១៥ ដល់៦៤) តាមវិស័យសេដ្ឋកិច្ចសំខាន់ៗ តម្លៃដាច់ខាត និងសមាសភាពជា% ចាប់ពីឆ្នាំ២០០៧-២០១៧ ៤០

តារាងទី២៥. ការងារសរុប (អាយុ១៥ ដល់៦៤) តាមវិស័យសេដ្ឋកិច្ចសំខាន់ៗបម្រែបម្រួលតម្លៃដាច់ខាត និងបម្រែបម្រួលជា% ក្នុងរយៈពេលចាប់ពីឆ្នាំ ២០០៧-២០១៧ ៤០

តារាងទី២៦. ការងារសរុប (១៥ ដល់៦៤) តាមស្ថានភាព តម្លៃដាច់ខាត (គិតជាពាន់) ក្នុងឆ្នាំ២០០៧, ២០១២ និង ២០១៧ ការផ្លាស់ប្តូរដាច់ខាតរវាងឆ្នាំ២០០៧-២០១២ និង ២០១២-១៧ ៤១

តារាងទី២៧. ការងារសរុប (១៥ ដល់៦៤) តាមមុខរបរ តម្លៃដាច់ខាតនៅក្នុងសមាសភាព (គិតជាពាន់ និង%) ឆ្នាំ២០០៧, ឆ្នាំ ២០១២ និង ឆ្នាំ២០១៧ ៤២

តារាងទី២៨. ការងារសរុបតាមមុខរបរគិតជាខ្ទង់ពាន់ ការផ្លាស់ប្តូរសរុប និងជាមធ្យមប្រចាំឆ្នាំក្នុងឆ្នាំ២០០៧-២០១៧ និងឆ្នាំ២០១២-២០១៧ ៤៣

តារាងទី២៩. ការងារសរុប (១៥ ដល់៦៤) ដោយទទួលបានការអប់រំ តម្លៃដាច់ខាតនៅក្នុងសមាសភាព (គិតជាពាន់) និង% ២០០៧, ២០១២ និង ២០១៧ ៤៤

តារាងទី៣០. ការងារសរុបទៅតាមកម្រិតនៃការអប់រំ (គិតជាពាន់) បម្រែបម្រួលសរុប និងប្រចាំឆ្នាំក្នុងឆ្នាំ២០០៧-២០១៧ និង ២០១២-២០១៧ ៤៤

តារាងទី៣១. ទិន្នន័យស្រ្តីក្នុងការងារសរុបតាមមុខរបរ តម្លៃដាច់ខាតនៅក្នុងសមាសភាព (គិតជាពាន់) និង%ចាប់ពីឆ្នាំ២០០៧, ២០១៧ និងខុសគ្នា ៤៧

តារាងទី៣២. ការងារតាមភេទ និងកម្រិតនៃការអប់រំដែលទទួលបានក្នុងឆ្នាំ២០០៧ និង២០១៧ និងភាពខុសគ្នា ៤៨

តារាងទី៣៣. អត្រាមានការងារសរុបតាមភេទប្រុស ស្រី និងភាពខុសគ្នាតាមភេទក្នុងឆ្នាំ២០០៧ និង ២០១៧ ៤៨

តារាងទី៣៤. ការងារតាមកម្រិតនៃការអប់រំ និងក្រុមអាយុ ឆ្នាំ២០០៧ ២០១២ និង ២០១៧ ៥៣

តារាងទី៣៥. ការងារតាមកម្រិតនៃការអប់រំ (គិតជាខ្ទង់ពាន់) និង%ឆ្នាំ២០០៧ ២០១២ និង ២០១៧ ៥៣

តារាងទី៣៦. ចំនួនអ្នកមានការងារធ្វើតាមក្រុមអាយុ តម្លៃដាច់ខាត និងសមាសភាព% អាយុជាមធ្យម និង%នៃក្រុមអាយុ ១៥-២៤ ឆ្នាំ២០០៧, ២០១២, និងឆ្នាំ២០១៧ ៥៤

តារាងទី៣៧. ការងារ ការចូលក្នុងវិស័យការងារតាមជំនាន់គិតជាពាន់ ឆ្នាំ២០០៧-២០១៧ ៥៥

តារាងទី៣៨. ការងារ វ័យអ្នកដែលចូលក្នុងវិស័យការងារ ចេញពីវិស័យការងារ និងតុល្យភាពក្នុងឆ្នាំ២០០៧-២០១៧ និងសមាសភាពជា%ទៅតាមកម្រិតនៃការអប់រំ ៥៧

តារាងទី៣៩. ចំនួនការងារដុលសម្រាប់អ្នកដែលមានវ័យចូល និងចេញពីវិស័យការងារ និងតុល្យភាពទៅតាមកម្រិតនៃការអប់រំ ឆ្នាំ២០០៧-២០១៧ ៥៧

តារាងទី៤០. ចំនួនអ្នកមានការងារធ្វើតាមក្រុមអាយុ ប្រូបាប៊ីលីតេចំពោះអ្នកចេញពីទីផ្សារការងារសម្រាប់ក្រុមនីមួយៗក្នុងឆ្នាំ២០១៧ និងការប៉ាន់ប្រមាណចំនួនអ្នកចេញពីទីផ្សារការងារសម្រាប់អំឡុងឆ្នាំ២០១៧-២០២៧ (គិតជាខ្ទង់ពាន់) ៥៨

តារាងទី៤១. ផលិតកម្ម (គិតជាពាន់លានរៀល) ការងារ (គិតជាខ្ទង់ពាន់) និងផលិតភាពតាមវិស័យ (គិតជាដុល្លារ) តម្លៃប្រចាំឆ្នាំ (២០០៧-២០១៧) បម្រែបម្រួលដាច់ខាត និងបម្រែបម្រួលជា% ៥៩

តារាងទី៤២. អត្រាកំណើនការងារប្រចាំឆ្នាំក្នុងជម្រើសសេណារីយ៉ូទាំង៩នៃកំណើន ផ.ស.ស. និងអេឡាស្ទិកនៃប្រាក់ចំណូលការងារ និងឆ្នាំចាប់ផ្ដើមមានកំណើនការងារក្នុងសេណារីយ៉ូទាំង៩ ៦១

តារាងទី៤៣. តម្លៃបន្ថែមសរុប (គិតជាពាន់លាននៃ២០០០រៀល) ការងារ (គិតជាខ្ទង់ពាន់) និងផលិតភាព (គិតជាដុល្លារ) តម្លៃដាច់ខាតក្នុងឆ្នាំ២០១៧ ២០២៤ និង២០២៧ ព្រមទាំងបម្រែបម្រួលដាច់ខាត និងបម្រែបម្រួលជា% (២០១៧-២០២៧) ៦១

តារាងទី៤៤. ចំនួនប្រជាជនដែលមានវ័យធ្វើការ ចំនួនការងារ និងអត្រាការងារសរុបក្នុងជម្រើសសេណារីយ៉ូទីបី នៃកំណើនការងារ និងអេឡាស្ទិកក្នុងឆ្នាំ២០១៧ និង២០២៧ ៦២

តារាងទី៤៥. កម្រិតការងារសរុប និងកម្រិតការងារនៃវិស័យសំខាន់ៗទាំងបីក្នុងឆ្នាំ២០១៧ និង២០២៧ សមាសភាពជា%តាមវិស័យ តម្រូវការបន្ថែមសម្រាប់វិស័យសរុប និងសម្រាប់វិស័យនីមួយៗ ៦៣

តារាងទី៤៦. ចំនួនអ្នកដែលមានវ័យចូលធ្វើការទៅតាមកម្រិតអប់រំក្នុងឆ្នាំ២០១៨ និង២០២៧ តម្លៃដាច់ខាត និងសមាសភាពជា% ៦៤

តារាងទី៤៧. ការងារទៅតាមកម្រិតអប់រំក្នុងឆ្នាំ២០១៧ និង២០២៧ ចំនួនអ្នកដែលមានវ័យធ្វើការ និងអ្នកដែលមានវ័យចេញពីវិស័យការងារ ព្រមទាំងតម្រូវការបន្ថែមទៅតាមកម្រិតអប់រំក្នុងអំឡុងឆ្នាំ២០១៧-២០២៧ (តម្លៃគិតជាពាន់) ៦៥

តារាងទី៤៨. ការចេញពីប្រព័ន្ធអប់រំតាមកម្រិតនៃការអប់រំក្នុងសេណារីយ៉ូពីរនៃអត្រាឆ្លងភូមិសិក្សាចាប់ពីឆ្នាំ២០១៨-២០២៧ ៦៩

តារាងទី៤៩. តម្រូវការពលកម្មក្នុងលក្ខខណ្ឌលំហូរ សក្ដានុពលនៃការផ្គត់ផ្គង់តាមកម្រិតនៃការអប់រំ និងអនុបាតរវាងតម្រូវការពលកម្មក្នុងលក្ខខណ្ឌលំហូរ និងសក្ដានុពលផ្គត់ផ្គង់ (ឆ្នាំ២០១៧-២០២៧) ៧១

តារាងទី៥០. តម្រូវការជំនួស តម្រូវការបន្ថែម និងតម្រូវការពលកម្ម (ឆ្នាំ២០១៨-២០២២) ៧៣

តារាងទី៥១. តម្លៃបន្ថែមសរុប ការងារ ផលិតភាពពលកម្ម និងចំនួនប្រជាជនដែលមានវ័យត្រូវធ្វើការ និងអត្រាការងាតម្លៃដាច់ខាត បម្រែបម្រួលដាច់ខាត និងបម្រែបម្រួលជា% (ឆ្នាំ២០១៧-២០២២) ៧៤

តារាងទី៥២. កម្រិតការងារ (គិតជាខ្ទង់ពាន់) ចំណែកការងារ តម្រូវការបន្ថែម (គិតជាខ្ទង់ពាន់)តាមវិស័យ ឆ្នាំ២០១៧-២០២២ ៧៤

តារាងទី៥៣. តម្រូវការបន្ថែម តម្រូវការជំនួស តម្រូវការពលកម្ម អ្នកចូលក្នុងទីផ្សារការងារ ចលនាអន្តរវិស័យ (តម្លៃគិតជាខ្ទង់ពាន់) ឆ្នាំ២០១៧-២០២២ ៧៥

តារាងទី៥៤. អ្នកចូលក្នុងការងារតាមវិស័យ និងមកពីប្រភពដើម (តម្លៃគិតជាខ្ទង់ពាន់) ឆ្នាំ២០១៧-២០២២ ៧៦

តារាងទី៥៥. ការងារតាមមុខរបរ ឆ្នាំ២០១២, ២០១៧ និងឆ្នាំ២០២២ (គិតជាខ្ទង់ពាន់) ៧៦

តារាងទី៥៦. ការងារតាមមុខរបរ តម្រូវការបន្ថែមឆ្នាំ២០១២-២០១៧ និងឆ្នាំ២០១៧-២០២២ (គិតជាខ្ទង់ពាន់) ៧៧

តារាងទី៥៧. ចំនួនអ្នកដែលចូលក្នុងវិស័យការងារតាមមុខរបរសំខាន់ៗ តម្លៃដាច់ខាត (គិតជាពាន់) និងសមាសភាពជា% ឆ្នាំ២០១៧-២០២២ ៧៨

តារាងទី៥៨. ការចុះឈ្មោះចូលរៀនក្នុងវគ្គបណ្ដុះបណ្ដាលវិញ្ញាបនបត្រតាមភេទចាប់ពីឆ្នាំសិក្សា២០១២-២០១៣ ដល់ ឆ្នាំសិក្សា ២០១៨-២០១៩ ៨២

តារាងទី៥៩. ការចុះឈ្មោះចូលរៀនតាមភេទ និងសមាសភាពជា%តាមកម្រិតចាប់ពីឆ្នាំ២០១២-២០១៣ ដល់ឆ្នាំសិក្សា ២០១៨-២០១៩ ៨២

តារាងទី៦០. ការចុះឈ្មោះចូលរៀនក្នុងវគ្គវិញ្ញាបនបត្រ%នៃស្ត្រីចាប់ឆ្នាំសិក្សា ២០១២-២០១៣ ដល់ឆ្នាំសិក្សា ២០១៨-២០១៩ ៨៣

តារាងទី៦១. វគ្គបណ្ដុះបណ្ដាល TVET តាមជំនាញក្នុងឆ្នាំសិក្សា២០១៧-២០១៨ ៨៣

តារាងទី៦២. ការចុះឈ្មោះចូលរៀនវគ្គវិញ្ញាបនបត្រក្នុងឆ្នាំសិក្សា២០១៧-២០១៨ ៨៤

តារាងទី៦៣. ចំនួនស្ត្រីចូលរៀនតាមវគ្គ តម្លៃដាច់ខាតក្នុងឆ្នាំសិក្សា២០១៧-២០១៨ ៨៤

តារាងទី៦៤. ចំនួនសិស្សដែលបញ្ចប់វគ្គបណ្ដុះបណ្ដាលតាមភេទ និងកម្រិត តម្លៃដាច់ខាត និង ការចុះឈ្មោះចូលរៀនឆ្នាំសិក្សា ២០១៧-២០១៨ ៨៥

តារាងទី៦៥. ចំនួនចុះឈ្មោះចូលរៀនថ្នាក់ឧត្តមសិក្សាក្នុង TVET តាមភេទ និងកម្រិតឆ្នាំសិក្សា២០១៧-២០១៨ ៨៥

តារាងទី៦៦. ចំនួននិស្សិតដែលបានបញ្ចប់ការសិក្សាតាមភេទ កម្រិតអប់រំ និងប្រភេទគ្រឹះស្ថានចាប់ពីឆ្នាំសិក្សា ២០១២/១៣ ដល់ឆ្នាំសិក្សា ២០១៧/១៨ ៨៧

អក្សរកាត់

ADB	Asian Development Bank
AFD	Agene Francaise de Development
CBR	Crude Birth Rate
DLMI	Department of Labour Market Information
EMIS	Education Management Information System
GVA	Gross Value Added
IMR	Infant Mortality Rate
LEB	Life Expectancy at Birth
MEF	Ministry of Economy and Finance
MLVT	Ministry of Labour and Vocational Training
NEA	National Employment Agency
NIS	National Institute of Statistics
TFR	Total Fertility Rate
TL	Team Leader
TVET	Technical Vocational Education and Training
UNDESA	United Nations Department of Economic and Social Affairs
WAP	Working Age Population

សេចក្ដីសង្ខេប

ទិសដៅគម្រោង

គោលបំណងសំខាន់នៃការស្រាវជ្រាវ គឺដើម្បីកំណត់ការព្យាករណ៍ដែលអនុញ្ញាតឱ្យផ្ទៀងផ្ទាត់ភាពជាប់ទាក់ទងរវាងប្រព័ន្ធអប់រំ និងប្រព័ន្ធបណ្ដុះបណ្ដាលវិជ្ជាជីវៈ ព្រមទាំងតម្រូវការជំនាញសម្រាប់ទីផ្សារការងារ។

លក្ខខណ្ឌប្រតិបត្តិ (TOR) ពិតជាត្រូវការការព្យាករណ៍រយៈពេល ៥ ឆ្នាំលើតម្រូវការ និងការផ្គត់ផ្គង់ជំនាញតាមតំបន់ តាមវិស័យឧស្សាហកម្ម និងតាមមុខរបរ។ ការស្នើសុំបែបនេះ ស្របទៅនឹងទស្សនៈរបស់អតិថិជន ដែលមិនអាចត្រូវបានឆ្លើយតបទាំងស្រុងសម្រាប់ហេតុផលមួយចំនួន ដែលសំខាន់បំផុត គឺកង្វះព័ត៌មានស្ថិតិចាំបាច់ ដើម្បីឈានដល់លទ្ធផល ហើយលទ្ធផលដែលមិនអាចទទួលបានតាមរយៈការសិក្សាឯកសារ សូម្បីតែនៅក្នុងប្រទេសមួយចំនួនដែលមានឯកសារស្ថិតិធំជាង និងសំបូរបែបក៏ដោយ។ តម្រូវការ និងការផ្គត់ផ្គង់ជំនាញអាចត្រូវបានដោះស្រាយតែជាមួយការស្ទង់មតិ ហើយលទ្ធផលនឹងមានសុពលភាពក្នុងរយៈពេលមិនលើសពីពីរទៅបីឆ្នាំទេ។

ដោយមើលឃើញពីស្ថានភាពនេះ ក្រុមការងារបានសម្រេចចិត្តប្រើវិធីសាស្ត្រថ្មីមួយដែលអនុញ្ញាតឱ្យបង្កើតតម្រូវការកម្លាំងពលកម្ម និងសេណារីយ៉ូផ្គត់ផ្គង់កម្លាំងពលកម្មតាមរយៈការសម្រេចបាននូវការអប់រំ។ ខណៈពេលដែលទិន្នន័យដែលមានសម្រាប់ធ្វើការជ្រើសយកទិន្នន័យរយៈពេល ១០ឆ្នាំនៅពេលណាដែលលទ្ធភាពនៃការសិក្សាផ្ដល់នូវតម្លៃប្រចាំឆ្នាំ។

ការសិក្សានេះរំលឹកផងដែរថា លទ្ធភាពហិរញ្ញវត្ថុរបស់គម្រោងមិនអាចគាំទ្រដល់ការប្រមូលទិន្នន័យបឋមដែលជាកិច្ចការអាចធ្វើទៅបានជាមួយនឹងគម្រោងវាស់ស្ទង់ជំនាញដែលបានរំពឹងទុករួចហើយ។ ទោះជាយ៉ាងណាលទ្ធផលនៃការស្រាវជ្រាវនេះផ្ដល់នូវបរិបទវិភាគជាទូទៅ ដែលការស្រាវជ្រាវនាពេលអនាគតលើជំនាញអាចត្រូវបានកំណត់។

រចនាសម្ព័ន្ធនៃរបាយការណ៍

របាយការណ៍មានបីផ្នែកៈ

- ផ្នែកទីមួយៈ បង្ហាញពីការរកឃើញសំខាន់ៗនៃសកម្មភាពស្រាវជ្រាវដែលទាក់ទងទៅនឹងការវិភាគផ្ទៃប្រវត្តិនៃនិន្នាការប្រជាសាស្ត្រ ការវិវត្តនៃប្រព័ន្ធអប់រំដែលបានកំណត់យ៉ាងទូលំទូលាយ ការវិវត្តនៃកម្រិតផលិតកម្ម និងរចនាសម្ព័ន្ធរបស់វានៅក្នុងរយៈពេលឆ្នាំ២០០៧-២០១៧ ការវិវត្តនៃទីផ្សារការងាររយៈពេលវែង និងការវិភាគជាក់លាក់នៃនិន្នាការទីផ្សារការងារក្នុងទសវត្សរ៍ចុងក្រោយនេះ។
- ផ្នែកទីពីរៈ បង្ហាញពីតម្រូវការកម្លាំងពលកម្ម និងសេណារីយ៉ូការផ្គត់ផ្គង់កម្លាំងពលកម្មទៅតាមកម្រិតនៃការអប់រំសម្រាប់រយៈពេលចាប់ពីឆ្នាំ២០១៧ ដល់ឆ្នាំ២០២៧។
- ផ្នែកទីបីៈ បង្ហាញពីការសង្កេតជាបន្តបន្ទាប់ដែលបង្កើតដោយសកម្មភាពស្រាវជ្រាវ ផលប៉ះពាល់សំខាន់ៗនៃការរកឃើញ ក៏ដូចជាសំណូមពរគោលនយោបាយមួយចំនួនផងដែរ។

ដើម្បីផ្ដោតលើលទ្ធផលនៃការវិភាគពីសាវតា និងសេណារីយ៉ូរមួយចំនួន របាយការណ៍នេះបានបញ្ចូលឧបសម្ព័ន្ធបីរួមមានៈ

- និន្នាការប្រជាសាស្ត្ររយៈពេលវែង។
- ការវិវត្តនៃប្រព័ន្ធអប់រំដែលបានកំណត់យ៉ាងទូលំទូលាយ។
- ការវិវត្តរយៈពេលវែងនៃរចនាសម្ព័ន្ធទីផ្សារការងារ។

ដើម្បីឱ្យលម្អិតបន្ថែមទៀត ផ្នែកទីមួយនេះត្រូវបានបែងចែកជា៦ផ្នែកដូចខាងក្រោម៖

ផ្នែកទី១៖ បង្ហាញអំពីក្របខ័ណ្ឌដែលគាំទ្រតម្រូវការវិភាគតម្រូវការការងារ និងការផ្គត់ផ្គង់កម្លាំងពលកម្មទាក់ទងនឹងលំហូរ ដើម្បីផ្ទៀងផ្ទាត់ភាពជាប់ទាក់ទងគ្នារវាង "ផលិតកម្ម" នៃប្រព័ន្ធបណ្តុះបណ្តាលក្នុងប្រទេសកម្ពុជា និងតម្រូវការទីផ្សារការងារទៅតាមកម្រិតនៃការអប់រំ។

ផ្នែកទី២៖ ប៉ាន់ស្មានការផ្គត់ផ្គង់កម្លាំងពលកម្មទាក់ទងនឹងលំហូរ។ ផ្នែកនេះត្រូវបានពិភាក្សាអំពីវិធីសាស្ត្រដើម្បីប៉ាន់ស្មានការចាកចេញពីប្រព័ន្ធអប់រំតាមប្រភេទនិងកម្រិតនៃការអប់រំ និងវិភាគការវិវត្តដូចជា៖

- ចំនួនការចុះឈ្មោះចូលរៀនសរុប និងសូចនាករសំខាន់ៗ (អត្រាចុះឈ្មោះចូលរៀនសរុប និងអត្រាចុះឈ្មោះចូលរៀនសុទ្ធ)។
- ការចាកចេញតាមភេទ ប្រភេទ និងកម្រិតនៃការអប់រំ ដោយវិភាគនិន្នាការនៃការរៀនត្រួតថ្នាក់ និងការបោះបង់ការសិក្សាផងដែរ។

ផ្នែកទី៣៖ ផ្តោតទៅលើការវិភាគនៃប្រព័ន្ធផលិតកម្មនៅប្រទេសកម្ពុជា។ របាយការណ៍នេះពិភាក្សាអំពីអត្រានៃកំណើនផលិតផលក្នុងស្រុកសរុប និងតម្លៃដុលបន្ថែមតាមវិស័យនិងផ្នែកក្នុងរយៈពេលពីឆ្នាំ២០០៧-២០១៧ ក៏ដូចជាផលប៉ះពាល់នៃអត្រាកំណើនខុសគ្នាលើរចនាសម្ព័ន្ធផលិតកម្ម ការចូលរួមចំណែករបស់វិស័យនីមួយៗ និងផ្នែកនីមួយៗក្នុងកំណើនផលិតកម្ម។

ផ្នែកទី៤៖ វិភាគអំពីការវិវត្តនៃប្រជាជនក្នុងវ័យការងារ កម្លាំងពលកម្ម និងការងារដោយបង្ហាញពីការវិវត្តនៃការងារតាមវិស័យ ស្ថានភាពការងារ តាមមុខរបរនិងកម្រិតនៃការអប់រំ ព្រមទាំងពិភាក្សាអំពីវត្តមាន បរិមាណនិងគុណភាពរបស់ស្ត្រីនៅក្នុងទីផ្សារការងារកម្ពុជា។

ជំពូកទី២ នៃរបាយការណ៍គឺផ្តោតទៅលើបទបង្ហាញនៃវិធីសាស្ត្រដែលបានប្រើប្រាស់ដើម្បីបង្កើតសេណារីយ៉ូនៃតម្រូវការ និងការផ្គត់ផ្គង់កម្លាំងពលកម្មទាក់ទងនឹងលំហូរ និងការពិភាក្សាអំពីលទ្ធផលជាក់ស្តែងដោយបែងចែកជាបីផ្នែកដូចខាងក្រោម៖

ផ្នែកទី៥.១៖ ផ្នែកនេះបានបង្ហាញពីការប៉ាន់ប្រមាណសេណារីយ៉ូនៃតម្រូវការកម្លាំងពលកម្មទាក់ទងនឹងលំហូរសម្រាប់ឆ្នាំ២០១៧-២០២៧។ បន្ទាប់ពីធ្វើការពិភាក្សាអំពីបញ្ហាធ្ងន់ធ្ងរដែលកើតឡើងដោយកង្វះទិន្នន័យ និងព័ត៌មានដែលបានបាត់មួយចំនួន យើងបានប៉ាន់ប្រមាណនៅផ្នែកដំបូងនៃផ្នែកវិភាគការផ្លាស់ប្តូររចនាសម្ព័ន្ធការងារ រវាងឆ្នាំ២០០៧ និង២០១៧ ទាក់ទងនឹងរចនាសម្ព័ន្ធអាយុនិងការទទួលបានការអប់រំ ការប៉ាន់ប្រមាណបច្ចុប្បន្ននៃតម្រូវការកម្លាំងពលកម្មទាក់ទងនឹងលំហូរក្នុងរយៈពេលតែមួយ។ វាអនុញ្ញាតឱ្យមានការយល់ដឹងកាន់តែប្រសើរអំពីឧបករណ៍វិភាគ ហើយវាមានប្រយោជន៍ក្នុងការពន្យល់ពីវិធី ដែលបរិមាណការងារបានផ្លាស់ប្តូរតាមពេលវេលា។ ផ្នែកទីពីរនៃផ្នែកនេះផ្តោតទៅលើការបង្ហាញអំពីវិធីសាស្ត្រ ដែលបានប្រើប្រាស់ ដើម្បីកសាងសេណារីយ៉ូដោយពិភាក្សាអំពីលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យដែលត្រូវបានជ្រើសរើស ដើម្បីជ្រើសរើសអថេរសេណារីយ៉ូពីរ (អត្រានៃកំណើនផលិតកម្មនិងភាពបត់បែននៃប្រាក់ចំណូលការងារ) បង្ហាញពីសេណារីយ៉ូជំនួសនៃតម្រូវការបន្ថែម វិភាគលើភាពជាប់ទាក់ទងរបស់ពួកគេជាមួយនឹងកំណើនប្រជាជនក្នុងវ័យការងារ។ បន្ទាប់មកធ្វើការពិភាក្សាអំពីការវិវត្តន៍ដែលអាចកើតមាននៃតម្រូវការបន្ថែមនៃវិស័យសំខាន់ៗទាំង៣ ហើយថាតើបញ្ហានេះនឹងជះឥទ្ធិពលយ៉ាងណាលើរចនាសម្ព័ន្ធការងារក្នុងរយៈពេលជប់ឆ្នាំខាងមុខ? ផ្នែកចុងក្រោយនៃផ្នែកនេះ ស្នើឱ្យមានសេណារីយ៉ូដ៏សាមញ្ញមួយអំពីការវិវឌ្ឍន៍នៃតម្រូវការកម្លាំងពលកម្មទាក់ទងនឹងលំហូរតាមកម្រិតនៃការអប់រំ។

ផ្នែកទី៥.២ ៖ ផ្នែកនេះធ្វើការប៉ាន់ស្មានសេណារីយ៉ូនៃការផ្គត់ផ្គង់កម្លាំងពលកម្មទាក់ទងនឹងលំហូរ និងវិភាគភាពជាប់ទាក់ទងរវាងតម្រូវការការងារដែលរំពឹងទុកនិងការផ្គត់ផ្គង់កម្លាំងពលកម្មដែលរំពឹងទុក។ ការប៉ាន់ប្រមាណនៃការផ្គត់ផ្គង់កម្លាំងពលកម្មទាក់ទងនឹងលំហូរ គឺផ្អែកទៅលើការចាកចេញដែលរំពឹងទុកពីដំណាក់កាលបណ្តុះបណ្តាល

នៃជីវិត។ ការប៉ាន់ស្មាននៃការចាកចេញបែបនេះគឺផ្អែកលើសេណារីយ៉ូពីរដែលមានអត្រារស់រានមានជីវិតខុសគ្នា។ ទីមួយសន្មត់ថា អត្រានៃការរស់រានមានជីវិតនឹងនៅតែថេរ និងទីពីរសន្មត់ថា អត្រានៃការរស់រានមានជីវិតនឹងប្រសើរឡើងជាលំដាប់។ ម្យ៉ាងវិញទៀតផ្នែកចុងក្រោយនៃផ្នែកនេះយើងធ្វើការពិភាក្សាពីតួនាទីនៃការចាកចេញពីវិទ្យាស្ថានបណ្តុះបណ្តាលជំនាញ និងវិជ្ជាជីវៈ (TVET) និងសាកលវិទ្យាល័យ។

ផ្នែកទី៦៖ ផ្នែកនេះផ្តោតលើរយៈពេលឆ្នាំ២០១៧-២០២២ និងផ្តល់នូវការប៉ាន់ស្មានបរិមាណនិងសូចនាករគុណភាពនៃតម្រូវការជំនាញ (តម្រូវការកម្លាំងពលកម្មដែលទាក់ទងនឹងលំហូរតាមកម្រិតនៃការអប់រំ) និងតម្រូវការនៃការបណ្តុះបណ្តាលជាក់ស្តែងដោយប្រៀបធៀបជាមួយនឹងប្រព័ន្ធ TVET។

ជំពូកទី៣ នៃរបាយការណ៍ផ្តល់នូវការពិចារណាចុងក្រោយ និងសំណូមពរគោលនយោបាយផ្អែកលើការរកឃើញសំខាន់ៗនៃការវិភាគ។

ការរកឃើញសំខាន់ៗ

ប្រជាសាស្ត្រ៖ ចន្លោះឆ្នាំ១៩៥០ និងឆ្នាំ ២០១៥ ប្រជាជនកម្ពុជាបានកើនឡើងពី ៤,៤លាននាក់ទៅ ១៥,៥លាននាក់ ហើយត្រូវបានប៉ាន់ស្មានថានឹងឈានដល់កម្រិតអតិបរិមាជិត ២៥លាននាក់នៅឆ្នាំ២០៨០។ ហើយបន្ទាប់មកនឹងថយចុះបន្តិចក្នុងរយៈពេល ២០ឆ្នាំខាងមុខ។ កំណើនប្រជាជនសរុបមានភាពស្របគ្នាជាមួយនឹងការផ្លាស់ប្តូរគួរឱ្យកត់សម្គាល់នៃរចនាសម្ព័ន្ធអាយុ។ ពិសេសជាងនេះទៅទៀត ចំណែកនៃប្រជាជនក្នុងវ័យធ្វើការបានឡើងដល់ ៦៤.៣% ដែលធ្វើឱ្យប្រទេសកម្ពុជាមានលទ្ធភាពទទួលបានផលចំណេញពីភាគលាភប្រជាសាស្ត្រ ប្រសិនបើមានការវិនិយោគគ្រប់គ្រាន់។ អត្រានៃការមានកូននៅតែខ្ពស់ជាងកម្រិតនៃការជំនួស (កុមារ ២.៧នាក់ក្នុងស្ត្រីម្នាក់) ប៉ុន្តែចំនួនកំណើតត្រូវបានព្យាករណ៍ថានឹងធ្លាក់ចុះពី ៣៦៦,០០០នាក់ ទៅ ៣១៨,០០០នាក់នៅពាក់កណ្តាលសតវត្សរ៍មកនៅ ២៤០,០០០នាក់ នៅចុងសតវត្សរ៍នេះ។ ចំពោះផលប៉ះពាល់គឺថា៖

- ប្រជាជនក្នុងវ័យបណ្តុះបណ្តាល (ពីអាយុ៦ឆ្នាំ ទៅ២៤ឆ្នាំ) ត្រូវបានគេរំពឹងថានឹងមានស្ថេរភាពប្រហែល ៦.២ ទៅ ៦.៥លាននាក់រហូតដល់ពាក់កណ្តាលសតវត្សរ៍ ដោយចំនួនប្រជាជនក្នុងវ័យបណ្តុះបណ្តាលដែលមានលក្ខណៈប្រែប្រួលមានប្រមាណ ៣លាននាក់ ហើយនៅក្នុងវិស័យអប់រំដែលមិនមែនជាកាតព្វកិច្ច ប្រហែល ៣.៤លាននាក់។
- ប្រជាជនក្នុងវ័យការងារនឹងបន្តកើនឡើង ប៉ុន្តែក្នុងអត្រាធ្លាក់ចុះ ហើយប្រហែលជាឆ្នាំ២០៥០ វានឹងមានស្ថេរភាព។

ចរន្តអប់រំ៖ ចាប់ផ្តើមពីឆ្នាំ១៩៧៩ រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានប្រឈមនឹងបញ្ហាក្នុងការកសាងប្រព័ន្ធអប់រំជាតិឡើងវិញ។ កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងដំបូងត្រូវបានដឹកនាំជាក់ស្តែង ដើម្បីផ្តល់សាលាមត្តេយ្យ បឋម និងការអប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ។ ហើយក្នុងរយៈពេល ៣០ឆ្នាំក្រោយ ប្រព័ន្ធអប់រំនៅកម្ពុជាទទួលបានការអភិវឌ្ឍគួរឱ្យកត់សម្គាល់។

ខណៈពេលដែលចំនួនសិស្សកើនឡើងស្ទើរតែទ្វេដង ចំនួនសាលារៀនបានកើនឡើង ២ដងកន្លះចំនួនថ្នាក់កើនឡើង ១៦៥.១% និងបុគ្គលិកកើនឡើង ២២៥.១%។

ក្នុងអំឡុងទសវត្សរ៍ទី៨០ ចំនួនសិស្សបានកើនឡើងតែក្នុងលក្ខណៈមិនសូវសំខាន់ប៉ុណ្ណោះ ប៉ុន្តែកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងដ៏សំខាន់ក្នុងការកសាងសាលារៀនថ្មី និងការជួលបុគ្គលិកបន្ថែមដោយពីមុនកើនឡើង ៤៤.១% ក្រោយមកទៀត ៧២.៩%។ ក្នុងទសវត្សរ៍ទី៩០ ចំនួនសិស្សបានកើនឡើងប្រមាណ ៧៦% ដោយសារការកើនឡើងនៃចំនួនកំណើត

ដែលបានចុះឈ្មោះក្នុងទសវត្សរ៍ទី៨០។ ការផ្ទុះឡើងនៃតម្រូវការនេះត្រូវបានប្រឈមមុខ ជាពិសេសតាមរយៈការពង្រីកចំនួនថ្នាក់ (៦៣%) និងតាមរបៀបដែលតិចជាងនេះដោយការកើនឡើងចំនួនសាលារៀន (២៤.៩%) និងបុគ្គលិកបានកើនឡើង ៣១.៩%។ នៅក្នុងទសវត្សរ៍ដំបូងនៃសហស្សវត្សរ៍ថ្មីនេះ ខណៈពេលដែលអត្រានៃកំណើនចំនួនសិស្សបានធ្លាក់ចុះដល់ ១១.៨% ចំនួនសាលារៀនបានកើនឡើងជាង ៥០% ហើយចំនួនថ្នាក់រៀនកើន ២១.៣% និងចំនួនបុគ្គលិកកើន ២៩.៩%។

បច្ចុប្បន្ននេះ ចំនួនប្រជាជនតិចជាងពាក់កណ្ដាលនៃចំនួនប្រជាជនក្នុងវ័យបណ្ដុះបណ្ដាល បានចុះឈ្មោះចូលរៀននៅស្ថាប័នអប់រំបណ្ដុះបណ្ដាលមួយចំនួន ប៉ុន្តែ%គឺទាក់ទងទៅនឹងកម្រិតអប់រំទៅវិញ៖ ចាប់ពី ៩៩% នៅបឋមសិក្សាដល់២៨% នៅអនុវិទ្យាល័យហើយរហូតដល់ ៧% នៅសាកលវិទ្យាល័យដែល ២/៣ បានចុះឈ្មោះចូលរៀនបឋមសិក្សា ១៩.២% នៅអនុវិទ្យាល័យ ៩.៣% នៅមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ (នេះរាប់បញ្ចូលទាំងសិស្សប្រុស និងសិស្សស្រីដែលបានចុះឈ្មោះចូលរៀននៅ C១, C២ និង C៣) ហើយមានតែប្រមាណ ៥%ប៉ុណ្ណោះ ដែលរៀននៅសាកលវិទ្យាល័យ និងការអប់រំជាន់ខ្ពស់នៅ TVET។

ក្នុងរយៈពេល ១០ឆ្នាំចុងក្រោយនេះចំនួនអ្នកចុះឈ្មោះចូលរៀនក្នុងវិស័យអប់រំ (ថ្នាក់ទី១ ដល់ថ្នាក់ទី១២) បានថយចុះបន្តិច។ មូលហេតុចម្បងនៃនិន្នាការនេះគឺការធ្លាក់ចុះចំនួនសិស្សដែលមានអាយុច្រើនក្នុងរយៈពេល ដប់ឆ្នាំចុងក្រោយនេះមានច្រើនជាងពាក់កណ្ដាល (ពី ១លាននាក់មកត្រឹមតិចជាងកន្លះលាននាក់)។ "ការធ្វើឱ្យទៀងទាត់" នៃការចុះឈ្មោះដែលទាក់ទងនឹងអាយុកំណត់ចូលរៀន បានបង្រួមជាលំដាប់នៃអត្រាចុះឈ្មោះចូលរៀនសរុប និងអត្រាចុះឈ្មោះចូលរៀនសុទ្ធ។ វាក៏ត្រូវគូសបញ្ជាក់ផងដែរថាពេលនេះវត្តមានកូនសិស្សនៅក្នុងវិស័យអប់រំគឺសិស្សស្រីច្រើនខ្ពស់ជាងសិស្សប្រុស។ នេះជាការពិតសម្រាប់ចំនួនសរុបសម្រាប់កម្រិតអប់រំទាំងអស់ (ដែលអត្រាចុះឈ្មោះចូលរៀនសុទ្ធសម្រាប់សិស្សស្រីគឺ ៦១.៦% ទល់នឹង ៥៧.៦% សម្រាប់សិស្សប្រុស)។

រចនាសម្ព័ន្ធនៃការចាកចេញតាមកម្រិតអប់រំផ្ដល់នូវវិធានដុលសរុបដំបូងនៃប្រសិទ្ធភាពនៃប្រព័ន្ធអប់រំ។ ក្នុងរយៈពេល ១០ឆ្នាំចុងក្រោយ ចំនួននៃការចាកចេញពីចរន្តអប់រំបានថយចុះជាលំដាប់ដោយសារការកាត់បន្ថយការចូលរៀន និងការធ្វើឱ្យទៀងទាត់នៃដំណើរការអប់រំ។ រហូតមកដល់ពេលនេះវាទាបជាង ៣០ម៉ឺននាក់ដូចដែលយើងអាចដឹងបាន ដោយផ្អែកលើចំនួនកំណើតនិងអត្រាមរណភាពរបស់កុមារ។ ទោះបីជាមានការរីកចម្រើនក្នុងប៉ុន្មានឆ្នាំចុងក្រោយនេះក៏ដោយ ក៏ការបោះបង់ការសិក្សានៅតែតំណាងឱ្យ ៧៧%នៃការចាកចេញសរុប។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ វាជាវិឌ្ឍមានដែលផ្ទុយពីអតីតកាល ភាពជាប់ទាក់ទងនៃការបោះបង់ចោលនៃការសិក្សាគឺមានកម្រិតអប្បបរមានៅក្នុងការអប់រំបឋម និងអតិបរមានៅក្នុងការអប់រំជាន់ខ្ពស់។

ការវិវត្តន៍រចនាសម្ព័ន្ធនៃការចាកចេញតាមកម្រិតនៃការបញ្ចប់ការអប់រំ ខណៈពេលដែលបង្ហាញឱ្យឃើញនូវវឌ្ឍនភាពដែលសម្រេចបានដោយចរន្តអប់រំ បង្ហាញថាប្រទេសកម្ពុជានៅតែស្ថិតនៅលើផ្លូវដ៏វែងឆ្ងាយនៅឡើយ ដើម្បីផ្គត់ផ្គង់កម្លាំងពលកម្មដែលមានការអប់រំខ្ពស់ទៅក្នុងទីផ្សារការងារ។ ក្នុងរយៈពេលដប់ឆ្នាំចុងក្រោយនេះ%នៃការចាកចេញជាមួយការអប់រំនៅកម្រិតវិទ្យាល័យបានកើនឡើងពី ៨.៦% ទៅ ១៥.៦% និងកម្រិតអនុវិទ្យាល័យពី ៧.២% ទៅ ១៩.១%។ ដូច្នេះ%នៃយុវជនចាកចេញពីវិស័យអប់រំដែលមានការអប់រំជាកាតព្វកិច្ចយ៉ាងហោចណាស់បានកើនឡើងពី ១៥.៨% ទៅ ៣៤.៧%។ ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយ ស្ទើរតែ ៣០% នៃការចាកចេញត្រូវបានតំណាងដោយសិស្សដែលមិនបានបញ្ចប់ការសិក្សាបឋម ហើយស្ទើរតែ ៣៧% មិនបានបញ្ចប់ការសិក្សានៅអនុវិទ្យាល័យ។

ផលិតកម្ម - ក្នុងរយៈពេលជាងបីទសវត្សរ៍កន្លងមកនេះប្រទេសកម្ពុជាទទួលបានកំណើនសេដ្ឋកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសង្គមគួរឱ្យកត់សម្គាល់។ វិស័យកាត់ដេរ ទេសចរណ៍ សំណង់ និងកសិកម្មជំរុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ចដ៏គួរឱ្យចាប់អារម្មណ៍ និងបានចូលរួមចំណែកយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រនៅកម្ពុជា។ ផលិតផលក្នុងស្រុកសរុបសម្រាប់មនុស្សម្នាក់ឥឡូវនេះ គឺមានចំនួនច្រើនជាង ១៤០០ដុល្លារ ហើយបើនិយាយឱ្យចំទៅជាក់ស្តែងបានកើនឡើងទ្វេដងប្រៀបធៀបនឹងឆ្នាំ២០០០។ ហេតុផលនេះបានអនុញ្ញាតឱ្យប្រទេសកម្ពុជាផ្លាស់ប្តូរពីក្រុមប្រទេសដែលមានប្រាក់ចំណូលទាបទៅជាប្រទេសដែលមានប្រាក់ចំណូលមធ្យមកម្រិតទាប។

ចាប់ពីឆ្នាំ២០០០ ដល់ឆ្នាំ២០១៧ ផលិតផលក្នុងស្រុកសរុបបានកើនឡើងក្នុងអត្រាជាមធ្យមប្រចាំឆ្នាំ ៧.៧% ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយដំណើរការនេះនៅឆ្ងាយពីទម្រង់បែបបទ។ ក្នុងរវាងឆ្នាំ២០០០ និង ២០០៩ កំណើនផលិតផលក្នុងស្រុកសរុប (ផ.ស.ស.) ជាមធ្យមសម្រេចបាន ៨.៣% ដែលកើនឡើងដល់ ១៣.២% ក្នុងឆ្នាំ២០០៥។ សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា រងផលប៉ះពាល់យ៉ាងខ្លាំងដោយសារវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ចពិភពលោក ដែលនៅឆ្នាំ២០០៩ ផលិតផលក្នុងស្រុកសរុបនៅថេរ។ សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាបានងើបឡើងវិញយ៉ាងឆាប់រហ័សក្នុងអត្រាជាមធ្យម ៧% ពីឆ្នាំ២០០៩ ដល់ឆ្នាំ២០១៧ ដែលជារយៈពេលមួយដែលលេចចេញជារូបរាងនៃលំយោលរង្វិលទាបបំផុត។ ការធ្លាក់ចុះនៃអត្រាកំណើន ផ.ស.ស. ដែលបានកើតឡើងបន្ទាប់ពីមានវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ចត្រូវបានដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងវិស័យកសិកម្ម និងសេវាកម្មដែលអត្រាកំណើនជាមធ្យមបានធ្លាក់ចុះរៀងៗខ្លួនពី ៥.៣% មក ២.១% និងពី ៩.២% មក ៦.៨%។ ប៉ុន្តែផ្ទុយទៅវិញអត្រាកំណើនជាមធ្យមនៃឧស្សាហកម្មបាន កើនឡើងពី ១០.១% ទៅ ១១.២%។

អត្រាខុសគ្នានៃកំណើនតាមវិស័យសេដ្ឋកិច្ចសំខាន់ៗបានជះឥទ្ធិពលលើចំណែកផលិតកម្មរបស់ខ្លួន។ តាំងពីឆ្នាំ២០០០ វិស័យសេវាកម្មមានសារៈសំខាន់បំផុត ហើយបានរក្សាជំហរនេះរហូតមកដល់បច្ចុប្បន្ន ដែលវិស័យនេះបានកើនឡើងពី ៣៩.១%ដល់ ៤២.២%នៃតម្លៃបន្ថែមសរុបនៅឆ្នាំ២០១៧។ ក្នុងឆ្នាំ២០០០ កសិកម្មគឺជាវិស័យសំខាន់ទី២ ដែលមានចំណែក ៣៧.៨% និងធ្លាក់ចុះដល់ ២៤.៩%។ ចំណែកឧស្សាហកម្មបានកើនឡើងពី ២៣.១% ដល់ ៣២.៩%។

តាមរយៈអត្រាកំណើនជាមធ្យមនៃ ផ.ស.ស. និងផលិតកម្មសរុប យើងអាចគណនាការចូលរួមចំណែកនៃវិស័យសំខាន់ៗទាំងបី និងផ្នែកទាំង២១ក្នុងរយៈពេលពីរ គឺឆ្នាំ២០០០-២០០៩ និង ២០១០-២០១៧។ ជាការព្រួយបារម្ភនៃវិស័យសំខាន់ៗទាំងបី ការចូលរួមចំណែករបស់វិស័យកសិកម្មបានធ្លាក់ចុះពីជាង ២០% ទៅ ៧,៣%។ ឧស្សាហកម្មបានកើនឡើងពីប្រមាណ ៣៣% ទៅ ៥២.១% ខណៈពេលដែលចំណែកសេវាកម្មតែងតែខ្ពស់ជាង ៤០%។ ទិន្នន័យលើផ្នែកទាំង២១ បង្ហាញថាបច្ចុប្បន្នវាយនភណ្ឌ (៣១.៣%) សំណង់ (១០.៨%) និងពាណិជ្ជកម្ម (៩.៣%) រួមចំណែកច្រើនជាង ៥០% នៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ចសរុប។ ចំណែកឯសេវាកម្មផ្សេងៗ ការដឹកជញ្ជូន អចលនទ្រព្យ សណ្ឋាគារ និងភោជនីយដ្ឋានរួមចំណែកជាង៣០% ប៉ុន្តែផ្នែកកសិកម្មទាំងអស់រួមទាំងដំណាំបានចូលរួមចំណែកតិចជាង ៥%។

ទីផ្សារការងារ - ទោះបីមានវិបត្តិឆ្នាំ២០០៩ ពីឆ្នាំ២០០៧ ដល់ឆ្នាំ២០១៧ ការងារសរុបបានកើនឡើងក្នុងអត្រាប្រចាំឆ្នាំជាមធ្យម ២.៨% (១៩៣,០០០នាក់ក្នុងមួយឆ្នាំ)។ ក្នុងរយៈពេល ៥ឆ្នាំចុងក្រោយនេះ កំណើនការងារប្រចាំឆ្នាំមានកម្រិតខ្ពស់បន្តិចហើយស្មើនឹង ២១៣,០០០នាក់។

នៅឆ្នាំ២០០៧ បុគ្គលិក ដែលធ្វើការក្នុងវិស័យកសិកម្មមានចំនួន ៥៨% និង សេវាកម្មមានចំនួន ២៧% ហើយឧស្សាហកម្មមានចំនួន ១៥%។ ការងារក្នុងវិស័យកសិកម្មបានចាប់ផ្តើមធ្លាក់ចុះក្នុងឆ្នាំ២០១២ ក្នុងអត្រាប្រចាំឆ្នាំ ១៩៣,០០០នាក់ក្នុងមួយឆ្នាំ តែភាគច្រើនត្រូវបានបំពេញដោយការកើនឡើងនៃសេវាកម្ម (១៦១,០០០នាក់) និង

ឧស្សាហកម្ម (១៧៨,០០០នាក់)។ ជាលទ្ធផលក្នុងឆ្នាំ២០១៧ ការងារក្នុងវិស័យកសិកម្មមានចំនួន ៣៧% ការងារក្នុងវិស័យសេវាកម្មមានចំនួន ៣៦.៨% ចំណែកការងារក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្មវិញបានកើនឡើងដល់ ២៦.២%។

ក្នុងរយៈពេល ១០ឆ្នាំចុងក្រោយនេះ ទីផ្សារការងារនៅប្រទេសកម្ពុជាមានភាពប្រសើរឡើងគួរឱ្យកត់សម្គាល់។ ក្នុងឆ្នាំ២០០៧ ប្រភេទការងារច្រើនបំផុតគឺអ្នកធ្វើការឱ្យខ្លួនឯងដែលមានចំនួន ៣៨% បន្ទាប់មកបុគ្គលិកគ្រួសារដែលគ្មានបៀវត្សន៍ (៣៦%) និងនិយោជិតដែលមានបៀវត្សន៍មានចំនួនត្រឹមតែ ២៦%។ នៅឆ្នាំ២០១៧ %នៃនិយោជិតដែលមានបៀវត្សន៍មានចំនួនរហូតដល់ ៥១% អ្នកធ្វើការឱ្យខ្លួនឯងបានកើនឡើងដល់ ៤៥% រីឯបុគ្គលិកគ្រួសារដែលគ្មានបៀវត្សន៍ធ្លាក់ចុះមកត្រឹម ៤%។

ក្នុងឆ្នាំ២០០៧ ជាងពាក់កណ្តាលនៃការងារត្រូវបានចាត់ថ្នាក់ជាកម្មករកសិកម្មជំនាញ តែបានធ្លាក់ចុះមកត្រឹម ៣១% នៅក្នុងឆ្នាំ២០១៧។ ទន្ទឹមនឹងនេះ%នៃសិប្បករដែលមានចំនួនតិចជាង ១០% បានកើនឡើងទ្វេដងហើយគិតមកទល់ពេលនេះមាន ២៤% គឺជាក្រុមមុខរបរធំជាងគេទីពីរ ហើយបុគ្គលិកផ្នែកលក់ និងបុគ្គលិកសេវាកម្មបានកើនឡើងពី ១២% ទៅ ១៨%។ ទិន្នន័យស្តីពីមុខរបរក៏បញ្ជាក់ពីវត្តមាននៃកម្មករដែលគ្មានជំនាញ និងទាមទារឱ្យមានការអប់រំខ្ពស់។ គួរកត់សម្គាល់ថាបរិមាណអ្នកគ្រប់គ្រង អ្នកជំនាញ និងអ្នកបច្ចេកទេសបានធ្លាក់ចុះបន្តិចហើយនៅតែទាបជាង ៦%។ ទោះយ៉ាងណាក្នុងរយៈពេល ៥ឆ្នាំចុងក្រោយនេះ ការរីកចម្រើននៃសិប្បកម្ម និងមុខរបរពាក់ព័ន្ធមានចំនួន ៥៤% សេវាកម្ម និងអ្នកលក់មានចំនួន ១៨% ស្មៀនមានចំនួន១៣% នៃកំណើនការងារ ខណៈការចូលរួមពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀតបានមកពីអ្នកដាំដុះ អ្នកជំនាញផ្នែកម៉ាស៊ីន និងអ្នកបច្ចេកទេស។

ទិន្នន័យស្តីពីការអប់រំបញ្ជាក់ថា ការងារនៅប្រទេសកម្ពុជានៅតែប្រឈមនឹងកង្វះខាតនៃការអប់រំ និងបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស។ នៅឆ្នាំ២០០៧ កម្លាំងពលកម្មជិត ៨២% មិនបានបញ្ចប់ការអប់រំជាកាតព្វកិច្ចទេមានតែ ៤.៦% ប៉ុណ្ណោះ ដែលមានសញ្ញាប័ត្រមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ និង ២.១% ដែលមានសញ្ញាប័ត្រឧត្តមសិក្សា។ លើសពីនេះទៅទៀត ១៨% មិនមានការអប់រំជាផ្លូវការឡើយ។ បន្ទាប់ពីរយៈពេល ១០ឆ្នាំ ស្ថានការណ៍បានប្រសើរឡើងពិតមែន ប៉ុន្តែកម្រិតអប់រំនៃកម្លាំងពលកម្មនៅទាបនៅឡើយគឺ ៧០% មិនបានបញ្ចប់ការអប់រំជាកាតព្វកិច្ចឡើយ។ អ្នកដែលមានការអប់រំខ្ពស់គឺ ៨% និង ៧% មានសញ្ញាប័ត្រក្រោយមធ្យមសិក្សា។ ជាវិជ្ជមានដែលថាក្នុងរយៈពេល ៥ឆ្នាំចុងក្រោយនេះ ៣៤% នៃការងារបន្ថែមត្រូវបានស្រូបយកដោយអ្នកដែលមានការអប់រំក្រោយមធ្យមសិក្សា។ ទោះជាយ៉ាងណាក្នុងរយៈពេលដូចគ្នានេះ ក៏មានការកើនឡើងចំនួននៃការងារដែលមានការអប់រំកម្រិតក្រោមបឋម ឬបឋម។ ទីបំផុតទីផ្សារការងារនៅកម្ពុជាត្រូវបានកំណត់ដោយអត្រាការងារខ្ពស់ ដែលរហូតមកដល់ពេលនេះ គឺខ្ពស់ជាង ៨៤%។ លើសពីនេះទៅទៀតក្នុងរយៈពេលដប់ឆ្នាំចុងក្រោយនេះ ការងារត្រូវបានប្រមូលផ្តុំកាន់តែច្រើនឡើងៗនៅក្នុងក្រុមមនុស្សវ័យកណ្តាល។

នៅផ្នែកចុងក្រោយនៃរបាយការណ៍ផ្តោតទៅលើទីតាំងរបស់ស្ត្រីនៅក្នុងទីផ្សារការងារនៅកម្ពុជា។ អត្រាការងាររបស់ស្ត្រីមានកម្រិតទាបជាប្រវត្តិសាស្ត្រ ប៉ុន្តែឌីផេរ៉ង់ស្យែលមានការថយចុះ បើទោះបីជាការធ្លាក់ចុះនៃការងារនៅក្នុងវិស័យកសិកម្ម ដែលមានចំនួនភាគច្រើនជាស្ត្រីក៏ដោយ។ ជាទូទៅទិន្នន័យបង្ហាញថាមានភាពប្រសើរឡើងដោយនៅឆ្នាំ២០០៧ ស្ត្រី ៥៩% ធ្វើការក្នុងវិស័យកសិកម្ម ១៤% ក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្ម និង ២៦% នៅក្នុងវិស័យសេវាកម្ម។ បន្ទាប់ពីដប់ឆ្នាំក្រោយមកស្ថានភាពមានការផ្លាស់ប្តូរយ៉ាងខ្លាំងបន្ទាប់ពីការផ្លាស់ប្តូរក្នុងការបែងចែកការងារសរុបតាមវិស័យ។ ស្ត្រីធ្វើការក្នុងវិស័យកសិកម្មមានចំនួន ៣៩% និង ២៥% ក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្ម ហើយ ៣៦% ក្នុងវិស័យសេវាកម្ម។ ប្រសិនបើយើងគិតពីស្ថានភាពការងារនៅក្នុងឆ្នាំ២០០៧ មានតែស្ត្រីចំនួន ៤១.៥%

ប៉ុណ្ណោះដែលត្រូវបានផ្តល់ប្រាក់ខែ ហើយបានកើនឡើងដល់ ៥៦.៧% នៅក្នុងឆ្នាំ២០១៧ ខណៈដែលស្ត្រីដែលត្រូវបានចាត់ចូលជាអ្នកធ្វើការឱ្យខ្លួនឯងបានកើនឡើងពី ៣៩.៣% ទៅ ៤៥%។ នៅក្នុងឆ្នាំ២០១៧ មុខរបរស្ត្រីប្រមូលផ្តុំនៅក្នុងមុខរបរចំនួន៤ ដែលមានចំនួន ៩០.២% រួមមានកម្មករកសិកម្មជំនាញ (៣២.៥%) កម្មករលក់ (២៣.៥%) សិប្បករនិងកម្មករដែលពាក់ព័ន្ធ (២៣.១%) និងមុខរបរបឋម (១១.១%)។ ក្នុងឆ្នាំ២០០៧ ស្ត្រីភាគច្រើនមានតែនៅក្នុងមុខរបរពីរ (កម្មករសេវាកម្មនិងអ្នកលក់ និងកម្មករកសិកម្ម)។ នៅឆ្នាំ២០១៧ វត្តមានរបស់ស្ត្រីលើសពី ៤០% គឺជាបុគ្គលិកស្មៀន ខណៈដែលវត្តមានរបស់ស្ត្រីក្នុងមុខរបរបច្ចេកទេសបានកើនឡើងពី ២៦.៩% ទៅ ៣៦.២%។ ទោះយ៉ាងណាអ្នកគ្រប់គ្រងជាស្ត្រីមានចំនួនតិចជាងមួយភាគបួន។

កម្រិតអប់រំរបស់ស្ត្រីនៅក្នុងកម្លាំងពលកម្ម គឺនៅតែទាបជាងបុរស។ នៅក្នុងឆ្នាំ២០០៧ ស្ទើរតែ ៩៦% នៃស្ត្រីកម្ពុជានៅក្នុងកម្លាំងពលកម្មមានការអប់រំជាកាតព្វកិច្ចជាអតិបរមា ហើយបន្ទាប់ពី ១០ឆ្នាំ % នៅតែមានកម្រិតខ្ពស់គឺ ៨៧.៥% រីឯបុរសគឺមានចំនួន ៩០.២% ក្នុងឆ្នាំ២០០៧ និង ៨៣% ក្នុងឆ្នាំ២០១៧។

សេណារីយ៉ូ៖ នៅក្នុងផ្នែកខាងក្រោមរបាយការណ៍បង្ហាញពីស្ថានភាពនៃតម្រូវការ និងការផ្គត់ផ្គង់កម្លាំងពលកម្មទាក់ទងនឹងលំហូរ។

ផ្នែកតម្រូវការ៖ តម្រូវការកម្លាំងពលកម្មទាក់ទងនឹងលំហូរធ្វើការកំណត់ចំនួនមនុស្សដែលចូលធ្វើការជាលើកដំបូងក្នុងចន្លោះពេលមួយ។ វាគឺជាផលបូកនៃសមាសធាតុពីរគឺតម្រូវការបន្ថែម និងតម្រូវការជំនួស។ ទីមួយ កំណត់ពីចំនួនការងារបន្ថែមដែលបង្កើតឡើងដោយប្រព័ន្ធសេដ្ឋកិច្ច និងទីពីរ ចំនួនមនុស្សវ័យក្មេងដែលអាចរកការងារធ្វើបានដោយសារការចាកចេញរបស់មនុស្សដែលមានការងារធ្វើពីមុន។ ការសន្មត់ជាបន្តបន្ទាប់នឹងការប្រើប្រាស់ទិន្នន័យរួមគ្នារបស់របាយការណ៍ស្ទាបស្ទង់សេដ្ឋកិច្ចសង្គមកម្ពុជា និងរបាយការណ៍សហប្រជាជាតិអនុញ្ញាតឱ្យយើងធ្វើការប៉ាន់ស្មានទិន្នន័យចាំបាច់ដើម្បីប៉ាន់ស្មានសេណារីយ៉ូនោះគឺជាចំនួនការងារតាមក្រុមអាយុ និងកម្រិតអប់រំនៅឆ្នាំ២០០៧ ២០១២ និង ២០១៧។

ទម្រង់នៃការវិភាគ៖ ដើម្បីស្វែងយល់ឱ្យកាន់តែច្បាស់អំពីគំនិតនៃតម្រូវការកម្លាំងពលកម្មទាក់ទងនឹងលំហូរ និងដើម្បីបង្កើតទម្រង់ប៉ាន់ស្មានសេណារីយ៉ូ របាយការណ៍នេះនឹងបង្ហាញពីការវិភាគទីផ្សារការងារនៅកម្ពុជាទាក់ទងនឹងលំហូរសម្រាប់ឆ្នាំ២០០៧-២០១៧។ ចាប់ផ្តើមពីតម្លៃនៃបរិមាណក្នុងឆ្នាំ២០០៧ និង២០១៧ ការវិភាគបង្ហាញថាការងារ បានរងផលប៉ះពាល់ដោយការផ្លាស់ប្តូររចនាសម្ព័ន្ធគួរឱ្យកត់សម្គាល់ចំនួនពីរគឺ៖ ១) ការកើនឡើងនៃកម្រិតអប់រំ ២) ការកើនឡើងជាលំដាប់នៃអាយុជាមធ្យម។ និន្នាការទាំងនេះគឺជាលទ្ធផលនៃភាពខុសគ្នានៃបរិមាណ និងគុណភាពរវាងនិយោជិតដែលបានចាកចេញពីការងារនៅក្នុងឆ្នាំ២០០៧-២០១៧ និងអ្នកដែលបានចូលធ្វើការក្នុងពេលតែមួយ។ ចន្លោះពីឆ្នាំ២០០៧ ដល់ ឆ្នាំ២០១៧ ទីផ្សារការងារកម្ពុជាបានស្រូបយកយុវជនចំនួន ២.៦៤២លាននាក់។ ៧១.៩% (១.៩ លាននាក់) នៃការចូលរួមគឺដោយសារតែការបង្កើតការងារបន្ថែម ហើយនៅសល់ ២៨.១% (៧៤១,០០០នាក់) នៃការចាកចេញពីនិយោជិតចាស់។

ការចូលរួមចំណែកទាបនៃតម្រូវការជំនួស ត្រូវបានកំណត់ដោយអាយុមធ្យមនៃការងារដែលមានកម្រិតទាបជាការពិតណាស់ ៩២% នៃការចូលទៅក្នុងទីផ្សារការងារកើតឡើងនៅក្នុងក្រុមអាយុ ៥ឆ្នាំដំបូង (១៥ឆ្នាំ-១៩ឆ្នាំ) និងមួយទៀតនៅក្នុងក្រុមអាយុ (២០ឆ្នាំ-២៤ឆ្នាំ) ។ នៅពេលជំណាលគ្នា ពីភាគបីនៃការចាកចេញប្រមូលផ្តុំនៅក្នុងក្រុមអាយុ ៥៥ឆ្នាំ-៦៤ឆ្នាំ។

បន្ទាប់ពីកែសម្រួលលំហូរទិន្នន័យ ដើម្បីបញ្ចៀសបញ្ហារាប់ទ្វេដងដោយសារអ្នកចូលរៀនកម្រិតឧត្តមសិក្សា និងអ្នកទទួលបានសញ្ញាប័ត្រឧត្តមសិក្សាដែលមានការងារធ្វើរួច។ ការវិភាគបានបង្ហាញថាប្រហែល ២/៣ នៃប្រជាជនដែលមានការងារធ្វើមានកម្រិតអប់រំជាកាតព្វកិច្ច ឬទាបជាងនេះ ១៧.៥% មានកម្រិតអប់រំមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ និងមានតែ ១៦.៦% ប៉ុណ្ណោះដែលមានកម្រិតអប់រំពីសកលវិទ្យាល័យ ខណៈដែលមនុស្សជាង ៧០% ដែលចេញពីទីផ្សារការងារមានការអប់រំទាបជាងកម្រិតការអប់រំជាកាតព្វកិច្ច។ នេះគឺជាការពន្យល់ពីមូលហេតុនិងរបៀបដែលកម្រិតនៃការអប់រំរបស់និយោជិតបានកើនឡើង។

សេណារីយ៉ូឆ្នាំ២០១៧-២០២៧៖ របាយការណ៍ប៉ាន់ស្មានតម្រូវការជំនួសដោយការប្រើប្រូបាប៊ីលីតេនៃក្រុមអាយុខុសគ្នាដែលចេញពីទីផ្សារការងារនៅចន្លោះឆ្នាំ២០១៧ និងឆ្នាំ២០២៧។ ដើម្បីធ្វើដូច្នេះបានគេសន្មត់ថាប្រជាជនទាំងអស់ដែលមានអាយុពីវ័យ ៥៥-៦៤ឆ្នាំ នៅក្នុងឆ្នាំ២០១៧ នឹងចាកចេញពីទីផ្សារការងារក្នុងរយៈពេល ១០ឆ្នាំខាងមុខ ហើយអត្រានៃការចាកចេញសម្រាប់ក្រុមអាយុផ្សេងទៀតនឹងស្មើទៅនឹងរយៈពេលមុន។ នេះអាចឱ្យយើងធ្វើការប៉ាន់ស្មានថានឹងមានមនុស្សដែលចាកចេញពីទីផ្សារការងារចំនួន ១.០៤៥លាននាក់ ដែលជាចំនួនធំជាងកាលពីពេលមុន ដោយសារតែការកើនឡើងនៃអាយុដែលកំពុងជះឥទ្ធិពលដល់ការងារ។ ការប៉ាន់ប្រមាណនៃតម្រូវការបន្ថែមបានបង្ហាញថាមានការប្រឈមកាន់តែខ្លាំង។ ចំនួនការងារដែលនឹងត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជានឹងអាស្រ័យលើអត្រាកំណើនផលិតកម្មនិងអត្រានៃកំណើនផលិតភាព ដែលពីមុនពឹងផ្អែកយ៉ាងធំធេងលើបរិមាណនិងប្រភេទនៃការវិនិយោគផ្ទាល់ពីខាងក្នុងនិងបរទេស ជាពិសេសលើទិដ្ឋភាពអន្តរជាតិនៃពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ បន្ទាប់មកអាចបណ្តាលមកពីការរីកចម្រើននៃបច្ចេកវិទ្យា អ្នកមានការងារធ្វើដែលទទួលការអប់រំ និងការបណ្តុះបណ្តាល កាន់តែប្រសើរ ស្ថាប័នការងារ និងការឆ្លងកាត់រចនាសម្ព័ន្ធផលិតកម្មទៅជាក្រុមបច្ចេកវិទ្យាខ្ពស់។

ទំហំរយៈពេលដែលគ្របដណ្តប់ដោយលំហាត់បង្ហាញថា វិធីសាស្រ្តគួរឱ្យចាប់អារម្មណ៍ និងត្រឹមត្រូវបំផុតគឺការបង្កើតសេណារីយ៉ូ។ ការប៉ានស្មានជាទូទៅត្រូវបានកំណត់ចំពោះសំណុំនៃតម្លៃដែលការព្យាករណ៍គឺជាការប៉ាន់ស្មានដែលមានភ្ជាប់ប្រូបាប៊ីលីតេ។ សេណារីយ៉ូត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយពិចារណាលើស៊េរី នៃតម្លៃជំនួសនៃគោលការណ៍ដែលពាក់ព័ន្ធ ហើយក្នុងករណីនេះគឺផលិតកម្មនិងផលិតភាព។ ក្នុងការធ្វើដូច្នេះយើងអាចធ្វើការពិភាក្សាអំពីលទ្ធផលសេដ្ឋកិច្ចសង្គមនៃផ្លូវអភិវឌ្ឍន៍ជំនួស ដើម្បីកំណត់គោលដៅគោលនយោបាយ រៀបចំ និងអនុវត្តគោលនយោបាយដែលសមស្របបំផុតដើម្បីឈានដល់គោលដៅទាំងនោះ។

ជម្រើសតម្លៃអថេរនៃសេណារីយ៉ូ (អត្រានៃការលូតលាស់នៃផលិតកម្មនិងការងារ-អេឡាស្ទិកនៃប្រាក់ចំណូល) ផ្អែកលើការវិភាគនៃតម្លៃនិងនិន្នាការពីអតីតកាល និងការចង្អុលបង្ហាញពីវិទ្យាស្ថានជាតិនានា។

ការវិភាគអំពីគុណតម្លៃពីអតីតកាល អនុញ្ញាតឱ្យយើងធ្វើការវាយតម្លៃថា៖

- ចាប់ផ្តើមពីឆ្នាំ២០១២ សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាបានឈានចូលដំណាក់កាលមួយនៃការធ្លាក់ចុះយ៉ាងរហ័សនៃការងារកសិកម្មក្នុងវិស័យកសិកម្ម។ ផលិតភាពពលកម្មនៅក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្មនៅទ្រឹងដោយសារពឹងផ្អែកខ្លាំងលើផលិតកម្មដែលមានកម្លាំងពលកម្មច្រើនដូចជាវាយនភ័ណ្ឌកាត់ដេរនិងសំណង់។
- បន្ទាប់មកគេអាចសន្មត់បានថាមានការធ្លាក់ចុះនៃការងារក្នុងវិស័យកសិកម្ម ដែលពេលបច្ចុប្បន្នកត្តាកំណត់សំខាន់គឺការកើនឡើងនូវផលិតភាពដោយការធ្វើទំនើបកម្មយ៉ាងឆាប់រហ័សនៃប្រព័ន្ធផលិតកម្ម ហើយវាយនភ័ណ្ឌកាត់ដេរនិងសំណង់នឹងត្រូវបានគាំទ្រដោយវិស័យបច្ចេកវិទ្យាខ្ពស់។

បន្ទាប់មកគេសង្កេតឃើញថា ក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានឆ្នាំចុងក្រោយនេះ អត្រាកំណើនផលិតផលក្នុងស្រុកសរុប មានប្រមាណ ៧% ហើយនេះជាអត្រាកំណើនដែលបានព្យាករណ៍សម្រាប់ ៥ឆ្នាំខាងមុខរបស់ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ។ ដោយផ្អែកលើការពិចារណាពីមុនយើងពិចារណាលើតម្លៃជំនួស ៣ នៃកំណើនផលិតផលក្នុងស្រុកសរុប (៦% ៧% និង៨%) និងតម្លៃជំនួស ៣ អេឡាស្ទិកនៃប្រាក់ចំណូលការងារ (០.២% ០.២៥% និង ០.៣%)។ អត្រាលទ្ធផលការងារទាំង៩ ត្រូវបានរាប់បញ្ចូលរវាងអត្រាអប្បបរមា១.២% [អត្រាកំណើនទាបរបស់តម្លៃបន្ថែមសរុប (GVA) (៦%) និងអេឡាស្ទិកទាប (០.២%)] និងអត្រាអតិបរមា ២.៤% [អត្រាកំណើនខ្ពស់របស់តម្លៃបន្ថែមសរុប (៨%) និងអេឡាស្ទិកខ្ពស់ (០.៣%)]។ នៅក្នុងសេណារីយ៉ូកម្រិតមធ្យម [អត្រាកំណើនមធ្យមរបស់តម្លៃបន្ថែមសរុប (៧%) និងអេឡាស្ទិក (០.២៥%)] អត្រាកំណើនការងារគឺ១.៧៥%។ ការកើនឡើងដំបូងនៃកម្រិតការងារដែលត្រូវគ្នានៃសេណារីយ៉ូទាំងបីនេះគឺ ជាអប្បបរមាស្មើនឹង ១០៥,០០០នាក់ ជាអតិបរមា ២១០,០០០នាក់ ហើយជាមួយនឹងសេណារីយ៉ូកម្រិតមធ្យម ១៥៣,០០០នាក់។

យើងអាចរំពឹងថា ទិន្នន័យដែលទទួលបានជាមួយនឹងសេណារីយ៉ូកម្រិតមធ្យមឆ្លុះបញ្ចាំងពីអត្រាកំណើនជាមធ្យមដែលបានកំណត់ដោយតម្លៃបន្ថែមសរុប ការងារ និងផលិតភាពក្នុងរយៈពេលដប់ឆ្នាំកន្លងមក ខណៈសេណារីយ៉ូពីរផ្សេងទៀតមានតម្លៃរៀងៗខ្លួនទាបជាង (អប្បបរមា) និងខ្ពស់ជាង (អតិបរមា)។ ពិសេសជាងនេះទៅទៀត ការងារសរុបត្រូវបានគេរំពឹងថានឹងកើនឡើងជាមធ្យម ១៦៦,០០០នាក់ ក្នុងមួយឆ្នាំនៅក្នុងសេណារីយ៉ូកម្រិតមធ្យម ១១១,០០០នាក់ នៅក្នុងសេណារីយ៉ូអប្បបរមា និង ២៣៥,០០០នាក់ នៅក្នុងសេណារីយ៉ូអតិបរមា។

ដោយពិចារណាលើភាពប្រទាក់គ្នានៃកំណើនការងារទាំងនេះ ជាមួយនឹងការវិវត្តន៍នៃចំនួនប្រជាជនក្នុងវ័យការងារ យើងបានសន្និដ្ឋានថា កំណើនតម្រូវការការងារទាក់ទងនឹងបរិមាណមិនអាចលើសពីសេណារីយ៉ូកម្រិតមធ្យម មានន័យថា អត្រានៃកំណើនផលិតផលក្នុងស្រុកសរុបលើសពី ៧% នឹងតម្រូវឱ្យមានអេឡាស្ទិកនៃប្រាក់ចំណូលការងារទាបជាង ០,២៥% ឬអត្រាខ្ពស់នៃការផ្លាស់ប្តូរបច្ចេកវិទ្យា។

ការព្យាករណ៍នៃតម្រូវការបន្ថែមតាមវិស័យនៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃសេណារីយ៉ូកម្រិតមធ្យមបង្ហាញថា ចំនួនអ្នកមានការងារធ្វើក្នុងវិស័យកសិកម្មនឹងធ្លាក់ចុះជាមធ្យម ១៧៨,០០០នាក់ក្នុងមួយឆ្នាំ ដែលឧស្សាហកម្មកើនឡើង ១៨៣,០០០នាក់ និងចំនួនសេវាកម្ម ១៧៨,០០០នាក់។ នេះជាផ្លាស់ប្តូររចនាសម្ព័ន្ធការងារតាមវិស័យគួរឱ្យកត់សម្គាល់ ដោយវិស័យកសិកម្មធ្លាក់ចុះដល់ ១៤% ឧស្សាហកម្មកើនឡើងដល់ ៣៩.៦% និងសេវាកម្មកើនដល់ ៤៦.៤%។ របាយការណ៍នេះគូសបញ្ជាក់ថា ការពិតតម្រូវការបន្ថែមនៃវិស័យកសិកម្មគឺ អវិជ្ជមាន មិនមានន័យថាកសិកម្មនឹងមិនស្រូបយកយុវជនទេ។ តាមពិតតម្រូវការអវិជ្ជមានរបស់វិស័យនេះ នឹងមានតុល្យភាពរវាងពលករវ័យចំណាស់ដែលនឹងចាកចេញ និងពលករវ័យក្មេងដែលនឹងទៅធ្វើការក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្ម និងសេវាកម្ម ដែលភាគច្រើនផ្តោតលើវិស័យសំណង់ វិស័យកាត់ដេរ និងទេសចរណ៍។ វិស័យនេះ (ដែលនឹងបន្តស្រូបយកកម្មករដែលមានកម្រិតអប់រំទាប)។ ផលប៉ះពាល់គឺថាវិស័យកសិកម្មនឹងមិនត្រឹមតែត្រូវការការបណ្តុះបណ្តាលប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែថែមទាំងទាមទារឱ្យមានការបណ្តុះបណ្តាលកាន់តែច្រើននិងកាន់តែប្រសើរថែមទៀតផង ព្រោះការធ្លាក់ចុះចំនួនកម្មករនឹងអាចធ្វើទៅបាន លុះត្រាតែយុវជនដែលនឹងចាប់ផ្តើមធ្វើការក្នុងវិស័យនេះ មានលទ្ធភាពទទួលយកបានបច្ចេកវិទ្យាល្អប្រសើរជាងមុន ហើយមានចំណេះដឹងដើម្បីប្រើប្រាស់បច្ចេកទេសទាំងនោះ។

ដើម្បីវិភាគរចនាសម្ព័ន្ធអប់រំនៃតម្រូវការ យើងពិចារណាលើចំនួនការងារសរុបដែលជាតម្រូវការកម្លាំងពលកម្មទាក់ទងនឹងលំហូរដែលមានបរិមាណជាមធ្យមដល់ ២៧០,០០០នាក់ក្នុងមួយឆ្នាំ។ ក្នុងករណីនេះអ្វីដែលរបាយការណ៍

ផ្តល់ជូនគឺជាការព្យាករណ៍នៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌ នៃសេណារីយ៉ូកម្រិតមធ្យមដោយផ្អែកលើនិន្នាការអតីតកាល។ របាយការណ៍នេះសន្មត់ថា ចំណែកនៃអ្នកចូលធ្វើការងារតាមជំនាន់ អ្នកដែលមានការអប់រំទាបជាង ការអប់រំជាកាតព្វកិច្ចនឹងថយចុះជាលំដាប់ក្នុងអត្រា ១.៥% ក្នុងមួយឆ្នាំ។ ហើយប្រជាជនដែលមានការអប់រំជាកាតព្វកិច្ចជាអតិបរមានឹងថយចុះជាលំដាប់ក្នុងអត្រា ០.៥% ខណៈអ្នកដែលមានវិញ្ញាបនបត្រនៃការអប់រំជាន់ខ្ពស់ និងបណ្តុះបណ្តាលជំនាញវិជ្ជាជីវៈ និងអ្នកដែលមានសញ្ញាប័ត្រពីសកលវិទ្យាល័យ (រួមទាំងគ្រឹះស្ថាន TVET) នឹងកើនឡើងចំនួន ១% ក្នុងមួយឆ្នាំ។ នៅក្រោមការសន្មត់ទាំងនេះ ៣៤% នៃអ្នកចូលធ្វើការងារតាមជំនាន់ គឺជាអ្នកដែលមានការអប់រំទាបជាងកម្រិតអប់រំជាកាតព្វកិច្ច និង ២៣% កម្រិតអប់រំអនុវិទ្យាល័យ ហើយយ៉ាងហោចណាស់ ២៣% ទៀតកម្រិតវិទ្យាល័យ។ ដោយសារកម្រិតអប់រំជាមធ្យមនៃការចាកចេញតាមជំនាន់នឹងទាបជាងគួរឱ្យកត់សម្គាល់ កម្រិតអប់រំរបស់អ្នកមានការងារនឹងកើនឡើងក្នុងរយៈពេលនៃសេណារីយ៉ូ ប៉ុន្តែការកើនឡើងនឹងមិនគួរឱ្យកត់សម្គាល់ទេ។ ចំណែកអ្នកដែលមានការអប់រំទាបជាងការអប់រំជាកាតព្វកិច្ចនឹងនៅតែខ្ពស់រហូតដល់ ៥៩% ប៉ុន្តែចំណែកអ្នកដែលមានការងារធ្វើដែលមានការអប់រំយ៉ាងហោចណាស់កម្រិតមធ្យមសិក្សា រំពឹងថានឹងកើនឡើងពី ៨.២% ទៅ ១២.៤%។

ផ្នែកផ្គត់ផ្គង់៖ នៅក្នុងពេលវេលាណាមួយ ការផ្គត់ផ្គង់កម្លាំងពលកម្មទាក់ទងនឹងបរិមាណ គឺជាផលបូកនៃអ្នកមានការងារនិងអ្នកគ្មានការងារធ្វើ។ ពលរដ្ឋក្នុងវ័យការងារ (WAP) តំណាងឱ្យដែនកំណត់ខាងលើនៃការផ្គត់ផ្គង់កម្លាំងពលកម្មទាក់ទងនឹងបរិមាណ។ នៅក្នុងឆ្នាំ២០១៧ ពលរដ្ឋក្នុងវ័យការងាររបស់ប្រទេសកម្ពុជាមានចំនួនប្រមាណ ១០.៤១៦លាននាក់ និងការផ្គត់ផ្គង់កម្លាំងពលកម្មមានចំនួន ៨.៧៧៩លាននាក់។ ដូច្នេះ ៨៤.៣% នៃប្រជាជនក្នុងវ័យធ្វើការកំពុងធ្វើការ ឬមានឆន្ទៈធ្វើការ។ ដោយសារអត្រានៃភាពអត់ការងារធ្វើស្ថិតនៅក្រោមអត្រា ១% អត្រាសកម្មភាពខ្ពស់បែបនេះបង្ហាញពីស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ចសង្គម ដែលមានតែយុវជនមួយចំនួនតូចប៉ុណ្ណោះដែលអាចមានលទ្ធភាពទៅរៀននៅវិទ្យាល័យនិងសកលវិទ្យាល័យ ហើយដែលប្រជាជនភាគច្រើនរស់នៅតាមជនបទ តំបន់ដែលស្ថិតនៃការស្ទង់មតិ មានការពិបាកខ្លាំងណាស់ (បើអាចធ្វើបាន) ដើម្បីបែងចែករវាងអ្នកមានការងារ អ្នកគ្មានការងារ និងអ្នកគ្មានការងារធ្វើដោយបិទបាំង។

ការផ្គត់ផ្គង់កម្លាំងពលកម្មទាក់ទងនឹងលំហូរត្រូវបានផ្តល់ឱ្យដោយចំនួនមនុស្ស ដែលបានចូលទៅក្នុងកម្លាំងពលកម្មក្នុងចន្លោះពេលណាមួយ។ ក្នុងករណីនេះដែនកំណត់ខាងលើត្រូវបានតំណាងដោយចំនួនមនុស្សវ័យក្មេងដែលចូលជាពលរដ្ឋក្នុងវ័យការងារ។ ក្នុងការប្រៀបធៀបជាមួយអ្វីដែលយើងទើបតែបាននិយាយសម្រាប់ការផ្គត់ផ្គង់កម្លាំងពលកម្មទាក់ទងនឹងបរិមាណ យើងអាចចាំបានថារវាងឆ្នាំ២០០៧ និងឆ្នាំ២០១៧ មានចំនួនមនុស្ស ២.៦៤២លាននាក់ចូលទៅក្នុងកម្លាំងពលកម្ម ហើយចំនួនពលរដ្ឋក្នុងវ័យការងារមានដល់ទៅ ៣.២៣៣លាននាក់ ដែលត្រូវនឹងអត្រា ៨២.៣% នៃសកម្មភាពទាក់ទងនឹងលំហូរ។

ការព្យាករណ៍ការផ្គត់ផ្គង់ពលកម្ម៖ យោងទៅតាមការប៉ាន់ស្មានចំនួនប្រជាជនរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ រវាងឆ្នាំ២០១៧ និងឆ្នាំ២០២៧ នឹងមានពលរដ្ឋក្នុងវ័យការងារចំនួន ៣.២លាននាក់។ សន្មត់ថាទំនោរចូលទៅក្នុងទីផ្សារការងារនៅតែថេរ យើងអាចប៉ាន់ស្មានថានឹងមានចំនួនមនុស្ស ២.៦៣៤លាននាក់ ចូលទៅក្នុងទីផ្សារកម្លាំងពលកម្ម។

ដើម្បីរក្សាចេនាសម្ព័ន្ធនៃជាតុចូលទៅក្នុងកម្លាំងពលកម្មតាមកម្រិតអប់រំ យើងធ្វើការបង្ហាញពីការព្យាករណ៍ពីរនៃការចាកចេញពីប្រព័ន្ធអប់រំនិងប្រព័ន្ធបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ ដោយផ្អែកលើការសន្មត់ដូចខាងក្រោម៖ ១) អត្រាជាក់លាក់នៃការរស់រានមានជីវិតនៅតែថេរនៅកម្រិតនៃឆ្នាំសិក្សា ២០១៦-២០១៧។ ២) ជាក់ស្តែងអត្រានៃការរស់រានមានជីវិតនឹងកាន់តែប្រសើរឡើងជាលំដាប់។

ដូចដែលត្រូវបានគេរំពឹងថា កម្រិតអប់រំនៃអ្នកបញ្ចប់ការសិក្សាមានភាពប្រសើរឡើងបន្ថែមទៀតនៅក្នុងសេណារីយ៉ូទីពីរ ជាងនៅក្នុងសេណារីយ៉ូដំបូង ខណៈដែលក្នុងឆ្នាំ២០១៧ និស្សិត ៦០% ដែលចេញពីប្រព័ន្ធសាលារៀនមិនទាន់បញ្ចប់ការអប់រំជាកាតព្វកិច្ច ហើយ ៤០% មានការអប់រំជាកាតព្វកិច្ចតិច ដោយប៉ាន់ស្មានអត្រា ៥០% និង ៥០% នៅក្នុងសេណារីយ៉ូទីមួយ ៤០% និង ៦០% នៅក្នុងសេណារីយ៉ូទីពីរ។ គួរឱ្យចាប់អារម្មណ៍នៅចុងបញ្ចប់នៃរយៈពេល និស្សិតបញ្ចប់ការសិក្សានៅសាកលវិទ្យាល័យអាចឈានដល់អត្រា ២០%។

ការប្រៀបធៀបរវាងការចាកចេញពីដំណាក់កាលបណ្តុះបណ្តាលនៃជីវិត (សេណារីយ៉ូទីពីរ) និងតម្រូវការទីផ្សារការងារ (សេណារីយ៉ូកម្រិតមធ្យម) តាមកម្រិតអប់រំសម្រាប់អំឡុងឆ្នាំ២០១៧-២០២៧ បង្ហាញថា ការចាកចេញពីប្រព័ន្ធសាលា គឺសមស្របនឹងតម្រូវការនៃទីផ្សារការងារ ដោយចំនួនតែមួយគត់ដែលលើស គឺអ្នកដែលមានកម្រិតនៃការអប់រំទាបបំផុតដែលជាទូទៅត្រូវបានកំណត់ដោយទំនោរទាប ដើម្បីចូលក្នុងទីផ្សារការងារ។

តម្រូវការជំនាញនិងតម្រូវការបណ្តុះបណ្តាលឆ្នាំ២០១៧-២០២២៖ ដើម្បីបំពេញនូវតម្រូវការរបស់លក្ខខណ្ឌការងារ យើងបានធ្វើការព្យាករណ៍តម្រូវការកម្លាំងពលកម្មតាមមុខរបរសម្រាប់រយៈពេល ៥ឆ្នាំ ចាប់ពីឆ្នាំ២០១៧-២០២២ និងតម្រូវការបណ្តុះបណ្តាល។ ហើយធ្វើការប្រៀបធៀបជាមួយនឹងសកម្មភាពបណ្តុះបណ្តាលរបស់ TVET នៅឆ្នាំចុងក្រោយដែលមានព័ត៌មានស្ថិតិ។

ផ្នែកតម្រូវការ៖ កំណើនការងារសរុបដែលត្រូវបានប៉ាន់ប្រមាណមានចំនួន ៧៩៥,០០០នាក់ គឺជាលទ្ធផលនៃការធ្លាក់ចុះចំនួនការងារក្នុងវិស័យកសិកម្ម ៨០៨,០០០នាក់ និងការកើនឡើងក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្ម ៨៥០,០០០នាក់ និងសេវាកម្ម ៧៥៣,០០០នាក់។ នៅពេលដែលតម្រូវការជំនួស និងការផ្ទេរពីកសិកម្មទៅវិស័យសំខាន់ពីរផ្សេងទៀតត្រូវបានគេយកមកពិចារណានោះ គឺការចូលក្នុងទីផ្សារការងារក្នុងវិស័យកសិកម្មត្រូវបានប៉ាន់ប្រមាណស្មើនឹង ៤០,០០០នាក់ និងឧស្សាហកម្មរហូតដល់ ១៩៦,០០០នាក់ (១១៣,០០០នាក់ ចូលដំបូង និងការផ្ទេរពីកសិកម្ម ៨៣,០០០នាក់) និងក្នុងវិស័យសេវាកម្ម ១៨៨,០០០នាក់ (១០៩,០០០នាក់ ចូលដំបូង និងការផ្ទេរពីកសិកម្ម ៧៩,០០០នាក់)។

ការវិភាគតម្រូវការការងារតាមមុខរបរសំខាន់ៗអនុញ្ញាតឱ្យបង្ហាញរូបភាពជាមូលដ្ឋាននៃតម្រូវការជំនាញ និងតម្រូវការបណ្តុះបណ្តាល។ ក្នុងរបាយការណ៍យើងបានប៉ាន់ប្រមាណថាក្នុងចំណោមមនុស្ស ៤៩០,០០០នាក់ជាមធ្យមប្រចាំឆ្នាំដែលចូលធ្វើការងារនៅក្នុងវិស័យធំៗចំនួន៣ ដែលប្រមាណ ៣/៤ នឹងស្ថិតនៅក្នុងក្រុមអាជីពធំៗចំនួន៣ ដោយសិប្បកម្មនិងកម្មករ ដែលពាក់ព័ន្ធដើរតួយ៉ាងសំខាន់ (៥៧%) បន្ទាប់មកគឺកម្មករសេវាកម្មនិងអ្នកលក់ (១៤%) និងកម្មករគាំទ្រស្មៀន (១៣%)។ តួនាទីតូចតាចប៉ុន្តែមានលក្ខណៈគុណភាព និងត្រូវបានបំពេញដោយប្រតិបត្តិកររោងចក្រ និងម៉ាស៊ីន អ្នកជំនាញ និងអ្នកបច្ចេកទេស។

ការប្រើប្រាស់រួមបញ្ចូលគ្នានៃប្រភពផ្សេងៗគ្នារួមទាំងសន្ទស្សន៍ការងាររបស់ភ្នាក់ងារមុខរបរជាតិ អាចឱ្យយើងផ្តល់នូវការប៉ាន់ស្មានបរិមាណនៃតម្រូវការទាក់ទងនឹងលំហូរសម្រាប់មុខរបរតែមួយ និងការចង្អុលបង្ហាញពីមុខរបរដែលមានលក្ខណៈដោយកង្វះការផ្គត់ផ្គង់។ ការស្រាវជ្រាវបានចង្អុលបង្ហាញពីតួនាទីសំខាន់ដែលនឹងត្រូវបានបំពេញដោយមុខរបរតែមួយនៃវិស័យសំណង់ វិស័យកាត់ដេរ កន្លែងស្នាក់នៅនិងភោជនីយដ្ឋាន និងដោយវិស័យពាណិជ្ជកម្មលក់រាយ ប៉ុន្តែក៏មានមុខរបរសំខាន់ៗដែលទាមទារឱ្យមានការអប់រំកម្រិតវិទ្យាល័យ និងសកលវិទ្យាល័យ។ សូចនាករទាំងនេះមានសារៈសំខាន់សម្រាប់តម្រូវការអប់រំ និងបណ្តុះបណ្តាលដោយក្រសួងពាក់ព័ន្ធ ជាពិសេសដោយក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ។

ចំពោះផ្នែកផ្គត់ផ្គង់វិញការវិភាគនៃវគ្គបណ្តុះបណ្តាល TVET នៅកម្រិតវិញ្ញាបនបត្រ និងកម្រិតសាកលវិទ្យាល័យ បង្ហាញថាចំណែកនៃការផ្គត់ផ្គង់កម្លាំងពលកម្ម ដែលបានគ្របដណ្តប់ដោយវគ្គបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ គឺមានលក្ខណៈគុណភាពដែលបរិមាណមានកំណត់ ដូច្នេះគួរតែពង្រីកការបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈភ្លាមៗនៅក្នុងទិសដៅចង្អុលបង្ហាញនៅក្នុងរបាយការណ៍។

ផ្នែកទី១៖

ការវិភាគពីសាវតា

ជំពូក១៖

ក្របខ័ណ្ឌនៃការវិភាគ

គម្រូលំហូរនៃផ្សារកោរទារ

១.១ សេចក្តីផ្តើម

បរិមាណកម្លាំងពលកម្មដែលមានរចនាសម្ព័ន្ធ និងលំនឹងនៃទីផ្សារការងារទាក់ទងនឹងលំហូរដែលទាមទារឱ្យមានតម្រូវការកម្លាំងពលកម្មទាក់ទងនឹងលំហូរតាមកម្រិតអប់រំ (នោះគឺជាការចូលទៅក្នុងការងារតាមកម្រិតនៃការអប់រំ) ស្របគ្នានឹងការផ្គត់ផ្គង់កម្លាំងពលកម្មទៅតាមកម្រិតអប់រំ (ដែលកម្លាំងពលកម្មទទួលបានពីប្រព័ន្ធអប់រំ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈទៅតាមកម្រិតអប់រំ)។

គោលបំណងនៃការវិភាគបានបង្ហាញក្នុងរបាយការណ៍នេះមានដូចជា៖

- បង្កើតសេណារីយ៉ូនៃតម្រូវការកម្លាំងពលកម្មក្នុងលក្ខខណ្ឌចាប់ពីការអប់រំកម្រិតទាបសម្រាប់ឆ្នាំ២០១៧-២០២៧
- ដើម្បីបង្កើតសេណារីយ៉ូនៃតម្រូវការកម្លាំងពលកម្មទាក់ទងនឹងលំហូរក្នុងរយៈពេលដូចគ្នា
- ដើម្បីវិភាគភាពជាប់ទាក់ទងគ្នារវាងធាតុចូលកម្លាំងពលកម្ម និងការចង់បានរហូតដល់ទីផ្សារការងារ។

១.២ ក្របខ័ណ្ឌនៃការវិភាគ៖ គំរូលំហូរនៃទីផ្សារការងារ (The Analytical Framework: A Stock-flow Model of The Labor Market)

រូបភាពទី១៖ ផ្តល់នូវការតំណាងសាមញ្ញនៃជីវិតមនុស្សនិងចំនួនប្រជាជន ហើយអាចត្រូវបានប្រើ ដើម្បីតំណាងឱ្យគំរូលំហូរនៃទីផ្សារការងារ (Bruni, ១៩៨៨, ១៩៩៣)។

តាមទស្សនវិស័យសេដ្ឋកិច្ច ជីវិតរបស់មនុស្សអាចត្រូវបានបែងចែកជាបីដំណាក់កាល ដែលបានកំណត់ចំនួនប្រជាជនត្រូវគ្នាចំនួន ៣ គឺ៖ (ក) ដំណាក់កាលបណ្តុះបណ្តាល និងចំនួនប្រជាជននៅក្នុងដំណាក់កាលបណ្តុះបណ្តាល (ខ) ដំណាក់កាលធ្វើការ និងចំនួនប្រជាជនដែលគ្រប់អាយុធ្វើការ (WAP) (គ) ដំណាក់កាលក្រោយការងារ និងចំនួនប្រជាជនដែលមានអាយុក្រោយធ្វើការ។

រូបភាពទី១. លំហូរតំណាងទីផ្សារការងារ

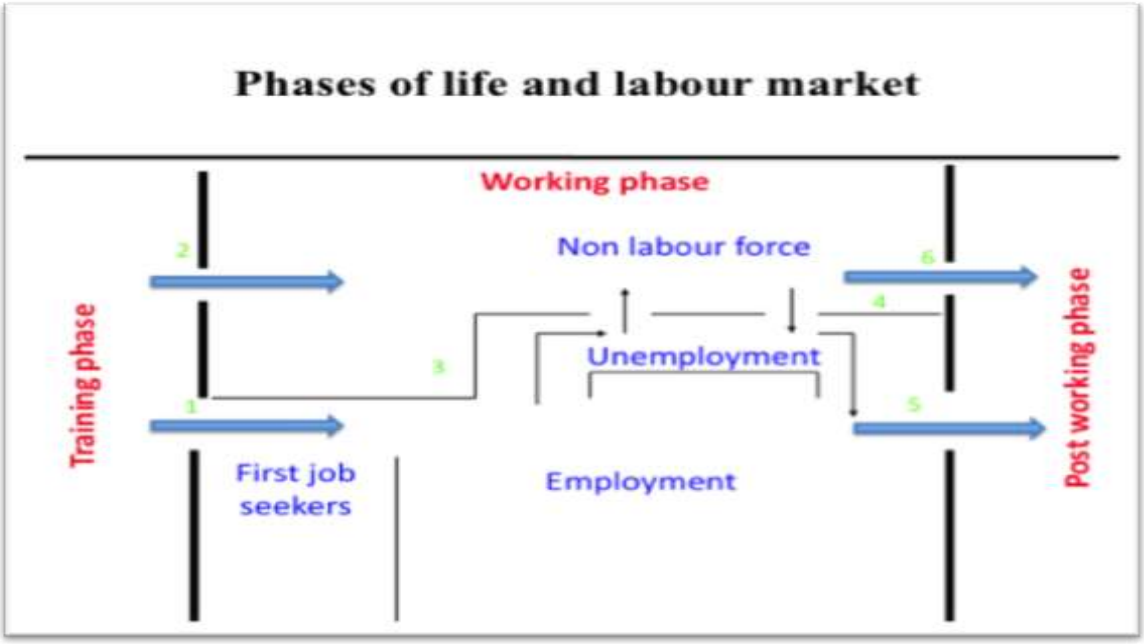

តាមទស្សនវិស័យទីផ្សារការងារ WAP រួមបញ្ចូលចំនួនប្រជាជនមួយចំនួនដែលពាក់ព័ន្ធសម្រាប់ការវិភាគទីផ្សារការងារ៖ កម្លាំងពលកម្ម (ដែលរួមបញ្ចូលទាំងអ្នកមានការងារធ្វើ គ្មានការងារធ្វើ និងអ្នកស្វែងរកការងារដំបូង) និងមិនមែនស្ថិតក្នុងកម្លាំងពលកម្ម។ ប្រជាជនទាំងនេះ គឺជាអថេរសំខាន់នៃគំរូសម្រាប់ធ្វើការវិភាគ។

ប្រសិនបើយើងពិចារណាចន្លោះពេលមួយ ព្រួញនៅក្នុងតួលេខត្រូវបានបង្ហាញវដ្តជីវិតនៃទីផ្សារការងារ។ ពួកវាតំណាងឱ្យអថេរលំហូរដែលវាស់ចំនួនមនុស្សផ្លាស់ប្តូរពីស្ថានភាពមួយទៅស្ថានភាពមួយ (ពីប្រជាជនមួយទៅមនុស្សម្នាក់ទៀត)។ ក្នុងចន្លោះពេលជាក់លាក់ណាមួយអថេរលំហូរកំណត់ការផ្លាស់ប្តូរបរិមាណ និងគុណភាពដែលបានចុះបញ្ជីដោយអថេរដែលពាក់ព័ន្ធ៖

- កំណើត និងមរណភាពកំណត់ពីលក្ខណៈធម្មជាតិរបស់ប្រជាជន
- ចំនួនមនុស្សអាយុ ១៥ឆ្នាំ ចំនួនប្រជាជនដែលមានអាយុ ៦៥ឆ្នាំ និងការស្លាប់របស់មនុស្សក្នុងវ័យធ្វើការបានកំណត់ពីភាពរឹងមាំនៃធម្មជាតិរបស់ប្រជាជនក្នុងវ័យធ្វើការ
- លំហូរចូលនិងចេញ គឺកំណត់ពីកម្រិតរចនាសម្ព័ន្ធ និងនិន្នាការនៃការងារ និងកម្លាំងពលកម្ម។

យើងកំណត់ថា៖

1. មនុស្សជំនាន់ថ្មីដែលចូលទៅក្នុងការងារហៅថា "តម្រូវការកម្លាំងពលកម្មទាក់ទងនឹងលំហូរ" (Labour Demand in terms of Flows-LDF)។
2. មនុស្សជំនាន់ថ្មីដែលចូលទៅក្នុងកម្លាំងពលកម្មហៅថា "ការផ្គត់ផ្គង់កម្លាំងពលកម្មទាក់ទងនឹងលំហូរ" (Low Supply in terms of Flows–LSF) និងមនុស្សជំនាន់ថ្មីដែលចូលក្នុងការងារត្រូវបានកំណត់ដោយការបូកនៃធាតុផ្សំពីរ៖ (ក) ការកើនឡើងនូវកម្រិតការងារ (តម្រូវការបន្ថែម Additional Demand-AD) និង (ខ) ការចាកចេញពីការងារដោយសារការចូលនិវត្តន៍ និងរហូតដល់មរណភាពដែលកើតឡើងនៅក្នុងចន្លោះអាយុ ១៥៦៤-ឆ្នាំ (តម្រូវការជំនួស Replacement Demand, RD)។

កម្រិត AD ត្រូវបានកំណត់ដោយអត្រាកំណើនផលិតកម្ម (Y) តាមរយៈប្រាក់ឈ្នួលពិត-Real Wage (W) និងនវានុវត្តន៍បច្ចេកវិទ្យា-Technology Innovation (T)៖

[1] AD = AD (Y, W, T)

AD អាចមានលក្ខណៈវិជ្ជមាន ឬអវិជ្ជមាន អាស្រ័យលើដំណាក់កាលនៃវដ្តសេដ្ឋកិច្ច។ នៅក្នុងបណ្តាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍ដែលកំណត់ដោយចំនួនប្រជាជនដែលមានអាយុជាមធ្យម[1], RD តំណាងឱ្យសមាសធាតុសំខាន់នៃ LDF ។ ដូចដែលបានឃើញពីមុន RD វាស់វែងធាតុចូលក្នុងការងារដោយសារតែតម្រូវការ ដើម្បីជំនួសមនុស្សដែលចាកចេញពីការងារដែលជាលទ្ធផលនៃការចូលនិវត្តន៍ ឬមរណភាព។ វាត្រូវបានជះឥទ្ធិពលដោយច្បាប់ចូលនិវត្តន៍និងការកែប្រែរបស់ពួកគេក៏ដូចជាវដ្តសេដ្ឋកិច្ចដែលជះឥទ្ធិពលដល់ការរំពឹងទុករបស់កម្មករ។ ទោះយ៉ាងណាកត្តាកំណត់សំខាន់របស់វា គឺរចនាសម្ព័ន្ធអាយុរបស់អ្នកមានការងារធ្វើ (ASE)។ ដូច្នេះតម្លៃរបស់វាមាននិន្នាការផ្លាស់ប្តូរយឺតៗតាមពេលវេលា។

ការបញ្ជាក់សាមញ្ញនៃមុខងារផ្គត់ផ្គង់អាចមានដូចខាងក្រោម៖

[2] RD = RD (ASE, t; INR)

ដែល t តំណាងឱ្យពេលវេលា និង INR គឺជាប៉ារ៉ាម៉ែតដែលព្យាយាមចាប់យកឥទ្ធិពលនៃបទដ្ឋាន និងច្បាប់របស់គ្រឹះស្ថាន។

ការផ្លាស់ប្តូរឥឡូវនេះទៅផ្នែកផ្គត់ផ្គង់ ធាតុចូលនៃកម្លាំងពលកម្ម គឺជាផលបូកនៃសមាសធាតុពីរ៖ (ក) កម្លាំងពលកម្មបឋមដែលបង្កើតដោយអ្នករកចំណូលសម្រាប់គ្រួសារទាំងអស់ ដែលជាធម្មតាគឺជាបុរស ប៉ុន្តែក៏មានចំនួនស្ត្រី

[1] This is not so in countries in the initial phase of the demographic transition and in which the labor force is still quite young. As we will see, Cambodia well represents this situation.

កើនឡើង ដែលមើលឃើញថាជាលទ្ធផលធម្មតាទទួលបានតាមរយៈការបណ្តុះបណ្តាលទៅតាមដំណាក់កាលនៃជីវិតរបស់ពួកគេ និងពិចារណាការចូលរួមក្នុងទីផ្សារការងារទាំងជាសិទ្ធិ និងជាកាតព្វកិច្ច (ខ) កម្លាំងពលកម្មបន្ទាប់បន្សំ ដែលតំណាងភាគច្រើនដោយនិស្សិត និងមេផ្ទះ ដែលការចូលរួមមានភាពប្រែប្រួលទៅតាមវដ្តសេដ្ឋកិច្ច។ ដូច្នេះវាអាចត្រូវបានសន្មត់ថា ធាតុចូលរបស់កម្មករបឋមត្រូវបានកំណត់ដោយធាតុចូលក្នុង WAP (ហើយដូច្នេះដោយចំនួនកំណើតដែលបានកើតឡើងនៅពេលវេលា (t-n) ដែល n ជារយៈពេលមធ្យមនៃដំណាក់កាលបណ្តុះបណ្តាល (រាប់បញ្ចូលរយៈពេលថ្នាក់មត្តេយ្យ)។ ការចូលធ្វើការរបស់សិស្សថ្នាក់អនុវិទ្យាល័យនឹងត្រូវបានកំណត់ដោយប្រូបាប៊ីលីតេ នៃការរកការងារធ្វើ ដែលអាចត្រូវបានវាស់ដោយ LDL ដែលផ្តល់នូវបទដ្ឋាននិងគុណតម្លៃដែលកំណត់ដោយតួនាទីសង្គមរបស់ស្ត្រី (Social Role of Women-INRW)។

[3] LSF = LFS (WAP, LDF; INRW)

ដូច្នេះ ទីផ្សារការងារស្ថិតក្នុងស្ថានភាពលំហូរលំនឹង ប្រសិនបើ LSF ស្មើនឹង LDF នោះគឺថាការចូលតាមជំនាន់ (ការចូលទៅក្នុងវិស័យអប់រំ ឬការងារតាមជំនាន់) ទៅក្នុងកម្លាំងពលកម្មស្មើនឹងការចូលតាមជំនាន់ទៅក្នុងការងារ៖

Therefore, the labor market is in a state of flow equilibrium if the LSF is equal to the LDF, that is, if generational entries into the labor force are equal to generational entries into employment:

[4] LSF = LDF

[5] LSF (WAP, LDF; INRW) = AD (Y, W, T) + RD (ASE, t; INR)

និយាយម៉្យាងទៀត ទីផ្សារការងារស្ថិតក្នុងស្ថានភាពលំហូរលំនឹង ប្រសិនបើចំនួនការងារដែលបង្កើតឡើងដោយប្រព័ន្ធសេដ្ឋកិច្ចក្នុងចន្លោះពេលមួយ គឺស្មើនឹងភាពខុសគ្នារវាងការចូលតាមជំនាន់ទៅក្នុងកម្លាំងពលកម្ម និងការចូលតាមជំនាន់ពីការងារ៖

[6] AD = LSF – RD

វាជាកស្តុតាងដែលថាដំណោះស្រាយដែលមានលំនឹងបែបនេះជាធម្មតាមិនត្រូវបានសម្រេចនោះទេ ដោយមានកង្វះខាតគឺជាបទដ្ឋាន។ នៅពេលនិន្នាការប្រជាសាស្ត្រមិនបានឆ្លើយតប នោះការប្រែប្រួលលំយោលកំណត់ភាពប្រែប្រួលក្នុងនិកម្មភាព។

១.៣ ប្រព័ន្ធអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ និងការបញ្ចូលក្នុងកម្លាំងពលកម្ម

១.៣.១ ការកំណត់ការចេញពីប្រព័ន្ធ TVET

ចំនួននៃការចូលក្នុងកម្លាំងពលកម្មក្នុងឆ្នាំណាមួយត្រូវបានកំណត់ដោយការចាកចេញពីប្រព័ន្ធអប់រំ និង TVET (XETVET) និងទំនោរនៃការបង្ខំឱ្យចាកចេញដើម្បីចូលក្នុងទីផ្សារការងារ។ នៅក្នុងនិមិត្តសញ្ញា៖

[7] $SLF_t = XETVET_t * RoAF_t$

ដែល SLF តាងឱ្យការផ្គត់ផ្គង់លំហូរពលកម្ម (ដែលជាការចូលក្នុងការផ្គត់ផ្គង់ពលកម្មលើកដំបូង) ខណៈដែល XETVET ជាការចេញពីប្រព័ន្ធ TVET (ETVET) ក្នុងឆ្នាំនោះ ហើយ RoAF (អត្រាលំហូរសកម្មភាព Rate of Activity in terms of Flow) ដែល%នៃអ្នកដែលចេញពី ETVET ទៅក្នុងទីផ្សារការងារ។

ការចាកចេញពីប្រព័ន្ធ ETVET ពឹងផ្អែកលើអន្តរកម្មនៃនិន្នាការប្រជាសាស្ត្រ ច្បាប់ បទបញ្ញត្តិនៃការអប់រំ និងការបណ្តុះបណ្តាល និងព្រមទាំងអាកប្បកិរិយារបស់បុគ្គលដែលត្រូវបានប៉ះពាល់យ៉ាងខ្លាំងពីស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គម។

អ្វីដែលកាន់តែពិសេសនោះ ការវិវត្តនៃការចាកចេញពី ETVET អាចត្រូវបានគេមើលឃើញថាជាលទ្ធផលនៃការវិវត្តនេះ៖

- ចំនួននៃកំណើត
- អត្រារស់រាននៃប្រជាសាស្ត្រនៃក្រុមក្មេងៗជាងគេ
- រយៈពេលជាមធ្យមនៃការអប់រំ និងការបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈរបស់ក្រុមដែលកំពុងសិក្សាក្នុងប្រព័ន្ធអប់រំ និងបណ្តុះបណ្តាល (ដែលនឹងចេញទៅទីផ្សារការងារ និងត្រូវបានកំណត់យ៉ាងច្រើន) ហើយដូច្នេះអត្រាលំហូរដាក់លាក់នៃការចុះឈ្មោះចូលរៀន ហើយជាពិសេសអត្រាការបោះបង់ការសិក្សា អត្រារៀនត្រួឡើងវិញ និងអត្រាឡើងថ្នាក់នៅឆ្នាំចុងក្រោយនៃវដ្តអប់រំនីមួយៗ។

យើងអាចសំយោគសេចក្តីថ្លែងការណ៍មុនដោយនិយាយថាចំនួននៃការចាកចេញក្នុងឆ្នាំ t (XETVETt) ស្មើនឹងចំនួនកំណើត (ខ) ដែលបានកើតឡើង n ឆ្នាំមុន ដែល n ជារយៈពេលមធ្យមនៃរយៈពេលដែលបានចំណាយក្នុងការបណ្តុះបណ្តាលបូកនិងអាយុស្របច្បាប់ដើម្បីចូលសាលារៀន។ ដូច្នេះ៖

$$[8]\ XETVET_t = B_{(t-n)}$$

ការចាកចេញពីប្រព័ន្ធអប់រំ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈកំណត់កម្រិតខ្ពស់នៃការផ្គត់ផ្គង់កម្លាំងពលកម្ម។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ការចូលតាមជំនាន់ទៅក្នុងការផ្គត់ផ្គង់កម្លាំងពលកម្ម នឹងមានកម្រិតទាបជាងនេះ ខណៈដែលមិនមែនដោយសារតែយុវជនទាំងអស់ដែលចាកចេញពីប្រព័ន្ធសាលារៀន និងចូលក្នុងទីផ្សារការងារទេ។ %នឹងពឹងផ្អែកលើទំនោរធ្វើការងារដែលជាលទ្ធផល វានឹងពឹងផ្អែកលើអថេរសេដ្ឋកិច្ចសង្គមជាច្រើនដូចជា ប្រាក់ចំណូលគ្រួសារកម្រិតការអប់រំរបស់ឪពុកម្តាយ ភេទ។ ល។

១.៣.២ ចំនួននៃកំណើត

ដូចដែលបានបង្ហាញនៅក្នុងរូបភាពទី២ នៅប្រទេសកម្ពុជាចំនួនកំណើតបានកើនឡើងជាលំដាប់ ដែលជាផ្នែកមួយបានធ្លាក់ចុះក្នុងរបបខ្មែរក្រហមពីតម្លៃ ២៣២,០០០នាក់ ក្នុងឆ្នាំ១៩៥០-៥៥ ដល់ ៣៨៦,០០០នាក់ ក្នុងឆ្នាំ១៩៩០-៩៥។ បន្ទាប់ពីនោះ ចំនួនកំណើតបានធ្លាក់ចុះដល់ ៣៣៦,០០០នាក់ ក្នុងអំឡុងឆ្នាំ២០០០-២០០៥ បន្ទាប់មកនឹងកើនឡើងដល់បច្ចុប្បន្នចំនួន ៣៦៦,០០០នាក់ ដោយសារតែការពិតដែលថាក្រោយប៉ុលពត កុមារឈានដល់អាយុបន្តពូជ[2]។

ចាប់ពីពេលនេះទៅយោងទៅតាម UNDESA ចំនួនកំណើតនឹងធ្លាក់ចុះដល់ប្រហែល ៣៣០,០០០នាក់ នៅឆ្នាំ២០៥០ និង ២៤០,០០០នាក់ ដែលជាតម្លៃប្រហាក់ប្រហែលនឹងឆ្នាំ១៩៥០ នៅចុងសតវត្សរ៍នេះ។

រូបភាពទី២. ចំនួនកំណើតក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ចាប់ពីឆ្នាំ១៩៥០ ដល់ឆ្នាំ២១០០(ពាន់)

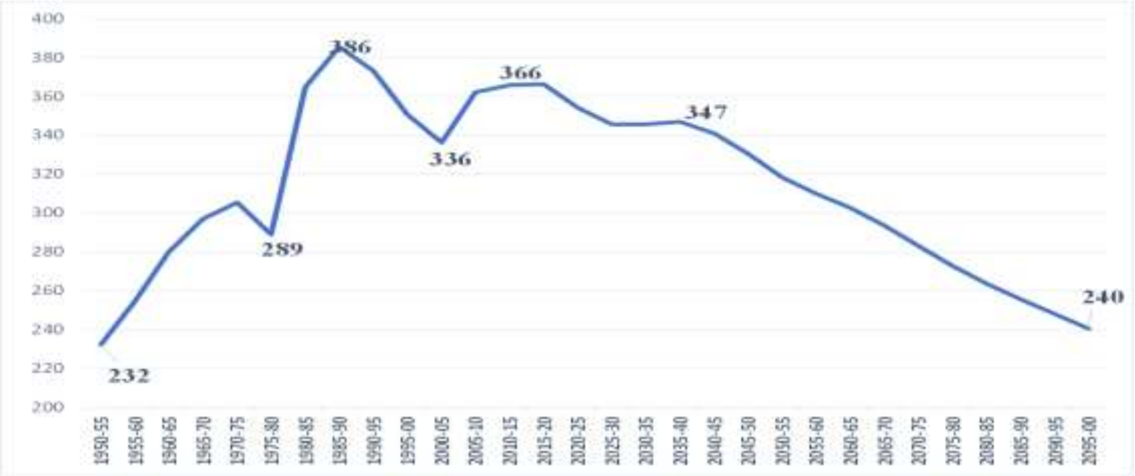

[2] For a more detailed analysis of Cambodia demographic trends see Annex 1.

ប្រភព៖ Elaboration on UN DESA data, UN DESA 2019

១.៣.៣ ចំនួនប្រជាជនក្នុងវ័យបណ្តុះបណ្តាល

តារាងទី១ បង្ហាញពីកម្រិតនៃចំនួនប្រជាជនដែលមានអាយុបណ្តុះបណ្តាល (Training Age Population-TAP) ដែលបានកំណត់នៅចន្លោះពី ៦ ទៅ ២៤ និងចែកជា ៤ ក្រុមអាយុ ដែលត្រូវនឹងកម្រិត៦នៃការអប់រំទាំង៤ នៃប្រព័ន្ធអប់រំនៅកម្ពុជា៖ បឋមសិក្សា (៦-១១); អនុវិទ្យាល័យ (១២-១៤) (រួមគ្នាក្រុមអាយុទាំងពីរនេះបង្កើតបានជាចំនួនប្រជាជនអាយុចូលរៀន) វិទ្យាល័យ (១៥-១៧) និងសាកលវិទ្យាល័យ (១៨-២៤) ពីឆ្នាំ១៩៨០ ដល់ ២០៥០ ។

តារាងទី១. ចំនួនប្រជាជនដែលមានអាយុបណ្តុះបណ្តាលក្នុងប្រទេសកម្ពុជា តាមក្រុមអាយុ តម្លៃដាច់ខាតគិតជាខ្ទង់ពាន់ និង% ចាប់ពីឆ្នាំ១៩៨០ ដល់ឆ្នាំ២០៥០

	Primary 6-11	Lower Sec. 12-14	Upper Sec. 15-17	University 18-24	Trianing Age Population	Primar y 6-11	Lower Sec. 12-14	Upper Sec. 15-17	University 18-24
	Absolute Value in thousand					Percentage composition			
1980	1,134	526	439	926	3,025	37.5	17.4	14.5	30.6
1985	1,046	560	501	1,026	3,133	33.4	17.9	16.0	32.8
1990	1,477	482	538	1,157	3,655	40.4	13.2	14.7	31.7
1995	1,965	876	494	1,240	4,576	42.9	19.1	10.8	27.1
2000	2,089	1,043	975	1,424	5,531	37.8	18.9	17.6	25.7
2005	1,992	1,078	959	2,232	6,260	31.8	17.2	15.3	35.6
2010	1,840	957	1,004	1,986	5,786	31.8	16.5	17.3	34.3
2015	1,918	891	941	2,257	6,007	31.9	14.8	15.7	37.6
2020	2,057	984	876	2,112	6,030	34.1	16.3	14.5	35.0
2025	2,112	**1,045**	**979**	**2,105**	6,241	33.8	**16.7**	**15.7**	**33.7**
2030	2,085	**1,056**	**1,040**	**2,317**	6,499	32.1	**16.2**	**16.0**	**35.7**
2035	2,041	**1,031**	**1,052**	**2,427**	6,552	31.2	**15.7**	**16.1**	**37.1**
2040	2,031	**1,011**	**1,028**	**2,431**	6,501	31.2	**15.5**	**15.8**	**37.4**
2045	2,042	**1,014**	**1,008**	**2,378**	6,442	31.7	**15.7**	**15.6**	**36.9**
2050	2,025	**1,021**	**1,011**	**2,348**	6,405	31.6	**15.9**	**15.8**	**36.7**

ប្រភព៖ Elaboration on UN DESA data, UN DESA, 2019

ដោយសារតែការផ្ទុះឡើងភ្លាមៗនៃចំនួនកំណើតដែលបានចុះបញ្ជីនៅដើមទសវត្សរ៍ទី៨០ ចំនួនប្រជាជនដែលគ្រប់អាយុទទួលការបណ្តុះបណ្តាលបានកើនឡើងជាលំដាប់ពី ៣លាននាក់ក្នុងឆ្នាំ១៩៨០ ដល់ ៦លាននាក់ នៅឆ្នាំ២០១៥។ ដូច្នេះចំណែកចំនួនប្រជាជនដែលគ្រប់អាយុបណ្តុះបណ្តាលនៃប្រជាជនសរុបបានថយចុះពី ៤៥.២% ទៅ ៣៨.៧%។

ភាពស្វាហាប់នៃក្រុមអាយុទាំងបួនមានភាពខុសគ្នាខ្លាំងចាប់តាំងពីពួកគេបានរងផលប៉ះពាល់ដោយរលកប្រជាសាស្ត្រដូចគ្នា ប៉ុន្តែនៅក្នុងពេលវេលាខុសគ្នា។ ប្រជាជនដែលមានអាយុចូលរៀនបឋមសិក្សា ត្រូវបានរងឥទ្ធិពលដំបូងបង្អស់ដោយការកើនឡើងនៃចំនួនកំណើតដែលបានចុះឈ្មោះនៅដើមទសវត្សរ៍ឆ្នាំ១៩៨០ និងកើនឡើងពី ១.១លាននាក់ ដល់ ២.១លាននាក់នៅឆ្នាំ២០០០ ដែលជាចំនួនជិតនឹងបច្ចុប្បន្ន។ ចំនួនប្រជាជននៅមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិបានឈានដល់ចំនួនអតិបរមា ១.០៨លាននាក់ ក្នុងឆ្នាំ២០០៥ បន្ទាប់មកនឹងថយចុះក្រោម ៩០០,០០០នាក់។ ចំនួនប្រជាជនដែលមានអាយុចូលរៀន គឺរហូតមកដល់ពេលនេះមានចំនួន ២.៨លាននាក់ ដែលស្មើនឹង ៦៩% ខ្ពស់ជាងឆ្នាំ១៩៨០។ ទីបំផុតចំនួនប្រជាជនថ្នាក់មធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ និងសាកលវិទ្យាល័យ បានចុះឈ្មោះកើនឡើង

ខ្ពស់ជាងគេរៀងៗខ្លួនគឺ ៨៩% និង ១២០%។ មកដល់ពេលនេះចំនួនប្រជាជនពី ១៥ ទៅ ២៤ មានចំនួន ៣.២លាននាក់។

ដូច្នេះ ក្នុងរយៈពេល ៣៥ឆ្នាំចុងក្រោយនេះប្រព័ន្ធអប់រំនៅកម្ពុជាត្រូវប្រឈមនឹងការកើនឡើងគួរឱ្យកត់សម្គាល់នៃតម្រូវការសក្តានុពលនៃការអប់រំ ជាដំបូងសម្រាប់ការអប់រំជាកំហិត ហើយបន្ទាប់មកសម្រាប់ការអប់រំនៅមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ និងសាកលវិទ្យាល័យ។

តារាងទី២. ប្រទេសកម្ពុជា ចំនួនប្រជាជនដែលគ្រប់អាយុទទួលការបណ្តុះបណ្តាលទៅតាមក្រុមអាយុ បម្រែបម្រួលជា% ចាប់ពីឆ្នាំ១៩៨០ ដល់ឆ្នាំ២០១៥ និងពីឆ្នាំ២០១៥ ដល់ឆ្នាំ២០៥០

	"6-11	"12-14	Compulsory-school age	15-17	School age	18-24	Total
	Absolute change in thousand						
1980-2015	784	365	1,149	502	1,651	1,331	2,982
2015-2050	107	130	237	71	307	91	398
	Percentage change						
1980-2015	69.1	69.5	69.2	114.3	104.0	143.8	98.6
2015-2050	5.6	14.5	4.6	7.5	8.2	4.0	6.6

ប្រភព៖ Elaboration on UN DESA data, UN DESA 2019

ផ្អែកលើការសន្មត់របស់ UNDESA ស្តីពីការមានបង្កកំណើត និងនៅក្នុងសេណារីយ៉ូនៃការធ្វើចំណាកស្រុកសូន្យ (zero-migration) ក្នុងរយៈពេល ៣០ឆ្នាំក្រោយ ចំនួនប្រជាជនក្នុងអាយុបណ្តុះបណ្តាលនឹងចុះឈ្មោះចូលរៀនដែលនឹងមានការផ្លាស់ប្តូរតូចជាងមុនដោយកើនឡើងដំបូងដល់ជាង ៦.៥លាននាក់ ហើយបន្ទាប់មកថយចុះម្តងទៀតប្រហែល ៦.៤លាននាក់។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ វាជាចំណែកនៃប្រជាជនសរុបត្រូវបានគេព្យាករណ៍ថានឹងធ្លាក់ចុះបន្ថែមទៀតដល់ ២៧.៩% នៅឆ្នាំ២០៥០។

យើងក៏អាចគូសបញ្ជាក់ផងដែរថា ក្នុងរយៈពេល ៣០ឆ្នាំខាងមុខ ចំណែកនៃយុវជនក្នុងវ័យសិក្សាទាំងបង្ខំ និងមិនបំពេញកាតព្វកិច្ច នឹងមិនបង្ហាញការផ្លាស់ប្តូរគួរឱ្យកត់សម្គាល់ (រូបទី៣) ការផ្លាស់ប្តូរដំបូងប្រហែល ៣លាន ទីពីរប្រហែល ៣.៤លាននាក់។

រូបភាពទី៣. ប្រទេសកម្ពុជា compulsory and post-compulsory school age population in thousand 1980-2010

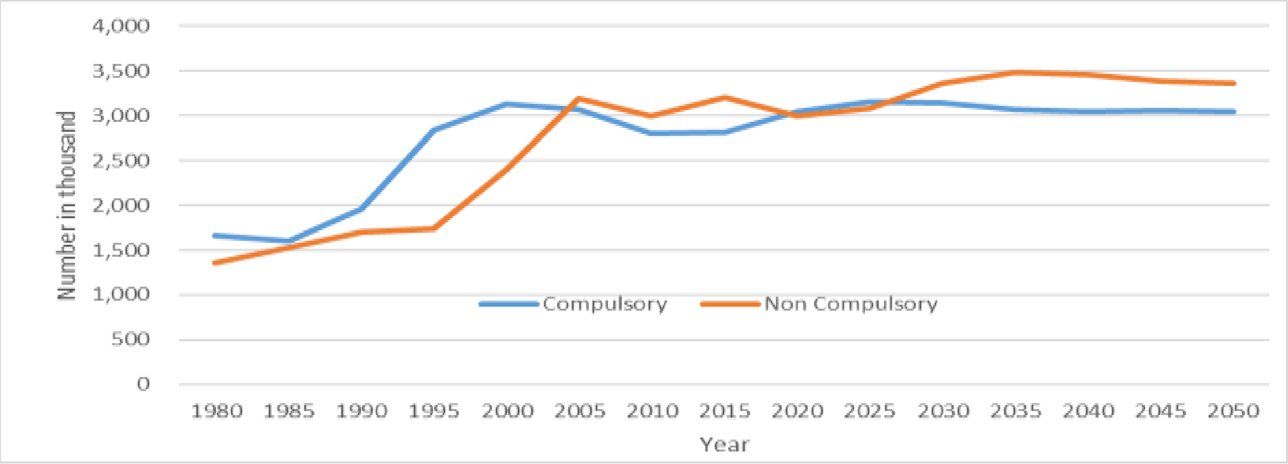

ប្រភព៖ Elaboration on UN DESA data, UN DESA, 2019

នេះនឹងបង្ហាញពីគុណប្រយោជន៍យ៉ាងច្បាស់សម្រាប់ប្រព័ន្ធអប់រំយុវវ័យក្មេងរបស់ប្រទេសកម្ពុជា ព្រោះវានឹងកាត់បន្ថយភាពចាំបាច់នៃការវិនិយោគលើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ហើយវានឹងអនុញ្ញាតឱ្យផ្តោតការខិតខំប្រឹងប្រែងផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ និងការរៀបចំក្នុងការកែលម្អមូលនិធិដែលមានស្រាប់របស់សាលារៀន និងបុគ្គលិក ដែលក្រោយមកតំណាងឱ្យច្រើនបំផុតដែលជាកត្តាសំខាន់តែមួយគត់ ដើម្បីលើកកម្ពស់គុណភាពនៃនិស្សិតបញ្ចប់ការសិក្សា និងជាតម្រូវការចាំបាច់ដើម្បីជំរុញដំណើរការនៃការចាប់យកសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា[3]។

១.៣.៤ ទិដ្ឋភាពទូទៅនៃការចុះឈ្មោះចូលរៀនក្នុងប្រព័ន្ធអប់រំ និង TVET នាពេលបច្ចុប្បន្ន

មុនពេលវិភាគផ្នែកតែមួយនៃប្រព័ន្ធអប់រំដែលបានកំណត់យ៉ាងទូលំទូលាយហើយ ដូច្នេះប្រព័ន្ធអប់រំប្រកបដោយដែលផ្តោតលើសាកលវិទ្យាល័យ និង TVET សូមពិចារណាលើទំហំ និងរចនាសម្ព័ន្ធរបស់វាតាមកម្រិតដែលយោងទៅតាមព័ត៌មានចុងក្រោយបំផុតដែលមាន។

តារាងទី៣. ប្រទេសកម្ពុជា ការចូលរៀន ចំនួនប្រជាជនដែលបណ្តុះបណ្តាល និងសមមាត្ររវាងការចូលរៀន និងចំនួនប្រជាជនទៅតាមអាយុឆ្នាំសិក្សា ២០១៦-២០១៧ និងឆ្នាំសិក្សា ២០១៧-២០១៨ (គិតជាពាន់)

	Enrolled in thousand	Population in thousand	% Enr/Pop
Primary	2,022	2,049	98.7
Lower Secondary	586	1,051	55.8
Upper Secondary	283	1,010	28.0
Higher education	155	2,211	7.0
Total	3,046	6,320	48.2

ប្រភព៖ elaboration on EMIS, The Education Statistics and Indicators and UN DESA, 2019

ទិន្នន័យបានបង្ហាញថា ចំនួនប្រជាជនតិចជាងពាក់កណ្តាល នៃចំនួនប្រជាជននៅក្នុងអាយុបណ្តុះបណ្តាលគឺជាការពិតត្រូវបានចុះឈ្មោះ ប៉ុន្តែ %នៃការចុះឈ្មោះថយចុះជាមួយនឹងអាយុ ស្មើរតែ ៩៩% នៅបឋមសិក្សាដល់ ២៨% នៅមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិរហូតដល់ ៧% នៅសាកលវិទ្យាល័យ។ យើងក៏អាចសង្កេតឃើញផងដែរថា ២/៣ នៃនិស្សិតដែលបានចុះឈ្មោះចូលរៀននៅបឋមសិក្សា ១៩.២% នៅក្នុងមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ ៩.៣នាក់ នៅមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ (នេះរាប់បញ្ចូលទាំងក្មេងប្រុស និងក្មេងស្រីដែលបានចុះឈ្មោះចូលរៀននៅ C១, C២ និង C៣) និងមានតែ ៥.១% នៅសាកលវិទ្យាល័យ និងការអប់រំ TVET កម្រិតខ្ពស់។

រូបភាពទី៤. ការចុះឈ្មោះ និងប្រជាជនដែលគ្រប់អាយុបណ្តុះបណ្តាល ការបែងចែក%តាមកម្រិតនៃការអប់រំ និងក្រុមអាយុដែលត្រូវគ្នាចាប់ពីឆ្នាំ២០១៦ និងឆ្នាំ២០១៧

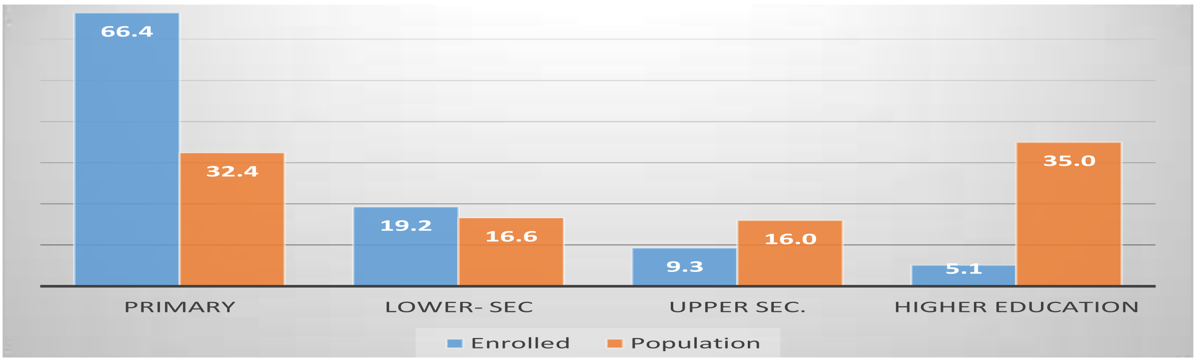

ប្រភព៖ elaboration on EMIS, The Education Statistics and Indicators and UN DESA, 2019

[3] For an analysis of the Cambodia education system and its evolution see Annex 2.

១.៣.៥ ការចុះឈ្មោះចូលរៀនក្នុងសាលារៀន

ការចុះឈ្មោះចូលរៀនសរុប៖ ទិន្នន័យស្តីពីការអប់រំដែលអាចរកបានចាប់ពីឆ្នាំសិក្សា ២០០៥-២០០៦។ ចាប់ពីឆ្នាំនោះរហូតមកដល់បច្ចុប្បន្នចំនួននិស្សិតដែលបានចុះឈ្មោះចូលរៀនក្នុងប្រព័ន្ធអប់រំកម្រិត ៣ របស់កម្ពុជា បានធ្លាក់ចុះ ១២.៤%។ ទោះជាយ៉ាងណា ក្នុងរយៈពេលបីឆ្នាំចុងក្រោយនេះចំនួនសរុបនៃអ្នកចុះឈ្មោះចូលរៀនមាន និន្នាការវិជ្ជមាន។

តារាងទី៤. ចំនួនចុះឈ្មោះចូលរៀនក្នុងប្រទេសកម្ពុជា គ្រប់អាយុ និងលើសអាយុចូលរៀនចាប់ពីឆ្នាំសិក្សា ២០០៥-២០០៦ ដល់ឆ្នាំសិក្សា២០១៧-២០១៨

	Primary	Lower secondary	Upper secondary	Total	Primary	Lower secondary	Upper secondary	Total	Primary	Lower secondary	Upper secondary	Total
	Legal age in thousand				Overage in thousand				Total in thousand			
2005-06	1,884	333	120	2,337	674	256	85	1,015	2,558	588	205	3,352
2006-07	1,847	351	131	2,329	614	275	91	980	2,461	626	222	3,309
2007-08	1,768	348	150	2,266	543	289	111	944	2,311	638	261	3,210
2008-09	1,778	334	170	2,282	485	272	122	879	2,263	606	292	3,161
2009-10	1,694	328	194	2,217	546	257	129	932	2,241	585	324	3,149
2010-11	1,799	336	209	2,344	392	225	126	742	2,191	561	335	3,087
2011-12	1,676	346	204	2,225	467	195	115	777	2,142	541	318	3,002
2012-13	1,754	377	191	2,322	419	157	98	675	2,173	535	289	2,997
2013-14	1,707	389	183	2,279	367	150	84	600	2,074	539	266	2,879
2014-15	1,710	401	187	2,298	302	146	75	523	2,012	547	262	2,821
2015-16	1,722	404	205	2,331	288	155	62	505	2,011	558	267	2,836
2016-17	1,737	441	217	2,395	285	145	62	493	2,022	586	279	2,888
2017-18	1,743	469	238	2,451	286	136	66	487	2,029	605	304	2,938
2005-17												
Abs. chan	-141	137	118	114	-389	-120	-19	-527	-530	17	99	-414
% change	-7.5	41.1	98.0	4.9	-57.6	-46.9	-22.3	-52.0	-20.7	2.8	48.3	-12.4

ប្រភព៖ elaboration on EMIS, The Education Statistics and Indicators

ចំនួនកុមារដែលលើសអាយុចុះឈ្មោះចូលរៀន៖ ការធ្លាក់ចុះគួរឱ្យកត់សម្គាល់នៅក្នុងចំនួនអ្នកចុះឈ្មោះចូលរៀន គឺជាលទ្ធផលនៃដំណើរការវឌ្ឍនភាពនៃការកាត់បន្ថយចំនួនសិស្សដែលលើសអាយុ។ ពិសេសជាងនេះទៅទៀត សិស្សដែលគ្រប់អាយុបានធ្លាក់ចុះរហូតដល់ឆ្នាំសិក្សា ២០១៣-២០១៤ បន្ទាប់មកមានការកើនឡើងជាលំដាប់ ដូច្នេះ ក្នុងឆ្នាំសិក្សា ២០១៧-២០១៨ ចំនួនសិស្សរបស់ពួកគេលើសគឺ ៤.៩% ក្នុងឆ្នាំសិក្សា២០០៥/២០០៦។ ក្នុងពេលដំណាលគ្នា ចំនួនសិស្សដែលលើសអាយុបានថយចុះជាលំដាប់ ហើយក្នុងរយៈពេលនេះបានចាត់ទុកថាវាមានចំនួនច្រើនជាងពាក់កណ្តាល។

នៅក្នុងឆ្នាំសិក្សា២០០៥-២០០៦ សិស្សដែលលើសអាយុមានចំនួនច្រើនជាង ៣០% នៃអ្នកចុះឈ្មោះចូលរៀន ២/៣ ក្នុងចំនោមពួកគេបានចូលរៀនបឋមសិក្សា ២៥.២% នៅមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ និង ៨.៣% នៅមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ។ ទោះជាយ៉ាងណា ពួកគេតំណាងឱ្យសិស្សចំនួន ៤៣.៥% ចុះឈ្មោះនៅមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ ៤១.៣% នៃអ្នកដែលបានចុះឈ្មោះចូលរៀននៅមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ និងមានតែ ២៦.៤%ប៉ុណ្ណោះ នៅក្នុងបឋមសិក្សា។

តារាងទី៥. ការចុះឈ្មោះចូលរៀនក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ការបែងចែក%នៃសិស្សដែលលើសអាយុទៅតាមកម្រិតនៃការអប់រំ និងអត្រា%លើការចុះឈ្មោះចូលរៀនសរុបឆ្នាំសិក្សា ២០០៥-០៦ និងឆ្នាំសិក្សា ២០១៧-១៨

	Overage enrolled			
	Primary	Lower secondary	Upper secondary	Total
	Percentage distribution			
2005-06	66.5	25.2	8.3	100.0
2017-18	58.6	27.9	13.5	100.0
	Percentage incidence on total enrollment			
2005-06	26.4	43.5	41.3	30.3
2017-18	14.1	22.4	21.7	16.6

ប្រភព៖ elaboration on EMIS, The Education Statistics and Indicators

បន្ទាប់ពី ១២ឆ្នាំ %នៃសិស្សដែលលើសអាយុបានធ្លាក់ចុះដល់ ១៦.៦% ហើយចំណែកនៅក្នុងការអប់រំបឋម បានធ្លាក់ចុះដល់ ៥៨.៦% ខណៈពេលដែលវាបានកើនឡើងនៅអនុវិទ្យាល័យដល់ ២៧.៩% និងដល់ ១៣.៥% នៅវិទ្យាល័យ។ អ្វីដែលគួរឱ្យចាប់អារម្មណ៍ជាងនេះទៀតចំពោះឧប្បត្តិហេតុនៃការចុះឈ្មោះចូលរៀនបានធ្លាក់ចុះស្ទើរតែពាក់កណ្តាលនៃកម្រិតទាំងបី។ វានៅខ្ពស់ជាងនៅអនុវិទ្យាល័យ (២២.៤%) បន្ទាប់មក គឺវិទ្យាល័យ (២១.៧%) ខណៈពេលដែលវាមានកម្រិតទាបរហូតដល់ ១៤.១% នៅក្នុងការអប់រំបឋម។

តំណាងសិស្សស្រី៖ ទិន្នន័យបង្ហាញថាភាពខុសគ្នានៃភេទរបស់អ្នកចុះឈ្មោះចូលរៀនមានកំណត់ ហើយមានការថយចុះតាមពេលវេលា។ រហូតមកដល់ពេលនេះ%នៃស្ត្រីចុះឈ្មោះគឺ ៤៩.៣% ទល់នឹងតម្លៃដំបូង ៤៦.៣% (តារាងទី ៦)។

ដើម្បីគូសបញ្ជាក់ថា៖

- បញ្ហានៃការចុះឈ្មោះចូលរៀនសិស្សដែលលើសអាយុ គឺមិនត្រូវបានគេដឹងច្រើនទេចំពោះស្ត្រី និងបុរស
- ក្នុងឆ្នាំ២០១៦ស្រីមានចំនួនតិចជាងអ្នកដែលចូលរៀនថ្នាក់បឋមសិក្សា ១៧- និងមានចំនួនលើសពីកម្រិតមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ និងទុតិយភូមិ។ នេះបង្ហាញថា ក្មេងស្រីតូចមួយចំនួននៅតែត្រូវបានរក្សាទុកសម្រាប់ការអប់រំនៅបឋមសិក្សា ប៉ុន្តែក្មេងប្រុសត្រូវបានប៉ះពាល់ដោយបញ្ហាបោះបង់ការសិក្សាច្រើនជាងក្មេងស្រី។

តារាងទី៦. ការចុះឈ្មោះចូលរៀនក្នុងប្រទេសកម្ពុជា %នៃសិស្សស្រីដែលគ្រប់អាយុ លើសអាយុចូលរៀនឆ្នាំសិក្សា ២០០៥-០៦ និងឆ្នាំសិក្សា ២០១៧-១៨

	Primary	Lower secondary	Upper secondary	Total
	Legal Age			
2005-06	48.5	48.3	42.9	48.2
2017-18	48.7	53.7	54.4	50.2
	Overage Age			
2005-06	43.7	40.5	33.1	42.0
2017-18	44.6	46.0	45.0	45.0
	Total			
2005-06	47.3	44.9	38.8	46.3
2017-18	48.1	52.0	52.4	49.3

ប្រភព៖ elaboration on EMIS, The Education Statistics and Indicators

១.៣.៦ អត្រាចុះឈ្មោះចូលរៀន

ការយល់ឃើញត្រឹមត្រូវជាងមុនអំពីស្ថានភាពចុះឈ្មោះចូលរៀនត្រូវ បានផ្តល់ដោយសូចនាករសំខាន់ពីរ នៃអត្រារួមនៃការសិក្សា (Gross Enrollment Rate-GER) និងអត្រាពិតនៃការសិក្សា (Net Enrollment Rate - NER) (តារាងទី ៧)៖

- %នៃសិស្សប្រុស និងស្រីដែលបានចុះឈ្មោះក្នុងកម្រិតអប់រំដែលបានផ្តល់ឱ្យ និងចំនួនប្រជាជនសរុប នៅក្នុងអាយុដែលត្រូវគ្នា
- %នៃក្មេងប្រុស និងក្មេងស្រីនៅក្នុងក្រុមអាយុត្រឹមត្រូវដែលបានចុះឈ្មោះក្នុងកម្រិតអប់រំដែលបាន ផ្តល់ហើយនឹងចំនួនប្រជាជនសរុបនៅក្នុងអាយុដែលត្រូវគ្នា។

ចំណុចសំខាន់ៗដែលផុសចេញពីតារាង ៧ មានដូចខាងក្រោម៖

- អត្រារួមនៃការសិក្សា (GER) ទាំងអស់មានការថយចុះក្នុងរយៈពេលដែលបង្ហាញពីភាពទៀងទាត់ នៃការចុះឈ្មោះចូលរៀនស្របទៅនឹងអាយុ។
- នៅក្នុងការធ្វើដូច្នេះ (GER) បានបង្រួបបង្រួមឆ្ពោះទៅអត្រាពិតនៃការសិក្សា (NER) ពិចារណា លើចំនួនសរុប ភាពខុសគ្នារវាងសូចនាករទាំងពីរបានធ្លាក់ចុះពី ២៤.២ ដល់ ១២.២ ពិន្ទុ% ការ កាត់បន្ថយមានទាក់ទង ជាពិសេសសម្រាប់កម្រិតបឋមសិក្សា (ពី ៣២.៧% មក ១៥.៣%) ប៉ុន្តែ គួរឱ្យកត់សម្គាល់ផងដែរសម្រាប់កម្រិតអប់រំពីរផ្សេងទៀត (ពី ២៤% មក ១៣.៨% សម្រាប់មធ្យម សិក្សាបឋមភូមិ និងពី ៨% មក ៥.៦% សម្រាប់មធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ)។
- ជាផលវិបាកនៃដំណើរការធ្វើឱ្យមានភាពទៀងទាត់នេះ (ដែលជាសញ្ញានៃការឆ្លងកាត់ដំណាក់កាល ដែលកុមារជាច្រើនមិនបានចូលរៀននៅពេលវេលាត្រឹមត្រូវ) នៅនឹងស្ថានភាពមួយដែលការចូលរៀន នៅសាលាបឋមសិក្សានៅអាយុត្រឹមត្រូវ គឺស្ទើរតែជាសកល %នៃកុមារនៅតាមសាលាដែលបានវាស់ វែងលើអាយុយោងស្របច្បាប់បានថយចុះពី ៨០% មក ៧១.៨%។

តារាងទី៧. ប្រទេសកម្ពុជា អត្រារួមនៃការសិក្សា និងអត្រារួមពិតនៃការមានការងារធ្វើតាមភេទចាប់ពីឆ្នាំ២០០៥-២០០៦ និងឆ្នាំ២០១៧-២០១៨

	2005-06	2012-13	2017-18	2005-06	2012-13	2017-18
	males					
Primary	129.4	126.1	109.7	93.0	96.7	93.2
Lower-secondary	60.5	55.0	52.1	32.1	33.0	37.6
Upper-secondary	23.1	32.1	23.6	12.7	19.1	17.5
Total	84.8	81.3	70.7	57.1	58.5	57.6
	females					
Primary	118.6	120.3	108.0	89.7	96.1	93.9
Lower-secondary	50.0	55.0	59.6	30.4	37.4	46.4
Upper-secondary	15.3	28.9	26.7	9.9	20.1	21.6
Total	75.1	78.1	72.9	54.5	59.8	61.6
	total					
Primary	124.0	123.3	108.9	91.3	96.4	93.5
Lower-secondary	55.3	55.0	55.7	31.3	35.1	41.9
Upper-secondary	19.3	30.6	25.1	11.3	19.6	19.5
Total	80.0	79.8	71.8	55.8	59.1	59.5

ប្រភព៖ elaboration on EMIS, The Education Statistics and Indicators

- អត្រាពិតនៃការសិក្សាបង្ហាញថា %នៃកុមារា និងកុមារីសរុបដែលបានចុះឈ្មោះចូលរៀនក្នុងប្រព័ន្ធអប់រំនៅអាយុត្រឹមត្រូវបានកើនឡើងពីឆ្នាំ២០០៥ ដល់ឆ្នាំ២០១២ (ពី ៥៥.៨% ទៅ ៥៩.១%) ប៉ុន្តែក្រោយមកនៅតែថេរដដែល (៥៩.៥% ក្នុងឆ្នាំ២០១៧)។

រូបភាពទី៥. ប្រទេសកម្ពុជា; ភាពខុសគ្នារវាង GER និង NER តាមភេទ និងកម្រិតអប់រំ ក្នុងឆ្នាំសិក្សា ២០១៥-១៦ និងឆ្នាំសិក្សា ២០១៧-១៨

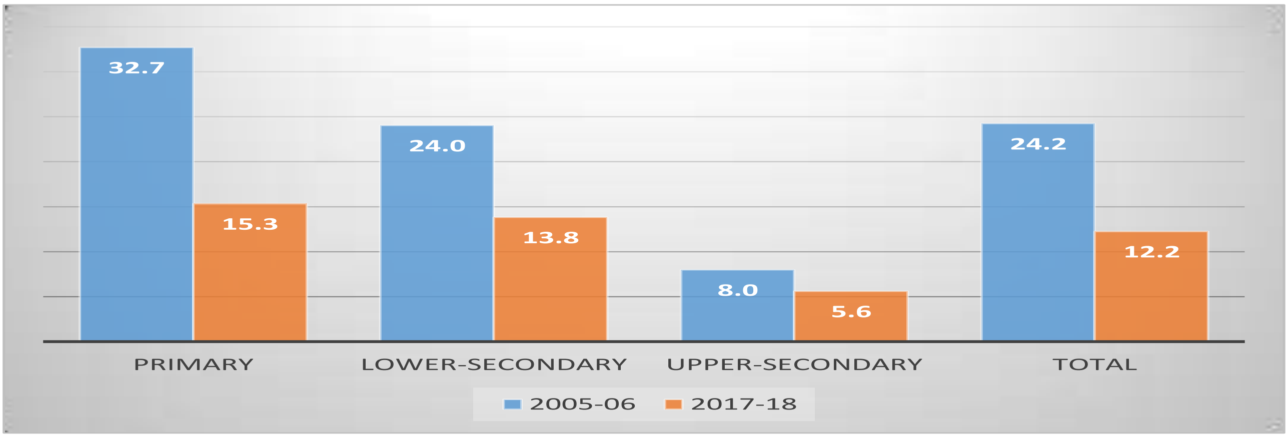

ប្រភព៖ elaboration on EMIS, The Education Statistics and Indicators and UN DESA, 2019

- ចន្លោះពីឆ្នាំ២០០៥ ដល់ឆ្នាំ ២០១២ អត្រាពិតនៃការសិក្សារបស់ពួកគេត្រូវបានកត់សម្គាល់ឃើញមានការកែលម្អគួរឱ្យយកត់សម្គាល់៖ បឋមសិក្សាពី ៩១.៣% ទៅ ៩៦.៤% មធ្យមសិក្សាបឋមភូមិពី ៣១.៣% ទៅ ៣៥.១% មធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិពី ១១.៣% ទៅ ១៩.៦%។
- ចាប់ពីឆ្នាំ២០១២ ដល់ឆ្នាំ២០១៧ ការលើកកម្ពស់លើការចុះឈ្មោះចូលរៀននៅតាមកម្រិតអនុវិទ្យាល័យ (ពី ៣៥.១% ដល់ ៤១.៩%) ត្រូវបានបញ្ចប់ស្មើរតែទាំងស្រុងដោយការធ្លាក់ចុះតិចតួច NER នៃមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ (ពី ១៩.៦% មក ១៩.៥%) និងដោយការធ្លាក់នៃការពាក់ព័ន្ធកាន់តែច្រើននៃអត្រាពិតនៃការសិក្សា (NER) នៃការអប់រំថ្នាក់បឋមសិក្សា (ពី ៩៦.៤% មក ៩៣.៥%)។
- ក្នុងឆ្នាំ២០០៥ GER និង NER របស់សិស្សប្រុស គឺធំជាងសិស្សស្រី។ ក្នុងករណី GER ភាពខុសគ្នាបានធ្លាក់ចុះជាមួយនឹងកម្រិតអប់រំ ក្នុងករណី NER ភាពខុសគ្នា គឺតូចជាងមុន ហើយតម្លៃតូចបំផុតត្រូវបានចុះឈ្មោះដោយអនុវិទ្យាល័យ។ នៅឆ្នាំ២០១៧ ស្ថានភាពបានផ្លាស់ប្តូរទាំងស្រុង។ នៅឆ្នាំ២០០៥ ចំនួនសរុបនៃបុរស គឺលើសស្ត្រីដែលមានចំនួនជិត ១០%។ នៅឆ្នាំ២០១៧ អត្រាស្ត្រីលើសពីបុរសត្រឹម ២.៣%ប៉ុណ្ណោះ។ ខណៈពេលដែលបុរស GRE នៃសាលាបឋមសិក្សានៅតែខ្ពស់ជាងបន្តិចនៃធម្យមសិក្សាបឋមភូមិដែលមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ គឺទាបជាង ៧.៥% និងដែលមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ គឺ ៣.២% ទាបជាង។ នៅក្នុងករណីនៃ NER តម្លៃសរុបបានផ្លាស់ប្តូរពី +២.៦ ទៅ -៤ ហើយក្នុងករណីនេះការលើកកម្ពស់ដ៏ធំបំផុត គឺការចុះឈ្មោះចូលរៀននៅថ្នាក់មធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ។
- សរុបសេចក្តីមក នៅឆ្នាំ២០០៥ វត្តមានរបស់សិស្សនៅសាលារៀន គឺមានកម្រិតខ្ពស់សិស្សប្រុស។ នៅឆ្នាំ២០១៧ វាគួរឱ្យកត់សម្គាល់ដែលសិស្សស្រីមានម្រិតខ្ពស់ជាង ហើយនេះជាការពិតសម្រាប់កម្រិតអប់រំគ្រប់កម្រិតទាំងអស់។

រូបភាពទី៦. ប្រទេសកម្ពុជា ភាពខុសគ្នារវាងសិស្សប្រុស និងស្រីក្នុង GER និង NER តាមកម្រិតអប់រំក្នុងឆ្នាំសិក្សា ២០០៥-២០០៦ និងឆ្នាំសិក្សា ២០១៧-២០១៨

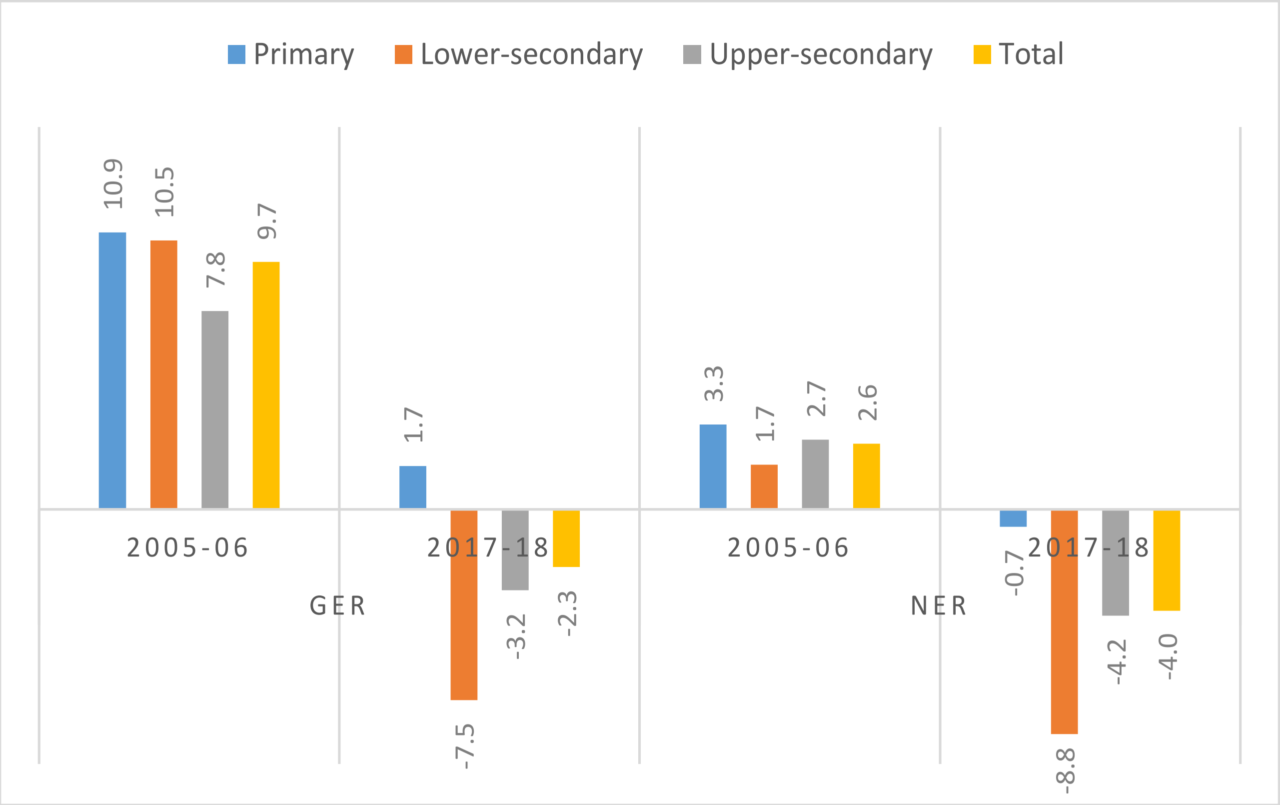

ប្រភព៖: elaboration on EMIS, The Education Statistics and Indicators and UN DESA, 2019

ផ្នែកទី២៖

ប៉ាន់ស្មានការផ្គត់ផ្គង់កម្លាំង ពលកម្មទាក់ទងនឹងលំហូរ

២.១ លំហូរនៃប្រព័ន្ធអប់រំ៖ ច្រកចូល និងចេញ

ប្រព័ន្ធអប់រំអាចត្រូវបានគេមើលឃើញថា ជាដំណើរការផលិតកម្មដែលមានគោលបំណងដើម្បីបង្កើនចំណេះដឹង និងគាំទ្រដល់ការទទួលបានជំនាញប្រតិបត្តិ។ ភាពជាក់លាក់របស់វា គឺស្ថិតនៅក្នុងការពិតដែលខុសគ្នាពីដំណើរការផលិតកម្មផ្សេងទៀត គោលបំណងរបស់វាមិនមែនជាការផ្លាស់ប្តូរធាតុចូលទៅក្នុងលទ្ធផលខុសគ្នាខ្លាំងនោះទេ ប៉ុន្តែការណែនាំនៃការផ្លាស់ប្តូរគុណភាពនៅក្នុងធាតុចូលដោយខ្លួនឯង៖ លទ្ធផលនៃប្រព័ន្ធអប់រំ ជាការពិតត្រូវបានតំណាងដោយសិស្សដែលបានចូលក្នុងប្រព័ន្ធនៅក្នុងរយៈពេលមុនដោយមាន "បរិមាណ" កាន់តែច្រើននៃការអប់រំ និងជំនាញ។ ដូច្នេះ ចំនួនសរុបនៃការចាកចេញដែលមានកម្រិតអប់រំមធ្យមដែលផ្តល់ឱ្យជារង្វាស់ដុលដំបូងនៃ "កម្រិតផលិតកម្ម" ដែលសម្រេចបានដោយប្រព័ន្ធអប់រំ។

២.១.១ ច្រកចេញសរុប (Total Exits)

ជាទូទៅ ចំនួននៃការចាកចេញពីប្រព័ន្ធអប់រំមិនត្រូវបានផ្តល់ដោយប្រព័ន្ធព័ត៌មានអប់រំទេ ហើយ EMIS ក៏មិនមែនជាករណីលើកលែងដែរ។ ទោះជាយ៉ាងណា ការប៉ាន់ស្មាននៃការចាកចេញសរុបអាចត្រូវបានគណនាតាមវិធីផ្សេងៗពីព័ត៌មានដែលមាន។

ដំបូងប្រសិនបើយើងគិតពីការចុះឈ្មោះក្នុងប្រព័ន្ធអប់រំជាចំនួនប្រជាជន យើងអាចអនុវត្តអត្តសញ្ញាណប្រជាសាស្រ្តទូទៅដែលចែងថា ប្រជាជននៅពេលនោះ (t+1) ស្មើនឹងចំនួនប្រជាជននៅពេល (t) បូកនឹងអ្នកចូលរៀន ហើយដកនូវអ្នកចេញពីអប់រំ។ ក្នុងករណីនេះ ការចុះឈ្មោះនៅពេលនោះ (t) កំណត់ចំនួនស្មើនឹងការចុះឈ្មោះនៅក្នុងរយៈពេលមុន (E_{t-1}) បូកនឹងចំនួនអ្នកចូលរៀន (បានចូលរៀន A) ដកចេញពីអ្នកចេញពីអប់រំ (X)។

[9] $EN_t = EN_{t-1} + A_t - X_{t-1}$

ដូច្នេះ ការផ្លាស់ប្តូរចំនួននៃការចុះឈ្មោះចូល គឺស្មើនឹងតុល្យភាពរវាងការចូលរៀន និងការចេញពីការអប់រំដែលជាតុល្យភាពដែលអាចជាវិជ្ជមាន ឬអវិជ្ជមាន។

[10] $EN_t - EN_{t-1} = A_t - X_{t-1}$

ចុងបញ្ចប់ ការចាកចេញសរុបពីប្រព័ន្ធអប់រំអាចត្រូវបានគណនាដូចជាភាពខុសគ្នារវាងអ្នកបានចូលរៀន និងការផ្លាស់ប្តូរដាច់ខាតនៃចំនួនចុះឈ្មោះដែលបានចូលរៀន

[11] $X_{t-1} = A_{t} - {}_{t-1}\Delta E$

រូបមន្តមុនអនុញ្ញាតឱ្យគណនាពីអ្នកចេញពីប្រព័ន្ធអប់រំ ប្រសិនបើយើងពិចារណាលើប្រព័ន្ធអប់រំទាំងមូល។ ក្នុងករណីនេះ ការចាកចេញទាំងអស់គឺជាការចាកចេញយ៉ាងច្បាស់លាស់ពីប្រព័ន្ធអប់រំ ហើយនាំយក ឬចុះឈ្មោះចូលក្នុងច្រកអប់រំផ្សេងទៀត ឬចូលក្នុងទីផ្សារការងារ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ នៅពេលយើងពិចារណាលើកម្រិតនៃការអប់រំតែមួយ ការចាកចេញក៏រួមបញ្ចូលទាំងផ្លូវឆ្លងកាត់ទៅកម្រិតអប់រំបន្ទាប់ផងដែរ។ ពិសេសជាងនេះទៅទៀត ពួកគេបានរួមបញ្ចូល៖

- ការចាកចេញមិនទៀងទាត់ (Irregular Exits – DO)៖ ការចាកចេញដែលកើតឡើងក្នុងអំឡុងពេលកម្រិត ហើយដូច្នេះត្រូវបានកំណត់ជាមួយថាជាការបោះបង់ការសិក្សា
- ការចាកចេញឆ្ពោះទៅរកទីផ្សារការងារ ឬបន្តអប់រំផ្សេងទៀត
- ការឆ្លងកាត់ទៅកម្រិតអប់រំដូចខាងក្រោម។

ឧទាហរណ៍៖ ពិចារណាលើការអប់រំបឋមសិក្សា។ បន្ទាប់មក DO ពីការអប់រំបឋមសិក្សាសម្រាប់ឆ្នាំសិក្សា t (DOPt) និងស្មើនឹងភាពខុសគ្នារវាងសិស្សដែលបានចូលរៀននៅក្នុងឆ្នាំសិក្សានោះនៅបឋមសិក្សានៅពេល t (APt)

ការផ្លាស់ប្តូរការចុះឈ្មោះចូលរៀនបឋមសិក្សារវាងពេលវេលា t និង (t+1) ហើយអ្នកដែលនឹងត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យចូលរៀននៅមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិនៅពេលនោះ (t+1)។

[12] $DOP_t = AP_{(t+1)} - (ENP_t - ENP_{(t-1)}) - ALS_{(t-1)}$

រូបមន្តខាងលើបានអនុវត្តដូចគ្នាសម្រាប់កម្រិតមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ។

២.១.២ ចំនួនអ្នកចាកចេញពីប្រព័ន្ធអប់រំសរុបក្នុងរយៈពេលពីឆ្នាំ២០០៦ ដល់ឆ្នាំ២០១៧

រូបភាពខាងក្រោមបង្ហាញពីនិន្នាការនៃការចូល និងចេញសរុបពីប្រព័ន្ធអប់រំ និងភាពខុសគ្នារវាងការចុះឈ្មោះក្នុងរយៈពេលពីរឆ្នាំជាប់គ្នា។ រូបភាពទី៦A បង្ហាញថាក្នុងរយៈពេល ២ឆ្នាំជាប់គ្នានៃជំរឿន ការប៉ាន់ប្រមាណនៃការចុះឈ្មោះចូលរៀនត្រូវមានការផ្លាស់ប្តូរយ៉ាងខ្លាំង ទៅតាមវេនរបស់ពួកគេកំណត់មានភាពមិនប្រក្រតីនៃការចាកចេញពីប្រព័ន្ធអប់រំ។ ដូច្នេះ យើងបានគណនាមធ្យមភាគផ្លាស់ប្តូររយៈពេល ៣ឆ្នាំសម្រាប់អថេរទាំងបីដែលបានរាយការណ៍នៅក្នុងតារាង៦B ។ ទាំងការចូល និងការចាកចេញពីអប់រំបង្ហាញពីនិន្នាការអវិជ្ជមាន។ ទោះជាយ៉ាងណាហួតដល់ឆ្នាំ២០១៥ ការចាកចេញ គឺធំជាងការចូលរៀនបន្ទាប់ពីឆ្នាំ២០១៥ មានទំហំតូចជាង។ ការថយចុះយ៉ាងរហ័សនៃការចាកចេញគឺត្រូវបានកំណត់ចំពោះការកើនឡើងនៃការចុះឈ្មោះចូលរៀនសរុបនៅក្នុងឆ្នាំសិក្សាទាំងអស់បន្ទាប់ពីឆ្នាំ២០១៥ ។

រូបភាពទី៧. ការចូលរៀន ការចេញពីប្រព័ន្ធអប់រំ និងសមតុល្យនៃការចុះឈ្មោះចូលរៀន (ចំនួនសរុបពីឆ្នាំសិក្សា ២០០៥/០៦ និងឆ្នាំសិក្សា ២០១៦/១៧)

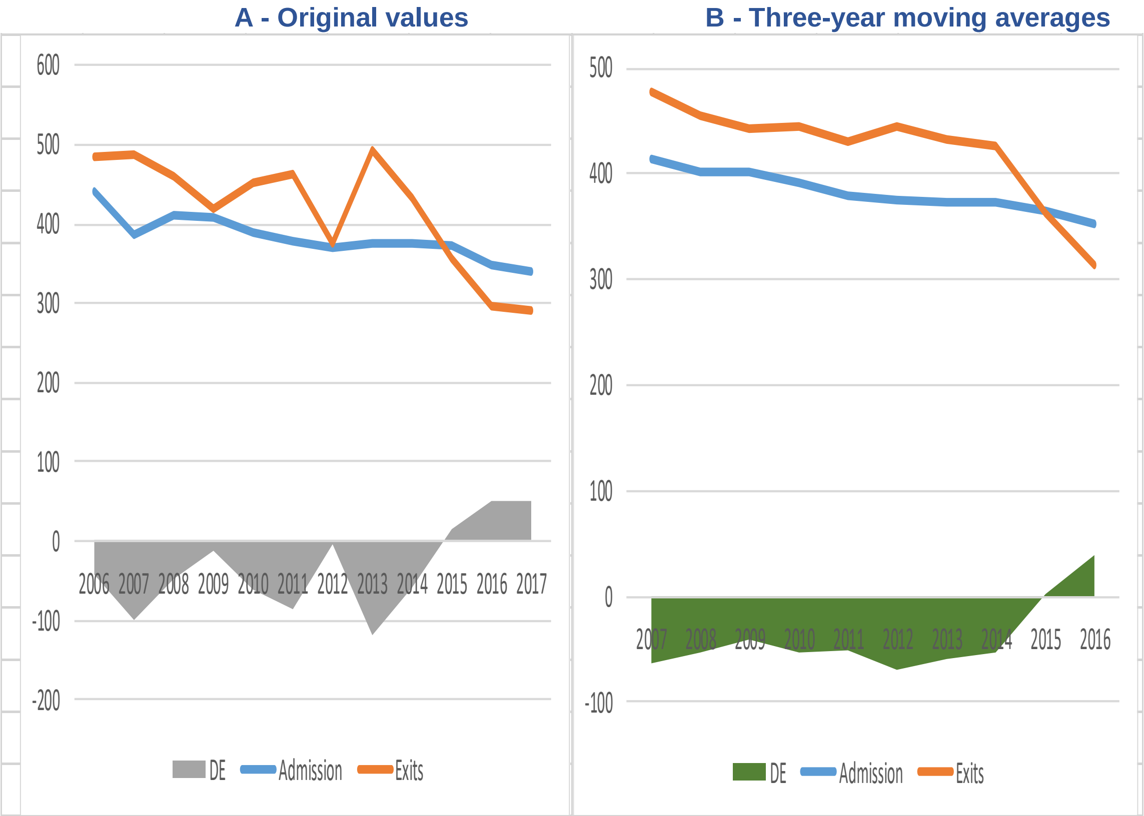

ប្រភព៖ elaboration on EMIS, The Education Statistics and Indicators and UN DESA, 2019

ការចូលរៀន និងចេញសម្រាប់សិស្សប្រុស និងស្រីមាននិន្នាការដូចគ្នានឹងចំនួនសរុប។ ទោះជាយ៉ាងណាសម្រាប់ការចាកចេញរបស់សិស្សប្រុសមានទំហំតូចជាងការចូលរៀននៅឆ្នាំ២០១៤ និងសម្រាប់ស្ត្រីនៅឆ្នាំ២០១៥ ។

រូបភាពទី៨. សិស្សប្រុស និងស្រី ចំនួនចូលរៀនថ្មី សិស្សដែលចេញ និងសមតុល្យនៃការចុះឈ្មោះចូលរៀនចាប់ពីឆ្នាំសិក្សា២០០៥/០៦ ដល់ឆ្នាំសិក្សា ២០១៦/១៧

សិស្សប្រុស សិស្សស្រី

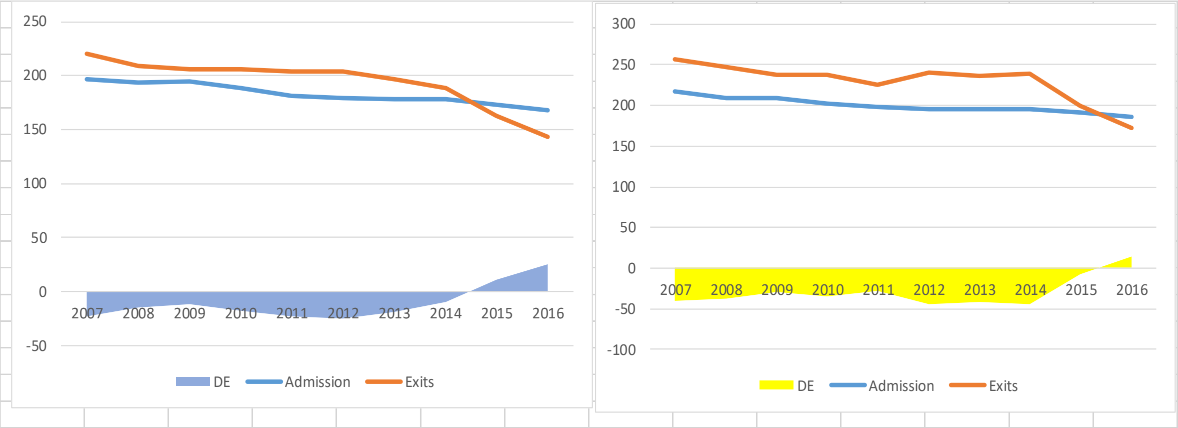

ប្រភព៖ elaboration on EMIS, The Education Statistics and Indicators and UN DESA, 2019

តារាងទី៨ សង្ខេបពីការផ្លាស់ប្តូរដែលបានកើតឡើងនៅក្នុងការចូល និងការចាកចេញពីប្រព័ន្ធអប់រំរហូតមកដល់បច្ចុប្បន្ននេះ៖ ការចូលរៀនបានធ្លាក់ចុះពី ៤៤២,០០០នាក់ ទៅ ៣៤០,០០០នាក់ និងចាកចេញពីការអប់រំពី ៤៨០,០០០នាក់ ទៅ ២៩០,០០០នាក់ ដែល%នៃស្ត្រីនៅសេសសល់ថេរប្រហែល ៤៧%។

តារាងទី៨. ការចុះឈ្មោះចូលរៀន ចាកចេញ និងភាពខុសគ្នានៃការចុះឈ្មោះតាមភេទឆ្នាំ២០០៦ និងឆ្នាំ២០១៧

	Admisssion	Exits	Diff	Admisssion	Exits	Diff	Admisssion	Exits
	2006 (thousand)			2017 (thousand)			2006-17 (thousand)	
male	232	258	-25	179	157	22	-53	-101
female	210	222	-12	162	134	28	-48	-89
total	442	480	-38	340	290	50	-102	-190
% females	47.5	46.3	32.5	47.5	46.0	56.0	47.5	46.8

ប្រភព៖ elaboration on EMIS, The Education Statistics and Indicators and UN DESA, 2019

២.១.៣ ចំនួននៃអ្នកចាកចេញពីប្រព័ន្ធអប់រំសរុបតាមភេទ ប្រភេទ និងឆ្នាំ

នៅក្នុងប្រព័ន្ធសាលារៀនដែលមានដំណើរការល្អ យើងរំពឹងថា សិស្សនឹងចាកចេញពីប្រព័ន្ធនេះនៅចំណុចដែលចេញពីប្រព័ន្ធអប់រំស្របទៅតាមច្បាប់។ នៅប្រទេសកម្ពុជា ច្រកចេញស្របច្បាប់ដំបូងបង្អស់ត្រូវបានតំណាងដោយការបញ្ចប់ការអប់រំដែលជាកាតព្វកិច្ច និងទី២ នៅចុងបញ្ចប់នៃការអប់រំកម្រិតខ្ពស់។

តារាងទី៩ បានបញ្ជាក់ពីនិន្នាការអវិជ្ជមានទូទៅនៃការចាកចេញឆ្ពោះទៅរកកម្រិតសិរីវិទ្យា ដែលបង្ហាញផងដែរថាប្រព័ន្ធនេះនៅតែរងផលប៉ះពាល់ដោយបញ្ហាពាក់ព័ន្ធនៃការបោះបង់ការសិក្សា ដែលជាការចាកចេញដែលកើតឡើងក្នុងអំឡុងពេល និងមិនមែននៅចុងបញ្ចប់នៃកម្រិតអប់រំនីមួយៗ។ ជាការពិតចំនួនអ្នកបោះបង់ការសិក្សាបានធ្លាក់ចុះពីជាង ៤០០,០០០នាក់មកនៅត្រឹមជាង ២០០,០០០នាក់។ ប៉ុន្តែនៅតែតំណាងឱ្យច្រើនជាង ៣ភាគ៤ នៃការចាកចេញសរុប (តារាង៩)។

តារាងទី៩. ការចេញពីការអប់រំសរុបទៅតាមភេទ ប្រភេទ និងឆ្នាំ ចាប់ពីឆ្នាំ២០០៦ ដល់ឆ្នាំ២០១៧

	Males			Females			Male and females		
	RE	DO	TE	RE	DO	TE	RE	DO	TE
	Total exits in thousand								
2005-06	37	221	258	34	192	227	71	413	484
2006-07	33	231	265	32	190	222	65	422	487
2007-08	42	207	249	40	171	211	81	378	460
2008-09	46	180	226	41	153	194	87	332	420
2009-10	55	184	239	47	165	212	102	349	451
2010-11	61	188	249	54	160	214	115	348	463
2011-12	62	127	189	57	130	187	119	257	376
2012-13	58	225	283	54	156	210	112	381	493
2013-14	34	204	238	33	161	194	67	365	432
2014-15	33	164	196	32	129	161	64	293	357
2015-16	29	133	163	30	104	134	60	237	296
2016-17	34	123	157	33	101	134	67	224	290
2005-2016	-3	-98	-101	-2	-92	-93	-5	-189	-194

ប្រភព៖ elaboration on EMIS, The Education Statistics and Indicators and UN DESA, 2019

លើសពីនេះទៀតក្នុងតារាងទី១០ បានបង្ហាញថាស្ត្រីមានចំណែកនៃការចាកចេញជាប្រចាំលើសពីមធ្យមនិងទាបជាងការបោះបង់ការសិក្សា។

តារាងទី១០. ការបោះបង់ការសិក្សាតាមភេទ និង%នៃសិស្សស្រីដែលចេញពីការអប់រំ ឆ្នាំសិក្សា ២០០៥/០៦ និងឆ្នាំសិក្សា ២០១៦/១៧

	Percentage of DO on total exits			Percentage of female		
	Males	Females	Total	RE	DO	TE
2005-06	85.6	84.8	85.3	48.2	46.6	46.8
2016-17	78.4	75.5	77.1	49.1	45.1	46.0

ប្រភព៖ elaboration on EMIS, The Education Statistics and Indicators and UN DESA, 2019

២.១.៤ ចំនួនអ្នកចាកចេញពីការអប់រំទៅតាមកម្រិតនៃការអប់រំ

តារាងទី១១ រៀបរាប់ពីការវិវឌ្ឍន៍នៃការចាកចេញតាមកម្រិតនៃការអប់រំ។ ក្នុងឆ្នាំសិក្សា ២០០៥-០៦ មានសិស្ស ៥៧% នៃការចាកចេញគឺមកពីបឋមសិក្សា ២៨% មកពីមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ និង ១៥% មកពីមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ។ នៅក្នុងឆ្នាំសិក្សា ២០១៦-១៧ %នៃការអប់រំបឋមសិក្សាបានធ្លាក់ចុះដល់ ៣៤% ហើយអ្នកដែលមកពីមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ និងមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិមានរហូតដល់ ៣៣%។

ក្នុងឆ្នាំសិក្សា២០០៥-០៦ ចំណែកនៃការចាកចេញពីការអប់រំថ្នាក់បឋមសិក្សា គឺខ្ពស់ជាងក្មេងស្រីបើធៀបនឹងក្មេងប្រុស (៥៨.២% ទល់នឹង ៥៦.៣%)។ ក្នុងឆ្នាំសិក្សា ២១០៦-១៧ ស្ថានភាពបានផ្លាស់ប្តូរ ហើយចំណែកសិស្សប្រុសមានចំនួនច្រើនជាងសិស្សស្រី (៣៨.៥% ទល់នឹង ២៩.៤%)។ ក្នុងពេលជាមួយគ្នានេះចំណែកនៃការចាកចេញពីមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិបានកើនឡើងខ្ពស់សម្រាប់ក្មេងស្រីជាងក្មេងប្រុស (៣៦.៣% ធៀបនឹង ៣០.៥%)។

តារាងទី១១. ការចេញពីការអប់រំសរុបទៅតាមភេទ ប្រភេទ និងឆ្នាំ ចាប់ពីឆ្នាំ២០០៦ ដល់ឆ្នាំ២០១៧

	Males			Females			Male and females		
	RE	DO	TE	RE	DO	TE	RE	DO	TE
				Primary					
Absolute.Value in thousand									
2005-06	10	135	145	15	117	132	25	252	277
2016-17	11	49	60	6	33	39	17	82	100
% composition									
2005-06	26.2	61.3	56.3	43.7	60.8	58.2	34.6	61.1	57.2
2016-17	33.1	40.0	38.5	18.2	33.1	29.4	25.8	36.9	34.3
				Lower secondary					
Absolute.Value in thousand									
2005-06	2	67	69	3	64	67	5	131	136
2016-17	2	47	49	3	43	46	4	90	94
% composition									
2005-06	5.7	30.2	26.7	7.8	33.3	29.4	6.8	31.6	28.0
2016-17	4.8	38.2	31.0	8.0	42.7	34.2	6.4	40.3	32.5
				Upper secondary					
Absolute.Value in thousand									
2005-06	25	19	44	17	11	28	42	30	72
2016-17	21	27	48	24	24	49	45	51	96
% composition									
2005-06	68.1	8.5	17.0	48.5	5.9	12.4	58.6	7.3	14.9
2016-17	62.1	21.8	30.5	73.8	24.2	36.3	67.8	22.9	33.2
				Total					
Total absolute.Value in thousand									
2005-06	37	221	258	34	192	227	71	413	484
2016-17	34	123	157	33	101	134	67	224	290
total % composition									
2005-06	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
2016-17	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ប្រភព៖ elaboration on EMIS, The Education Statistics and Indicators and UN DESA, 2019

រូបភាពទី៩. ការបោះបង់ការសិក្សា តាមភេទ និងកម្រិតនៃការអប់រំទៅតាមកម្រិត ឆ្នាំសិក្សា ២០០៥/០៦ និងឆ្នាំសិក្សា ២០១៦/១៧

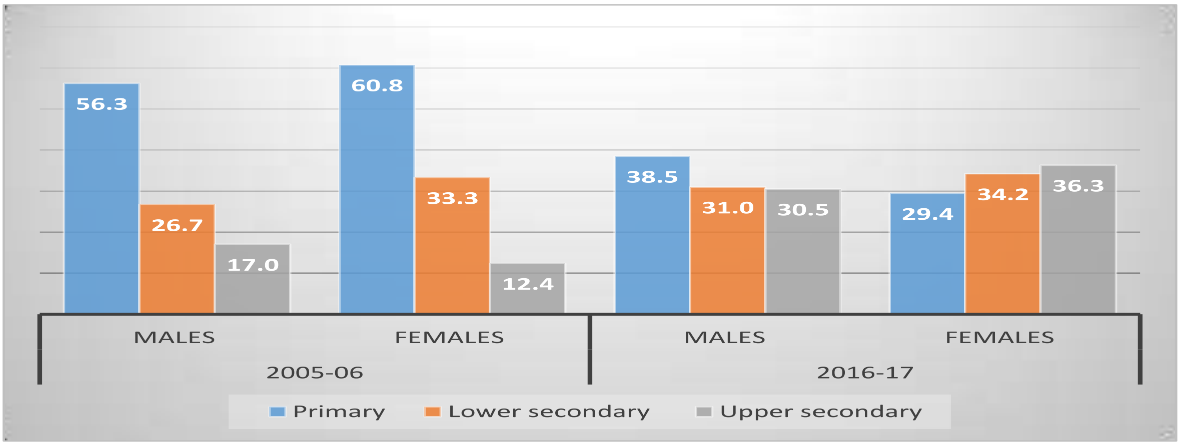

ប្រភព៖ elaboration on EMIS, The Education Statistics and Indicators and UN DESA, 2019

ស្ថានភាពនេះ អាចត្រូវបានសង្ខេបដោយសង្កេតឃើញថាក្នុងឆ្នាំ២០០៥ សម្រាប់ក្មេងប្រុស និងក្មេងស្រី %នៃការចាកចេញកំពុងថយចុះជាមួយនឹងកម្រិតអប់រំ (ខ្ពស់បំផុតសម្រាប់បឋមសិក្សា និងអប្បបរមាសម្រាប់មធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ) បន្ទាប់ពីរយៈពេល ១១ឆ្នាំស្ថានភាពបានផ្លាស់ប្តូរសម្រាប់ក្មេងស្រី ហាក់ដូចជាកំពុងធ្វើដំណើរទៅមុខនៅក្នុងទិសដៅតែមួយសម្រាប់ក្មេងប្រុសផងដែរ។

២.១.៥ ការចេញពីការអប់រំតាមរយៈការទទួលបានកម្រិតនៃការអប់រំ

វិធីជំនួសដើម្បីចាប់យកការលើកកម្ពស់ដែលបានឆ្លងកាត់ដោយប្រព័ន្ធអប់រំ ខណៈពេលដែលការពិចារណាចាំបាច់ចំពោះទម្ងន់នៃការបោះបង់ការសិក្សា គឺដើម្បីប៉ាន់ស្មានការចាកចេញទៅតាមកម្រិតនៃការអប់រំដែលបានបញ្ចប់ពេលគឺដោយសម្រេចបានការអប់រំ។

ដូចបានបង្ហាញក្នុងតារាងទី១២ %នៃការចាកចេញជាមួយការអប់រំមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិបានកើនឡើងពី ៨.៦% ទៅ ១៥.៦% ជាមួយនឹងមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ ពី ៧.២% ទៅ ១៩.១%។ សរុបសេចក្តីមក %នៃសិស្សដែលបានបញ្ចប់ការអប់រំជាកំហិតយ៉ាងហោចណាស់បានកើនឡើងពី ១៥.៨% ទៅ ៣៤.៧%។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយវាត្រូវតែចង្អុលបង្ហាញថា ការចាកចេញជិត ៣០% ពីសាលារៀន គឺក្មេងប្រុស ហើយក្មេងស្រីដែលមិនបានបញ្ចប់បឋមសិក្សា និងស្ទើរតែ ៣៧% មិនបានបញ្ចប់ការសិក្សានៅមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ។

តារាងទី១២. ការចេញពីការអប់រំសរុប តាមការទទួលបានការអប់រំ តម្លៃដាច់ខាត និង%ចាប់ពីឆ្នាំ២០០៥ ដល់ឆ្នាំ២០១៧

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	Absolute values in thousand											
Less than primary	252	261	203	185	196	181	87	226	178	126	90	82
At least primary	155	152	164	137	137	148	154	143	145	125	109	107
At least lower secondary	35	34	41	38	44	52	51	46	80	68	55	55
Upper secondary	42	40	52	59	75	81	85	78	29	38	42	45
Total	484	487	460	420	451	463	376	493	432	357	296	290
	Percentge composition											
Less than primary	52.1	53.7	44.1	44.1	43.4	39.1	23.1	45.8	41.3	35.2	30.5	28.4
At least primary	32.1	31.1	35.7	32.7	30.3	32.1	40.9	28.9	33.5	35.1	36.6	36.9
At least lower secondary	7.2	7.0	8.9	9.1	9.8	11.3	13.5	9.3	18.4	19.1	18.6	19.1
Upper secondary	8.6	8.2	11.2	14.1	16.5	17.5	22.5	15.9	6.8	10.6	14.3	15.6
Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ប្រភព៖ elaboration on EMIS, The Education Statistics and Indicators and UN DESA, 2019

២.២ សូចនាករលំហូរ (Flow Indicators)

វិធីមួយទៀត ដើម្បីផ្ទៀងផ្ទាត់ការកែលម្អប្រព័ន្ធអប់រំនៅកម្ពុជា ខណៈពេលដែលចង្អុលបង្ហាញពីចំនុចខ្សោយគឺជាការវិភាគនិន្នាការនៃសូចនាករលំហូរសំខាន់ៗ និងសូចនាករដែលត្រូវគ្នា (អត្រាចូលរៀនឡើងវិញ និងអត្រាត្រួតថ្នាក់ ការបោះបង់ និងអត្រាបោះបង់ការសិក្សា ការឡើងថ្នាក់ និងអត្រាឡើងថ្នាក់) ដែលកំណត់រចនាសម្ព័ន្ធនៃការចាកចេញពីប្រព័ន្ធអប់រំ[4]។

---

[4] Any person enrolled in a given grade has three possible outcomes:

- to be promoted to the next grade,
- to repeat the same grade
- to drop out from the educational system.

The same reasoning applies to total enrollment in a given grade at time t (E_t^i). Therefore, enrollment at time t in grade i will be identically equal to the repeaters at time t+1 in grade i, plus the new enrolled in grade i+1 at time t+1, plus the drop out

$$E_t^i = R_{t+1}^i + E_{t+1}^{i+1} + DO_t^i$$

Therefore

$$DO_t^i = E_t^i - R_{t+1}^i - E_{t+1}^{i+1}$$

In conclusion the drop out of grade 1 can be computed as the difference between the enrolled in grade 1 at time t, the repeaters of grade 1 at time t+1 and the difference between the enrolled in grade 2 at time t+1and the repeaters of grade 2 at time t+1.

Finally, dividing both sides of the equation by E_t^i, we obtain the rate of repetition, the rate of promotion and the rate of drop out$(R_{t+1}^i / E_t^i) + (E_{t+1}^{i+1} / E_t^i) + (DO_t^i / E_t^i) = 1$

២.២.១ ត្រួតថ្នាក់ (Repeaters)

ចាប់ពីឆ្នាំសិក្សា ២០០៥-០៦ រហូតដល់ឆ្នាំសិក្សា ២០១៧-១៨ ចំនួនកុមារដែលៗដែលត្រួតថ្នាក់ ហើយបានចុះឈ្មោះចូលរៀនឡើងវិញបានធ្លាក់ចុះពី ២០៣,០០០នាក់ ទៅ ៩៨,០០០នាក់ ខណៈអត្រាត្រួតថ្នាក់បានថយចុះ (ពី ១០.៤% ទៅ ៥.២%)។ ការធ្លាក់ចុះនេះត្រូវបានគេប្រកាសឱ្យដឹងថា ក្មេងស្រីច្រើនជាងក្មេងប្រុស ដូច្នេះ ចំនួន% នៃទិន្នន័យសរុបពីមុនបានថយចុះពី ៤៤.៣% ទៅ ៤១.៩%។ ទោះយ៉ាងណា និន្នាការនេះទាក់ទងតែការអប់រំថ្នាក់បឋមសិក្សាដែល%នៃក្មេងស្រីរៀនឡើងវិញ គឺនាពេលបច្ចុប្បន្នបានធ្លាក់ដល់ ៣៦.៣% ។

តារាងទី១៣. សិស្សត្រួតថ្នាក់តាមភេទ និងកម្រិតនៃការអប់រំ តម្លៃដាច់ខាត និងអត្រាត្រួតថ្នាក់

	2005-06	2017-18	Abs. change	% change	2005-06	2017-18	Abs. change
	Absolute values in thousand				Rate of repertition		
	males						
Primary	188	84	-104	-55.3	13.9	8.0	-5.9
Lower-secondary	10	10	0	1.1	3.2	3.6	0.4
Upper-secondary	5	4	-1	-17.0	3.8	2.7	-1.1
Total	203	98	-98	-48.5	11.3	6.6	-4.7
	females						
Primary	139	48	-91	-65.5	11.5	4.9	-6.6
Lower-secondary	4	5	0	8.0	1.6	1.5	-0.1
Upper-secondary	2	3	1	72.3	2.0	0.7	-1.3
Total	145	55	-73	-50.4	9.3	3.8	-5.5
	males and females						
Primary	326	132	-194	-59.6	12.8	6.5	-6.3
Lower-secondary	15	15	0	3.1	2.5	2.5	0.0
Upper-secondary	6	7	0	5.7	3.1	0.0	-3.1
Total	347	153	-171	-49.3	10.4	5.2	-5.1

ប្រភព៖ elaboration on EMIS, The Education Statistics and Indicators and UN DESA, 2019

អត្រាទៅតាមថ្នាក់ផ្តល់ការយល់ដឹងកាន់តែច្បាស់អំពីបាតុភូតនេះ។ រូបភាពទី១០A និង១០B សំដៅទៅលើក្មេងប្រុស និងក្មេងស្រី។

រូបភាពទី១០. អត្រាត្រួតថ្នាក់តាមភេទ និងអាយុ តាមឆ្នាំសិក្សា ២០០៥/០៦ និងឆ្នាំសិក្សា ២០១៧/១៨

A. ប្រុស

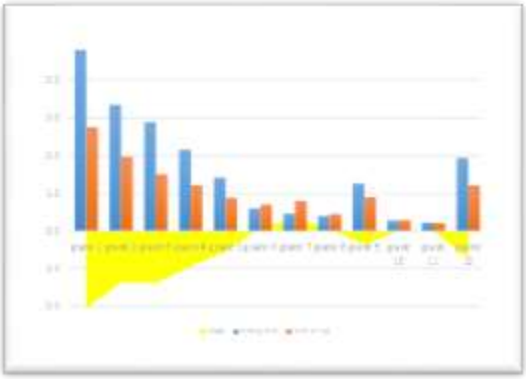

B. ស្រី

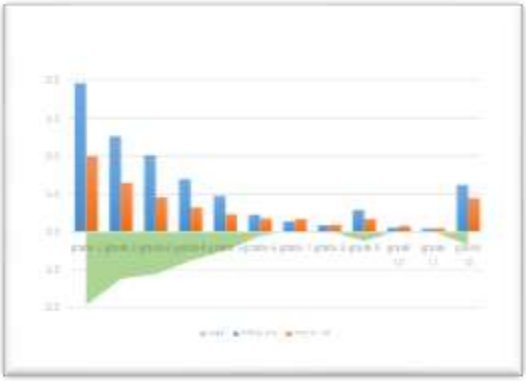

ប្រភព៖ elaboration on EMIS, The Education Statistics and Indicators and UN DESA, 2019

ពួកគេបង្ហាញថាទាំងក្មេងប្រុស និងក្មេងស្រី ជាបាតុភូតត្រូវបានប្រមូលផ្តុំនៅក្នុងការអប់រំថ្នាក់បឋមសិក្សា។ ពួកគេក៏បង្ហាញផងដែរថានៅក្នុងការអប់រំបឋមសិក្សា អត្រាត្រួតថ្នាក់ដែលទាក់ទងទៅនឹងកម្រិតថ្នាក់ ជាទូទៅពួកគេខ្ពស់ជាងក្មេងប្រុសប៉ុន្តែភាពខុសគ្នានៃភេទបានថយចុះ។

២.២.២ បោះបង់ការសិក្សា

បញ្ហាបោះបង់ការសិក្សាបានដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ ក្នុងការកំណត់រចនាសម្ព័ន្ធនៃការចាកចេញពីប្រព័ន្ធអប់រំនៅកម្ពុជា។ ទិន្នន័យបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់ថា ខណៈពេលដែលការកែលម្អគួរឱ្យកត់សម្គាល់បញ្ហានៅតែមានជាប់ទាក់ទង។ នៅឆ្នាំសិក្សា ២០០៥-២០០៦ ១២.៥% នៃអ្នកចុះឈ្មោះចូលរៀនបានបោះបង់ចោល ហើយក្នុងឆ្នាំសិក្សា ២០១៦-១៧ %បានធ្លាក់ចុះដល់ ៧.៨%។

នៅក្នុងរយៈពេលមុន %នៃការបោះបង់ការសិក្សា គឺដូចគ្នាខ្លាំងណាស់ចំពោះក្មេងប្រុស និងក្មេងស្រី (១២.៤% ទល់នឹង ១២.៤%) ប៉ុន្តែស្ថានភាពបានប្រសើរឡើងសម្រាប់ក្មេងស្រីច្រើនជាងក្មេងប្រុស ដូច្នេះ នៅក្នុងរយៈពេលចុងក្រោយ %នៃការបោះបង់ការសិក្សាគឺ ៨.៤% សម្រាប់ក្មេងប្រុស និង ៧.១% សម្រាប់ក្មេងស្រី ហើយចំណែកក្មេងស្រីដែលបោះបង់ចោលការសិក្សាបានធ្លាក់ចុះពី ៤៦.៦% មកនៅត្រឹម ៤៥.១%។ ទោះជាយ៉ាងណា យើងគួរគូសបញ្ជាក់ថា %នៃការបោះបង់ការសិក្សារបស់ស្ត្រីបានធ្លាក់ចុះនៅក្នុងការអប់រំបឋមសិក្សា និងមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ ប៉ុន្តែបានកើនឡើងនៅមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ។

តារាងទី១៤. ការបោះបង់ការសិក្សាតាមភេទ និងកម្រិតនៃការអប់រំ តម្លៃដាច់ខាតគិតជាខ្ទង់ពាន់ និងអត្រាត្រួតថ្នាក់

	2005-06	2016-17	Abs. change	% change	2005-06	2016-17	Abs. change
	Absolute values in thousand				Rate of repertition		
	males						
Primary	135	50	-86	-63.2	10.4	4.7	-5.7
Lower-secondary	67	47	-20	-29.5	19.6	16.6	-3.0
Upper-secondary	19	27	8	42.9	14.0	19.7	5.7
Total	221	124	-97	-44.0	12.4	8.4	-4.0
	females						
Primary	117	34	-83	-70.9	10.1	3.5	-6.6
Lower-secondary	64	43	-21	-32.7	22.4	14.2	-8.2
Upper-secondary	11	24	13	113.5	12.9	17.0	4.1
Total	192	102	-91	-47.2	12.5	7.1	-5.4
	males and females						
Primary	252	84	-168	-66.8	10.2	4.1	-6.1
Lower-secondary	131	90	-41	-31.1	20.9	15.4	-5.5
Upper-secondary	30	51	21	69.7	13.6	18.3	4.7
Total	413	225	-188	-45.5	12.5	7.8	-4.7

ប្រភព៖ elaboration on EMIS, The Education Statistics and Indicators and UN DESA, 2019

លើសពីនេះទៀត រចនាសម្ព័ន្ធនៃការបោះបង់ការសិក្សាតាមថ្នាក់បានផ្លាស់ប្តូរគួរឱ្យកត់សម្គាល់។ នៅក្នុងឆ្នាំ២០០៥-០៦ ការបោះបង់ចោលការសិក្សាមាន ៦១.១% ពីការអប់រំបឋមសិក្សា និងក្នុងឆ្នាំ២០១៦-១៧ %បានធ្លាក់ចុះដល់ ៣១.៦% ហើយប្រភពនៃការបោះបង់ការសិក្សាបានស្ថិតនៅកម្រិតមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ ខណៈដែលចំណែកនៃមធមធ្យសិក្សាទុតិយភូមិបានកើនឡើងពី ៧.៣% ទៅ ២២.៧%។

រូបភាពទី១១. ការបោះបង់ការសិក្សា %តាមកម្រិតឆ្នាំ២០០៥/០៦ និងឆ្នាំ២០១៦/១៧ %ស្ត្រីតាមកម្រិត

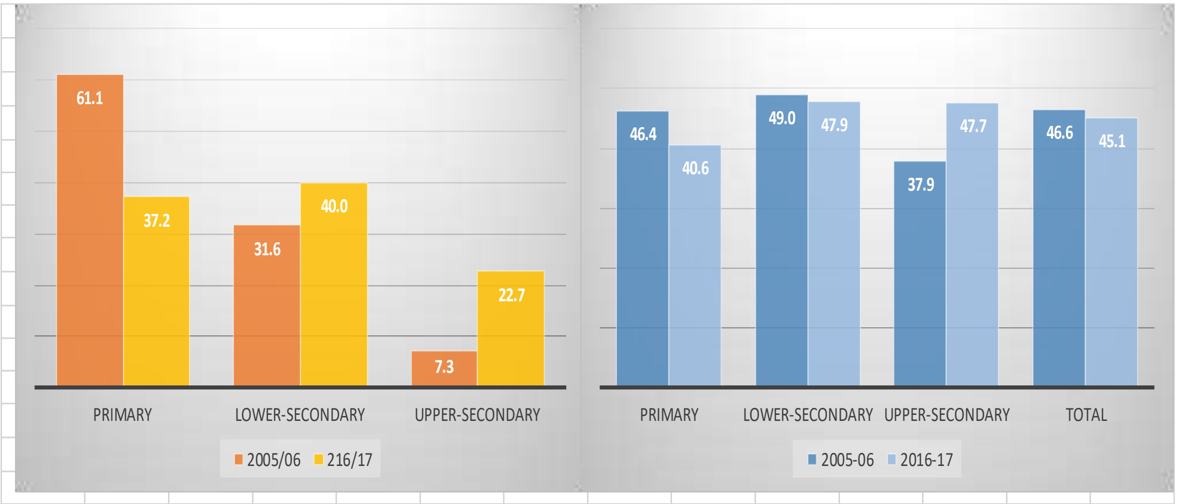

ប្រភព៖ elaboration on EMIS, The Education Statistics and Indicators and UN DESA, 2019

ទិន្នន័យតាមកម្រិតថ្នាក់នីមួយៗបានបង្ហាញពីការលើកកម្ពស់ការស្វែងយល់ពីនិន្នាការនៃការបោះបង់ការសិក្សា។

រូបភាពទី១២. អត្រាបោះបង់ការសិក្សាតាមកម្រិតថ្នាក់ និងភេទ ក្នុងឆ្នាំសិក្សា ២០០៥/០៦ និងឆ្នាំសិក្សា ២០១៦/១៧ (តាមភេទប្រុស និងស្រី)

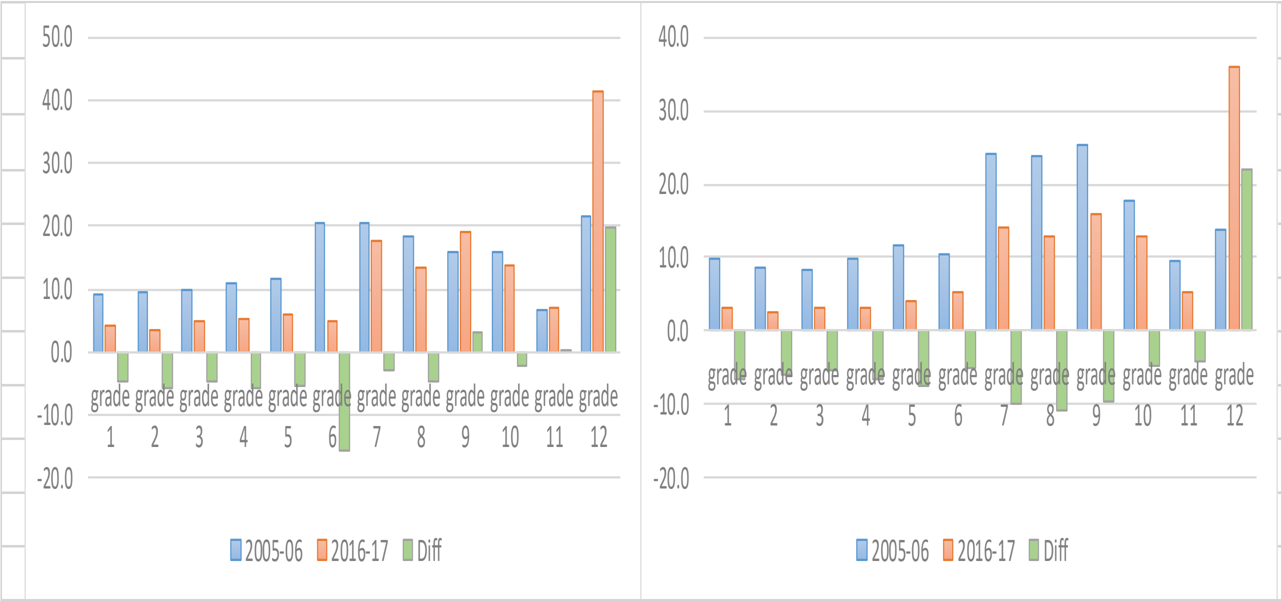

ប្រភព៖ elaboration on EMIS, The Education Statistics and Indicators and UN DESA, 2019

ផ្នែកទី៣៖

ការព្យាករណ៍គម្រូវការ

កម្លាំងពលកម្ម

៣.១ ការវិវត្តន៍សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាៈ ផលិតកម្ម ការងារ និងផលិតភាព

ក្នុងរយៈពេលជាងបីទសវត្សរ៍កន្លងមកនេះ ប្រទេសកម្ពុជាទទួលបាននូវកំណើនសេដ្ឋកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសង្គមគួរឱ្យកត់សម្គាល់។ សេដ្ឋកិច្ចរបស់ប្រទេសនេះ ត្រូវបានជំរុញដោយផលិតកម្មសម្លៀកបំពាក់ ទេសចរណ៍ សំណង់ និងកសិកម្ម គឺជាវិស័យមួយដែលមានដំណើរការល្អបំផុតនៅក្នុងពិភពលោក។ កំណើនសេដ្ឋកិច្ចពិតជាគួរឱ្យចាប់អារម្មណ៍ និងបានចូលរួមចំណែកយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រៈ ផលិតផលក្នុងស្រុកសរុបសម្រាប់មនុស្សម្នាក់ឥឡូវនេះ គឺមានចំនួនជាង ១,៤០០ដុល្លារហើយ បើនិយាយឱ្យចំទៅវាបានកើនឡើងទ្វេដងចាប់តាំងពីឆ្នាំ២០០០។ នេះបានអនុញ្ញាតឱ្យប្រទេសកម្ពុជាផ្លាស់ប្តូរពីក្រុមប្រទេសដែលមានប្រាក់ចំណូលទាប ទៅជាប្រទេសដែលមានប្រាក់ចំណូលមធ្យមកម្រិតទាប។

៣.១.១ ផលិតកម្មសរុប

ផលិតផលក្នុងស្រុកសរុបបានកើនឡើង ២៥០% (តារាងទី១៥) អត្រាកំណើនប្រចាំឆ្នាំជាមធ្យមស្មើនឹង ៧.៧% (តារាង១៥)។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ដំណើរការនេះនៅឆ្ងាយពីទ្រង់ទ្រាយ។ នៅចន្លោះឆ្នាំ២០០០ និងឆ្នាំ២០០៩ កំណើន ផ.ស.ស. ជាមធ្យម ៨.៣% កើនឡើងដល់ ១៣.២% ក្នុងឆ្នាំ២០០៥។

តារាងទី១៥. តម្លៃបន្ថែមដុលសរុប តាមវិស័យ និង ផ.ស.ស. ចាប់ពីឆ្នាំ២០០០-២០១៧ តម្លៃ ២០០០ថេរ គិតជាពាន់លានរៀល

	Agriculture	Industry	Services	GVA	Taxes	Subsidies	FISIM	GDP
2000	5,058	3,078	5,231	13,367	870	31	155	14,051
2001	5,238	3,423	5,812	14,473	892	31	135	15,199
2002	5,108	4,007	6,259	15,374	1,004	49	146	16,183
2003	5,645	4,490	6,627	16,762	1,010	57	159	17,556
2004	5,596	5,235	7,502	18,333	1,288	58	187	19,376
2005	6,476	5,900	8,484	20,859	1,367	72	216	21,937
2006	6,830	6,978	9,342	23,149	1,470	112	240	24,267
2007	7,174	7,564	10,289	25,027	2,143	36	300	26,834
2008	7,584	7,870	11,217	26,671	2,338	36	342	28,631
2009	7,995	7,123	11,478	26,595	2,480	37	383	28,656
2010	8,311	8,088	11,857	28,257	2,604	39	419	30,403
2011	8,567	9,259	12,449	30,275	2,779	44	457	32,553
2012	8,936	10,124	13,458	32,518	2,994	48	530	34,934
2013	9,076	11,210	14,626	34,912	3,242	51	599	37,503
2014	9,101	12,341	15,903	37,345	3,545	56	652	40,182
2015	9,120	13,760	17,027	39,906	3,845	60	710	42,981
2016	9,241	15,213	18,182	42,635	4,156	67	763	45,961
2017	9,401	16,696	19,457	45,554	4,523	72	829	49,177
2000-2017								
Abs. Change	4,343	13,618	14,226	32,187	3,653	40	674	35,126
Per. Change	85.9	442.4	272.0	240.8	419.7	129.5	435.2	250.0

ប្រភព៖ Authors’ Calculation. National Institute of Statistics (2019), National Accounts of Cambodia 2000-2017

សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា រងផលប៉ះពាល់យ៉ាងខ្លាំងពីវិបត្តិហិរញ្ញវត្ថុពិភពលោក ហើយនៅឆ្នាំ២០០៩ ផលិតផលក្នុងស្រុកសរុបនៅតែថេរដដែលបន្ទាប់ពីបានធ្លាក់ចុះយ៉ាងខ្លាំងកាលពីមួយឆ្នាំមុន។ ទោះយ៉ាងណា សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាបានស្ទុះងើបឡើងវិញយ៉ាងឆាប់រហ័សក្នុងអត្រាជាមធ្យម ៧% ពីឆ្នាំ២០០៩ ដល់ឆ្នាំ២០១៧ ដែលជារយៈពេលមួយដែលលេចចេញជារូបរាងនៃលំយោលរង្វិល (Cyclical Oscillations) ទាបបំផុត (រូបភាព១៣)។ នៅឆ្នាំ២០១៧ អត្រាកំណើនផលិតផលក្នុងស្រុកសរុប គឺស្មើនឹងមធ្យមភាគនៃរយៈពេល ហើយនៅឆ្នាំ២០១៨ គេរំពឹងថានឹងកើនឡើងខ្ពស់ជាងនេះបន្តិច ៧.៥%។

រូបភាពទី១៣. អត្រាកំណើត ផ.ស.ស. (GDP) ពីឆ្នាំ២០០០/០១ ទៅឆ្នាំ២០១៦/១៧

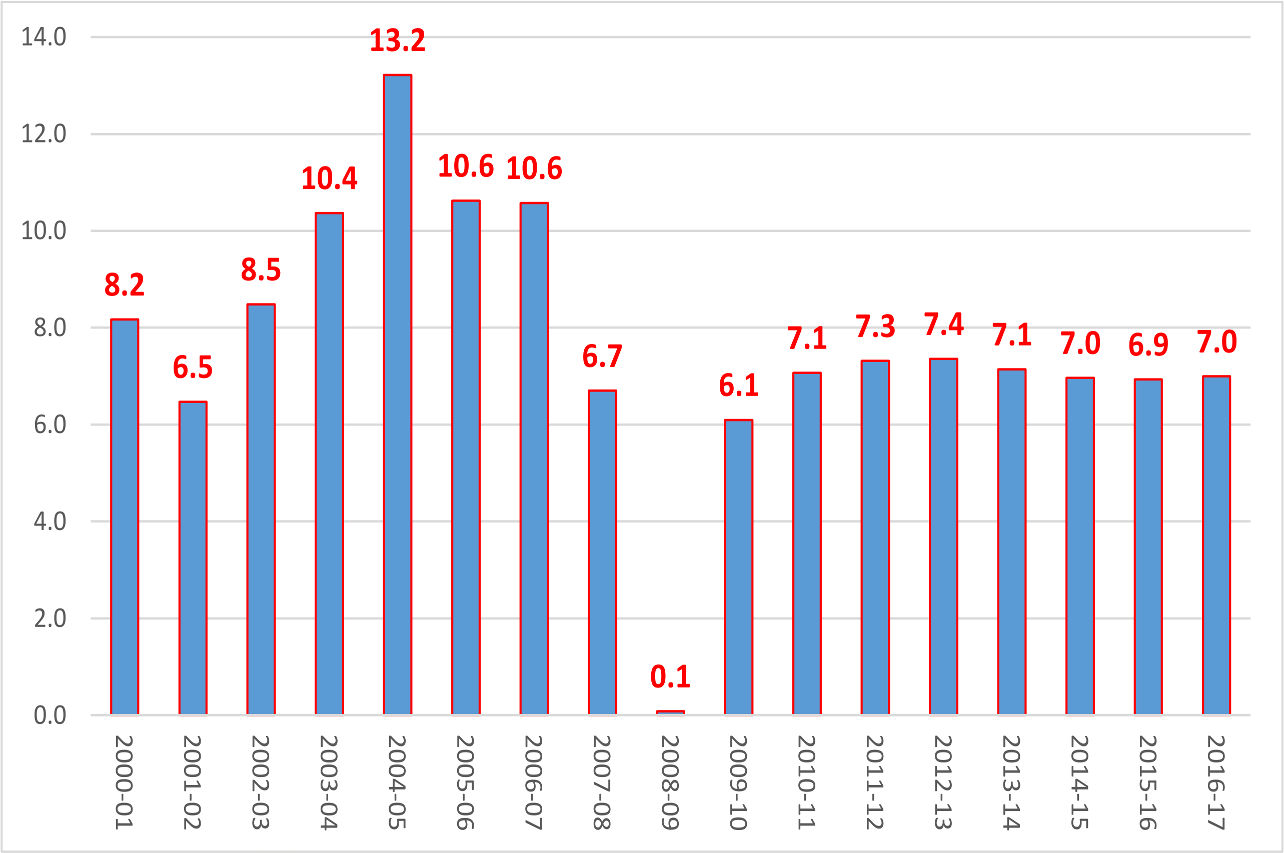

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), National Accounts of Cambodia 2000-2017

៣.១.២ តម្លៃបន្ថែមសរុបតាមវិស័យសេដ្ឋកិច្ច

ចាប់ពីឆ្នាំ២០០០ ដល់ឆ្នាំ២០១៧ អត្រាកំណើនជាមធ្យមនៃវិស័យឧស្សាហកម្ម គឺស្មើនឹង ១០.៦% វិស័យសេវាកម្ម និងកសិកម្មដល់ ៨.១% និង ៣.៨% រៀងៗខ្លួន។ ការធ្លាក់ចុះអត្រាកំណើនផលិតផលសរុបដែលបានចុះបញ្ជីបន្ទាប់ពីមានវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ចត្រូវបានដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងវិស័យកសិកម្ម និងសេវាកម្មដែលអត្រាកំណើនជាមធ្យមបានធ្លាក់ចុះរៀងៗខ្លួនពី ៥.៣% មក ២.១% និងពី ៩.២% មក ៦.៨% ។ អត្រាកំណើនជាមធ្យមនៃឧស្សាហកម្មបានកើនឡើងពី ១០.១% ទៅ ១១.២% ។

តារាងទី១៦. វិស័យសេដ្ឋកិច្ចចម្បងៗ អត្រាកំណើនជាមធ្យម ចាប់ពីឆ្នាំ២០០០-២០១៧ ឆ្នាំ២០០០-២០០៩ និងឆ្នាំ២០០៩-២០១៧

	Agriculture	Industry	Services	GVA	GDP
2000-09	5.3	10.1	9.2	8.9	8.3
2009-17	2.1	11.2	6.8	6.8	7.0
2000-17	**3.8**	**10.6**	**8.1**	**7.9**	**7.7**

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), National Accounts of Cambodia 2000-2017

កសិកម្ម៖ កំណើនផលិតកម្មកសិកម្មភាគច្រើនពឹងផ្អែកលើលក្ខខណ្ឌអាកាសធាតុ។ ជាលទ្ធផលអត្រាកំណើននៃវិស័យនេះបង្ហាញពីភាពខុសគ្នាខ្ពស់ជាងឧស្សាហកម្ម និងសេវាកម្មដែលចាប់ពីដើមសតវត្សរ៍នេះពួកគេត្រូវបានរាប់បញ្ចូលនៅចន្លោះពី -២.៥% ក្នុងឆ្នាំ២០០២ និងអតិបរមា ១៥.៧% ក្នុងឆ្នាំ២០០៥ (រូបភាពទី ១៤)។ យើងក៏ត្រូវគូសបញ្ជាក់ផងដែរថា ក្នុងរយៈពេល ៥ឆ្នាំចុងក្រោយនេះ លទ្ធផលនៃវិស័យនេះមានភាពល្អប្រសើរដែលអត្រាកំណើន

របស់វា គឺនៅទាបជាង ២% និងស្ទើរតែគ្មានកំណើននៅឆ្នាំ២០១៤ និងឆ្នាំ២០១៥។ ជាលទ្ធផលកំណើនសរុបនៃផលិតកម្មកសិកម្មរយៈពេល ១៧ឆ្នាំចុងក្រោយ មានចំនួនតិចតួច (៨៦%) ដែលត្រូវនឹងអត្រាជាមធ្យម ៣.៨%។

រូបភាពទី១៤. កសិកម្ម តម្លៃបន្ថែមដុល និងអត្រាកំណើនចាប់ពីឆ្នាំ២០០០/០១ ទៅឆ្នាំ២០១៦/១៧

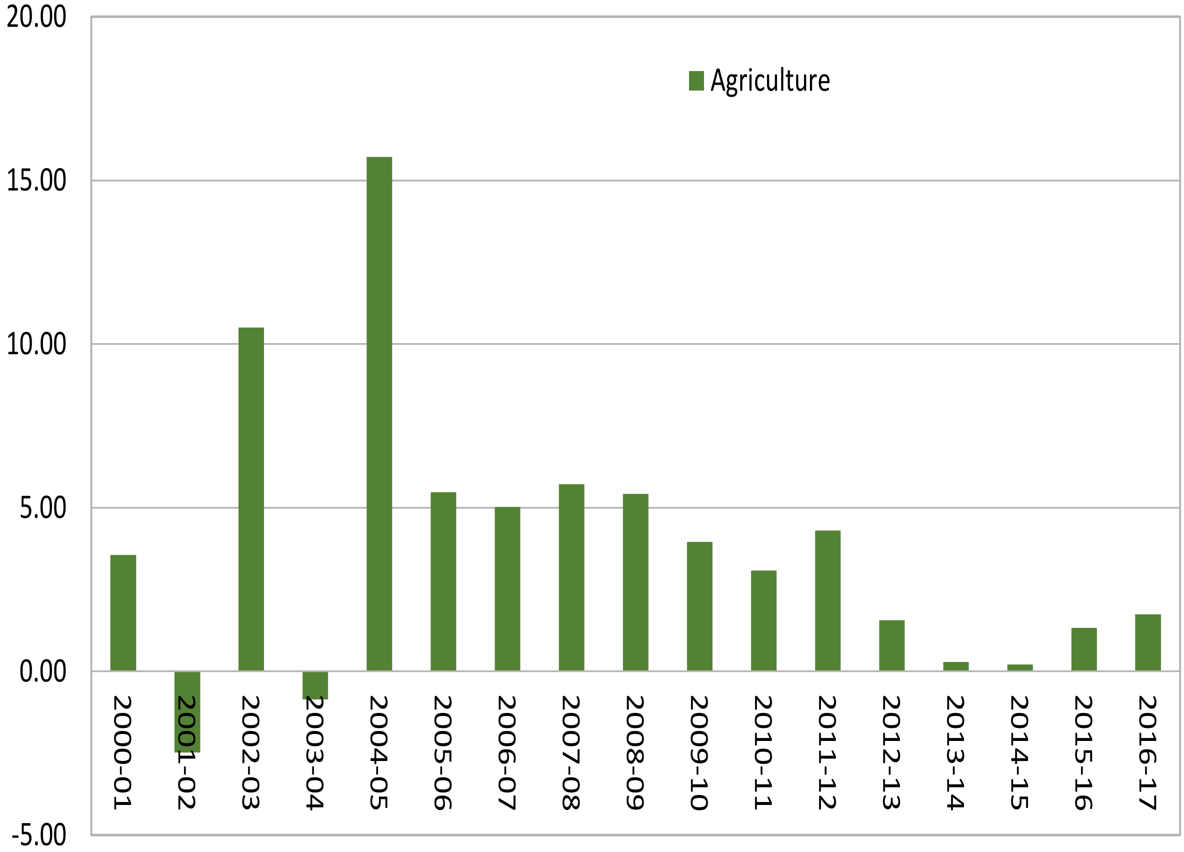

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), National Accounts of Cambodia 2000-2017

ឧស្សាហកម្ម៖ គឺជាវិស័យដែលបានចុះបញ្ជីអត្រាកំណើនខ្ពស់បំផុតក្នុងផលិតកម្មរវាងឆ្នាំ២០០០ និងឆ្នាំ២០១៧ (៤៤២%)។ រហូតមកដល់ឆ្នាំ២០០៦ អត្រាកំណើនបានបង្ហាញអំពីលំយោលប្រចាំឆ្នាំ ប៉ុន្តែនៅតែខ្ពស់ជាង ១០% ជាមួយនឹងតម្លៃកំណត់ត្រាក្នុងឆ្នាំ២០០២ និងឆ្នាំ២០០៦ (១៧.១% និង ១៨.៣%) (រូបភាព១៥)។

ឧស្សាហកម្ម គឺជាវិស័យដែលទទួលរងឥទ្ធិពលខ្លាំងបំផុតដោយសារវិបត្តិហិរញ្ញវត្ថុហើយអត្រានៃកំណើនរបស់ខ្លួនបានធ្លាក់ចុះយ៉ាងខ្លាំងក្នុងឆ្នាំ២០០៧ និងឆ្នាំ២០០៨ ហើយបានក្លាយជាអវិជ្ជមានក្នុងឆ្នាំ២០០៩ (-៩.៥%)។ ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយ វាបានងើបឡើងវិញយ៉ាងឆាប់រហ័សហើយនៅឆ្នាំបន្តបន្ទាប់ អត្រានៃកំណើនតែងតែខ្ពស់ជាង ឬជិតដល់ ១០% ដោយឆ្នាំ២០១៧ មានការកើនឡើង ៩.៧ %។

រូបភាពទី១៥. ឧស្សាហកម្ម តម្លៃបន្ថែមដុល អត្រាកំណើនពីឆ្នាំ២០០០/០១ ដល់ឆ្នាំ២០១៦/១៧

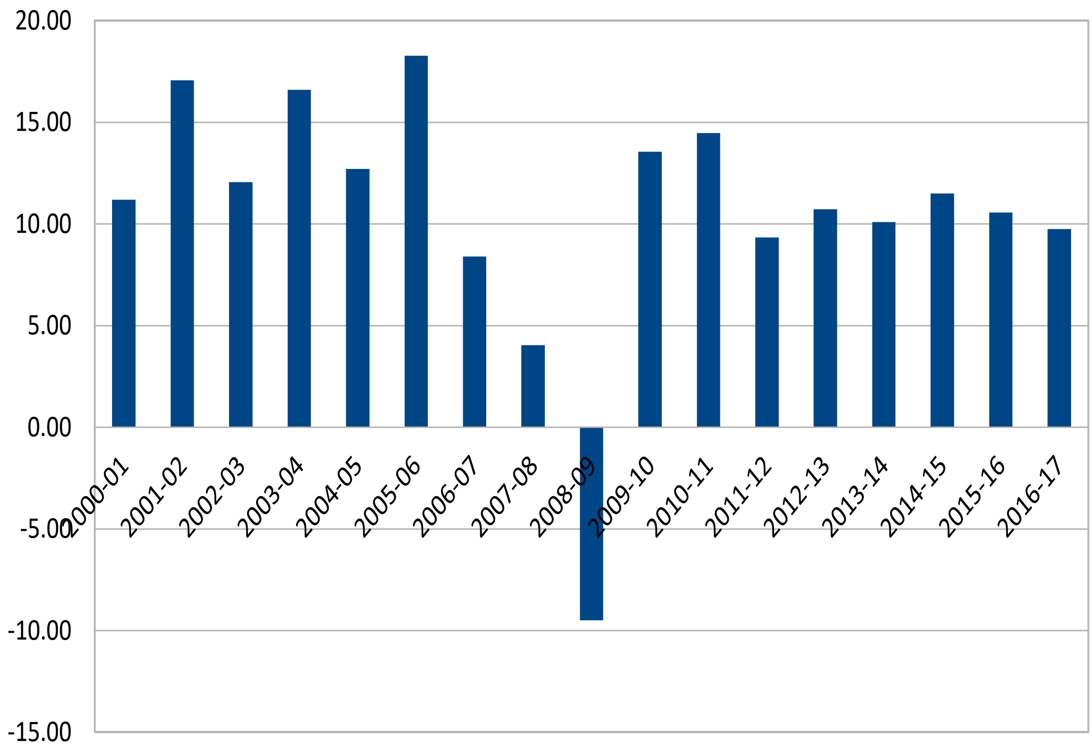

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), National Accounts of Cambodia 2000-2017

សេវាកម្ម៖ កំណើនសរុបនៃផ្នែកសេវាកម្មឆ្នាំ២០០០ ដល់ឆ្នាំ២០១៧ មានត្រឹមតែខ្ពស់ជាង GDP បន្តិចប៉ុណ្ណោះ (២៧២%)។ រហូតមកដល់ឆ្នាំ២០០៩ កម្រិតពេលវេលានៃអត្រាកំណើនសេវាកម្មឆ្លុះបញ្ចាំងយ៉ាងច្បាស់អំពីតម្លៃដុលបន្ថែមជាមួយកំពូលពីរនៅឆ្នាំ២០០៤ និងឆ្នាំ២០០៥ ហើយការធ្លាក់ចុះយ៉ាងខ្លាំងដែលចាប់ផ្តើមពីឆ្នាំ២០០៧ និងអប្បបរមា ២.៣% ក្នុងឆ្នាំ២០០៩ (រូបភាព១៦)។ ទោះយ៉ាងណាវិស័យសេវាកម្មមិនអាចស្ទុះងើបឡើងវិញលឿនដូចវិស័យឧស្សាហកម្មទេ ហើយពីឆ្នាំ២០០៩ ដល់ឆ្នាំ២០១៧ បានចុះបញ្ជីអត្រាកំណើនទាបជាងមធ្យមដោយមានតម្លៃប្រមាណ ៧% ក្នុងរយៈពេល ៣ឆ្នាំចុងក្រោយ។

រូបភាពទី១៦. សេវាកម្ម តម្លៃបន្ថែមដុល អត្រាកំណើនពីឆ្នាំ២០០០/០១ ដល់ឆ្នាំ២០១៦/១៧

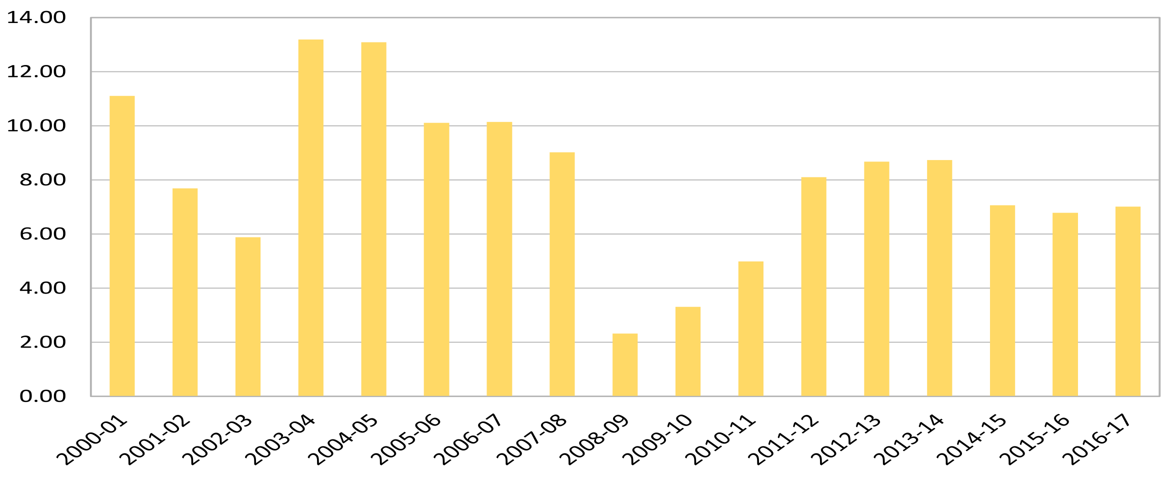

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), National Accounts of Cambodia 2000-2017

៣.១.៣ ចំណែកផលិតកម្មនៃវិស័យសំខាន់ៗ

អត្រាខុសគ្នានៃកំណើនដែលបានចុះបញ្ជីដោយវិស័យសេដ្ឋកិច្ចសំខាន់ៗ បានជះឥទ្ធិពលលើចំណែកផលិតកម្មរបស់ពួកគេ។ ក្នុងឆ្នាំ២០០០ វិស័យសេវាកម្ម គឺសំខាន់បំផុតហើយបានរក្សាជំហរនេះរហូតមកដល់បច្ចុប្បន្ន។ លើសពីនេះទៅទៀត ចាប់តាំងពីផលិតកម្មរបស់ខ្លួនបានកើនឡើងបន្តិចជាងតម្លៃបន្ថែម ចំណែករបស់វិស័យនេះ (គិតជាប្រាក់រៀលបច្ចុប្បន្ន) បានកើនឡើងពី ៣៩.១% ដល់ ៤២.២%។ ក្នុងឆ្នាំ២០០០ កសិកម្ម គឺជាវិស័យសំខាន់ទី២ ដែលមានចំណែក ៣៧.៨%។ ចាប់ពីឆ្នាំ២០០០ ដល់ឆ្នាំ២០១១ ចំណែកផលិតកម្មរបស់វាធ្លាក់ចុះលើកដំបូង ហើយបន្ទាប់មកបានថយចុះស្ទើរតែដល់តម្លៃឆ្នាំ២០០០។ ទោះយ៉ាងណានៅក្នុងឆ្នាំបន្តបន្ទាប់ទម្ងន់ដែលទាក់ទងនឹងកសិកម្មបានធ្លាក់ចុះយ៉ាងខ្លាំងដល់តម្លៃបច្ចុប្បន្ន ២៤.៩%។ ចំណែកនៃឧស្សាហកម្មបង្ហាញពីនិន្នាការដែលឆ្លុះបញ្ចាំង ពីវិស័យកសិកម្មដែលចាប់ពីឆ្នាំ២០០០ ដល់ឆ្នាំ២០១១ វាបានកើនឡើងដំបូងបន្ទាប់មកត្រឡប់ទៅចំនួនដើមវិញ ហើយបន្ទាប់មកវាកើនឡើងជាលំដាប់រហូតដល់តម្លៃបច្ចុប្បន្ន ៣២.៩%។ ឧស្សាហកម្មបានក្លាយជាវិស័យសំខាន់ទី២ ក្នុងឆ្នាំ២០១៥។

សរុបសេចក្តីមកក្នុងរយៈពេល ១៧ឆ្នាំ ដែលគ្របដណ្តប់ដោយទិន្នន័យ៖

- សេវាកម្មតែងតែជាវិស័យសេដ្ឋកិច្ចសំខាន់បំផុត ហើយចំណែកនៃតម្លៃបច្ចុប្បន្នបានកើនឡើងបន្តិច។
- កសិកម្មដែលជាវិស័យលេចធ្លោរហូតដល់ចុងសតវត្សរ៍មុន តែឥឡូវចំណែកផលិតកម្មរបស់វាតិចជាងមួយភាគបួននៃចំនួនសរុប។
- ឧស្សាហកម្មដែលធ្លាប់ជាវិស័យមិនសូវសំខាន់ទេ ប៉ុន្តែចាប់ផ្តើមពីឆ្នាំ២០០៩ វិស័យនេះបាននឹងកំពុងធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងឥតឈប់ឈរ និងវ៉ាលើសវិស័យកសិកម្មនៅឆ្នាំ២០១៥ ហើយបន្ទាប់មកឈានទៅរកវិស័យសេវាកម្ម។

រូបភាពទី១៧. តម្លៃបន្ថែមដុលនៅថ្លៃបច្ចុប្បន្ន និងការបែងចែក%តាមវិស័យសេដ្ឋកិច្ចចម្បងចាប់ពីឆ្នាំ២០០០-២០១៧

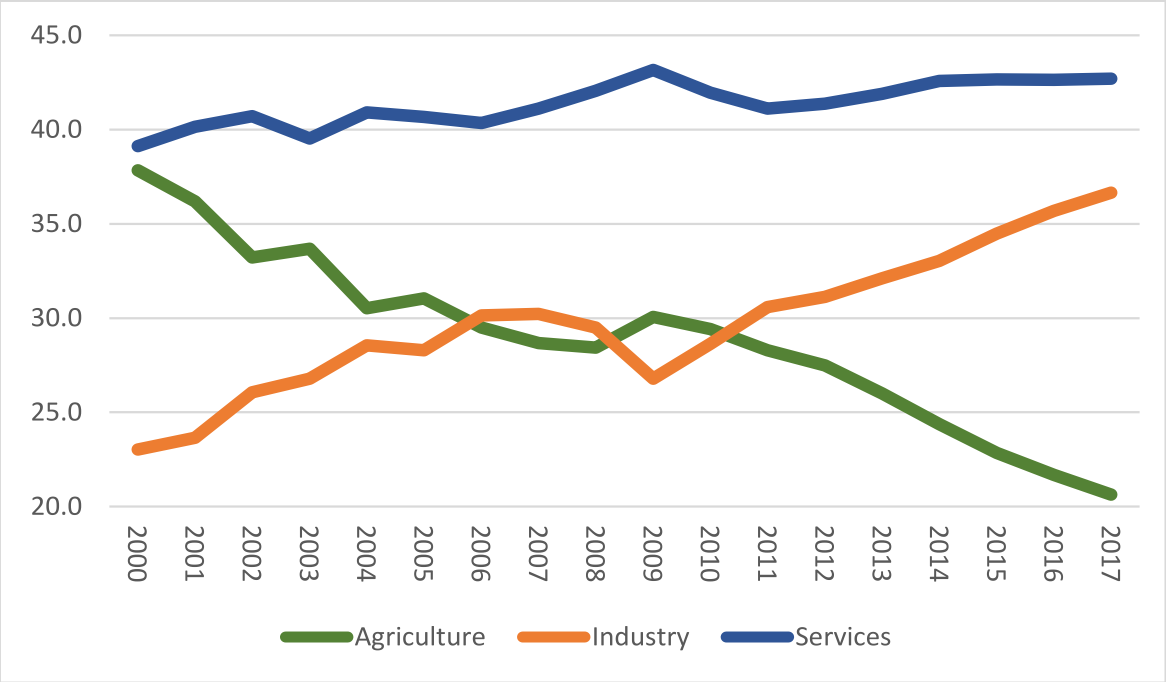

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), National Accounts of Cambodia 2000-2017

៣.២ មែកធាងនៃសេដ្ឋកិច្ច (The Branches)

៣.២.១ កសិកម្ម

មែកធាងសំខាន់ៗនៃវិស័យកសិកម្មនៅកម្ពុជា គឺទាក់ទងនឹងផលដំណាំ ជលផល បសុសត្វ និងបសុបក្សី ព្រៃឈើ និងការកាប់ឈើ (តារាង១៧)។ ក្នុងរយៈពេលដែលបានពិចារណា, ដំណាំបានចុះបញ្ជីអត្រាកំណើនខ្ពស់បំផុត (៥.៤%) បន្ទាប់មកគឺបសុសត្វ និងបសុបក្សី (៣%) និងជលផល (២.៩%)។ កម្រិតផលិតកម្មព្រៃឈើ និងការកាប់ឈើបានថយចុះ ០.១២%។ ដូចដែលយើងបានចង្អុលបង្ហាញរួចមកហើយអត្រាកំណើនជាមធ្យមនៃផលិតកម្មនៃវិស័យនេះបានធ្លាក់ចុះពី ៥.៣% ទៅ ២.៥% បន្ទាប់ពីមានវិបត្តិឆ្នាំ២០០៩។ ទំនោរនេះត្រូវបានចែករំលែកដោយមែកធាងទាំងអស់៖ ដំណាំ (ពី ៧.៩% ទៅ ២.៦%) បសុសត្វ និងបសុបក្សី (ពី ៥.១% ទៅ ០.៧%) ជលផល (ពី ៣.២% ទៅ ២.៦) ព្រៃឈើ និងការកាប់ឈើ (ពី ០.៨% ទៅ –១.៣ %)។

តារាងទី១៧. កសិកម្ម តម្លៃបន្ថែម អត្រាកំណើនជាមធ្យមប្រចាំឆ្នាំនៃមែកធាងសេដ្ឋកិច្ចសំខាន់ៗចាប់ពីឆ្នាំ២០០០-២០០៩ ឆ្នាំ២០០៩-២០១៧ និងពីឆ្នាំ២០០០-២០១៧

	Crops	Livestock & poultry	Fisheries	Forestry & Logging	Total
2000-09	7.9	5.1	3.2	0.8	5.3
2009-17	2.6	0.7	2.6	-1.3	2.1
2000-17	**5.4**	**3.0**	**2.9**	**-0.2**	**3.8**

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), National Accounts of Cambodia 2000-2017

ប្រៀបធៀបរចនាសម្ព័ន្ធផលិតកម្មនៅឆ្នាំ២០០០ និងឆ្នាំ២០១៧ ក្នុងតម្លៃបច្ចុប្បន្នយើងអាចសង្កេតឃើញថាសាខាតែមួយគត់ដើម្បីពង្រីកចំណែករបស់ខ្លួន គឺដំណាំ (ពី ៤៤.៨ ដល់ ៥៨.៥%)៖ ក្នុងពេលតែមួយការនេសាទដែលជាចំណែកសំខាន់បំផុតទី២ បានធ្លាក់ចុះពី ៣០ % ទៅ ២៣.៥%; បសុសត្វនិងបសុបក្សីពី ១៥.៥% មក ១១.២% ព្រៃឈើ និងការកាប់ឈើពី ៩.៨ ដល់ ៦.៨%។

រូបភាពទី១៨. វិស័យកសិកម្ម សមាសភាព%នៃផលិតកម្មតាមមែកធាងសេដ្ឋកិច្ច (តម្លៃបច្ចុប្បន្ន) ចាប់ពីឆ្នាំ២០០០-២០១៧

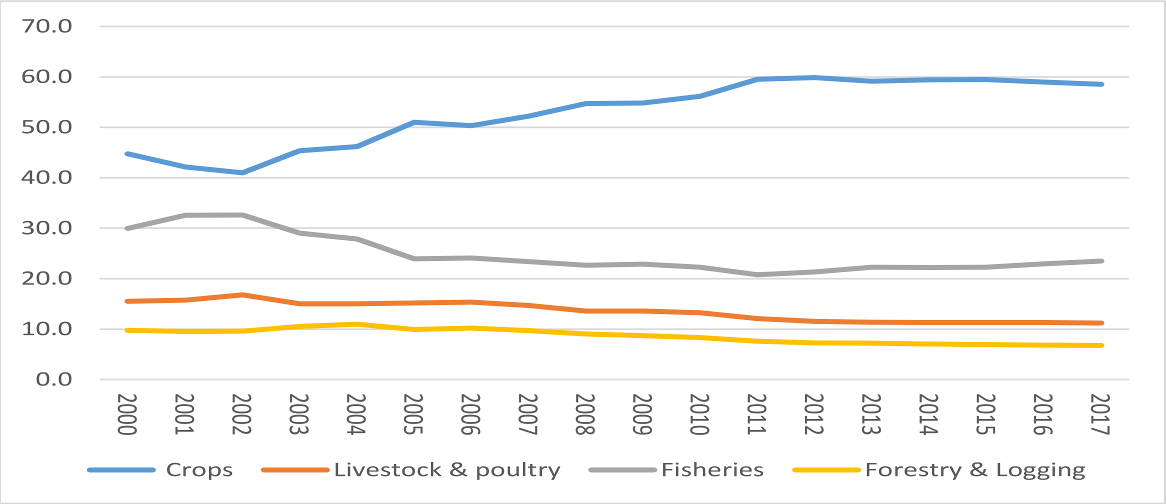

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), National Accounts of Cambodia 2000-2017

៣.២.២ ឧស្សាហកម្ម

កម្មន្តសាល គឺជាផ្នែករងនៃឧស្សាហកម្មដ៏សំខាន់បំផុត។ ទោះជាយ៉ាងណាអត្រាកំណើនរបស់ខ្លួន (១០.៣%) ទាបជាមធ្យមជាងឧស្សាហកម្ម និងទាបជាងរ៉ែ (១៩.៩%) អនុផ្នែកឧស្សាហកម្មដែលរីកចម្រើនលឿនបំផុត វិស័យសំណង់ (១១.៩%) អគ្គិសនី ឧស្ម័ន និងទឹក (១០.៩%) (តារាង១៨)។

លើសពីនេះទៅទៀត វាមានភាពខុសគ្នាគួរឱ្យកត់សម្គាល់រវាងរយៈពេលឆ្នាំ២០០០-២០០៩ និងរយៈពេលឆ្នាំ២០០៩-២០១៧។ ការធ្វើអាជីវកម្មរ៉ែមិនត្រឹមតែជាវិស័យដែលមានការរីកចម្រើនលឿនបំផុតប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែអត្រានៃកំណើនរបស់វាខ្ពស់ជាងនៅក្នុងរយៈពេលទី២ (២១.៦% ទល់នឹង ១៨.៤%) ហើយអត្រានៃកំណើនផលិតកម្មក៏ខ្ពស់ជាងនៅក្នុងរយៈពេលទី២ដែរ (១១.៥% ធៀបនឹង ៩.២%) ខណៈពេលដែលសំណង់ និងជាពិសេសអគ្គិសនីខណៈពេលដែលនៅសេសសល់ជាមធ្យមនៃផលិតផលក្នុងស្រុកមានកម្រិតទាបគួរឱ្យកត់សម្គាល់។

តារាងទី១៨. ឧស្សាហកម្ម តម្លៃបន្ថែម អត្រាកំណើនប្រចាំឆ្នាំជាមធ្យមនៃវិស័យរងសំខាន់ និងវិស័យសរុបចាប់ពីឆ្នាំ២០០០-២០០៩, ឆ្នាំ២០០៩-២០១៧ និងឆ្នាំ២០០០-២០១៧

	Mining	Manufacturing	Electricity, Gas & Water	Construction	Total
2000-09	18.4	9.2	13.5	12.1	10.1
2009-17	21.6	11.5	8.0	11.5	11.2
2000-17	**19.9**	**10.3**	**10.9**	**11.9**	**10.6**

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), National Accounts of Cambodia 2000-2017

ជាផលវិបាករបស់សំណុំនៃនិន្នាការស្មុគស្មាញទាំងនេះ ចំណែក%នៃការផលិតលើតម្លៃបន្ថែមនៃឧស្សាហកម្មបានបាត់បង់ច្រើនជាង ២០% ដោយបានធ្លាក់ចុះពី ៧៣.២% មក ៥២.៥% ខណៈចំណែកនៃសំណង់បានកើនឡើងពី ២៣.៨% ទៅ ៤០.៣% ហើយការជីកយករ៉ែបានកើនឡើងពី ១.១% ទៅ ៥.៤%(រូបភាពទី ១៩)។

រូបភាពទី១៩. តម្លៃឧស្សាហកម្មបន្ថែម សមាសភាព៖ដោយអនុផ្នែកសំខាន់ (តម្លៃបច្ចុប្បន្ន) ឆ្នាំ២០០០-២០១៧

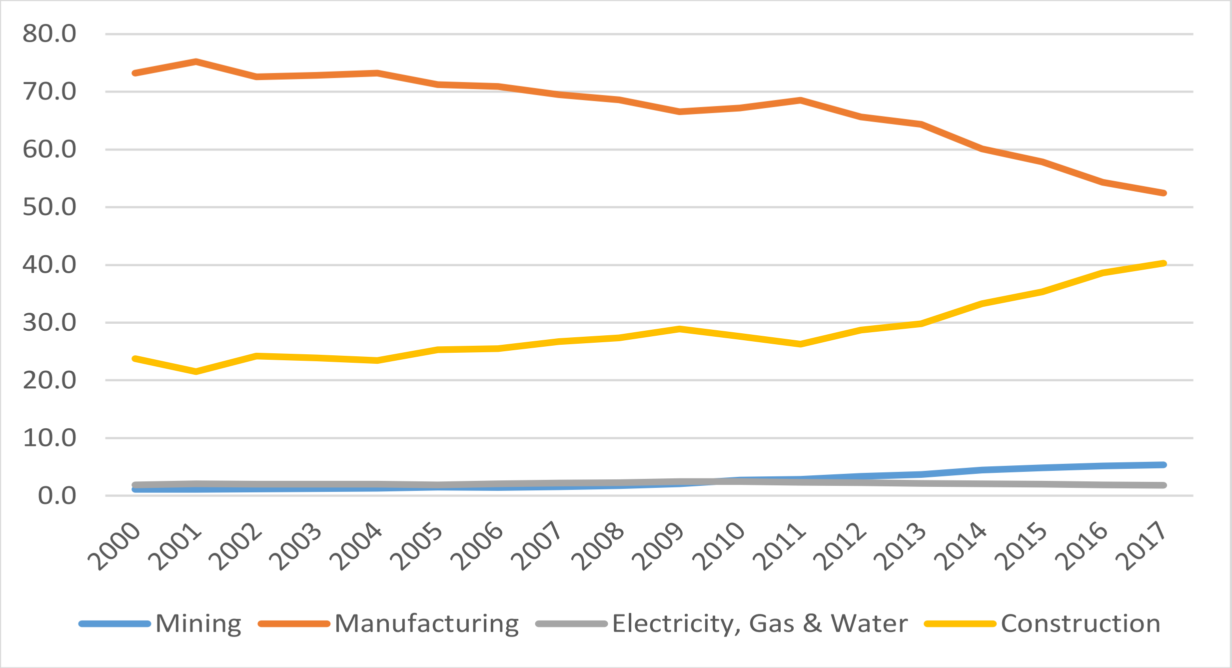

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), National Accounts of Cambodia 2000-2017

៣.២.៣ កម្មន្តសាល

វិស័យកម្មន្តសាលរួមមានមែកធាងខុសៗគ្នាជាច្រើនដែលបានចុះបញ្ជីឌីណាមិកខុសគ្នាពីមុន និងក្រោយពេលមានវិបត្តិហិរញ្ញវត្ថុ (តារាង១៩)។

នៅក្នុងរយៈពេលដំបូងមែកធាងទាំងបីដែលបានលេចធ្លោនូវកំណើនលើសពីមធ្យម នៃវិស័យវាយនភ័ណ្ឌ (១៣.៨%) ការផលិតមិនមែនលោហធាតុ (១៣.៦%) ផលិតផលដែក និងលោហៈជាមូលដ្ឋាន (១៣%)។ នៅចុងម្ខាងទៀត យើងមានឈើ (-០.៦%) ជ័រកៅស៊ូ (០.៥%) និងអាហារ (៣%) ក្នុងរយៈពេល ៨ឆ្នាំបន្ទាប់។

តារាងទី១៩. កម្មន្តសាល តម្លៃបន្ថែម អត្រាកំណើនប្រចាំឆ្នាំជាមធ្យមនៃមែកធាងសេដ្ឋកិច្ចធំៗ និងវិស័យសរុប ឆ្នាំ២០០០-២០០៩, ឆ្នាំ២០០៩-២០១៧ និងឆ្នាំ២០០០-២០១៧

	Food, Beverages & Tobacco	Textile, Wearing Apparel & Footwear	Wood, Paper & Publishing	Rubber Manufac-turing	Non-Metallic Manufac-turing	Basic Metal and Metal Products	Other manufac-turing	Total
2000-09	3.0	13.8	-0.6	0.5	13.6	13.0	6.6	10.4
2009-17	6.6	10.6	4.6	9.7	7.6	8.9	7.9	9.7
2000-17	4.7	12.3	1.8	4.8	10.8	11.1	7.2	10.1

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), National Accounts of Cambodia 2000-2017

នៅក្នុងរយៈពេលបន្ទាប់ អត្រានៃកំណើនកម្មន្តសាលបានធ្លាក់ចុះបន្តិច ហើយនេះជាការពិតសម្រាប់មែកធាងសេដ្ឋកិច្ចទាំងបីដែលបានដំណើរការល្អបំផុតក្នុងរយៈពេលមុនៗ។ ទោះយ៉ាងណាវិស័យវាយនភ័ណ្ឌបានបន្តកំណើនក្នុងអត្រាខ្ពស់ជាងមធ្យមភាគ (១០.៦%) ខណៈពេលដែលអត្រាកំណើននៃផលិតកម្មមិនមែនលោហៈ និងលោហៈធាតុធ្លាក់ចុះជារៀងរាល់ឆ្នាំក្រោម ៧.៦% និង ៨.៩%។ ក្នុងពេលជាមួយគ្នានេះការកែលម្អធំៗ ត្រូវបានចុះបញ្ជីដោយឈើ និងអាហារ ហើយជាពិសេសកៅស៊ូ។ ជាលទ្ធផលវិស័យវាយនភ័ណ្ឌដែលជាមែកធាងសេដ្ឋកិច្ចដ៏លេចធ្លោរួចទៅហើយក្នុងឆ្នាំ២០០០ បានបង្កើនចំណែករបស់ខ្លួនពី ៥៧.៥% ទៅ ៦៥.៧% ខណៈវិស័យសំខាន់ផ្សេងទៀតម្ហូបអាហារបានចុះបញ្ជីធ្លាក់ចុះពីជិត ២០% មកតិចជាង ១៥% ខណៈដែលវិស័យទាំងអស់ និងវិស័យផ្សេងទៀតបានចុះឈ្មោះមានការផ្លាស់ប្តូរតិចតួចប៉ុណ្ណោះ។

រូបភាពទី២០. កម្មន្តសាល ដែលជាចំណែកមែកធាងសេដ្ឋកិច្ចសំខាន់ៗក្នុងឆ្នាំ២០០០ និងឆ្នាំ២០១៧

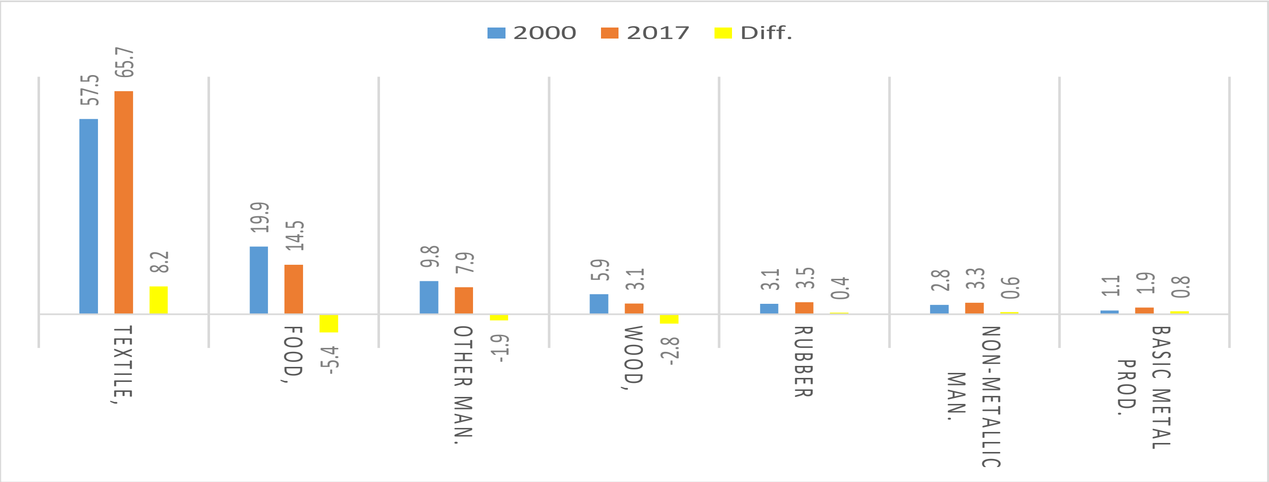

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), National Accounts of Cambodia 2000-2017

៣.២.៤ វិស័យសេវាកម្ម

វិស័យសេវាកម្ម គឺជាវិស័យដែលមានលក្ខណៈប្លែកជាងគេដែលគ្របដណ្តប់លើសកម្មភាពសាធារណៈ និងឯកជន ដោយសកម្មភាពឯកជនរាប់ចាប់ពីវិស័យទេសចរណ៍រហូតដល់ពាណិជ្ជកម្ម ពីការដឹកជញ្ជូនរហូតដល់ហិរញ្ញវត្ថុ និង អចលនទ្រព្យ (តារាងទី២០)។

តារាងទី២០. សេវាកម្ម តម្លៃបន្ថែម អត្រាកំណើនប្រចាំឆ្នាំជាមធ្យមនៃមែកធាងសេដ្ឋកិច្ចធំៗ និងវិស័យសរុបចាប់ពី ឆ្នាំ២០០០-២០០៩, ឆ្នាំ២០០៩-២០១៧ និងឆ្នាំ២០០០-២០១៧

	Trade	Hotel and Restaurant	Transportation and communication	Finance	Public Administration	Real Estate and Business services	Other services	Total
2000-09	6.0	11.8	7.8	12.8	-0.7	10.8	14.2	9.2
2009-17	6.9	7.6	7.5	11.1	5.1	6.6	5.7	6.8
2000-17	6.5	9.8	7.7	12.0	2.1	8.8	10.2	8.1

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), National Accounts of Cambodia 2000-2017

ហិរញ្ញវត្ថុ គឺជាមែកធាងសេដ្ឋកិច្ចដែលបានកត់ត្រាថាមានកំណើនខ្ពស់បំផុត (១២%) បន្ទាប់មកមានសេវាកម្មផ្សេងទៀត (១០.២%) សណ្ឋាគារ និងភោជនីយដ្ឋាន (៩.៨%) អចលនទ្រព្យ (៨.៨%) អត្រាកំណើនទាបជាងមធ្យមភាគត្រូវបានកត់ត្រាដោយការដឹកជញ្ជូនមាន (៧.៧%) និងពាណិជ្ជកម្ម (៦.៥%)។

រូបភាពទី២០. សេវាកម្ម តម្លៃបន្ថែម សមាសភាព%ដោយមែកធាងសេដ្ឋកិច្ចសំខាន់ៗ (តម្លៃបច្ចុប្បន្ន) ឆ្នាំ២០០០ និង ឆ្នាំ២០១៧

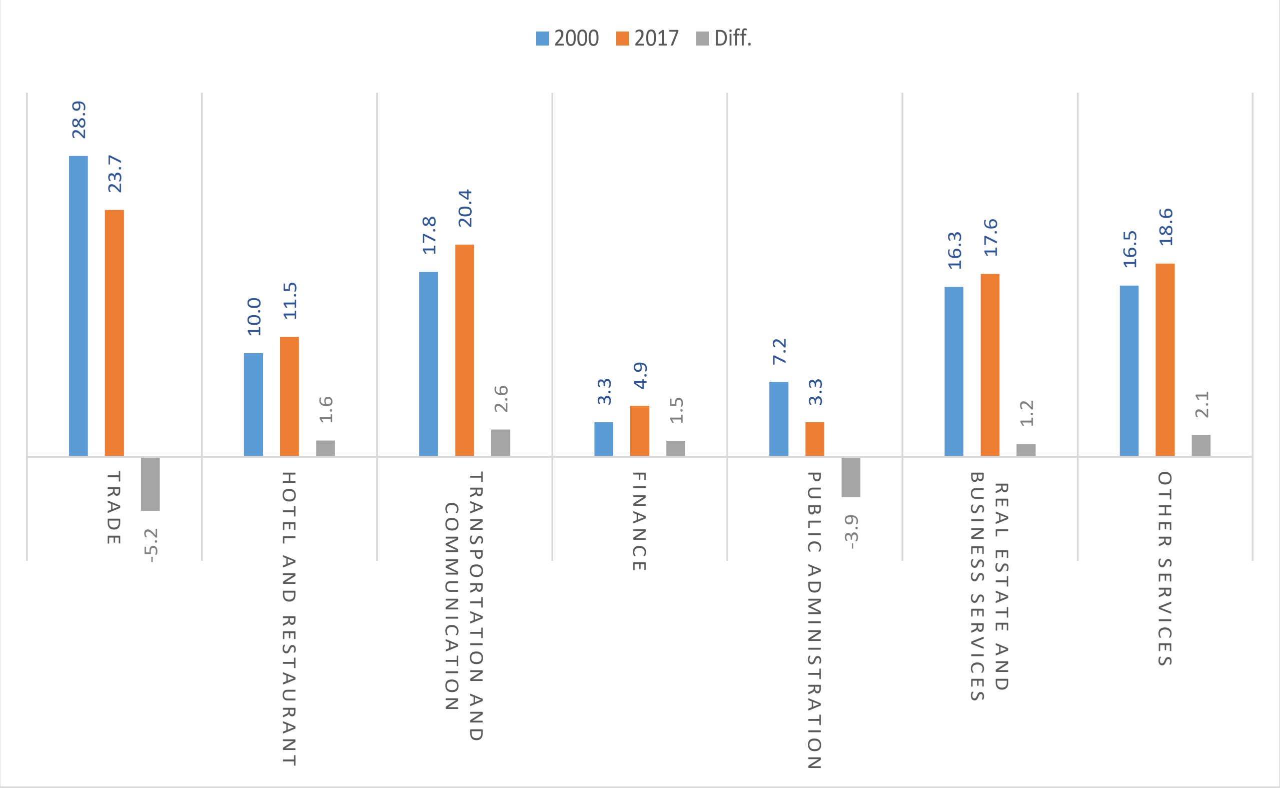

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), National Accounts of Cambodia 2000-2017

ប្រៀបធៀបរយៈពេលមុនពេលមានវិបត្តិ និងរយៈពេលបន្ទាប់យើងបានកត់ត្រាថា កំណើនរដ្ឋបាលសាធារណៈ (ពី -០.៧% ទៅ ៥.១% ដែលបង្ហាញពីការកើនឡើងនៃប្រាក់ឈ្នួល)។ ពាណិជ្ជកម្មក៏បានកត់ត្រាថាបានកើនឡើងតិចតួចពី ៦% ទៅ ៦.៩%។ អត្រាកំណើននៃសាខាទាំងអស់បានធ្លាក់ចុះ ហើយបាតុភូតនេះគឺពាក់ព័ន្ធ ជាពិសេសសម្រាប់សេវាកម្ម និងអចលនទ្រព្យផ្សេងទៀត (ពី ១៤.២% មក ៥.៧% និងពី ១០.៨% មក ៦.៦%) ប៉ុន្តែនិន្នាការអវិជ្ជមានត្រូវបានកត់ត្រាផងដែរដោយសណ្ឋាគារ និងភោជនីយដ្ឋាន (ពី ១១.៨% មក ៧.៦%) ការដឹកជញ្ជូន (ពី ៧.៨% មក ៧.៥%) និងហិរញ្ញវត្ថុ (ពី ១២.៨% មក ១១.១%)។

ក្នុងរយៈពេលដែលបានពិចារណា ចំណែកផលិតកម្មនៃមែកធាងសេដ្ឋកិច្ចចំនួនពីរបានធ្លាក់ចុះដែលពាណិជ្ជកម្មមាន ២៨.៩% ជាសាខាដែលពាក់ព័ន្ធបំផុតក្នុងឆ្នាំ២០០០ ហើយបានបាត់បង់ច្រើនជាង ៥% និងរដ្ឋបាលសាធារណៈធ្លាក់ចុះពី ៧.២% មក ៣.៣%។ ចំណែកផលិតកម្មនៃមែកធាងសេដ្ឋកិច្ចទាំងអស់ផ្សេងទៀតបានកើនឡើង ហើយជាពិសេសការដឹកជញ្ជូនពី ១៧.៨% ទៅ ២០.៤%។ អចលនទ្រព្យពី ១៦.៣% ទៅ ១៧.៦%, សណ្ឋាគារពី ១០% ទៅ ១១.៥% និងហិរញ្ញវត្ថុពី ៣.៣% ទៅ ៤.៩%។

៣.៣ ការចូលរួមចំណែកនៃវិស័យសំខាន់ៗក្នុងការបង្កើនតម្លៃបន្ថែម

រូបភាពទី២២ បង្ហាញពីការចូលរួមចំណែកនៃវិស័យសេដ្ឋកិច្ចសំខាន់ៗទាំងបីចំពោះកំណើននៃតម្លៃបន្ថែមនៅមុនពេលមានវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ច នៅក្រោយវិបត្តិ និងនៅឆ្នាំ២០១៦-១៧ ដែលជាឆ្នាំចុងក្រោយដែលការប៉ាន់ស្មានអាចធ្វើទៅបាន។

រូបភាពទី២២. ការចូលរួមចំណែកក្នុងវិស័យសេដ្ឋកិច្ចសំខាន់ៗទាំងបីដល់កំណើន នៃតម្លៃបន្ថែមក្នុងឆ្នាំ២០០០-២០០៩, ឆ្នាំ២០០៩-២០១៧ និងពីឆ្នាំ២០១៦-២០១៧

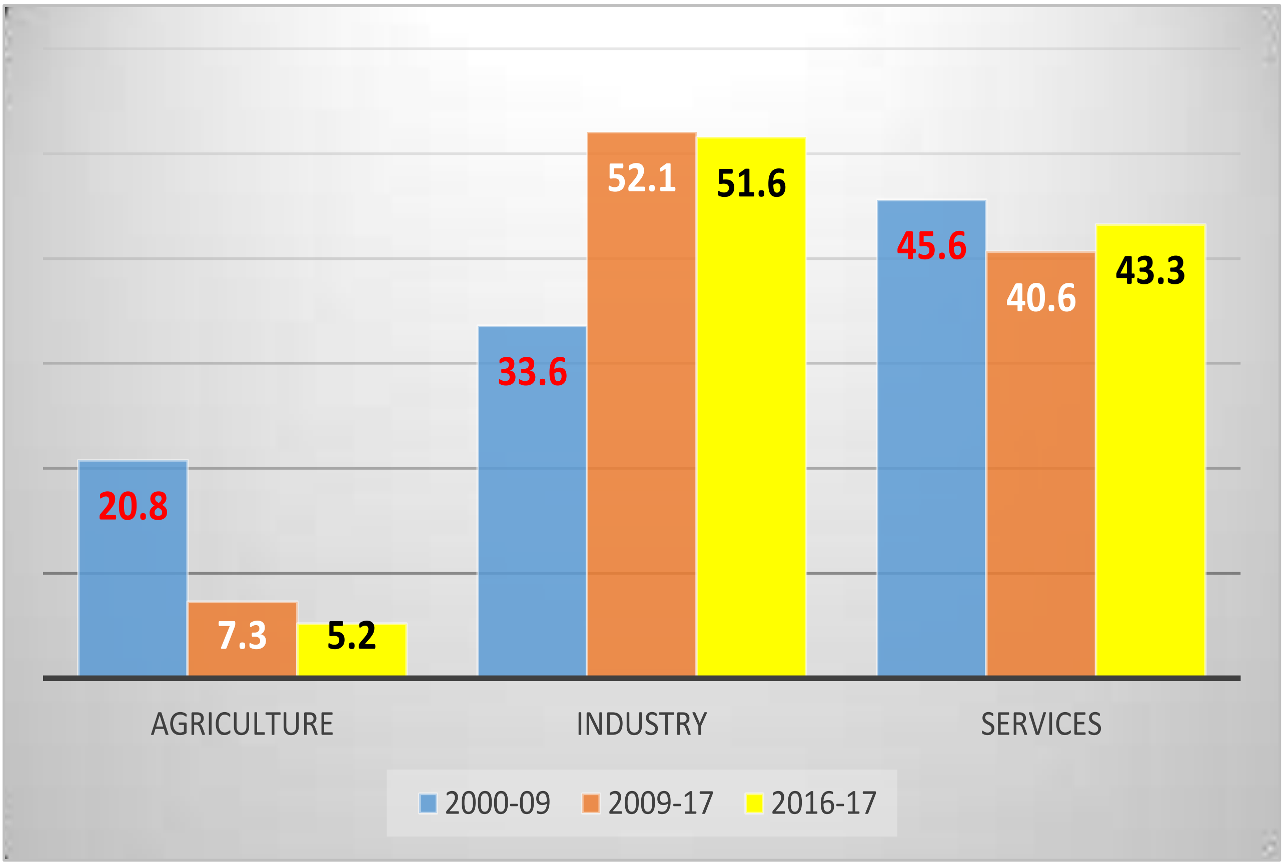

ប្រភព៖ Authors’ Calculation. National Institute of Statistics (2019), National Accounts of Cambodia 2000-2017

ជាតុពាក់ព័ន្ធបំផុតដែលលេចចេញមករួមមាន៖

- ការថយចុះជាបណ្ដើរៗនៃការរួមចំណែកដែលនាំមកដោយវិស័យកសិកម្ម ក្នុងរយៈពេល ៩ឆ្នាំដំបូងនៃសតវត្សរ៍នេះមានចំនួនច្រើនជាង ២០%នៃកំណើនរបស់តម្លៃបន្ថែមដែលបានជោគជ័យក្នុងរយៈពេល ៨ឆ្នាំមានកំណើន ៧.៣% និងចុងក្រោយ ៥.២%។
- តួនាទីកាន់តែកើនឡើងនៃវិស័យឧស្សាហកម្មដែលចូលរួមចំណែកប្រហែល ៣៣%ក្នុងរយៈពេល ៩ឆ្នាំដំបូង ហើយកើនឡើងដល់ ៥២.១%។
- សេវាកម្មដើរតួនាទីសំខាន់ដែលតែងតែចូលរួមចំណែកខ្ពស់ជាង ៤០%។

៣.៤ ការរួមចំណែកនៃមែកធាងសេដ្ឋកិច្ច

ដោយផ្អែកលើការសិក្សាដល់កម្រិតនៃមែកជាងសេដ្ឋកិច្ចទាំង២១ យើងបានធ្វើការគណនាពីការរួមចំណែករបស់ពួកគេចំពោះកំណើននៃតម្លៃបន្ថែម សម្រាប់រយៈពេលពីរដង គឺឆ្នាំ២០០០-២០០៩ និងឆ្នាំ២០០៩-២០១៧ ហើយវាមានភាពស្រដៀងគ្នា ប៉ុន្តែក៏មានភាពខុសគ្នាគួរឱ្យកត់សម្គាល់ (តារាងទី២១)។

តារាងទី២១. ការចូលរួមចំណែករបស់មែកជាងសេដ្ឋកិច្ចដើម្បីកំណើនសេដ្ឋកិច្ចក្នុងរយៈពេលពីរឆ្នាំ២០០០-២០០៩ និងឆ្នាំ២០០៩-២០១៧

		2000-09			2009-17	
		% comp.	Cum. Values		% comp.	Cum. Values
1	Textile, Wearing Apparel & Footwear	19.6	19.6	Textile, Wearing Apparel & Footwear	31.3	31.3
2	Other services	15.0	34.7	Construction	10.8	42.1
3	Crops	14.2	48.9	Trade	9.3	51.4
4	Construction	9.5	58.4	Other services	7.6	59.0
5	Real Estate and Business services	8.8	67.2	Transportation and communication	7.4	66.4
6	Hotel and Restaurant	6.6	73.8	Real Estate and Business services	6.9	73.3
7	Trade	6.5	80.3	Hotel and Restaurant	5.4	78.8
8	Transportation and communication	6.1	86.5	Crops	4.9	83.7
9	Fisheries	3.3	89.8	Mining	3.2	86.8
10	Livestock & poultry	3.0	92.8	Finance	2.9	89.7
11	Finance	2.6	95.4	Fisheries	2.3	92.0
12	Other manufacturing	1.0	96.4	Food, Beverages & Tobacco	2.2	94.3
13	Electricity, Gas & Water	0.9	97.2	Other manufacturing	1.8	96.1
14	Mining	0.9	98.1	Public Administration	1.0	97.1
15	Food, Beverages & Tobacco	0.8	98.9	Non-Metallic Manufacturing	0.9	98.0
16	Non-Metallic Manufacturing	0.8	99.6	Electricity, Gas & Water	0.7	98.8
17	Basic Metal and Metal Products	0.3	99.9	Rubber Manufacturing	0.5	99.2
18	Forestry & Logging	0.2	100.1	Basic Metal and Metal Products	0.4	99.6
19	Rubber Manufacturing	0.0	100.1	Livestock & poultry	0.3	100.0
20	Wood, Paper & Publishing	0.0	100.1	Wood, Paper & Publishing	0.3	100.3
21	Public Administration	-0.1	100.0	Forestry & Logging	-0.3	100.0

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics, National Accounts of Cambodia 2000-2017

នៅក្នុងអំឡុងពេលទាំងពីរ វិស័យសំខាន់បំផុតទាំង៥ ក្ដោបយកបីភាគបួននៃពីកំណើនសេដ្ឋកិច្ច។ ទោះយ៉ាងណាវិស័យទាំង៥ មិនដូចគ្នាទេ៖ នៅក្នុងរយៈពេលទាំងពីរនេះយើងរកឃើញថា វាយនភ័ណ្ឌ សំណង់ សេវាកម្មផ្សេងៗ និងអចលនទ្រព្យ ប៉ុន្តែនៅក្នុងរយៈពេលទីពីរពាណិជ្ជកម្មជំនួសដោយដំណាំ។

ការផ្លាស់ប្តូរដែលពាក់ព័ន្ធបំផុត គឺការកើនឡើងនៃភាពពាក់ព័ន្ធនៃវិស័យវាយនភ័ណ្ឌដែលក្នុងរយៈពេលដំបូង គឺ ១៩.៦% នៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ច និងទីពីរ ៣១.៣%។

ជាទូទៅការប្រៀបធៀបរវាងការចូលរួមចំណែករបស់មែកធាងសេដ្ឋកិច្ចទាំង២១ ក្នុងរយៈពេលពីរបង្ហាញថា ការកើនឡើងពាក់ព័ន្ធត្រូវបានកត់ត្រាផងដែរ ដោយពាណិជ្ជកម្ម រ៉ែ ម្ហូបអាហារ សំណង់ និងការដឹកជញ្ជូន ខណៈដែល មែកធាងសេដ្ឋកិច្ចនៃវិស័យកសិកម្មទាំងអស់បានកត់ត្រាថាមានផលអវិជ្ជមាន ដំណាំក៏ដូចជាអចលនទ្រព្យ និង សណ្ឋាគារដែរ ។

រូបភាពទី២៣. ការផ្លាស់ប្តូរដែលរួមចំណែកពីមែកធាងសេដ្ឋកិច្ចចំនួន២១ ក្នុងចន្លោះឆ្នាំ២០០០-២០០៩ និង ឆ្នាំ២០០៩-២០១៧

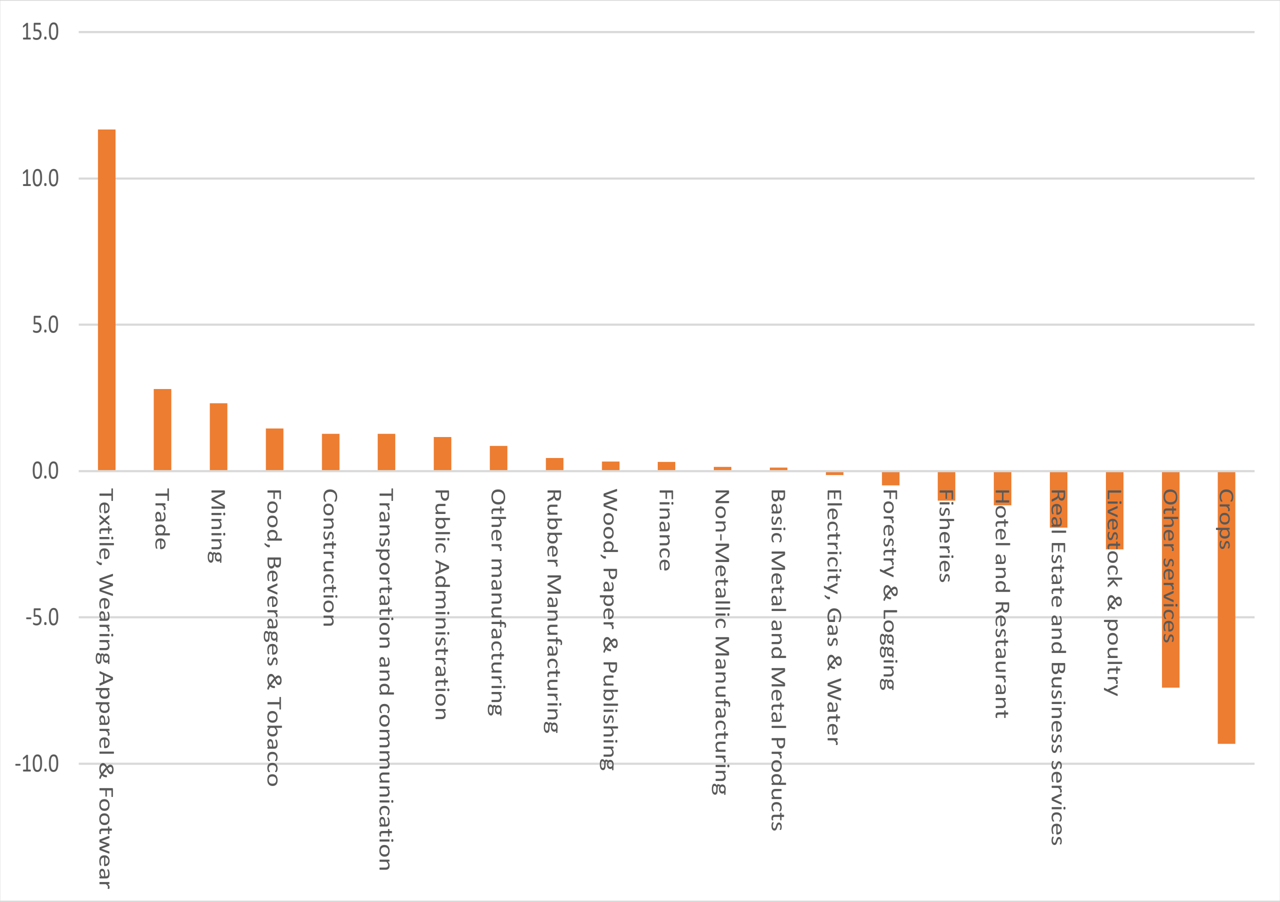

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), National Accounts of Cambodia 2000-2017

ផ្នែកទី៤៖

ការវិវត្តន៍នៃពលរដ្ឋក្នុងវិស័យការងារ WAP កម្លាំងពលកម្ម និងការងារ

៤.១ ពលរដ្ឋក្នុងវ័យការងារ (WAP) កម្លាំងពលកម្ម និងការងារ

តារាងទី២២. ចំនួនប្រជាជនដែលគ្រប់អាយុធ្វើការ កម្លាំងពលកម្ម និងការងារ (តម្លៃគិតជាខ្ទង់ពាន់) ឆ្នាំចាប់ពី ២០០៧-២០១៧

	Tot. Pop in thousand	WAP in thousand	LF in thousand	Empl in thousand
2007	13,230	8,232	6,888	6,837
2008	13,389	8,379	6,854	6,829
2009	13,967	8,865	7,480	7,470
2010	13,958	8,853	7,702	7,689
2011	14,155	9,038	7,907	7,891
2012	14,376	9,167	7,718	7,706
2013	14,678	9,604	7,974	7,950
2014	15,184	10,001	8,259	8,241
2015	15,405	10,113	8,359	8,353
2016	15,626	10,265	8,624	8,612
2017	15,848	10,416	8,779	8,770

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), CSES

ទោះបីជាមានវិបត្តិក្នុងឆ្នាំ២០០៩ ការផ្តល់ការងារសរុបបានកើនឡើងក្នុងអត្រាជាមធ្យមប្រចាំឆ្នាំ ២.៨ (ដែលមានចំនួនលើសពីការផ្គត់ផ្គង់កម្លាំងពលកម្មបន្តិច) ដែលត្រូវនឹងការកើនឡើងប្រចាំឆ្នាំចំនួន ១៩៣,០០០ការងារ (តារាង២៣)។ តម្លៃសម្រាប់រយៈពេល ៥ឆ្នាំចុងក្រោយដែលយើងនឹងផ្តោតលើការវិភាគរបស់យើង គឺខ្ពស់ជាងនេះបន្តិច។ ពិសេសជាងនេះទៅទៀត កំណើនការងារប្រចាំឆ្នាំមានចំនួនស្មើនឹង ២១៣,០០០ ការងារ។

តារាងទី២៣. ចំនួនប្រជាជនដែលគ្រប់អាយុធ្វើការ កម្លាំងពលកម្ម និងការងារ តម្លៃដាច់ខាត និងបម្រែបម្រួលជា% ឆ្នាំ២០០៧-២០១៧ និងឆ្នាំ២០១២-២០១៧

	Tot. Pop	WAP	LF	Empl
	2007-2017			
Total change in thousand	2,618	2,184	1,891	1,934
Aver. early change in thousand	262	218	189	193
Total % change	19.8	26.5	27.5	28.3
Average yearly % change	2.0	2.7	2.7	2.8
	2012-17			
Total change in thousand	1,472	1,249	1,061	1,064
Aver. early change in thousand	294	250	212	213
Total % change	10.2	13.6	13.7	13.8
Average yearly % change	2.0	2.7	2.7	2.8

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), CSES

ក្នុងរយៈពេល ១០ឆ្នាំមុន រចនាសម្ព័ន្ធការងារតាមវិស័យសំខាន់ៗមានការប្រែប្រួលគួរឱ្យកត់សម្គាល់ (តារាង២៤)។

តារាងទី២៤. ការងារសរុប (អាយុ១៥ ដល់៦៤) តាមវិស័យសេដ្ឋកិច្ចសំខាន់ៗ តម្លៃដាច់ខាត និងសមាសភាពជា% ចាប់ពីឆ្នាំ២០០៧-២០១៧

	Agriculture	Industry	Services	Agriculture	Industry	Services
	Absolute vales in thousand			% composition		
2007	3,946	1,019	1,871	57.7	14.9	27.4
2008	3,797	1,080	1,952	55.6	15.8	28.6
2009	4,304	1,184	1,981	57.6	15.9	26.5
2010	4,165	1,249	2,274	54.2	16.2	29.6
2011	4,402	1,332	2,157	55.8	16.9	27.3
2012	3,931	1,433	2,343	51.0	18.6	30.4
2013	3,870	1,579	2,501	48.7	19.9	31.5
2014	3,733	2,003	2,505	45.3	24.3	30.4
2015	3,470	2,132	2,751	41.5	25.5	32.9
2016	3,135	2,291	3,187	36.4	26.6	37.0
2017	3,245	2,298	3,227	37.0	26.2	36.8

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), CSES

នៅឆ្នាំ២០០៧ អ្នកធ្វើការនៅក្នុងវិស័យកសិកម្មមានចំនួន ៥៨% សេវាកម្មមានចំនួន ២៧% និងឧស្សាហកម្មមាន ១៥%។ ក្នុងរយៈពេល ៥ឆ្នាំបន្តមកទៀត ការងារបានកើនឡើងជិត ៩០០,០០០នាក់ ប៉ុន្តែកំណើននេះត្រូវបានប្រមូលផ្តុំនៅក្នុងសេវាកម្ម (៤៧២,០០០នាក់) និងឧស្សាហកម្ម (៤១៣,០០០នាក់) ខណៈពេលដែលកម្រិតការងារនៅក្នុងកសិកម្មនៅតែមានស្ថេរភាព។ ចំណែកវិស័យកសិកម្មនៅតែមានលើសពី ៥០% ជាមួយសេវាកម្ម និងឧស្សាហកម្ម ៣០% និង ១៩%។ ការធ្លាក់ចុះនៃការងារកសិកម្មកាន់តែមានការពាក់ព័ន្ធកាន់តែច្រើនឡើងៗ ដែលចាប់ផ្តើមពីឆ្នាំ២០១១ ដូច្នេះ នៅឆ្នាំបន្តបន្ទាប់ទៀតចំនួនការងារនៅក្នុងវិស័យកសិកម្មបានធ្លាក់ចុះជាមធ្យមត្រឹម ១៩៣,០០០នាក់ ដែលជាការបាត់បង់មួយទោះយ៉ាងណាភាគច្រើនត្រូវបានបំពេញដោយការកើនឡើងនៃសេវាកម្ម និងឧស្សាហកម្មដែលមានចំនួន ១៧៨,០០០នាក់ និង ១៦១,០០០នាក់ ការងារក្នុងមួយឆ្នាំៗ (តារាង២៥)។

តារាងទី២៥. ការងារសរុប (អាយុ១៥ ដល់៦៤) តាមវិស័យសេដ្ឋកិច្ចសំខាន់ៗ បម្រែបម្រួលតម្លៃដាច់ខាត និងបម្រែបម្រួលជា%ក្នុងរយៈពេលចាប់ពីឆ្នាំ២០០៧-២០១៧

	Agriculture	Industry	Services	Total
	2007-17			
Total change in thousand	-701	1,279	1,356	1,934
Yearly change in thousand	-70	128	136	193
Percentage change	-17.8	125.4	72.5	28.3
Yearly % change	-1.8	12.5	7.3	2.8
	2011-17			
Total change in thousand	-1,157	966	1,070	-19
Yearly change in thousand	-193	161	178	-3
Percentage change	-29.4	67.4	45.7	13.8
Yearly % change	-5.9	13.5	9.1	2.8

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), CSES

ជាលទ្ធផលនៅក្នុងឆ្នាំ២០១៧ ការងារកសិកម្មមានចំនួនខ្ពស់ ៣៧% ដូចនៅក្នុងវិស័យសេវាកម្មដែរហើយឧស្សាហកម្មមាន ២៦%។

រូបភាពទី២៤. %ចំណែកការងារនៃវិស័យសេដ្ឋកិច្ចចាប់ពីឆ្នាំ២០០៧-២០១៧

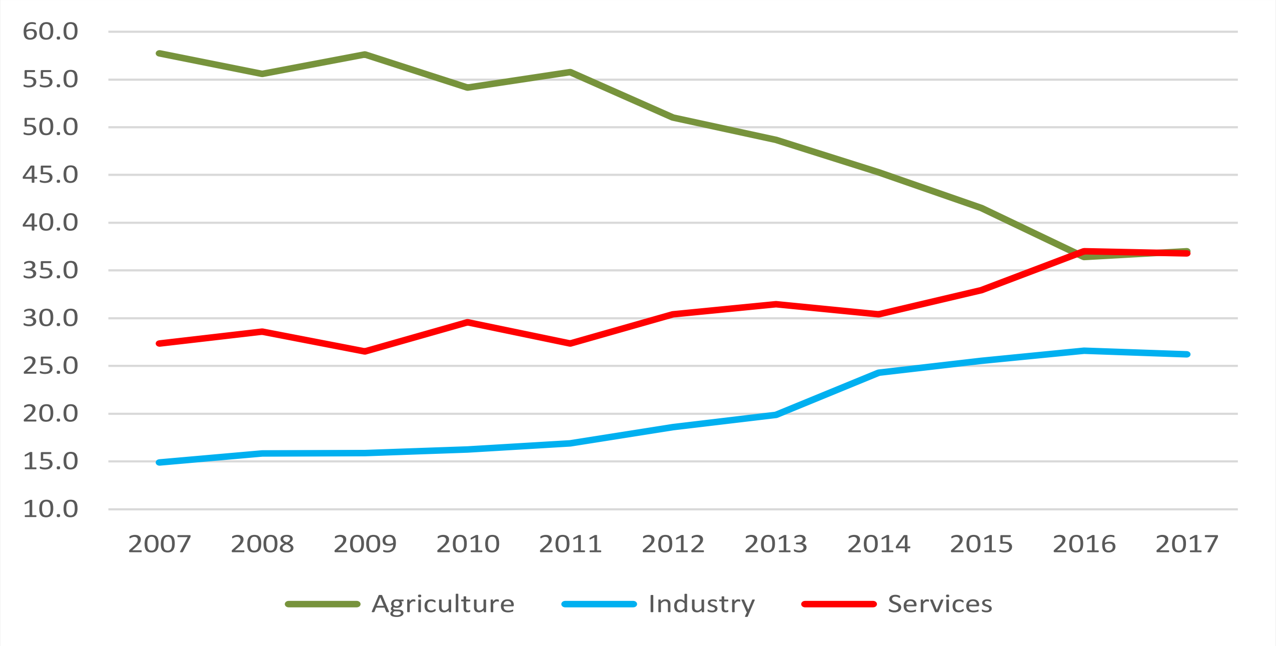

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), CSES

ការផ្លាស់ប្តូរធំៗ បានកើតឡើងទាក់ទងនឹងរចនាសម្ព័ន្ធការងារតាមស្ថានភាព (តារាងទី២៦)។ ក្នុងឆ្នាំ២០០៧ ប្រភេទការងារច្រើនបំផុត គឺអ្នកប្រកបរបរផ្ទាល់ខ្លួនដែលមានចំនួន ៣៨% បន្ទាប់មកគឺមេគ្រួសារមិនទទួលបានប្រាក់ឈ្នួលមាន (៣៦%) និងនិយោជិកមានប្រាក់ឈ្នួលដែលតំណាងឱ្យតែ ២៦% ប៉ុណ្ណោះ។ បន្ទាប់ពី ៥ឆ្នាំ %នៃអ្នកប្រកបរបរផ្ទាល់ខ្លួនបានឡើងដល់ ៥៥% ហើយក្រុមគ្រួសារបានធ្លាក់ចុះដល់ ៩% ហើយនិយោជិកដែលមានប្រាក់ខែបានកើនឡើងដល់ ៣៦%។ ទីបំផុតក្នុងរយៈពេល ៥ឆ្នាំខាងមុខ %នៃនិយោជិកដែលទទួលបានប្រាក់ខែបានកើនឡើងដល់ ៥១% នៃអ្នកប្រកបរបរផ្ទាល់ខ្លួនបានធ្លាក់ចុះមកនៅត្រឹម ៤៥% ខណៈពេលដែលមេគ្រួសារមាន ៤%។

តារាងទី២៦. ការងារសរុប (១៥-៦៤) តាមស្ថានភាព តម្លៃដាច់ខាត (គិតជាពាន់) ក្នុងឆ្នាំ២០០៧, ឆ្នាំ២០១២ និង ២០១៧; ការផ្លាស់ប្តូរដាច់ខាតរវាងឆ្នាំ២០០៧-២០១២ និងឆ្នាំ២០១២-២០១៧

	Employer	Paid employee	Own account worker/self-employed	Unpaid family worker	Total
2007	4	1,885	2,791	2,628	7,308
2012	3	2,759	4,249	694	7,705
2017	11	4472	3903	380	8,766
	2007-17				
Total change	7	2,587	1,112	-2,248	-2,248
Aver. early change	1	259	111	-225	-225
Total % change	174	137	40	-86	-86
Average yearly % change	17	14	4	-9	-9
	2012-17				
Total change	8	1,713	-346	-314	-314
Aver. early change	2	343	-69	-63	-63
Total % change	289	62	-8	-45	-45
Average yearly % change	58	12	-2	-9	-9

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), CSES

រូបភាពទី២៥. ការងារសរុបតាមស្ថានភាព សមាសភាព%នៅឆ្នាំ២០០៧, ឆ្នាំ២០១២ និងឆ្នាំ២០១៧

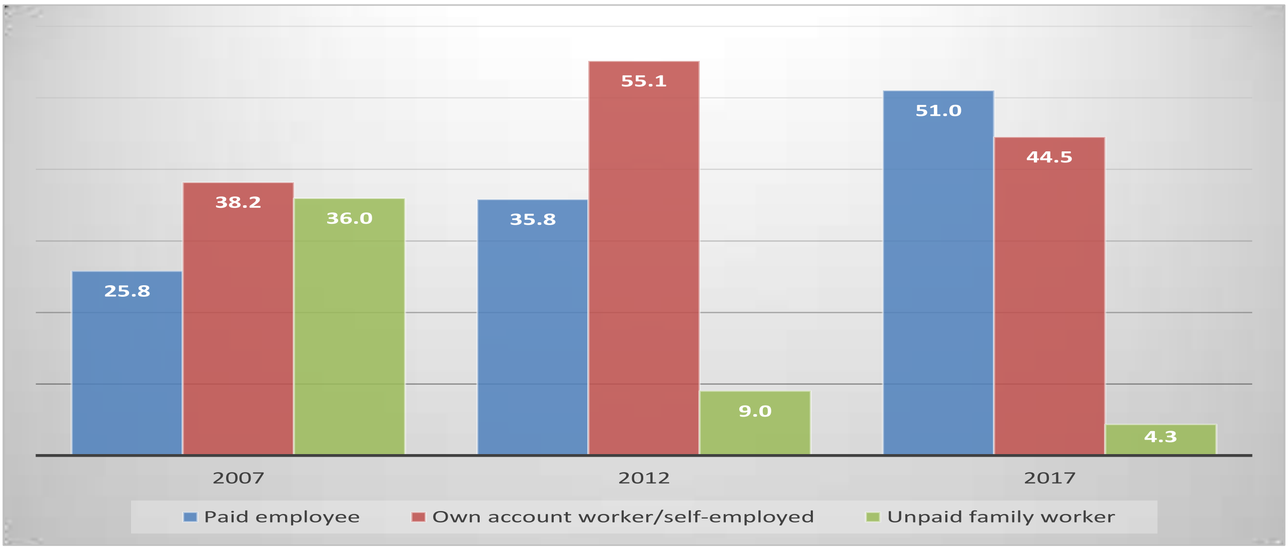

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), CSES

មុខរបរ៖ សូចនាករគួរឱ្យចាប់អារម្មណ៍ផ្សេងទៀតស្តីពីរបៀបដែលរចនាសម្ព័ន្ធការងាររបស់ប្រទេសកម្ពុជាមានការវិវត្តន៍កើតឡើងពីរចនាសម្ព័ន្ធតាមមុខរបរ (តារាង២៧)។

តារាងទី២៧. ការងារសរុប (១៥-៦៤) តាមមុខរបរ តម្លៃដាច់ខាតនៅក្នុងសមាសភាពគិតជាពាន់ និង% ឆ្នាំ២០០៧, ឆ្នាំ២០១២ និងឆ្នាំ២០១៧

	2007	2012	2017	2007	2012	2017
	Absolute values			Percenatge composition		
Armed forces occupations	**31**	**57**	**78**	***0.5***	***0.7***	***0.9***
Manager	**58**	**68**	**65**	***0.9***	***0.9***	***0.7***
Professionals	**206**	**227**	**303**	***3.0***	***2.9***	***3.5***
Technicians and associate professionals	**136**	**69**	**127**	***2.0***	***0.9***	***1.4***
Clerical support workers	**133**	**231**	**424**	***1.9***	***3.0***	***4.8***
Service and sales workers	**822**	**1,300**	**1573**	***12.0***	***16.9***	***17.9***
Skilled agricultural, forestry and fishery workers	**3,506**	**3,064**	**2670**	***51.3***	***39.8***	***30.5***
Craft and related worker	**641**	**1,273**	**2101**	***9.4***	***16.5***	***24.0***
Plant and machine operators and assemblers	**575**	**279**	**361**	***8.4***	***3.6***	***4.1***
Elementary occupations	**718**	**1,137**	**1063**	***10.5***	***14.8***	***12.1***
Total	**6,828**	**7,705**	**8766**	***100.0***	***100.0***	***100.0***

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), CSES

ក្នុងឆ្នាំ២០០៧ ជាងពាក់កណ្តាលនៃការងារត្រូវបានចាត់ថ្នាក់ជាកម្មករជំនាញកសិកម្ម បន្ទាប់ពី ១០ឆ្នាំមកបានធ្លាក់ចុះដល់ ៣១%។ ទន្ទឹមនឹងនេះ %នៃសិប្បកម្មដែលមានទំងន់តិចជាង ១០% បានកើនឡើងទ្វេដងហើយគិតមកទល់ពេលនេះមាន ២៤% គឺជាក្រុមមុខរបរធំជាងគេទី២។ មុខរបរទីពីរដែលបានពង្រីកខ្លួនគួរឱ្យកត់សម្គាល់ គឺបុគ្គលិកផ្នែកលក់ និងបុគ្គលិកសេវាកម្មដែលបានកើនឡើងពី ១២% ទៅ ១៨%។ ទិន្នន័យទាំងនេះបញ្ជាក់ពីការធ្លាក់ចុះនៃការថយចុះនៃកសិកម្ម និងការពង្រីកឧស្សាហកម្ម និងសេវាកម្ម។ ទោះយ៉ាងណាទិន្នន័យស្តីពីមុខរបរក៏បញ្ជាក់ពីវត្តមាន (សូម្បី តែការលូតលាស់) របស់កម្មករគ្មានជំនាញដែលនឹងមានទម្ងន់ទាបបំផុតដែលទាមទារឱ្យមានការអប់រំខ្ពស់។ គួរកត់សម្គាល់ថាទម្ងន់រួមរបស់អ្នកគ្រប់គ្រង អ្នកជំនាញ និងអ្នកបច្ចេកទេសបានធ្លាក់ចុះបន្តិចហើយនៅតែទាបជាង ៦%។

ក្នុងរយៈពេលប្រាំឆ្នាំចុងក្រោយនេះបើយើងពិចារណាពីការវិវត្តន៍នៃបរិមាណនៃមុខរបរ នោះមានមុខរបរ ៣ ដែលមាននិន្នាការអវិជ្ជមាន គឺអ្នកគ្រប់គ្រងមុខរបរការងារបឋម និងជាពិសេសកម្មករជំនាញកសិកម្ម។ ការផ្លាស់ប្តូរវិជ្ជមានដែលពាក់ព័ន្ធបំផុតត្រូវបានកត់ត្រាតាមលំដាប់លំដោយ ដែលសិប្បកម្មនិងមុខរបរដែលពាក់ព័ន្ធ (៥៤%) សេវាកម្មនិងកម្មករផ្នែកលក់ (១៨%) និងបុគ្គលិកផ្នែកគាំទ្រការងារ ឬស្មៀន (១៣%)។ ការចូលរួមចំណែកគួរឱ្យចាប់អារម្មណ៍ផ្សេងទៀតបានមកពីប្រតិបត្តិកររោងចក្រ និងម៉ាស៊ីន អ្នកជំនាញ និងអ្នកបច្ចេកទេស (តារាង២៨)។

តារាងទី២៨. ការងារសរុបតាមមុខរបរគិតជាខ្ទង់ពាន់ ការផ្លាស់ប្តូរសរុប និងជាមធ្យមប្រចាំឆ្នាំក្នុងឆ្នាំ២០០៧-២០១៧ និងឆ្នាំ២០១២-២០១៧

	2007-17		2012-17	
	Total change	Yearly change	Total change	Yearly change
Armed forces occupations	47	5	21	4
Manager	7	1	-3	-1
Professionals	97	10	76	15
Technicians and associate professionals	-9	-1	58	12
Clerical support workers	291	29	193	39
Service and sales workers	751	75	273	55
Skilled agricultural, forestry and fishery workers	-836	-84	-394	-79
Craft and related worker	1,460	146	828	166
Plant and machine operators and assemblers	-214	-21	82	16
Elementary occupations	345	34	-74	-15
Balance	1,938	194	1,061	212
Positive values	2,997	300	1,531	306
Negative values	-1,059	-106	-471	-94

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), CSES

ការអប់រំ៖ ទិន្នន័យស្តីពីការអប់រំបញ្ជាក់ថា ការងារនៅប្រទេសកម្ពុជានៅ តែទទួលរងពីការខ្វះខាតការសិក្សាយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរ ហើយរួមបញ្ចូលទាំងការអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេសផងដែរ។ នៅឆ្នាំ២០០៥ សមាជិកនៃកម្លាំងពលកម្មជិត ៨២% មិនបានបញ្ចប់ការអប់រំជាកាតព្វកិច្ចទេ (Compulsory Education) មានតែ ៤.៦% ប៉ុណ្ណោះដែលមានសញ្ញាបត្រមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ និង ២.១% នៃសញ្ញាប័ត្រសាកលវិទ្យាល័យ។ លើសពីនេះទៅទៀត ១៨% មានការអប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ (តារាង២៩)។

បន្ទាប់ពីរយៈពេល១០ឆ្នាំ ស្ថានការណ៍បានប្រសើរឡើងពិតមែន ប៉ុន្តែកម្រិតអប់រំនៃកម្លាំងពលកម្មនៅទាបនៅឡើយ គឺ ៧០% មិនបានបញ្ចប់ការអប់រំជាកាតព្វកិច្ច (ថ្នាក់ទី៩) ទេ ហើយអ្នកដែលមានការអប់រំខ្ពស់គឺ ៨% និង ៧% មានសញ្ញាបត្រក្រោយមធ្យមសិក្សា។

ទិន្នន័យទាំងនេះបញ្ជាក់ពីទិន្នន័យស្តីពីការផលិតកម្មនៃប្រព័ន្ធ TVET និងសាកលវិទ្យាល័យដែលយើងបានវិភាគពីមុន ហើយយើងនឹងធ្វើការស៊ើបអង្កេតបន្ថែមទៀតនៅក្នុងជំពូកបន្ទាប់។

តារាងទី២៩. ការងារសរុប (១៥-៦៤) តាមកម្រិតអប់រំ តម្លៃដាច់ខាតនៅក្នុងសមាសភាព (គិតជាពាន់) និង% ឆ្នាំ២០០៧, ឆ្នាំ២០១២ និងឆ្នាំ២០១៧

	2007	2012	2017	2007	2012	2017
	Absolute values			Percenatge composition		
None or only some education	1,266	1,080	1,050	18.4	14.0	12.0
Primary school not completed	2,644	2,674	2,779	38.4	34.6	31.7
Primary school completed	1,722	2,160	2,281	25.0	28.0	26.0
Lower secondary completed	771	1,107	1,361	11.2	14.3	15.5
Upper secondary completed	319	478	722	4.6	6.2	8.2
Post secondary education	143	217	575	2.1	2.8	6.6
Total	6,888	7,718	8,766	100.0	100.0	100.0

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), CSES

ជាតុវិជ្ជមានត្រូវបានតំណាងដោយការពិតដែលថា ក្នុងរយៈពេល ៥ឆ្នាំ ចុងក្រោយនេះ ៣៤% នៃការងារបន្ថែមបានដល់អ្នកដែលមានការអប់រំក្រោយមធ្យមសិក្សា។ ក្នុងអំឡុងពេលតែមួយបានកត់ត្រាថាក៏មានការកើនឡើងនៃចំនួនអ្នកមានការងារធ្វើដែលមានការអប់រំទាបជាងបឋមសិក្សា ឬក៏បឋមសិក្សាផងដែរ។

តារាងទី៣០. ការងារសរុបទៅតាមកម្រិតនៃការអប់រំ (គិតជាពាន់) បម្រែបម្រួលសរុប និងប្រចាំឆ្នាំក្នុងឆ្នាំ២០០៧-២០១៧ និងឆ្នាំ២០១២-២០១៧

	2007-17		2012-17	
	Total change	Yearly change	Total change	Yearly change
None or only some education	-216	-22	-30	-6
Primary school not completed	135	14	105	21
Primary school completed	559	56	121	24
Lower secondary completed	590	59	254	51
Upper secondary completed	403	40	244	49
Post secondary education	432	43	358	72
Total	1,878	188	1,048	210

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), CSES

រូបភាពទី២៦. អត្រាមានការងារធ្វើ កំណើន%នៃក្រុមដែលមានការងារទៅតាមកម្រិតនៃការអប់រំខុសៗគ្នាចាប់ពីឆ្នាំ២០១២-១៧

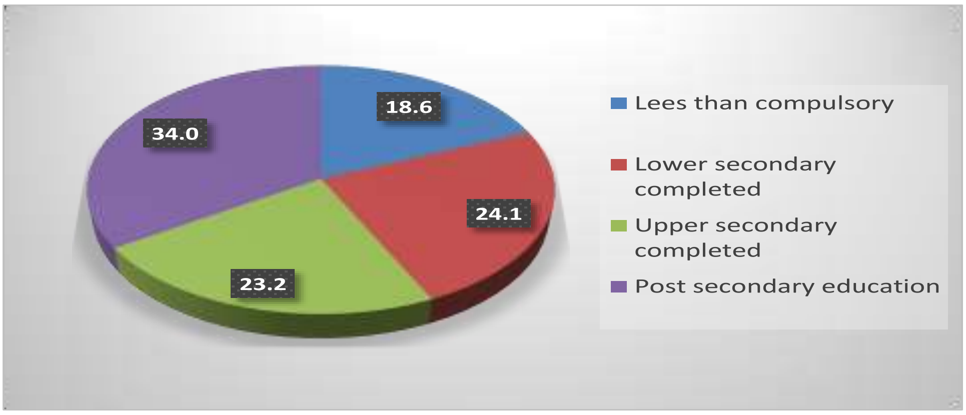

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), CSES

អត្រាការងារសរុប និងតាមក្រុមអាយុ៖ %នៃប្រជាជនដែលធ្វើការមិនត្រឹមតែខ្ពស់នៅឡើយទេទោះបីជាវិស័យកសិកម្មមានការធ្លាក់ចុះក៏ដោយ ក៏មានការកើនឡើងបន្តិចដែរ (ពី ៨៣.៧% ទៅ ៨៤.៣%) (រូបភាព២៧)។

រូបភាពទី២៧. អត្រានៃការងារ និងដោយក្រុមអាយុសំខាន់ (អាយុ១៥-៦៤) ឆ្នាំ២០០៧ និងឆ្នាំ២០១៧

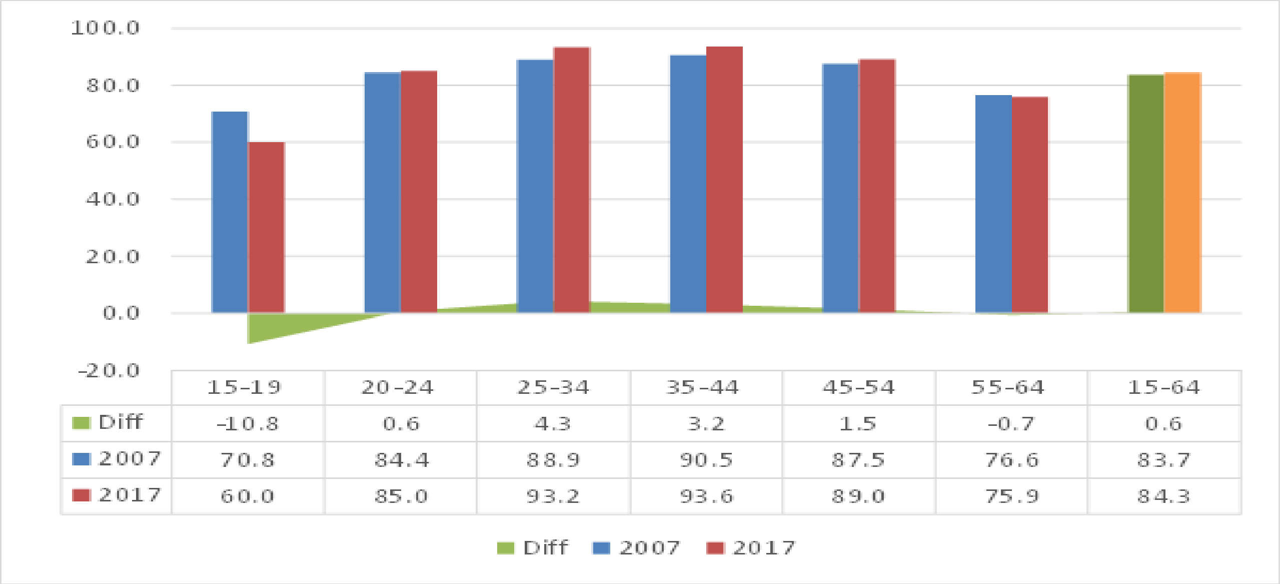

	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	15-64
Diff	-10.8	0.6	4.3	3.2	1.5	-0.7	0.6
2007	70.8	84.4	88.9	90.5	87.5	76.6	83.7
2017	60.0	85.0	93.2	93.6	89.0	75.9	84.3

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), CSES

ទោះជាយ៉ាងណាចំនួនអ្នកមានការងារធ្វើ ត្រូវបានគេប្រមូលផ្តុំកាន់តែច្រើននៅក្នុងក្រុមអាយុវ័យកណ្តាលជាលទ្ធផលយើងសង្កេតឃើញការធ្លាក់ចុះនៃអត្រាសកម្មភាពរបស់ក្រុមអាយុដំបូង និងចុងក្រោយហើយការធ្លាក់ចុះនេះទប់ទល់ដោយការកើនឡើងនៃអត្រារបស់ក្រុមអាយុកណ្តាល។

៤.២ តួនាទីស្ត្រីក្នុងទីផ្សារការងារ

ការងារសរុប និងការងារតាមវិស័យ៖ ក្នុងអំឡុងឆ្នាំ២០០៧-១៧ %នៃស្ត្រីដែលមានការងារធ្វើបានធ្លាក់ចុះបន្តិចដោយសារតែការធ្លាក់ចុះនៃការងារនៅក្នុងវិស័យកសិកម្មដែលពួកគេនៅតែមាន។ %នៃស្ត្រីនៅក្នុងសេវាកម្មបានកើនឡើងបន្តិចខណៈពេលដែលឧស្សាហកម្មបានធ្លាក់ចុះបន្តិច។ នៅឆ្នាំ២០០៧ ស្ត្រី ៥៩% ធ្វើការក្នុងវិស័យកសិកម្ម ១៤% ក្នុងឧស្សាហកម្ម និង ២៦% នៅក្នុងវិស័យសេវាកម្ម។ បន្ទាប់ពីដប់ឆ្នាំ ស្ថានការណ៍បានផ្លាស់ប្តូរយ៉ាងខ្លាំងបន្ទាប់ពីការបែងចែកការងារក្នុងវិស័យសរុប៖ ក្នុងឆ្នាំ២០០៧ ស្ត្រី ៣៩% ធ្វើការក្នុងវិស័យកសិកម្ម ២៥% នៅក្នុងឧស្សាហកម្ម និង ៣៦% នៅក្នុងសេវាកម្ម (រូបភាព ២៨)។

រូបភាពទី២៨. %នៃស្ត្រីលើការងារសរុប និងវិស័យសេដ្ឋកិច្ចចម្បងឆ្នាំ២០០៧ និងឆ្នាំ២០១៧

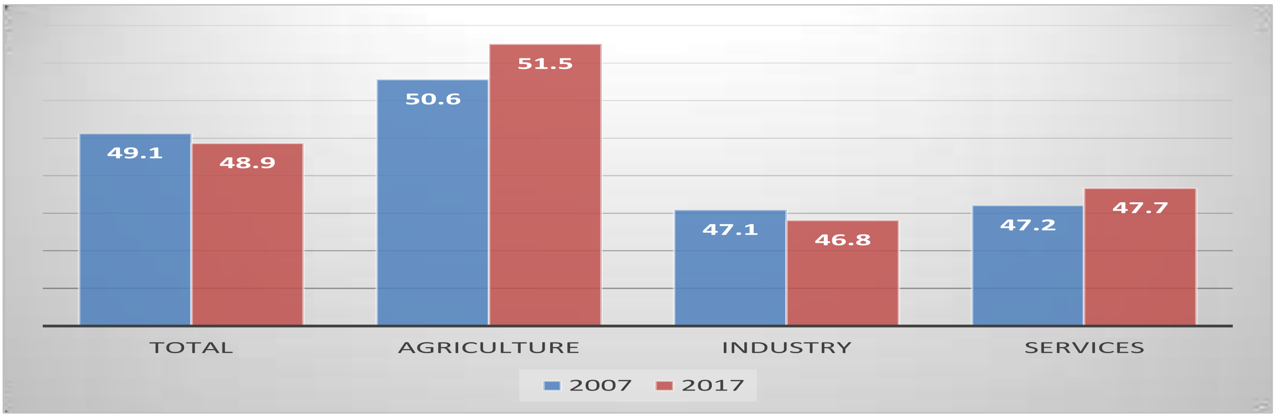

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), CSES

ស្ថានភាពការងារ៖ ការផ្លាស់ប្តូរយ៉ាងខ្លាំងនៅក្នុងរចនាសម្ព័ន្ធនៃស្ថានភាពការងារដែលយើងបានផ្តល់យោបល់រួចហើយសម្រាប់ចំនួនសរុបត្រូវបានចែករំលែកតាមរបៀបដែលកាន់តែច្បាស់ដោយសមាសធាតុស្ត្រី។ ក្នុងឆ្នាំ២០០៧ ស្ថានភាពលេចធ្លោរបស់ស្ត្រី គឺជាមេគ្រួសារដែលមិនបានទទួលប្រាក់ឈ្នួលដែលមានចំនួន ៤៧.៦% បន្ទាប់មកគឺអ្នកប្រកបរបរផ្ទាល់ខ្លួនដែលមាន ៣៩.១% និងចុងក្រោយដោយនិយោជិតដែលមានប្រាក់ឈ្នួល ២១.៨%។ នៅឆ្នាំ ២០១៧ ចំណាត់ថ្នាក់ត្រូវបានបញ្ច្រាស់មកវិញជាមួយនិយោជិតដែលទទួលបានប្រាក់ឈ្នួល ៥៦.៦% អ្នកប្រកបរបរផ្ទាល់ខ្លួនមានចំនួន ៣៩.១% មេគ្រួសារដែលមិនមានប្រាក់ឈ្នួលបានធ្លាក់ចុះដល់ ៤%។ លើសពីនេះទៅទៀត ក្នុងឆ្នាំ២០០៧ មានតែ ៤១.៥% នៃនិយោជិតដែលទទួលបានប្រាក់ឈ្នួល ព្រោះនៅឆ្នាំ២០១៧ %បានកើនឡើងដល់ ៥៦.៧% ហើយ %នៃស្ត្រីដែលត្រូវបានចាត់ចូលជាអ្នកប្រកបរបរផ្ទាល់ខ្លួនបានកើនឡើងពី ៣៩.៣% ទៅ ៤៥% (រូបភាព ២៩)។

រូបភាពទី២៩. ស្ត្រីដែលមានការងារធ្វើទៅតាមស្ថានភាពការងារឆ្នាំ២០០៧ និងឆ្នាំ២១០៧ និងភាពខុសគ្នា

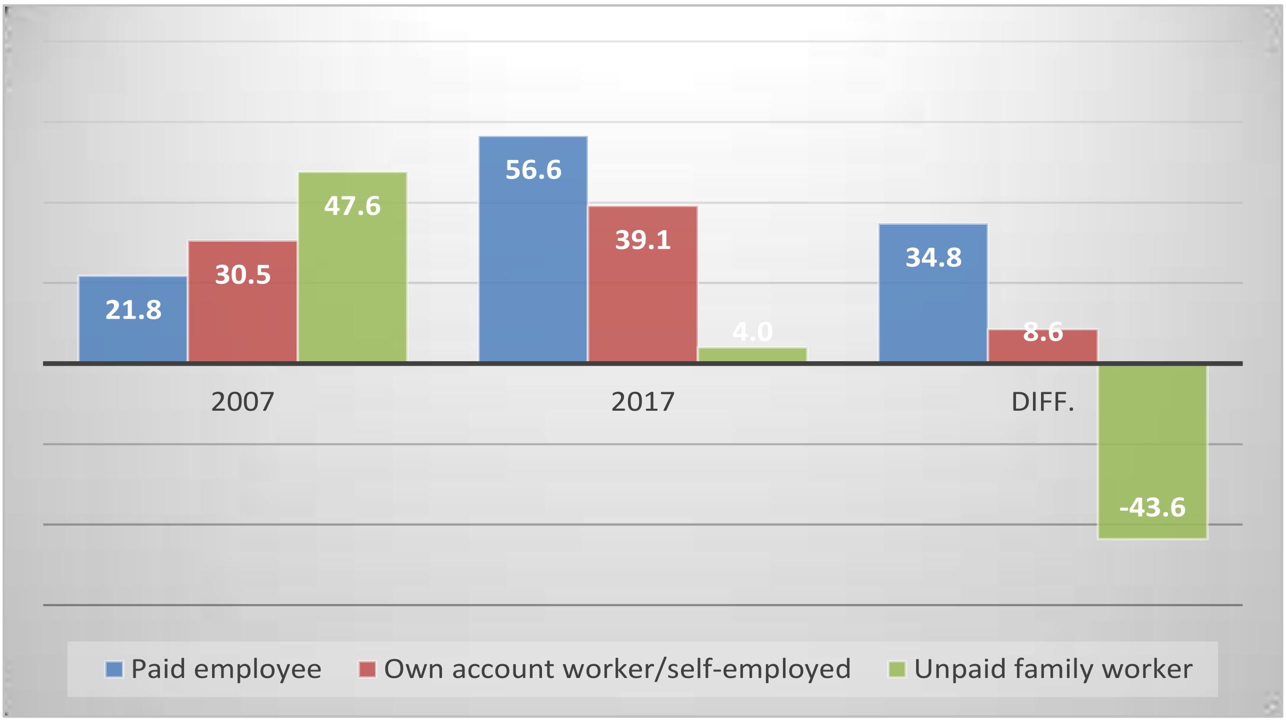

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), CSES

មុខរបរ៖ មុខរបរឆ្លុះបញ្ចាំងទាំងការផ្លាស់ប្តូររចនាសម្ព័ន្ធតាមវិស័យ ស្ថានភាព ដូចដែលយើងនឹងឃើញតាមរយៈការទទួលបានការអប់រំ។ ក្នុងឆ្នាំ២០០៧ មានតែមុខរបរ ៣ ប៉ុណ្ណោះដែលមានចំណែកពីរខ្ទង់ គឺកម្មករជំនាញកសិកម្ម (៥២.៧%) បុគ្គលិកផ្នែកសេវាកម្ម និងលក់ (១៧%) និងមុខរបរបឋម (តារាង ៣១)។ គិតជារួមពួកគេមានចំនួន ៨០% នៃការងារសរុប។ ក្រោយរយៈពេល ១០ឆ្នាំ កម្មករជំនាញកសិកម្មនៅតែជាមុខរបរសំខាន់ ប៉ុន្តែចំណែករបរនេះធ្លាក់ចុះដល់ ៣២.៥% ខណៈដែលចំណែកនៃបុគ្គលិកផ្នែកលក់មានដល់ទៅ ២៣.៥% ហើយសំខាន់ជាងនេះទៀតនោះ គឺសិប្បកម្ម និងការងារដែលពាក់ព័ន្ធគឺមានរហូតដល់ ២៣.១% ខណៈការអប់រំបឋមក៏មានផងដែរនៅតែស្ថិតក្នុងប្រភេទពីរខ្ទង់។ មុខរបរទាំងបួននេះមានរហូតដល់ឥឡូវនេះគឺ ៩០.២%។

តារាងទី៣១. ទិន្នន័យស្ត្រីក្នុងការងារសរុបតាមមុខរបរ តម្លៃដាច់ខាតនៅក្នុងសមាសភាព (គិតជាពាន់) និង %ចាប់ពីឆ្នាំ២០០៧, ឆ្នាំ២០១៧ និងខុសគ្នា

	2007	2017	Diff.	2007	2017	Diff.
	Absolute values			% composition		
Armed forces occupations	1	3	2	0.0	0.1	0.0
Manager	17	16	-1	0.5	0.4	-0.1
Professionals	84	155	71	2.5	3.6	1.1
Technicians and associate professionals	37	46	9	1.1	1.1	-0.0
Clerical support workers	52	176	124	1.5	4.1	2.6
Service and sales workers	570	1008	438	17.0	23.5	6.5
Skilled agricultural, forestry and fishery workers	1,766	1391	-375	52.7	32.5	-20.2
Craft and related worker	230	989	759	6.9	23.1	16.2
Plant and machine operators and assemblers	251	22	-229	7.5	0.5	-7.0
Elementary occupations	346	477	131	10.3	11.1	0.8
	3,353	4,283	930	100.0	100.0	0.0

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), CSES

ជាការកត់សម្គាល់គឺការកើនឡើងនូវចំណែករបស់ស្មៀន និងបុគ្គលិកជំនួយការ ពី ១.៥% ទៅ ៤.១% និងអ្នកជំនាញពី ២.៥ ទៅ ៣.៦% ។ នៅផ្នែកអវិជ្ជមាន កម្មករគ្មានជំនាញដែល %នៅតែខ្ពស់។

រូបភាពទី៣០. %ស្ត្រីក្នុងមុខរបរនីមួយៗឆ្នាំ២០០៧ និងឆ្នាំ២០១៧

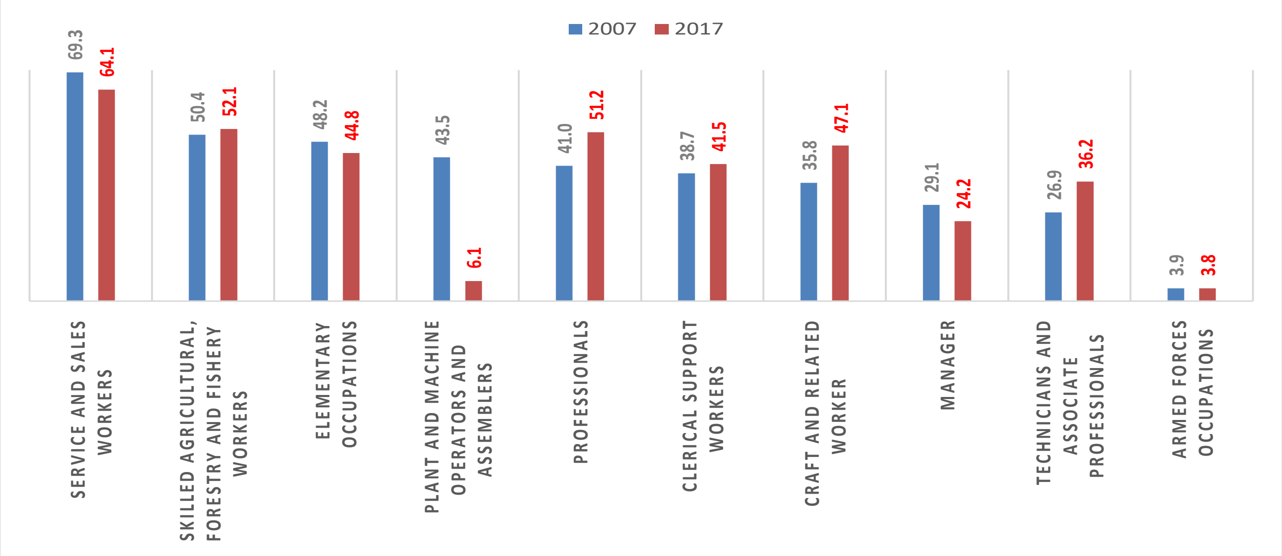

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), CSES

ក្នុងឆ្នាំ២០០៧ ស្ត្រីភាគច្រើនមានតែនៅក្នុងមុខរបរសំខាន់ៗពីរ (កម្មករសេវាកម្ម និងអ្នកលក់ និងកម្មករកសិកម្ម) ដែលគួរឱ្យចាប់អារម្មណ៍ជាងនេះនៅឆ្នាំ២០១៧ ស្ត្រីក៏ជាអ្នកជំនាញផងដែរ។ នៅឆ្នាំ២០១៧ វត្តមានរបស់ស្ត្រីលើសពី ៤០% ត្រូវបានកត់ត្រាថាជាបុគ្គលិកស្មៀន ខណៈដែលស្ត្រីមានមុខរបរផ្នែកបច្ចេកទេសបានកើនឡើងពី ២៦.៩% ដល់ ៣៦.២%។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយអ្នកគ្រប់គ្រងតិចជាង ១ភាគ៤ គឺជាស្ត្រី (រូបភាព៣០)។

ការអប់រំ៖ ក្នុងបរិបទដែលទទួលបានការអប់រំកម្រិតទាបរបស់ស្ត្រីក្នុងកម្លាំងពលកម្មនៅតែទាបជាងបុរស។ តាមការសង្កេតឃើញថា នៅឆ្នាំ២០០៧ ស្ទើរតែ ៩៦% នៃស្ត្រីកម្ពុជានៅក្នុងកម្លាំងពលកម្មមានការអប់រំជាកាតព្វកិច្ចជាអតិបរមា ហើយបន្ទាប់ពី១០ឆ្នាំ %នៅតែខ្ពស់ដល់៨៧.៥% ដែលតម្លៃដែលត្រូវគ្នាសម្រាប់បុរស គឺ ៩០.២% និង ៨៣% (តារាង៣២)។

តារាងទី៣២. ការងារតាមភេទ និងកម្រិតនៃការអប់រំ ឆ្នាំ២០០៧ និងឆ្នាំ២០១៧ និងភាពខុសគ្នា

	Women	Men	Diff	Women	Men	Diff
None or only some education	25.2	11.8	**13.5**	14.7	9.4	**5.3**
Primary school not completed	40.7	36.1	**4.6**	34.9	28.6	**6.3**
Primary school completed	21.4	28.5	**-7.1**	24.5	27.4	**-2.9**
Lower secondary completed	8.4	13.9	**-5.5**	13.4	17.6	**-4.2**
Uppe rsecondary completed	2.7	6.5	**-3.8**	7	9.5	**-2.5**
Post secondary education	1.3	2.8	**-1.4**	5.5	7.6	**-2.1**
Compulsory education or less	96.0	90.7	***5.3***	87.5	82.9	***4.6***

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), CSES

ការចង្អុលបង្ហាញវិជ្ជមានមួយចំនួនអាចត្រូវបានចេញដោយប្រៀបធៀបការបែងចែក %នៃសមាជិកវ័យក្មេងនៃកម្លាំងពលកម្មដែលមានអាយុពី ១៥-២៤ឆ្នាំជាមធ្យម។ ទិន្នន័យដែលមិនមានសម្រាប់ស្ត្រី និងបុរសដាច់ដោយឡែកបង្ហាញថា យុវជនកំពុងទទួលបានការអប់រំខ្ពស់ជាងឪពុកម្តាយរបស់ពួកគេ ប៉ុន្តែពួកគេក៏បង្ហាញផងដែរថា សមិទ្ធផលទាំងនោះនៅតែទាប (រូបភាព ៣១)។ នៅតែមានយុវជន ៧៣.១% មានការអប់រំជាអតិបរមាធៀបនឹងអត្រាមធ្យម ៨៥.២% សម្រាប់កម្លាំងពលកម្មសរុប ទោះបីជាបានផ្តល់ជាការពិចារណាថាតម្លៃអាចត្រូវបានកែលម្អនៅឆ្នាំបន្ទាប់ក៏ដោយ។

រូបភាពទី៣១. ការងារសម្រាប់ក្រុមដែលមានអាយុពី ១៥-២៤ឆ្នាំ និងការបែងចែកតាមកម្រិតនៃការអប់រំដែលទទួលបានឆ្នាំ២០១៧

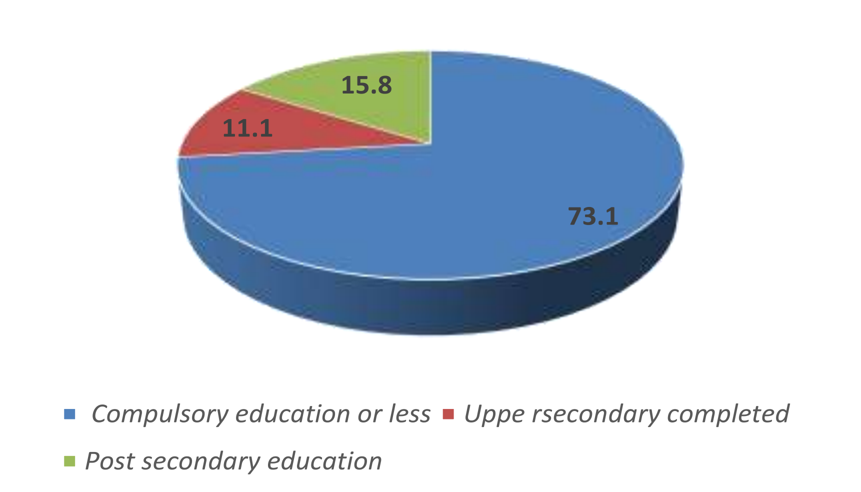

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), CSES

ការចូលរួមក្នុងទីផ្សារការងារ៖ %នៃស្ត្រីដែលមានការងារធ្វើ គឺទាបជាងបុរស (តាមតារាងទី៣៣)។ ទោះយ៉ាងណាក្នុងរយៈពេលដប់ឆ្នាំក្រោមការពិចារណាអត្រានៃការងាររបស់បុរសបានធ្លាក់ចុះ (ពី ៨៩.៦% មក ៨៨.៨%) ហើយស្ត្រីបានកើនឡើង (ពី ៧៨.៣% ទៅ ៨០.១%) ដូច្នេះ ឌីផេរ៉ង់ស្យែលឥឡូវធ្លាក់ចុះដល់ចំណុច ៨.៧ % (ពី ១១.២)។

តារាងទី៣៣. អត្រាមានការងារសរុបតាមភេទប្រុស ស្រី និងភាពខុសគ្នាតាមភេទក្នុងឆ្នាំ២០០៧ និងឆ្នាំ២០១៧

	Men	Women	*Diff.*
2007	89.6	78.3	***-11.2***
2017	88.8	80.1	***-8.7***

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), CSES

ចំពោះអត្រាការងារជាក់លាក់ទៅតាមអាយុ អត្រាទាំងអស់បានកើនឡើង ប៉ុន្តែក្នុងចំណោមក្រុមអាយុ ១៥-១៩ឆ្នាំ ខណៈពេលដែលអាយុ ២០-២៤ឆ្នាំ នៅតែមានស្ថេរភាពគួរឱ្យកត់សម្គាល់ (-0.១%) (រូបភាព ៣២)។

រូបភាពទី៣២. អត្រាការងាររបស់ស្ត្រីតាមក្រុមអាយុក្នុងឆ្នាំ២០០៧ និងឆ្នាំ២០១៧ និងភាពខុសគ្នា

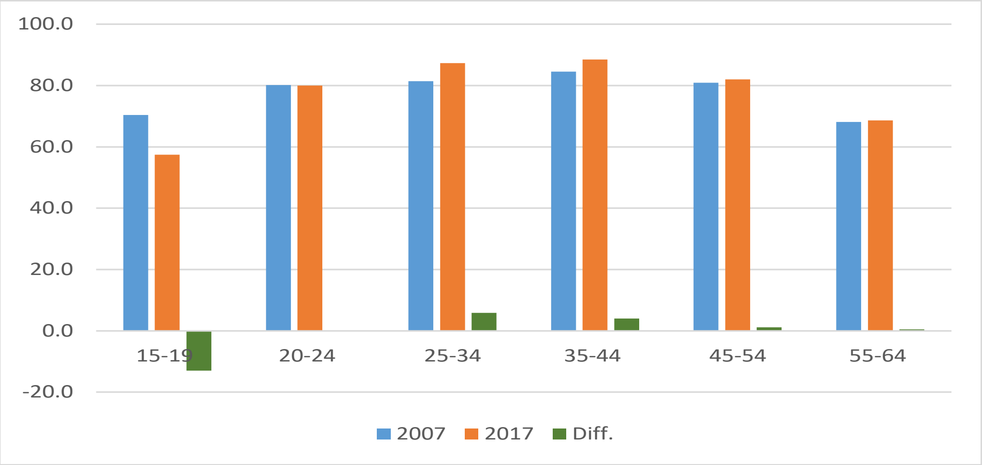

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), CSES

ចុងបញ្ចប់ភាពខុសគ្នានៃភេទបានកើនឡើងតាមអាយុដែលបង្ហាញថា ស្ត្រីវ័យក្មេងមានទំនោរខ្ពស់ជាងមុនក្នុងទីផ្សារការងារផងដែរក្រៅពីវិស័យកសិកម្ម (រូបភាព៣៣)។

រូបភាពទី៣៣. អត្រាការងារជាក់លាក់របស់បុរស និងស្ត្រីតាមក្រុមអាយុ និងភាពខុសគ្នាតាមភេទក្នុងឆ្នាំ២០១៧

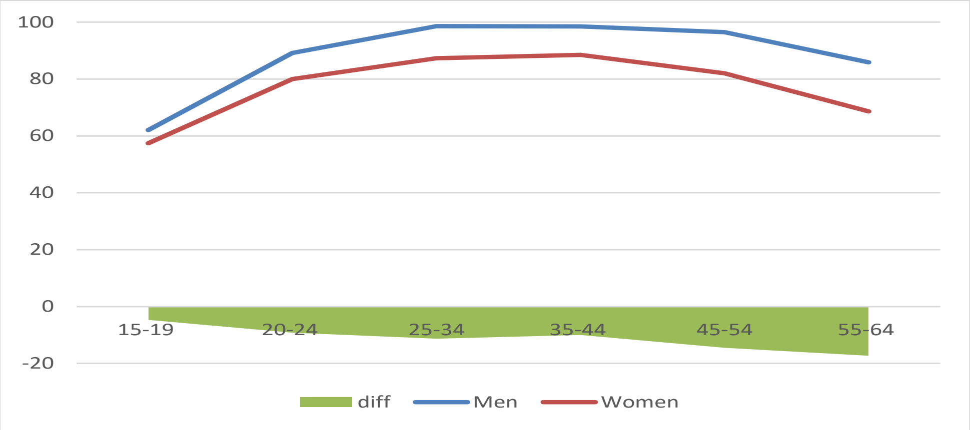

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), CSES

ផ្នែកទី៥៖

សេណារីយ៉ូទីផ្សារការងារ

ឆ្នាំ២០១៧-២០២៧

ផ្នែកទី៥.១៖
សេណារីយ៉ូនៃតម្រូវការពលកម្មក្នុងលក្ខខណ្ឌលំហូរ ឆ្នាំ ២០១៧-២០២៧

៥.១ តម្រូវការកម្លាំងពលកម្មក្នុងលក្ខខណ្ឌលំហូរឆ្នាំ២០១៧-២០២៧

ដូចដែលយើងបានពិភាក្សារួចមកហើយ តម្រូវការកម្លាំងពលកម្មទាក់ទងនឹងលំហូរកំណត់ចំនួនមនុស្សដែលចូលធ្វើការជាលើកដំបូងក្នុងចន្លោះពេលមួយ។ តម្រូវការកម្លាំងពលកម្មទាក់ទងនឹងលំហូរ គឺជាផលបូកនៃសមាសធាតុពីរ គឺតម្រូវការបន្ថែម និងតម្រូវការជំនួស។ ទី១ កំណត់ពីចំនួនការងារបន្ថែមដែលបង្កើតឡើងដោយប្រព័ន្ធសេដ្ឋកិច្ច[5] ទី២ ចំនួនយុវជនដែលអាចរកការងារធ្វើដែលជាលទ្ធផលនៃការចាកចេញពីមនុស្សដែលមានការងារធ្វើពីមុន[6]។

គោលដៅរបស់យើង គឺដើម្បីផ្តល់សេណារីយ៉ូនៃតម្រូវការកម្លាំងពលកម្មទាក់ទងនឹងលំហូរតាមកម្រិតនៃការអប់រំសម្រាប់ឆ្នាំ២០១៧-២០២៧។ មុនពេលវិភាគ និងដើម្បីយល់កាន់តែច្បាស់ពីគោលដៅនៃលំហាត់នេះ យើងប៉ាន់ស្មានតម្រូវការកម្លាំងពលកម្មទាក់ទងនឹងលំហូរសម្រាប់រយៈពេលឆ្នាំ២០០៧-២០១៧។

ការវិភាគនេះតម្រូវឱ្យមានទិន្នន័យស្តីពីការងារតាមក្រុមអាយុប្រាំឆ្នាំ និងកម្រិតអប់រំ។ ព័ត៌មាននេះមិនអាចរកបានដោយផ្ទាល់ទេ។ សម្រាប់ឆ្នាំ២០០៧-២០១៧ តាមរបាយការណ៍ CSES ចេញស្ថិតិដូចខាងក្រោម៖

- កម្លាំងពលកម្មសរុបតាមកម្រិតអប់រំ
- អត្រាសកម្មភាពសម្រាប់ក្រុមអាយុដូចខាងក្រោម៖ ១៥-១៩, ២០-២៤, ២៥-៣៤, ៣៥-៤៤, ៤៥-៥៤, ៥៥-៦៤
- សមាសភាព %នៃកម្លាំងពលកម្មរបស់ក្រុមអាយុនីមួយៗតាមកម្រិតនៃការអប់រំ។

ការវិភាគទិន្នន័យដែលបោះពុម្ពផ្សាយដោយ CSES បានបង្ហាញពីវត្តមាននៃភាពបត់បែនមួយចំនួនក៏ដូចជាភាពមិនស៊ីគ្នា។ ដើម្បីប៉ាន់ប្រមាណស្ថិតិចាំបាច់ការសន្មត់ជាបន្តបន្ទាប់ត្រូវបានធ្វើឡើង ខណៈដែលទិន្នន័យអង្គការ UNDESA ស្តីពីចំនួនប្រជាជនដែលមានអាយុធ្វើការតាមក្រុមអាយុត្រូវបានប្រើ ដើម្បីបំពេញចន្លោះប្រហោង ដែលមាននៅក្នុងទិន្នន័យប្រជាសាស្ត្រ CSES។

ការសន្មត់សំខាន់ៗបានប្រើប្រាស់ ដើម្បីប៉ាន់ប្រមាណទិន្នន័យដែលចាំបាច់សម្រាប់សេណារីយ៉ូ៖

- យោងតាមរបាយការណ៍របស់ CSES កម្ពុជារងផលប៉ះពាល់ដោយចំនួនអ្នកគ្មានការងារធ្វើ។ លើសពីនេះទៅទៀត មិនមានព័ត៌មានត្រូវបានផ្តល់នៅលើកម្រិតអប់រំរបស់ពួកគេ យើងបានសន្មត់ថាសម្រាប់ភាពសាមញ្ញ ហើយប្រាកដជាមិនបាត់បង់ភាពទូទៅដើម្បីសន្មត់ថា អ្នកគ្មានការងារធ្វើទាំងអស់ជាមនុស្សដែលគ្មានការអប់រំ។ នេះបានអនុញ្ញាតឱ្យផ្លាស់ប្តូរទិន្នន័យនៃកម្លាំងពលកម្មលើទិន្នន័យនៃភាពអត់ការងារធ្វើ។
- រហូតដល់ឆ្នាំ២០១៦ CSES មិនបានផ្តល់ឱ្យដូចអ្វីដែលយើងបានលើកឡើងរួចមកហើយទេ ទំហំនៃកម្លាំងពលកម្មតាមក្រុមអាយុ ប៉ុន្តែមានតែអត្រានៃសកម្មភាពតាមក្រុមអាយុ និងចំនួន %នៃក្រុមអាយុនីមួយៗតាមកម្រិតអប់រំ។ ដើម្បីប៉ាន់ស្មានចំនួនអ្នកមានការងារធ្វើក្នុងក្រុមអាយុនីមួយៗតាមកម្រិតអប់រំ យើងបានប្រើប្រាស់រចនាសម្ព័ន្ធរបស់ WAP ដោយក្រុមអាយុ ៥ឆ្នាំដែលផ្តល់ដោយ UNDESA សម្រាប់ឆ្នាំ២០០៥, ២០១០, ឆ្នាំ២០១៥ និងឆ្នាំ២០២០។

- សម្មតិកម្មទាំងនេះបានអនុញ្ញាតឱ្យប៉ាន់ស្មានទិន្នន័យដែលបានរាយការណ៍នៅលើតារាងទី៣៤ នោះគឺជាកម្រិតការងារតាមក្រុមអាយុ និងកម្រិតអប់រំនៅឆ្នាំ២០០៧, ឆ្នាំ២០១២ និងឆ្នាំ២០១៧។

[5] The additional jobs are in fact the difference between jobs created and jobs destroyed in a given time interval.
[6] The main reason of definitive exits from employment are: death, retirement, migration to another country.

តារាងទី៣៤. ការងារតាមកម្រិតនៃការអប់រំ និងក្រុមអាយុ ឆ្នាំ២០០៧ ឆ្នាំ២០១២ និងឆ្នាំ២០១៧

	None or only some education	Primary school not completed	Primary school completed	Lower secondary completed	Upper secondary completed	Post secondary education	Total
	2007 (in thousand)						
15-19	211	442	288	129	53	24	1,147
20-24	67	470	523	171	13	1	1,245
25-34	211	530	479	245	103	63	1,631
35-44	274	526	325	156	93	43	1,417
45-54	206	379	193	96	57	18	949
55-64	135	221	83	40	12	7	498
Total	1,100	2,559	1,885	835	330	156	6,887
	2012 (in thousand)						
15-19	146	363	293	150	65	29	1,046
20-24	61	295	504	272	43	1	1,175
25-34	171	586	802	426	263	42	2,290
35-44	183	466	409	212	109	85	1,462
45-54	185	427	292	136	79	28	1,147
55-64	136	283	101	56	13	10	600
	881	2,419	2,400	1,251	573	196	7,720
	2017 (in thousand)						
15-19	28	241	390	234	53	7	953
20-24	70	319	429	309	218	140	1,485
25-34	245	698	685	409	254	299	2,590
35-44	262	567	380	192	105	82	1,588
45-54	278	585	278	152	72	34	1,399
55-64	167	369	120	63	19	13	751
	1,050	2,779	2,281	1,361	722	575	8,768

ប្រភព៖ Authors´ Calculation. CSES, UNDESA

៥.១.១ រចនាសម្ព័ន្ធការងារ

ការប្រែប្រួលរចនាសម្ព័ន្ធមួយចំនួនក្នុងរចនាសម្ព័ន្ធការងាររវាងឆ្នាំ២០០៧ និងឆ្នាំ២០១៧

ទិន្នន័យបានបង្ហាញភ្លាមៗថា កម្រិតការអប់រំរបស់អ្នកមានការងារបានកើនឡើងជាលំដាប់។ បើប្រៀបធៀបស្ថានភាពក្នុងឆ្នាំ២០០៧ និងឆ្នាំ២០១៧ (តារាង៣៥ និងរូបភាពទី៣៤) យើងអាចឃើញថាទម្ងន់នៃក្រុមអប់រំ ៣ ដំបូងបានធ្លាក់ចុះហើយ ៣ ចុងក្រោយបានកើនឡើង។

តារាងទី៣៥. ការងារតាមកម្រិតនៃការអប់រំ (គិតជាខ្ទង់ពាន់) និង%ឆ្នាំ២០០៧ ឆ្នាំ២០១២ និងឆ្នាំ២០១៧

	2007	2012	2017	2007	2012	2017
	Absolute values in thousand			% composition		
None or only some education	1,100	881	1,050	16.0	11.4	12.0
Primary school not completed	2,559	2,419	2,779	37.3	31.3	31.7
Primary school completed	1,885	2,400	2,281	27.5	31.1	26.0
Lower secondary completed	835	1,251	1,361	12.2	16.2	15.5
Upper secondary completed	330	573	722	4.8	7.4	8.2
Post secondary education	156	196	575	2.3	2.5	6.6
Labour force	6,865	7,720	8,766	100.0	100.0	100.0

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), CSES

ជាលទ្ធផល %នៃការងារដែលមានការអប់រំតិចជាងមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិបានធ្លាក់ចុះពី ៨១.៨% មក ៦៩.៧% ខណៈពេលដែល %នៃអ្នកដែលមានការអប់រំបឋមភូមិ និងឧត្តមសិក្សាបានកើនឡើងរៀងៗខ្លួនពី ១១.២% ទៅ ១៥.៥% និងពី ៧.១ ដល់ ១៤.៨% ។

រូបភាពទី៣៤. ការងារតាមកម្រិតនៃការអប់រំ (គិតជាខ្ទង់ពាន់) និង %ឆ្នាំ២០០៧ ឆ្នាំ២០១២ និងឆ្នាំ២០១៧

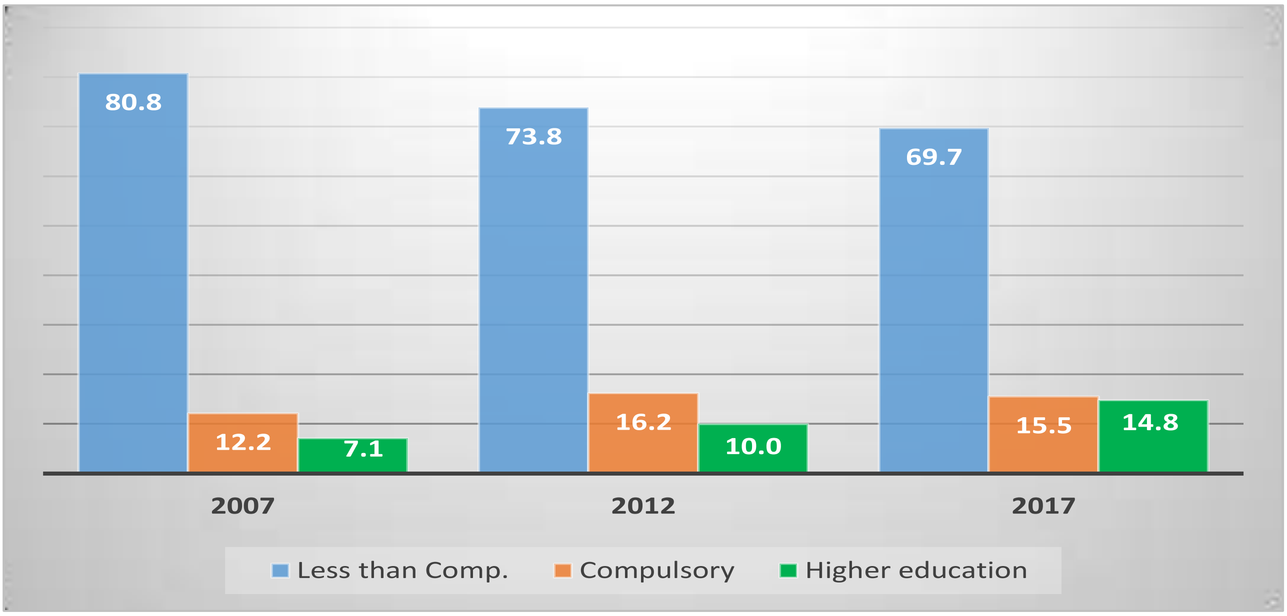

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), CSES

ការផ្លាស់ប្តូររចនាសម្ព័ន្ធដែលពាក់ព័ន្ធមួយទៀត ដែលបានកើតឡើងក្នុងរយៈពេលត្រូវបានពិចារណា គឺការកើនឡើងជាលំដាប់នៃអាយុជាមធ្យមរបស់អ្នកមានការងារធ្វើពី ៣២.៧ឆ្នាំទៅ ៣៤.១ឆ្នាំ។ បាតុភូតនេះកាន់តែលេចធ្លោនៅពេលយើងពិចារណាលើទម្ងន់ដែលទាក់ទងនៃក្រុមអាយុទាំងបី៖ ចំណែកនៃយុវជនបានធ្លាក់ចុះពី ៣៤.៧% ទៅ ២៧.៨% នៃអ្នកធ្វើការនៅក្នុងក្រុមអាយុវ័យកណ្តាល (២៥-៤៤) បានកើនឡើងពី ៤៤.៣% ដល់ ៤៨.៦% និងក្រុមដែលមានវ័យច្រើនជាងគេ (៤៥-៦៤) ពី ២១% ទៅ ២៤.៥% (តារាង៣៦ និងរូបភាព៣៥)។

តារាងទី៣៦. ចំនួនអ្នកមានការងារធ្វើតាមក្រុមអាយុ តម្លៃដាច់ខាត និងសមាសភាព % អាយុជាមធ្យម និង %នៃក្រុមអាយុ ១៥-២៤ ឆ្នាំ២០០៧, ឆ្នាំ២០១២, និងឆ្នាំ២០១៧

	2007	2012	2017	2007	2012	2017
	Absolute values in thousand			% composition		
15-19	1,147	1,046	953	16.7	13.6	10.9
20-24	1,245	1,175	1,485	18.1	15.2	16.9
25-34	1,631	2,290	2,590	23.7	29.7	29.5
35-44	1,417	1,462	1,588	20.6	18.9	18.1
45-54	949	1,147	1,399	13.8	14.9	16.0
55-64	498	600	751	7.2	7.8	8.6
Total	6,887	7,720	8,766	100.0	100.0	100.0
	Aver. Age			% 15-24		
	32.7	33.5	34.1	34.7	28.8	27.8

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), CSES

រូបភាពទី៣៥. ចំនួនការងារតាមក្រុមអាយុសំខាន់ៗ និងសមាសភាព %តាមឆ្នាំ២០០៧, ឆ្នាំ២០១២ និងឆ្នាំ២០១៧

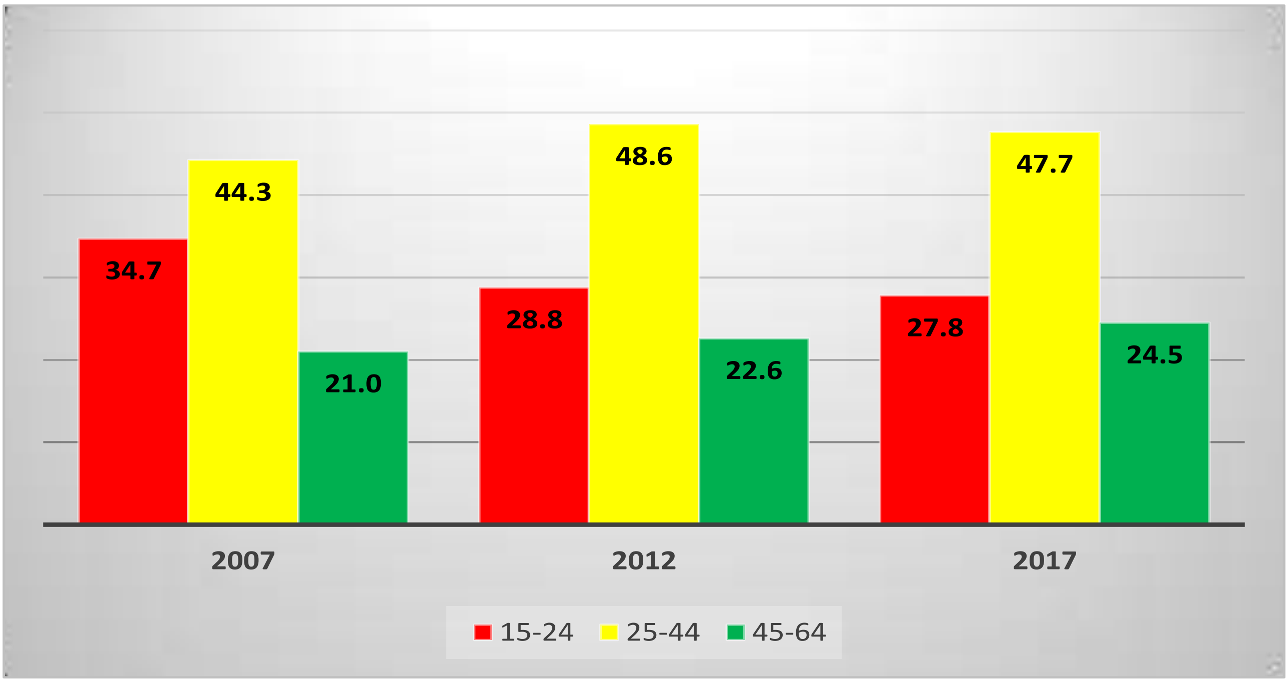

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), CSES

តម្រូវការបន្ថែម តម្រូវការជំនួស និងតម្រូវការពលកម្មក្នុងលក្ខខណ្ឌលំហូរឆ្នាំ២០០៧-២០១៧

ការផ្លាស់ប្តូរដែលយើងទើបតែបានសង្កេតឃើញ គឺជាលទ្ធផលនៃភាពខុសគ្នានៃបរិមាណ និងគុណភាពរវាងនិយោជិតដែលបានចាកចេញពីតំបន់ការងារក្នុងអំឡុងឆ្នាំ២០០៧-២០១៧ និងអ្នកដែលបានចូលធ្វើការក្នុងពេលតែមួយ។

យើងសង្កេតមើលថាចន្លោះឆ្នាំ២០០៧ និងឆ្នាំ២០១៧ ទីផ្សារការងារនៅកម្ពុជាបានស្រូបយកយុវជនចំនួន ២.៦៥៩លាននាក់ ហើយ ៧១.៩% (១.៩លាននាក់) នៃការចូលរួមគឺដោយសារតែការបង្កើតការងារបន្ថែម ហើយនៅសល់ ២៨.១% ទៅនឹងការចាកចេញយ៉ាងច្បាស់លាស់របស់កម្មករវ័យចំណាស់ (តារាង៣៧)។ ការចូលរួមចំណែកទាបនៃតម្រូវការជំនួសត្រូវបានកំណត់ឱ្យមានកម្រិតទាបសម្រាប់អ្នកធ្វើការដែលមានវ័យមធ្យម។

តារាងទី៣៧. Employment; Generational entries by determinants (thousand); 2007-2017

	2007-17		
	Total value in thousand	Yearly average in thousand	% composition
Additional demand	**1,901**	190	*71.9*
Replacement demand	**741**	74	*28.1*
Labour demand in terms of flow	**2,642**	264	*100.0*

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), CSES

ការចូលរួមក្នុងការងារបានកើតឡើងចំពោះអ្នកដែលមានវ័យក្មេង ហើយភាគច្រើនពួកគេស្ថិតក្នុងក្រុមអាយុពី ១៥-១៩ (៩២.៣%) និងមួយទៀតចន្លោះពី ២០ ទៅ ២៤ឆ្នាំ ហើយប្រកចេញពីរភាគបីត្រូវបានប្រមូលផ្តុំនៅក្នុងក្រុមអាយុ ៥៥-៦៤ និង ២៦% នៅក្នុងចន្លោះអាយុដែលបានលើកឡើងពីមុន (រូបភាព៣៦)។

រូបភាពទី៣៦. ការងារ តាមវ័យជំនាន់ដែលចូលក្នុងការងារ និងចេញពីការងារទៅតាមក្រុមអាយុ (គិតជាខ្ទង់ពាន់) ចាប់ពីឆ្នាំ២០០៧-២០១៧

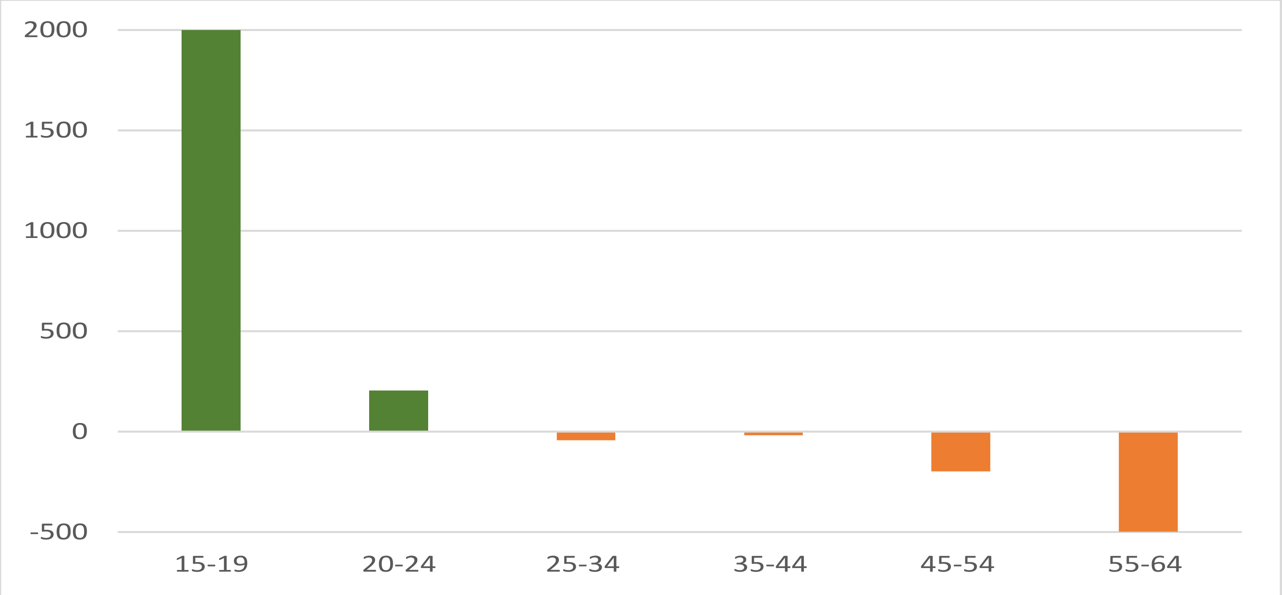

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), CSES

លំហូរទៅតាមកម្រិតអប់រំ គឺមានភាពស្មុគស្មាញក្នុងការប៉ាន់ស្មានខណៈដែលពួកគេជាប្រធានបទ ដើម្បីអាចរាប់បានទ្វេដង (អ្នកដែល "ចូលក្នុងវិស័យការងារ" មួយចំនួនមានសញ្ញាបត្រខ្ពស់ជាងនេះ ហើយដោយសារតែអ្នកមានវ័យចូលធ្វើការមិនមានការងារធ្វើ ប៉ុន្តែអ្នកដែលមានការងារធ្វើរួចហើយបានទទួលសញ្ញាបត្រខ្ពស់ជាងមុន។ រូបភាពទី៣៧ បានបង្ហាញពីអ្នកដែលមានវ័យចូល និងចេញពីការងារ (គឺជាអ្នកដែលចូល និងចេញពីការងារមានការរាប់ទ្វេដងដោយសារតែមនុស្សដែលមានការងារធ្វើរួចហើយទទួលបានសញ្ញាបត្រ) ទៅតាមកម្រិតនៃការអប់រំ និងតារាងទី៣៨ ក៏បានបង្ហាញពីសមាសភាពជា%។

រូបភាពទី៣៧. ការងារ វ័យអ្នកដែលចូលក្នុងវិស័យការងារ ចេញពីវិស័យការងារ និងតុល្យភាព (គិតជាខ្ទង់ពាន់) ឆ្នាំ២០០៧-២០១៧

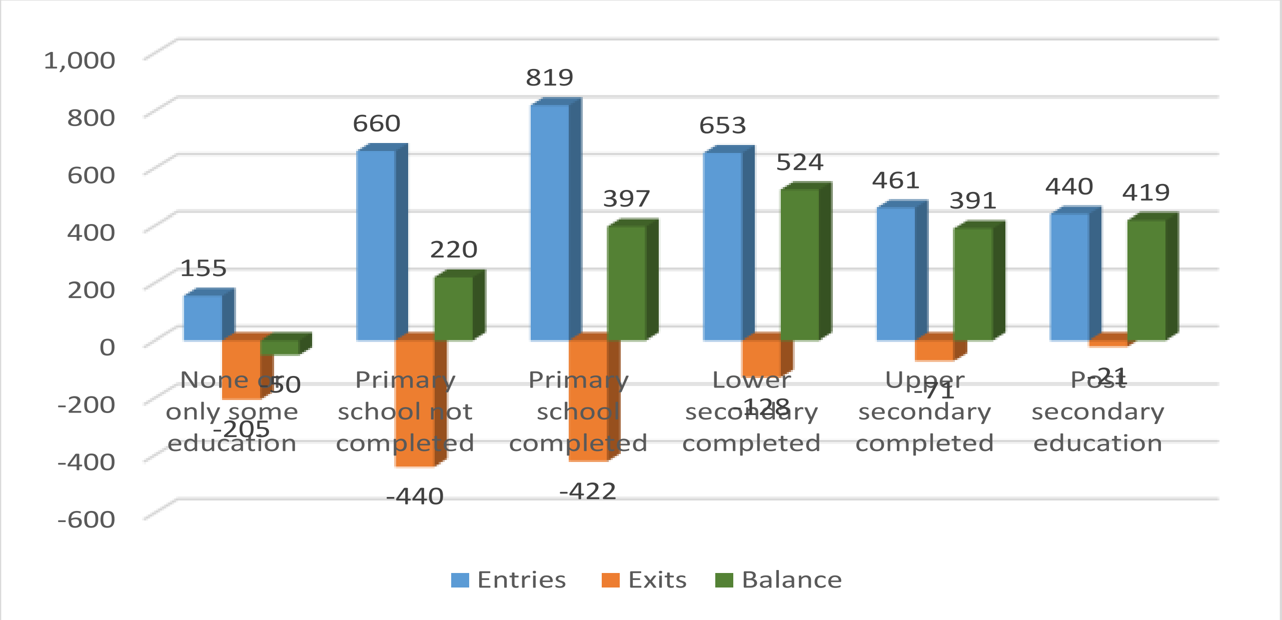

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), CSES

តារាងទី៣៨. ការងារ វ័យអ្នកដែលចូលក្នុងវិស័យការងារ ចេញពីវិស័យការងារ និងតុល្យភាពក្នុងឆ្នាំ២០០៧-២០១៧ និងសមាសភាពជា%ទៅតាមកម្រិតនៃការអប់រំ

	None or only some education	Primary school not completed	Primary school completed	Lower secondary completed	Upper secondary completed	Post secondary education	Total
	Percentage composition						
Entries	4.9	20.7	25.7	20.5	14.5	13.8	**100.0**
Exits	15.9	34.2	32.8	10.0	5.5	1.6	**100.0**
Balance	-2.6	11.6	20.9	27.6	20.5	22.0	**100.0**

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), CSES

ការប្រៀបធៀបរវាងទិន្នន័យទាំងនេះ និងទិន្នន័យតាមក្រុមអាយុបានបង្ហាញថាការរាប់ទ្វេដងមានប្រហែល ៥៤៥,០០០នាក់។ សន្មត់ថាសម្រាប់ភាពសាមញ្ញ ប៉ុន្តែប្រហែលជាសុទិដ្ឋិនិយមថាពួកគេត្រូវនឹងជាអ្នកដែលមានការអប់រំតិចជាងមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ ដែលយើងទទួលបានពីការប៉ាន់ស្មាននៃវ័យដែលចូល និងចេញពីវិស័យការងារទៅតាមកម្រិតអប់រំដែលបានរាយការណ៍នៅក្នុងតារាងទី៣៩ ។

តារាងទី៣៩. ចំនួនការងារដុលសម្រាប់អ្នកដែលមានវ័យចូល និងចេញពីវិស័យការងារ និងតុល្យភាពទៅតាមកម្រិតនៃការអប់រំ ឆ្នាំ២០០៧-២០១៧

	Less than compulsory	Lower secondary completed	Upper secondary completed	Post secondary education	Total
	Absolute values in thousand				
Entries	1,089	653	461	440	**2,642**
Exits	-521	-128	-71	-21	**-741**
Balance	567	524	391	419	**1,901**
	Percentge composition				
Entries	41.2	24.7	17.5	16.6	**100.0**
Exits	70.3	17.3	9.5	2.9	**100.0**
Balance	29.8	27.6	20.5	22.0	**100.0**

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), CSES

ទិន្នន័យទាំងនេះបង្ហាញថាប្រហែល ២ភាគ៣ នៃប្រជាជនដែលបានរកការងារធ្វើមានការអប់រំជាកាតព្វកិច្ច ឬតិចជាងនេះ គឺ១៧.៥% មានកម្រិតមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ និងមានតែ ១៦.៦% ប៉ុណ្ណោះដែលមានសញ្ញាបត្រពីសាកលវិទ្យាល័យ។ ពួកគេក៏ពន្យល់ពីមូលហេតុ និងកម្រិតនៃការអប់រំរបស់និយោជិតបានកើនឡើង។ វាគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីសង្កេតមើលថាប្រជាជនជាង ៧០% នៃអ្នកដែលចេញពីវិស័យការងារមានការអប់រំតិចជាងការអប់រំកាតព្វកិច្ច ខណៈពេលនេះមានតែ ៤១% នៃអ្នកដែលចូលវ័យធ្វើការប៉ុណ្ណោះ ហើយនៅពេលដំណាលគ្នាចំនួន%នៃអ្នកដែលមានវ័យចូលធ្វើការ ពួកគេមានកម្រិតការអប់រំខ្ពស់តែងតែធំជាង %ដែលត្រូវគ្នា និងអ្នកដែលមានវ័យចេញពីវិស័យការងារទាំងនោះ។

៥.១.២ សេណារីយ៉ូនៃតម្រូវការពលកម្ម

សេណារីយ៉ូនៃតម្រូវការកម្លាំងពលកម្មក្នុងលក្ខខណ្ឌលំហូរសម្រាប់អំឡុងពេលឆ្នាំ២០១៧-២០២៧

ដើម្បីកសាងសេណារីយ៉ូតម្រូវការកម្លាំងពលកម្មក្នុងរយៈពេល ១០ឆ្នាំ ក្រោយបន្ទាប់ពីឆ្នាំ២០១៧ ដែលជាឆ្នាំមុនដែលព័ត៌មានស្តីពីទីផ្សារការងារ ហើយយើងត្រូវរៀបចំគម្រោងជំនួសតម្រូវការ និងបង្កើតសេណារីយ៉ូតម្រូវការបន្ថែម។

តម្រូវការជំនួស (Replacement demand)

តម្រូវការជំនួសអាចត្រូវបានប៉ាន់ប្រមាណដោយប្រើប្រូបាប៊ីលីតេ ដែលក្រុមអាយុខុសគ្នានឹងត្រូវចាកចេញពីទីផ្សារការងារនៅចន្លោះឆ្នាំ២០១៧ និងឆ្នាំ២០២៧។ យើងអាចសន្មត់ដោយសុវត្ថិភាពថា ប្រជាជនទាំងអស់ក្នុងក្រុមអាយុ ៥៥-៦៤ នឹងចាកចេញពីទីផ្សារការងារ។ បន្ទាប់មកយើងអាចសន្មត់ថាអត្រានៃការចាកចេញសម្រាប់ក្រុមអាយុផ្សេងទៀតដែលបានប៉ាន់ស្មានសម្រាប់រយៈពេលមុននឹងមានដែរ។ តារាងទី៤២ បង្ហាញសម្រាប់ក្រុមអាយុពាក់ព័ន្ធនីមួយៗ អំពីប្រូបាប៊ីលីតេ នៃការចាកចេញពីទីផ្សារការងារក្នុងអំឡុងពេល ១០ឆ្នាំ (ឆ្នាំ២០១៧-២០២៧) ចំនួនអ្នកធ្វើការនៅឆ្នាំចាប់ផ្តើម និងចំនួនប៉ាន់ស្មាននៃការចាកចេញពីទីផ្សារការងារ។

យើងអាចសង្កេតឃើញភ្លាមៗថា ចំនួននៃការចាកចេញពីទីផ្សារការងារដែលបានប៉ាន់ស្មាន (១,០៤៥លាន) គឺមានចំនួនច្រើនជាងចំនួនមុន។ នេះដោយសារតែដំណើរការវ័យចំណាស់ដែលកំពុងជះឥទ្ធិពលដល់ប្រជាជនកម្ពុជា ជាពិសេសជាងនេះទៅទៀត គឺប្រជាជនដែលមានអាយុធ្វើការហើយនឹងមានការងារធ្វើ (តារាង៤០)។

តារាងទី៤០. ចំនួនអ្នកមានការងារធ្វើតាមក្រុមអាយុ ប្រូបាប៊ីលីតេចំពោះអ្នកចេញពីទីផ្សារការងារសម្រាប់ក្រុមនីមួយៗក្នុងឆ្នាំ២០១៧ និងបានប៉ាន់ប្រមាណចំនួនអ្នកចេញពីទីផ្សារការងារសម្រាប់អំឡុងឆ្នាំ២០១៧-២០២៧ (គិតជាខ្ទង់ពាន់)

	Prob. to exit the LM	Employed 25-64 in 2017	Exits 2017-27
25-34	-1.8	2,590	-46
35-44	-0.7	1,588	-12
45-54	-16.9	1,399	-237
55-64	-100.0	751	-751
Total	-16.5	6,328	-1,045

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), CSES

តម្រូវការបន្ថែម

ចំនួនការងារដែលនឹងត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា នឹងអាស្រ័យលើអត្រាកំណើនផលិតកម្ម និងអត្រានៃកំណើនផលិតភាពដែលពីមុនពឹងផ្អែកយ៉ាងធំធេងលើបរិមាណ និងប្រភេទនៃការវិនិយោគផ្ទាល់ក្នុងស្រុក និងបរទេស ព្រមទាំងលើពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ ដែលក្រោយមកទៀតនឹងបណ្តាលមកពីបច្ចេកវិទ្យាល្អប្រសើរជាងមុន ការអប់រំកាន់តែប្រសើរ មានការងារកាន់តែប្រសើរ អង្គការការងារកាន់តែប្រសើរ និងការឆ្លងកាត់រចនាសម្ព័ន្ធផលិតកម្មទៅជាក្រុមបច្ចេកវិទ្យាខ្ពស់ជាងមុន។

រយៈពេលដែលយើងនឹងពិចារណាបង្ហាញថា វិធីសាស្រ្តគួរឱ្យចាប់អារម្មណ៍ និងត្រឹមត្រូវបំផុតគឺការកសាងសេណារីយ៉ូ។ ខណៈពេលដែលការព្យាករណ៍ជាទូទៅត្រូវបានកំណត់ត្រឹមតែតម្លៃ និងការព្យាករណ៍ គឺជាការប៉ាន់ប្រមាណដែលមានភ្ជាប់ប្រូបាប៊ីលីតេ និងសេណារីយ៉ូត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយពិចារណាលើស៊េរីតម្លៃជំនួសនៃអថេរគោលការណ៍

ពាក់ព័ន្ធក្នុងករណីផលិតកម្ម និងផលិតភាព។ ដើម្បីធ្វើដូច្នេះពួកគេអនុញ្ញាតឱ្យពិភាក្សាអំពីផលវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ចសង្គមដែលជាជម្រើសនៃផ្លូវអភិវឌ្ឍន៍។

ដើម្បីជ្រើសរើសតម្លៃទាំងនេះ ដើម្បីពិចារណាដែលមានសារៈសំខាន់ពីរ៖ ទីមួយការវិវត្តន៍របស់ពួកគេនៅក្នុងរយៈពេលពីមុន និងការចង្អុលបង្ហាញទីពីរដែលផ្តល់ដោយវិទ្យាស្ថានជាតិ និងអន្តរជាតិ។

តារាងទី៤១ បង្ហាញពីទិន្នន័យដែលបានបន្ថែមដុលគឺការងារ និងផលិតភាពតាមវិស័យក្នុងអំឡុងឆ្នាំ២០០៧-២០១៧។ ជាតុសំខាន់ៗដែលលេចចេញមក គឺផលិតកម្មនៅកម្ពុជាមានការកើនឡើងជាក់ស្តែង ៨២% និងការងារ ២៨.៣%។ នេះបង្ហាញពីភាពបត់បែននៃប្រាក់ចំណូលការងារ ០.៣៤% ដែលបង្ហាញថាការកើនឡើង ១% នៃផលិតកម្មនាពេលបច្ចុប្បន្ននឹងបង្កើតឱ្យមានការងារបន្ថែមប្រមាណ ៣ ម៉ឺននាក់។

តារាងទី៤១. ផលិតកម្ម (គិតជាពាន់លានរៀល) ការងារ (គិតជាខ្ទង់ពាន់) និងផលិតភាពតាមវិស័យ (គិតជាដុល្លារ) តម្លៃប្រចាំឆ្នាំ (ឆ្នាំ២០០៧-២០១៧) បម្រែបម្រួលជាច់ខាត និងបម្រែបម្រួលជា%

	Gross value added				Employment				Productivity			
	Agriculture	Industry	Services	Total	Agriculture	Industry	Services	Total	Agriculture	Industry	Services	Total
2007	7,174	7,564	10,289	25,027	3,946	1,019	1,871	6,837	454	1,855	1,375	915
2008	7,584	7,870	11,217	26,671	3,797	1,080	1,952	6,829	499	1,821	1,437	976
2009	7,995	7,123	11,478	26,595	4,304	1,184	1,981	7,470	464	1,503	1,448	890
2010	8,311	8,088	11,857	28,257	4,165	1,249	2,274	7,689	499	1,618	1,303	919
2011	8,567	9,259	12,449	30,275	4,402	1,332	2,157	7,891	486	1,738	1,443	959
2012	8,936	10,124	13,458	32,518	3,931	1,433	2,343	7,706	568	1,767	1,436	1,055
2013	9,076	11,210	14,626	34,912	3,870	1,579	2,501	7,950	586	1,775	1,462	1,098
2014	9,101	12,341	15,903	37,345	3,733	2,003	2,505	8,241	610	1,541	1,587	1,133
2015	9,120	13,760	17,027	39,906	3,470	2,132	2,751	8,353	657	1,613	1,547	1,194
2016	9,241	15,213	18,182	42,635	3,135	2,291	3,187	8,612	737	1,660	1,426	1,238
2017	9,401	16,696	19,457	45,554	3,245	2,298	3,227	8,770	724	1,817	1,507	1,299
2007-2017												
Absolute chnge	2,227	9,132	9,168	20,528	-701	1,279	1,356	1,934	270	-39	132	383
% change	31.0	120.7	89.1	82.0	-17.8	125.4	72.5	28.3	59.4	-2.1	9.6	41.9

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), CSES

ការវិភាគលម្អិតបន្ថែមទៀតនៃទិន្នន័យដែលបានរាយការណ៍ស្តីសំណួមពរ ដើម្បីធ្វើការពិចារណាបន្ថែមមួយចំនួន។ ក្នុងរយៈពេលទាំងមូល កំណើនការងារប្រចាំឆ្នាំជាមធ្យមបានស្មើនឹង ១៩៣,០០០នាក់ ដែលជាសមតុល្យរវាងកំណើនក្នុងឧស្សាហកម្ម ១២៨,០០០នាក់ និងនៅក្នុងសេវាកម្ម ១៣៦,០០០នាក់ និងមួយផ្សេងទៀត ការធ្លាក់ចុះនៃវិស័យកសិកម្ម ៧០,០០០នាក់។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយកម្រិតការងារនៅក្នុងវិស័យកសិកម្មបានធ្លាក់ចុះបន្ទាប់ពីឆ្នាំ២០១១ នៅពេលដែលវាឈានដល់កម្រិតខ្ពស់ជាង ៤,៤លាននាក់។ លើសពីនេះទៅទៀត វាហាក់ដូចជាមានសុវត្ថិភាពក្នុងការនិយាយថា ការងារនៅក្នុងវិស័យកសិកម្មនឹងបន្តធ្លាក់ចុះដោយសារហេតុផលមួយចំនួន ដែលជាការជាក់ស្តែងបំផុតដែលមនុស្សជាច្រើនដែលត្រូវបានចាត់ថ្នាក់ថាមានការងារធ្វើនៅក្នុងវិស័យកសិកម្ម ដែលជាការពិតជាអ្នកគ្មានការងារធ្វើដោយបិទបាំង ហើយយុវជននឹងផ្លាស់ប្តូរទៅរកវិស័យផ្សេងទៀតដែលមានតម្រូវការ។

នេះបង្ហាញថាក្នុងការជ្រើសរើសអេឡាស្ទិកនៃប្រាក់ចំណូលត្រូវបានប្រើសម្រាប់សេណារីយ៉ូ ដែលអ្វីបានកើតឡើងក្នុងរយៈពេលប្រាំមួយឆ្នាំចុងក្រោយដែលបានពិចារណា គឺប្រហែលជាតំណាងច្រើនជាងអ្វីដែលបានកើតឡើងក្នុងរយៈពេលទាំងមូល។ ដូចដែលបានបង្ហាញក្នុងរូបភាពទី៣៨ ប្រសិនបើយើងពិចារណាការងារចន្លោះឆ្នាំ២០១១-២០១៧ បានកើនឡើងត្រឹមតែ ១៤៧,០០០ការងារ ក្នុងមួយឆ្នាំដែលជាតុល្យភាពរវាងការកើនឡើងនៃឧស្សាហកម្មចំនួន ១៦១,០០០ការងារ សេវាកម្ម ១៧៨,០០០ការងារ និងការថយចុះនៃវិស័យកសិកម្មក្នុងឆ្នាំ ១៩៣,០០០ការងារ

ជាលទ្ធផលអេឡាស្ទិកនៃប្រាក់ចំណូលការងារមានតែ ០.២២% ដែលបញ្ជាក់ថាការកើនឡើង ១% ក្នុងតម្លៃដុលសរុប នឹងបង្កើតឱ្យមានការងារចំនួន ២០,០០០នាក់ បន្ថែមទៀត។

ហេតុផលទី២ ដែលបង្ហាញថា ការប៉ាន់ស្មានពីអេឡាស្ទិក (Elasticity) ដែលយើងទើបតែបានពិភាក្សាអាច មានកម្រិតខ្ពស់ គឺជាការពិតដែលថានៅឆ្នាំ២០១៧ ផលិតភាពនៃវិស័យឧស្សាហកម្មមានកម្រិតទាបជាងឆ្នាំ២០០៧ ទោះបីជាមានការកែលម្អខ្លះបានបង្ហាញឱ្យឃើញក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានឆ្នាំចុងក្រោយនេះក៏ដោយ។ ភាពរឹងមាំទាបនៃ ផលិតភាពនៃវិស័យឧស្សាហកម្មអាចមកពីតួនាទីសំខាន់នៃសកម្មភាពដែលពឹងផ្អែកលើកម្លាំងពលកម្មដូចជា វាយនភ័ណ្ឌ និងសំណង់។ សង្ឃឹមថាក្នុងរយៈពេល ១០ឆ្នាំខាងមុខ សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជានឹងអភិវឌ្ឍន៍វិស័យបច្ចេកវិទ្យាកាន់តែរីកចម្រើន ទន្ទឹមនឹងនេះធ្វើឱ្យវិស័យកសិកម្មកាន់តែទំនើប។

រូបភាពទី៣៨. ការកើនឡើងការងារសរុបជាមធ្យមប្រចាំឆ្នាំ និងការងារក្នុងវិស័យបីសំខាន់ៗ (កសិកម្ម ឧស្សាហកម្ម និង សេវាកម្ម) រវាងឆ្នាំ២០១១ និងឆ្នាំ២០១៧ (តម្លៃគិតជាពាន់)

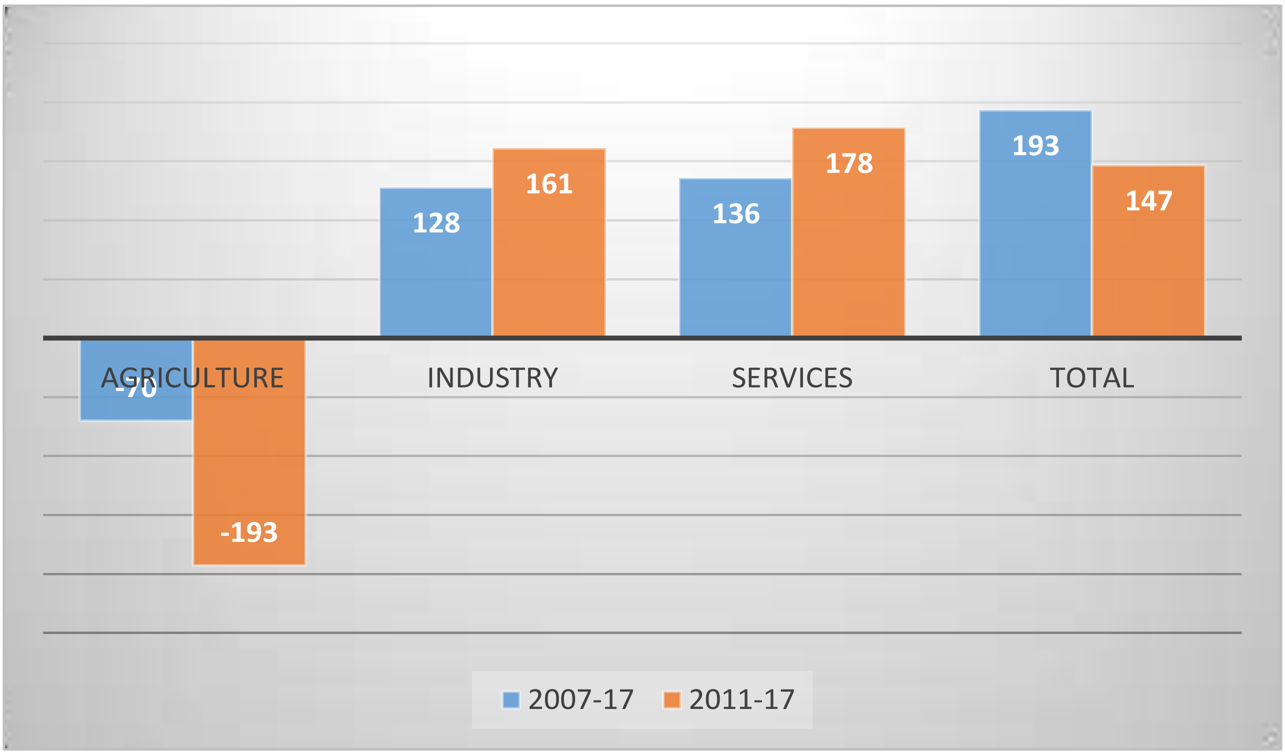

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), CSES

ឈានដល់អត្រាកំណើននៃការបន្ថែមតម្លៃសរុបចាប់ពីឆ្នាំ២០១១ និងឆ្នាំ២០១៧ អត្រាកំណើនជាមធ្យមបាន ដល់ ៧% ហើយ ៧% គឺជាអត្រាកំណើនដែលត្រូវបានគេព្យាករណ៍ទុកសម្រាប់ឆ្នាំ២០១៩-២០២៤ ដោយប្រទេស កម្ពុជា ដែលទើបនឹងបោះពុម្ពផ្សាយដោយផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍជាតិរបស់ប្រទេសកម្ពុជា (Cambodia National Strategic Development Plan-CNSDP)។

ផ្អែកលើមូលដ្ឋាននៃការពិចារណាពីមុន ដូច្នេះ យើងបានសម្រេចចិត្តពិចារណាលើតម្លៃជំនួសបីនៃកំណើន ផលិតផលក្នុងស្រុកសរុប (៦%, ៧% និង ៨%) និងតម្លៃជំនួស ៣ នៃភាពយឺត (Elasticity) នៃប្រាក់ចំណូលការងារ (០.២%, ០.២៥% និង ០.៣%) (តារាង៤២)។ អត្រាលទ្ធផលកំណើនការងារទាំង៩ ត្រូវបានរាប់បញ្ចូលរវាងអប្បបរមា ១.២% [អត្រាកំណើនទាបរបស់ GVA (៦%) និងភាពយឺត (Elasticity) ទាប (០.២) ហើយអត្រាអតិបរមា ២.៤% [អត្រាកំណើនខ្ពស់ (៨%) និងភាពយឺត (Elasticity) ខ្ពស់ (០.៣)]។ នៅក្នុងសេណារីយ៉ូកម្រិតមធ្យម ឬនិន្នាការ (អត្រា ៧% នៃកំណើន GVA និងភាពយឺត (Elasticity)នៃការងារ ០.២៥) អត្រាកំណើនការងារគឺ

១.៧៥%។ ការកើនឡើងកម្រិតដំបូងដែលត្រូវគ្នានៅក្នុងកម្រិតការងារនៃសេណារីយ៉ូទាំងបីនេះ (អប្បបរមា អតិបរមា និងមធ្យម) ដូច្នេះស្មើនឹង ១០៥,០០០ការងារ និង ២១០,០០០ការងារ ជាមួយនឹងសេណារីយ៉ូកម្រិតមធ្យមនៅចំនួន ១៥៣,០០០ការងារ។

តារាងទី៤២. អត្រាកំណើនការងារប្រចាំឆ្នាំក្នុងជម្រើសសេណារីយ៉ូទាំង៩នៃកំណើន ផ.ស.ស. និងភាពយឺតនៃប្រាក់ចំណូលការងារ និងឆ្នាំចាប់ផ្តើមមានកំណើនការងារក្នុងសេណារីយ៉ូទាំង៩

	6	7	8
0.30	1.8	2.1	2.4
0.25	1.5	1.75	2
0.20	1.2	1.4	1.6

8,766	6	7	8
0.30	158	184	210
0.25	131	153	175
0.20	105	123	140

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), CSES

ដើម្បីចាប់យកផលប៉ះពាល់នៃសេណារីយ៉ូទាំងបីនេះឱ្យកាន់តែប្រសើរឡើង ទិន្នន័យដែលបានរាយការណ៍នៅលើតារាងទី៤៣ បង្ហាញពីតម្លៃរបស់ GVA ដែលការងារ និងផលិតភាពបង្ហាញនៅក្នុងសេណារីយ៉ូទាំងបី (អប្បបរមា អតិបរមា និងមធ្យម) នៅឆ្នាំ២០២៤ ជាឆ្នាំបញ្ចប់សម្រាប់ CNSDP ៥ឆ្នាំ ហើយនៅឆ្នាំ២០២៧ ជាឆ្នាំបញ្ចប់នៃការវិភាគព្យាករណ៍របស់យើង។

ដូចដែលយើងអាចរំពឹងថា សេណារីយ៉ូកម្រិតមធ្យមអាចឆ្លុះបញ្ចាំងពីអត្រាកំណើនជាមធ្យមដែលបានកត់ត្រាដោយ GVA ហើយការងារ និងផលិតភាពក្នុងរយៈពេល ១០ឆ្នាំមុន ខណៈសេណារីយ៉ូពីរផ្សេងទៀតមានតម្លៃបានកត់ត្រារៀងៗខ្លួនពីតម្លៃទាប (អប្បបរមា) និងខ្ពស់ជាង (អតិបរមា)។

សំណួរទីមួយដែលត្រូវពិចារណាគឺការជាប់ទាក់ទងគ្នារវាងកំណើនការងារ និងកំណើនពលរដ្ឋក្នុងវ័យការងារ (WAP) ដែលនឹងត្រូវកត់ត្រានៅចន្លោះឆ្នាំ២០១៧ និង ២០២៧ ។

តារាងទី៤៣. តម្លៃបន្ថែមសរុប (គិតជាពាន់លាននៃ២០០០រៀល) ការងារ (គិតជាខ្ទង់ពាន់) និងផលិតភាព (គិតជាដុល្លារ) តម្លៃដាច់ខាតក្នុងឆ្នាំ២០១៧, ឆ្នាំ២០២៤ និងឆ្នាំ២០២៧ ព្រមទាំងបម្រែបម្រួលដាច់ខាត និងបម្រែបម្រួលជា% (ឆ្នាំ២០១៧-២០២៧)

	Gross value added (2000 Riel)			Employment (thousand)			Productivity (US $)		
	Min.	Int.	Max.	Min.	Int.	Max.	Min.	Int.	Max.
2017	45,554	45,554	45,554	8,770	8,770	8,770	1,299	1,299	1,299
2024	68,497	73,150	78,072	9,534	9,902	10,354	1,796	1,847	1,885
2027	81,581	89,612	98,348	9,881	10,431	11,117	2,064	2,148	2,212
2017-27									
Abs. change	1,111	1,661	2,347	1,111	1,661	2,347	765	849	913
% change	79.1	96.7	115.9	12.7	18.9	26.8	58.9	65.4	70.3

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), CSES

តារាងទី៤៤ (ដែលរាយការណ៍ពីការរំពឹងទុកនៃកំណើននៅក្នុង WAP និងកំណើនការងារនៅក្នុងសេណារីយ៉ូទាំងបី) បង្ហាញថានៅក្នុងសេណារីយ៉ូកម្រិតមធ្យម អត្រាការងារនឹងកើនឡើងបន្តិច ប៉ុន្តែក្នុងសេណារីយ៉ូអតិបរមា អត្រាការងារនឹងកើនឡើងលើស ៩០%។ នេះជាមូលដ្ឋានមិនរាប់បញ្ចូលលទ្ធភាពនៃសេណារីយ៉ូនេះ ហើយបានសំណូមពរថា ដើម្បីឈានដល់អត្រាកំណើនលើសពី ៧% នឹងតម្រូវឱ្យមានអេឡាស្ទិកជិត ឬទាបជាង ២។

តារាងទី៤៤. ចំនួនប្រជាជនក្នុងវ័យការងារ ចំនួនការងារ និងអត្រាការងារសរុបក្នុងជម្រើសសេណារីយ៉ូទីបីនៃកំណើនការងារ និងភាពយឺតក្នុងឆ្នាំ២០១៧ និងឆ្នាំ២០២៧

	WAP	Employment		
		Min.	Int.	Max.
2017	10,416	8,770	8,770	8,770
2027	12,266	9,881	10,431	11,117
Average yearly change	185	111	166	235
RoE 2017		84.2	84.2	84.2
RoE 2027		80.6	85.0	90.6

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), CSES

វិស័យ៖ សំណួរពាក់ព័ន្ធមួយទៀតគឺថា តើការងារបន្ថែមនឹងត្រូវបែងចែករវាងវិស័យធំៗ ទាំងបីយ៉ាងដូចម្តេច? យើងបានព្យាយាមស្វែងយល់ពីផលប៉ះពាល់នៃកំណើនការងារលើវិស័យនីមួយៗដោយសន្មត់ថា និន្នាការនៅក្នុងចំណែកនីមួយៗនឹងបន្តទៅមុខទៀត។ រូបភាព៣៩ រាយការណ៍ពីការវិវត្តន៍នៃចំណែកធំៗទាំង៣ ដែលបានចែករំលែកក្នុងអំឡុងឆ្នាំ២០០៧-២០១៧ និងតម្លៃដែលបានព្យាករណ៍សម្រាប់ឆ្នាំ២០១៧-២០២៧ ដោយសន្មត់ថាមាននិន្នាការលីនេអ៊ែរ។

រូបភាពទី៣៩. ការងារតាមវិស័យសេដ្ឋកិច្ចសំខាន់ៗ តម្លៃជាក់ស្តែងសម្រាប់អំឡុងឆ្នាំ២០០៧-២០១៧ និងតម្លៃព្យាករណ៍សម្រាប់ឆ្នាំ២០១៧-២០២៧

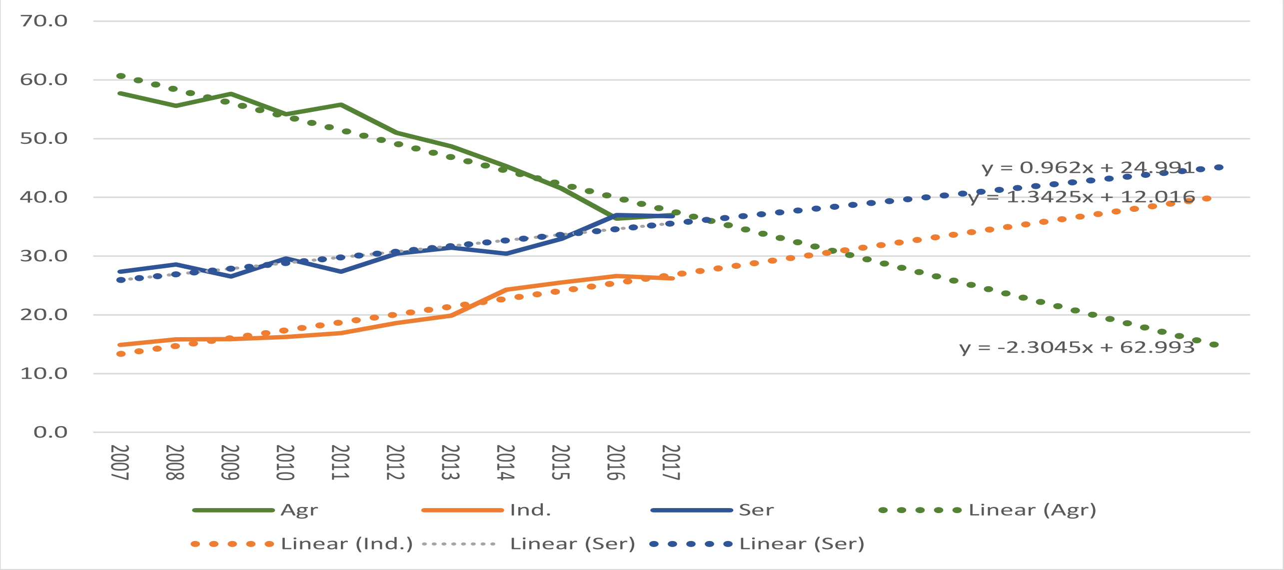

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), CSES

ដោយប្រើសមីការដែលបានរាយការណ៍នៅលើរូបភាព យើងបានគណនាតម្លៃរំពឹងទុកនៃចំណែកទាំងបីក្នុងឆ្នាំ២០១៧។ ចំណែកផ្នែកកសិកម្មរំពឹងថានឹងធ្លាក់ចុះដល់ ១៤% ឧស្សាហកម្ម និងសេវាកម្មនឹងកើនឡើងដល់ ៣៩.៦% និង ៤៦.៤% រៀងៗខ្លួន។ ចំណែកទាំងនេះ និងតម្លៃដែលបានគ្រោងទុកនៃការងារសរុប បន្ទាប់មកត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យគណនាកម្រិតការងារនៃវិស័យនីមួយៗ ក៏ដូចជាតម្រូវការបន្ថែមរបស់ពួកគេ (តារាង៤៥)។ មិនខុសពីអ្វីដែលបានកើតឡើងក្នុងរយៈពេលប្រាំមួយឆ្នាំចុងក្រោយនេះទេ ការងារសរុបត្រូវបានគេប៉ាន់ប្រមាណថានឹងកើនឡើងជាមធ្យម ១៦៦,០០០នាក់ ការងារក្នុងមួយឆ្នាំ ដែលជាតុល្យភាពរវាងការថយចុះចំនួន ១៧៨,០០០ការងារ នៅក្នុងវិស័យ

កសិកម្ម។ ហើយម្យ៉ាងទៀតមានការកើនឡើងចំនួន ១៨៣,០០០នាក់ ការងារនៅក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្ម និងកើនឡើងការងារចំនួន ១៧៨,០០០នាក់ នៅក្នុងផ្នែកសេវាកម្ម ព្រមទាំងវិស័យផ្សេងៗទៀត។

តារាងទី៤៥. កម្រិតការងារសរុប និងកម្រិតការងារនៃវិស័យសំខាន់ៗទាំងបីក្នុងឆ្នាំ២០១៧ និងឆ្នាំ២០២៧ សមាសភាពជា %តាមវិស័យ តម្រូវការបន្ថែមសម្រាប់វិស័យសរុប និងសម្រាប់វិស័យនីមួយៗ

	2017		2027		2017-2027	
	Abs, value	% comp.	Abs, value	% comp.	Abs, value	% comp.
Agriculture	3,245	37.0	1,460	14.0	-1,785	23.0
Industry	2,298	26.2	4,131	39.6	1,833	-13.4
Services	3,227	36.8	4,842	46.4	1,615	-9.6
Total	8,770	100.0	10,431	100.0	1,663	0.0

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), CSES

ដើម្បីយល់ច្បាស់ពីទិន្នន័យពីមុន វាជាការសំខាន់ដែលត្រូវចងចាំថា ការពិតដែលថាតម្រូវការបន្ថែមនៃវិស័យកសិកម្ម គឺអវិជ្ជមានដែលមិនមានន័យថាកសិកម្មនឹងមិនស្រូបយកយុវជនទេ ដែលតាមការពិតតម្រូវការបន្ថែម គឺជាតុល្យភាពរវាងមួយផ្នែកធំនៃអ្នកដែលចាកចេញពីវិស័យការងារយ៉ាងច្បាស់លាស់ គឺជាមនុស្សវ័យចំណាស់ ហើយការឆ្លងកាត់របស់កម្មករវ័យក្មេងទៅឧស្សាហកម្ម និងសេវាកម្មដែលភាគច្រើនផ្តោតសំខាន់ទៅលើវិស័យសំណង់ វិស័យកាត់ដេរ និងវិស័យទេសចរណ៍ (ដែលទាំងអស់នឹងបន្តស្រូបយកកម្មករដែលមានកម្រិតអប់រំទាប) ហើយមួយផ្នែកទៀតអ្នកដែលមានវ័យធ្វើការមួយចំនួន គឺជាយុវជនដែលសព្វថ្ងៃកុមារជាកសិករ។ ផលប៉ះពាល់គឺថា វិស័យកសិកម្មនឹងបន្តត្រូវការការបណ្តុះបណ្តាល មិនត្រឹមតែដោយសារតែវានឹងបន្តស្រូបយកយុវជនប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែក៏ដោយសារតែការធ្លាក់ចុះចំនួនកម្មករដែលនឹងអាចធ្វើទៅបានលុះត្រាតែអ្នកចូលរួមនឹងមានលទ្ធភាពទទួលយកបច្ចេកវិទ្យាល្អប្រសើរ និងមានឆន្ទៈផ្តល់ជូននូវចំណេះដឹង ដើម្បីឱ្យពួកគេអាចយកទៅធ្វើការបាន។

ការអប់រំ៖ សំណួរសំខាន់មួយទៀត គឺថាតើកម្រិតសិក្សានិងជំនាញបែបណាដែលត្រូវស្នើសុំដោយទីផ្សារ? ដើម្បីពិភាក្សាបញ្ហានេះឱ្យបានត្រឹមត្រូវ យើងត្រូវពិចារណាមិនមែនត្រឹមតែជាតម្រូវការបន្ថែមទេ ប៉ុន្តែតម្រូវការកម្លាំងពលកម្មទាក់ទងនឹងលំហូរ។ ក្នុងករណីនេះសូមពិចារណាអំពីភាពសាមញ្ញនៃសេណារីយ៉ូកម្រិតមធ្យម។

យោងតាមការពន្យល់របស់យើង ចន្លោះឆ្នាំ២០១៧ និងឆ្នាំ២០២៧ តម្រូវការជំនួសគួរតែមានចំនួន ១.០៤៥ លាននាក់ ដោយសារតម្រូវការបន្ថែមនៅក្នុងសេណារីយ៉ូកម្រិតមធ្យមត្រូវបានប៉ាន់ប្រមាណថាមានចំនួន ១.៦៦៣លាននាក់ យើងអាចសន្និដ្ឋានថា ជាមធ្យមការចូលបម្រើការងារនឹងមានចំនួន ២៧០,០០០នាក់ ក្នុងមួយឆ្នាំ។

ទិន្នន័យដែលមាន មិនអនុញ្ញាតឱ្យធ្វើការព្យាករណ៍ថា តើកម្រិតអប់រំ និងជំនាញណាមួយដែលនឹងត្រូវបានទាមទារដោយទីផ្សារ ខណៈដែលវាមិនអាចទៅរួចទេក្នុងការកំណត់ថា តើមែកធាងសេដ្ឋកិច្ចតែមួយនឹងអភិវឌ្ឍន៍ ហើយបច្ចេកវិទ្យាណាដែលពួកគេនឹងទទួលយក។ អ្វីដែលយើងដឹង គឺវចនាសម្ព័ន្ធនៃតម្រូវការកម្លាំងពលកម្មទាក់ទងនឹងលំហូរសម្រាប់អំឡុងឆ្នាំ២០០៧-២០១៧ ក៏ដូចជាវចនាសម្ព័ន្ធនៃអ្នកចាកចេញពីវិស័យការងារនៅក្នុងរយៈពេលដូចគ្នា។ ទិន្នន័យទាំងនេះបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់ថា ក្មេងជំនាន់ក្រោយមានប្រវត្តិអប់រំខ្ពស់ជាងមនុស្សជំនាន់មុន។

ផ្អែកលើទិន្នន័យ និងនិន្នាការទាំងនេះ យើងស្នើឱ្យមានសេណារីយ៉ូដ៏សាមញ្ញមួយនៃការវិវត្តន៍តម្រូវការការងារទាក់ទងនឹងលំហូរទៅតាមកម្រិតនៃការអប់រំ។ ការសន្មត់ជាមូលដ្ឋាន គឺថាចំណែកនៃអ្នកដែលមានវ័យចូលធ្វើការដែលពួកគេមានការអប់រំទាបជាងមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិនឹងថយចុះជាលំដាប់ត្រឹម ១.៥%ក្នុងមួយឆ្នាំនៃប្រជាជនដែលមាន

ការអប់រំជាអតិបរិមាត្រឹមមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ ០.៥% ខណៈដែលអ្នកមានសញ្ញាបត្រឧត្តមសិក្សា និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ និងអ្នកដែលមានសញ្ញាបត្រសាកលវិទ្យាល័យ (រួមទាំងអ្នកដែលមកពីគ្រឹះស្ថាន TVET) នឹងកើនឡើងចំនួន ១% ក្នុងមួយឆ្នាំ។ លទ្ធផលនៃការវិភាគព្យាករណ៍នេះត្រូវបានរាយការណ៍ក្នុងតារាងទី៤៦។

តារាងទី៤៦. ចំនួនអ្នកដែលមានវ័យចូលធ្វើការទៅតាមកម្រិតអប់រំក្នុងឆ្នាំ២០១៨ និងឆ្នាំ២០២៧ តម្លៃដាច់ខាត និងសមាសភាពជា%

	Less than compulsory	Maximum Compulsory	Upper secondary	University	Total
	Generational entries				
2018	111	68	49	43	270
2017	75	56	73	68	270
Diff.	36	12	-25	-25	0
	Percentage composition				
2018	41.0	25.0	18.0	16.0	100.0
2027	27.6	20.6	27.1	25.1	100.0
Diff.	13.4	4.4	-9.1	-9.1	0

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), CSES

តារាងបង្ហាញពីការបែងចែកពីអ្នកដែលមានវ័យធ្វើការងារនៅឆ្នាំ២០១៨ និងឆ្នាំ២០២៧ តាមកម្រិតអប់រំទាំងក្នុងលក្ខខណ្ឌដាច់ខាត និង%។ ដើម្បីគូសបញ្ជាក់ថា ចំណែកនៃប្រជាជនដែលមានចំណែកទាបបំផុតត្រូវបានគេរំពឹងថានឹងធ្លាក់ចុះពី ៤១% មក ២៧.៦% ហើយជាមួយនឹងការអប់រំជាកាតព្វកិច្ចជាអតិបរមាពី ២៥% មក ២០.៦%។ នេះសរបញ្ជាក់ថា %នៃប្រជាជនដែលចូលក្នុងទីផ្សារការងារដែលមានការអប់រំជាកាតព្វកិច្ចជាអតិបរមានឹងធ្លាក់ចុះក្រោម ៥០%។ ហើយក៏ដូចគ្នាផងដែរអ្នកដែលមានវ័យចូលធ្វើការ ហើយមានសញ្ញាបត្រសាកលវិទ្យាល័យនឹងឈានដល់ ២៥%។

តារាង៤៧ ស្នើឱ្យធ្វើការប៉ាន់ប្រមាណអំពីរបៀបដែលរចនាសម្ព័ន្ធអប់រំរបស់អ្នកមានការងារនៅក្នុងសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាអាចផ្លាស់ប្តូរក្នុងរយៈពេល ១០ឆ្នាំខាងមុខ។ ដើម្បីធ្វើដូចនេះ ក្នុងតារាងបង្ហាញអំពីការចូលរៀនតាមកម្រិតអប់រំដែលបានប៉ាន់ស្មានដូចគ្នានឹងការចង្អុលបង្ហាញពីមុន ហើយអ្នកដែលមានវ័យចេញពីវិស័យការងារក៏មានកម្រិតអប់រំដូចគ្នាដែរ។ អ្នកដែលមានវ័យចេញពីវិស័យការងារតាមកម្រិតអប់រំត្រូវបានគេប៉ាន់ស្មានដោយផ្អែកលើរចនាសម្ព័ន្ធការងារតាមកម្រិតអប់រំ និងក្រុមអាយុ ហើយ %នៃចំនួនប្រជាជនរំពឹងថានឹងចាកចេញសម្រាប់ក្រុមនីមួយៗ។

តារាងទី៤៧. ការងារទៅតាមកម្រិតអប់រំក្នុងឆ្នាំ២០១៧ និងឆ្នាំ២០២៧ ចំនួនអ្នកដែលមានវ័យធ្វើការ និងអ្នកដែលមានវ័យចេញពីវិស័យការងារ ព្រមទាំងតម្រូវការបន្ថែមទៅតាមកម្រិតអប់រំក្នុងអំឡុងឆ្នាំ២០១៧-២០២៧ (តម្លៃគិតជាពាន់)

	Less than compulsory	Maximum Compulsory	Upper secondary	University	Total	Less than compulsory	Maximum Compulsory	Upper secondary	University
2017	6,110	1,361	722	575	8,768	*69.7*	*15.5*	*8.2*	*6.6*
Entries	925	614	608	554	2,701	*34.2*	*22.7*	*22.5*	*20.5*
Exits	-887	-97	-36	-25	-1,045	*84.8*	*9.3*	*3.5*	*2.4*
Balance	38	517	571	529	1,656	*2.3*	*31.2*	*34.5*	*32.0*
2027	6,148	1,878	1,293	1,104	10,424	*59.0*	*18.0*	*12.4*	*10.6*

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), CSES

អ្វីដែលគួរឱ្យចាប់អារម្មណ៍ជាងនេះទៀត គឺការគណនារបស់យើងបង្ហាញថា ទោះបីជាមនុស្សចូលធ្វើការត្រូវគេរំពឹងថានឹងមានកម្រិតការអប់រំខ្ពស់ជាងអ្នកដែលបានចាកចេញពីវិស័យការងារក៏ដោយ ក៏កម្រិតនៃការអប់រំរបស់អ្នកមានការងារធ្វើនឹងប្រសើរឡើងតែក្នុងកម្រិតមធ្យមប៉ុណ្ណោះ។ ក្រុមនៃអ្នកដែលមិនបានបញ្ចប់ការអប់រំជាកាតព្វកិច្ចត្រូវបានគេរំពឹងថានឹងថយចុះពី ៦៩.៧% មក ៥៩%។ ក្រុមអប់រំចំនួន ៣ ផ្សេងទៀតនឹងកើនឡើងទាំងអស់ ដូច្នេះនៅឆ្នាំ២០២៧ អ្នកធ្វើការដែលមានការអប់រំជាកាតព្វកិច្ចជាអតិបរមាត្រូវបានគេប៉ាន់ស្មានថា មានចំនួន ១៨% (ស្មើនឹងចំណែក ១៥.៥ %ក្នុងឆ្នាំ២០១៨) ហើយអ្នកដែលមានមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិមាន ១២.៤% និងអ្នកដែលមានសញ្ញាបត្រសាកលវិទ្យាល័យមាន ១០.៦%។

ផ្នែកទី៥.២៖
សេណារីយ៉ូនៃការផ្គត់ផ្គង់
កម្លាំងពលកម្មក្នុង
លក្ខខណ្ឌលំហូរ
ឆ្នាំ២០១៧-២០២៧

៥.២ ការផ្គត់ផ្គង់កម្លាំងពលកម្មក្នុងលក្ខខណ្ឌផ្គត់ផ្គង់ និងលំហូរ

នៅក្នុងពេលវេលាជាក់លាក់ណាមួយ ការផ្គត់ផ្គង់កម្លាំងពលកម្មទាក់ទងនឹងចំនួនត្រូវបានផ្តល់ដោយផលបូកនៃអ្នកមានការងារធ្វើ និងអ្នកគ្មានការងារធ្វើ។ WAP តំណាងឱ្យដែនកំណត់ខាងលើនៃការផ្គត់ផ្គង់កម្លាំងពលកម្មទាក់ទងនឹងលក្ខខណ្ឌផ្គត់ផ្គង់។

នៅឆ្នាំ២០១៧ WAP របស់ប្រទេសកម្ពុជាមានចំនួនប្រមាណ ១០.៤១៦លាននាក់ ហើយការផ្គត់ផ្គង់កម្លាំងពលកម្មមានចំនួន ៨.៧៧៩លាននាក់។ ដូច្នេះ ៨៤.៣% នៃចំនួនប្រជាជនក្នុងវ័យធ្វើការកំពុងធ្វើការ ឬមានឆន្ទៈធ្វើការផងដែរ។ នេះជាអត្រាខ្ពស់នៃសកម្មភាពដែលត្រូវបានអមដោយអត្រាគ្មានការងារធ្វើ គឺទាបជាង ១% ដែលបានបង្ហាញថា យុវជនដែលមានអាយុលើសពី ១៥ឆ្នាំ តិចតួចណាស់បានចូលរៀន ហើយចំនួនមេផ្ទះ និងមនុស្សដទៃទៀតដែលមិនមែនជាកម្លាំងពលកម្ម គឺពិតជាទាបខ្លាំងណាស់។ វាក៏បានបង្ហាញពីស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ចសង្គមដែលមានតែយុវជនមួយចំនួនតូចប៉ុណ្ណោះ ដែលអាចមានលទ្ធភាពទៅរៀននៅវិទ្យាល័យ និងសាកលវិទ្យាល័យ ហើយស្ថានភាពដែលប្រជាជនភាគច្រើនរស់នៅតាមតំបន់ជនបទដែលតាមការស្ទង់មតិស្ថិតិមានការពិបាកខ្លាំង (បើមិនអាចធ្វើបាន) បែងចែករវាងអ្នកមានការងារធ្វើ និងគ្មានការងារធ្វើ និងអ្នកគ្មានការងារធ្វើដោយបិទបាំង ។

ការផ្គត់ផ្គង់កម្លាំងពលកម្មទាក់ទងនឹងលំហូរត្រូវបានផ្តល់ឱ្យដោយចំនួនមនុស្ស ដែលបានបញ្ចូលកម្លាំងពលកម្មក្នុងចន្លោះពេលណាមួយ។ ក្នុងករណីនេះ ដែនកំណត់ខាងលើត្រូវបានតំណាងដោយចំនួនមនុស្សវ័យក្មេងដែលចូលក្នុង WAP ។

ដើម្បីគូសបញ្ជាក់ថា៖

- ចំនួនមនុស្សដែលចូល WAP គឺស្មើនឹងចំនួនមនុស្សដែលបានកើតកាលពី ១៥ឆ្នាំមុនដកអ្នកដែលបានស្លាប់មុនអាយុ ១៥ឆ្នាំ។
- ការផ្លាស់ប្តូរកម្រិត WAP ត្រូវបានផ្តល់ដោយភាពខុសគ្នារវាងអ្នកដែលមានវ័យធ្វើការ និងអ្នកដែលមានវ័យចេញពីវិស័យការងារ ។
- អ្នកដែលមានវ័យចេញពីវិស័យការងារ គឺស្មើនឹងចំនួនមនុស្សដែលកើតនៅ ៦៥ឆ្នាំមុនដោយដកមនុស្សដែលបានស្លាប់មុនពេលឈានដល់អាយុនោះ។

នៅក្នុងការប្រៀបធៀបជាមួយអ្វីដែលយើងបាននិយាយសម្រាប់ការផ្គត់ផ្គង់កម្លាំងពលកម្មទាក់ទងនឹងលក្ខខណ្ឌផ្គត់ផ្គង់ យើងអាចចាំបានថាការគណនារបស់យើងបានបង្ហាញថារវាងឆ្នាំ២០០៧ និងឆ្នាំ២០១៧ អ្នកដែលមានវ័យធ្វើការទៅក្នុងកម្លាំងពលកម្មមានចំនួន ២.៦៤២លាននាក់។ យើងអាចប៉ាន់ស្មានបានថាក្នុងអំឡុងពេលតែមួយអ្នកដែលមានវ័យធ្វើការ (WAP) គឺស្មើនឹង ៣.២៣៣លាននាក់ ដែលត្រូវគ្នាទៅនឹងអត្រាសកម្មភាពទាក់ទងនឹងលំហូរ ៨២.៣%។

៥.២.១ ការព្យាការណ៍ការផ្គត់ផ្គង់កម្លាំងពលកម្មក្នុងលក្ខខណ្ឌលំហូរ

យើងអាចប្រើវិធីសាស្ត្រពីមុន ដើម្បីប៉ាន់ស្មានសេណារីយ៉ូសាមញ្ញមួយនៃការផ្គត់ផ្គង់ទាក់ទងនឹងលំហូរសម្រាប់ឆ្នាំ២០០៧-២០១៧។ ដោយផ្អែកលើការព្យាករណ៍របស់ UNDESA យើងប៉ាន់ប្រមាណថា ចំនួនអ្នកដែលមានវ័យចូលធ្វើការចំនួន ៣.២០១លាននាក់។ ដោយសន្មត់ថា អត្រាសកម្មភាពទាក់ទងនឹងលំហូរនឹងនៅតែថេរ ការផ្គត់ផ្គង់កម្លាំងពលកម្មទាក់ទងនឹងលំហូរនឹងស្មើនឹង ២.៦៣៤លាននាក់។ ខណៈពេលដែលចំនួនសរុបនៃមានវ័យចូលធ្វើការក្នុងកម្លាំងពលកម្មមានចំនួនច្រើនដូចគ្នា ការវិវត្តន៍ពេលវេលាគឺខុសគ្នាខ្លាំង (រូបភាពទី៤០)។ ខណៈពេលដែលរយៈពេល

ពីមុន ការផ្គត់ផ្គង់កម្លាំងពលកម្មទាក់ទងនឹងលំហូរបានធ្លាក់ចុះពីជិត ៣០០,០០០នាក់ មក ២៤០,០០០នាក់ ពីឆ្នាំ២០១៨ ដល់ឆ្នាំ២០២៧ វាត្រូវបានគេរំពឹងថានឹងកើនឡើងជាលំដាប់ដល់ ២៨២,០០០នាក់។

រូបភពទី៤០. ការផ្គត់ផ្គង់កម្លាំងពលកម្មក្នុងលក្ខខណ្ឌលំហូរ (គិតជាខ្ទង់ពាន់) ឆ្នាំ២០០៨-២០២៧

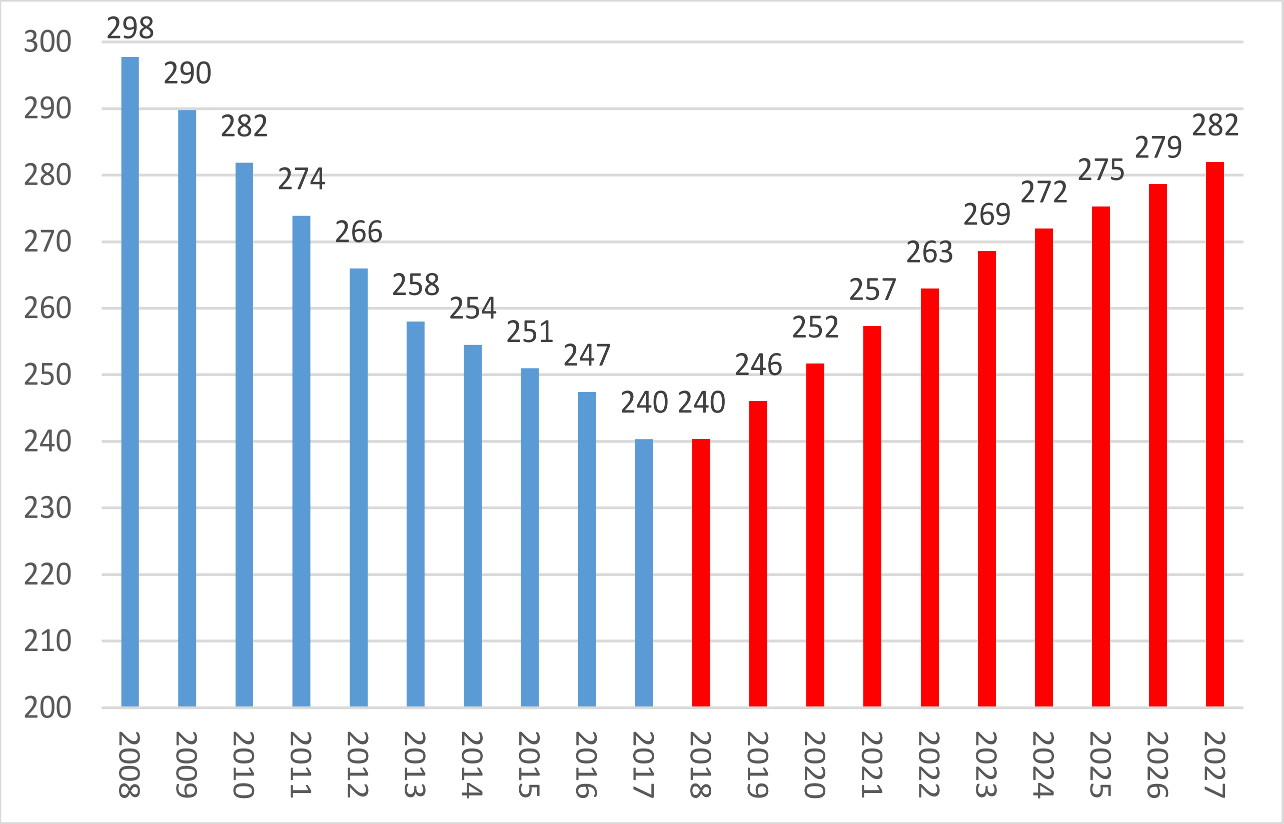

ប្រភព៖ Elaboration on UN DESA data; UN DESA, 2019

៥.២.២ សេណារីយ៉ូការផ្គត់ផ្គង់កម្លាំងពលកម្មតាមកម្រិតអប់រំ

ដើម្បីទទួលបានការបែងចែកកម្លាំងពលកម្មទាក់ទងនឹងលំហូរទៅតាមកម្រិតអប់រំ វាចាំបាច់ត្រូវប៉ាន់ប្រមាណពីអ្នកដែលចេញពីប្រព័ន្ធអប់រំ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈតាមកម្រិតអប់រំក្នុងរយៈពេលដែលបានពិចារណា។

ដើម្បីធ្វើដូច្នេះ យើងត្រូវប៉ាន់ស្មានជាមុនអំពីចំនួនចុះឈ្មោះចូលរៀននៅថ្នាក់ទី១ ដោយចាប់ផ្តើមពីឆ្នាំសិក្សា ២០១៧-២០១៨។ ការចុះឈ្មោះចូលរៀនមានសមាសធាតុពីរយ៉ាង គឺអ្នកចូលថ្មី និងអ្នករៀនឡើងវិញ។ ចំនួនអ្នកដែលចូលរៀនថ្មីត្រូវបានកំណត់ស្មើនឹងចំនួនកំណើតដែលបានកើតឡើងប្រាំមួយឆ្នាំមុន ពេលដកចំនួនប៉ាន់ស្មាននៃការស្លាប់នៅឆ្នាំបន្ទាប់។ ចំនួនអ្នករៀនឡើងវិញត្រូវបានគេសន្មត់ថា អត្រានៃអ្នករៀនធ្លាក់នឹងបន្តធ្លាក់ចុះពីតម្លៃចាប់ផ្តើមពី ៦% ទៅតម្លៃអប្បបរមា ៣% ក្នុងឆ្នាំ២០២១ បន្ទាប់មកនៅតែមាននៅក្នុងកម្រិតនោះដដែល។

បន្ទាប់មកយើងបានគណនាចេញពីថ្នាក់ទី១ រហូតដល់ថ្នាក់ទី១២ សម្រាប់អំឡុងឆ្នាំ២០១៨-២០២៧ ក្នុងសេណារីយ៉ូពីរ៖

- ដំបូង យើងបានសន្មត់ថា អត្រាជាក់លាក់នៃការរស់ អត្រាឆ្លងភូមិសិក្សា (ហើយដូច្នេះ អត្រាបោះបង់ការសិក្សា) នៅតែថេរដដែលតាមកម្រិតនៃការអប់រំក្នុងឆ្នាំសិក្សា ២០១៦-២០១៧
- បន្ទាប់មក យើងបានសន្មត់ថា អត្រាបោះបង់ចោលទាំងអស់នឹងប្រសើរឡើងជាលំដាប់។

លទ្ធផលនៃការវិភាគនេះត្រូវបានរាយការណ៍ក្នុងតារាងទី៤៨ ដែលបានបង្ហាញថា សូម្បីតែអត្រាបោះបង់ការសិក្សានៅកម្រិតបច្ចុប្បន្ននៃការចាកចេញត្រូវបានគេរំពឹងថា នឹងមានភាពប្រសើរឡើង ហើយការកាត់បន្ថយអត្រាបោះបង់ការសិក្សានឹងធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងថែមទៀត។

តារាងទី៤៨. ការចេញពីប្រព័ន្ធអប់រំតាមកម្រិតនៃការអប់រំក្នុងសេណារីយ៉ូពីរនៃអត្រាឆ្លងភូមិសិក្សាចាប់ពីឆ្នាំ២០១៨-២០២៧

Scenario 1										
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
	Absolute values in thousand									
Less than primary	108	107	105	102	101	100	99	99	99	99
At least primary	97	99	102	106	106	104	100	98	96	95
At least secondary	54	57	58	58	60	62	64	62	60	58
Atleast upper secondary	89	91	103	110	114	115	115	121	125	127
university degree	*44*	*46*	*52*	*55*	*57*	*57*	*58*	*60*	*63*	*63*
Total	348	354	368	376	380	381	378	380	380	379
	Percentage composition									
Less than primary	31.0	30.2	28.4	27.2	26.5	26.2	26.3	26.1	26.0	26.0
At least primary	27.9	28.0	27.8	28.1	27.8	27.2	26.5	25.7	25.2	25.1
At least secondary	15.6	16.0	15.7	15.4	15.8	16.4	16.8	16.4	15.9	15.4
Atleast upper secondary	25.5	25.8	28.1	29.2	29.9	30.2	30.4	31.8	32.9	33.5
university degree	*12.7*	*12.9*	*14.0*	*14.6*	*15.0*	*15.1*	*15.2*	*15.9*	*16.4*	*16.7*
Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Scenario 2										
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
	Absolute values in thousand									
Less than primary	108	82	79	76	74	72	71	70	69	67
At least primary	97	87	87	86	82	76	72	68	65	62
At least secondary	54	58	59	62	65	67	67	66	64	63
Atleast upper secondary	91	105	113	118	121	122	129	135	139	135
university degree	*46*	*53*	*56*	*59*	*60*	*61*	*65*	*68*	*69*	*67*
Total	351	333	338	342	341	338	340	339	336	327
	Percentage composition									
Less than primary	30.8	24.7	23.3	22.3	21.6	21.4	21.0	20.6	20.4	20.6
At least primary	27.7	26.1	25.8	25.1	24.0	22.6	21.2	20.0	19.2	18.9
At least secondary	15.4	17.6	17.6	18.0	19.0	19.9	19.8	19.4	19.1	19.4
Atleast upper secondary	26.0	31.7	33.3	34.7	35.3	36.1	38.1	39.9	41.2	41.1
university degree	*13.0*	*15.8*	*16.7*	*17.3*	*17.7*	*18.0*	*19.0*	*20.0*	*20.6*	*20.6*
Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ប្រភព៖ Authors' Calculation. Elaboration on EMIS

ដើម្បីឱ្យកាន់តែប្រសើរឡើងនូវការលើកកម្ពស់ និងការឆ្លើយតបទៅនឹងការកាត់បន្ថយការបោះបង់ការសិក្សា សម្រាប់ការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវកម្រិតអប់រំនៃការផ្គត់ផ្គង់កម្លាំងពលកម្មទាក់ទងនឹងលំហូរក្នុងរូបភាពទី៤១ ធៀបនឹង % នៃរចនាសម្ព័ន្ធចាកចេញឆ្នាំ២០២៧ នៅក្នុងសេណារីយ៉ូទាំងពីរ។

យើងអាចសង្ខេបពីការអង្កេតលទ្ធផលថា៖

- ក្នុងឆ្នាំ២០១៧ ៦០%នៃនិស្សិតដែលចាកចេញពីប្រព័ន្ធអប់រំមិនបានបញ្ចប់ការអប់រំជាកាតព្វកិច្ច ហើយយ៉ាងហោចណាស់ ៤០%មានការអប់រំជាកាតព្វកិច្ច
- ឆ្នាំ២០២៧ នៅក្នុងសេណារីយ៉ូទី១ %នឹងមាន ៥០% និង ៥០% ហើយនៅក្នុងសេណារីយ៉ូទី២ ៤០% និង ៦០%។

សូមសង្កេតមើលផងដែរថា ការទទួលផលបានច្រើនបំផុតនឹងត្រូវបានទទួលដោយចំណែកនៃអ្នកដែលបានចាកចេញពីការអប់រំនៅមធ្យមសិក្សាយ៉ាងតិច។

រូបភាពទី៤១. របាយការណ៍ចំនួនអ្នកដែលចេញពីប្រព័ន្ធអប់រំតាមកម្រិតនៃការអប់រំក្នុងឆ្នាំ២០២៧ ក្នុងជំរើសនៃសេណារីយ៉ូទាំងពីរនៃអត្រាឆ្លងភូមិសិក្សា និងភាពខុសគ្នា

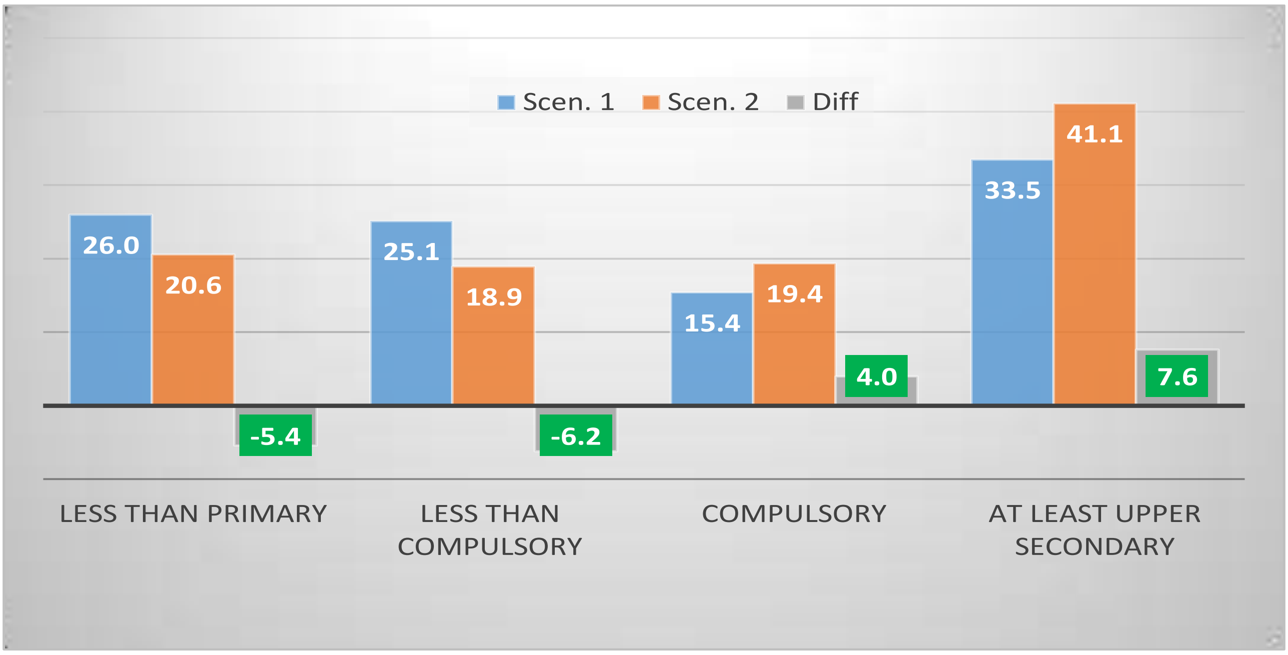

ប្រភព៖ Authors' Calculation. Elaboration on EMIS

ការអង្កេតមួយចំនួនទៀត គឺស្ថិតតាមលំដាប់លំដោយក្នុងចំណុចដំបូង ចំនួននៃការចាកចេញពីប្រព័ន្ធសាលារៀនបង្ហាញពីនិន្នាការអវិជ្ជមានខណៈពេលដែលការអ្នកចូលក្នុងវ័យគ្រប់អាយុធ្វើការបង្ហាញពីនិន្នាការវិជ្ជមាន (រូបភាព ៤២)។ ភាពខុសគ្នានៃតម្លៃ និងនិន្នាការ គឺស្ថិតនៅផ្នែកម្ខាងនៃក្រុមអាយុខុសគ្នាដែលពួកគេរាប់បញ្ចូល ហើយចំណុចទីពីរការពិតដែលថា ការចាកចេញពីប្រព័ន្ធសាលាឆ្លុះបញ្ចាំងពីភាពទៀងទាត់នៃវឌ្ឍនភាពនៃប្រព័ន្ធ ហើយកាន់តែពិសេសនៃការបោះបង់ចោលការសិក្សាដែលអ្នកចាកចេញពីប្រព័ន្ធអប់រំនឹងឆ្លុះបញ្ចាំងពីនិន្នាការប្រជាសាស្ត្រកាន់តែច្រើន។

រូបភាពទី៤២. ចំនួនអ្នកដែលចូលក្នុងវ័យគ្រប់អាយុធ្វើការ និងអ្នកចេញពីប្រព័ន្ធអប់រំ (សេណារីយ៉ូទី២) (តម្លៃគិតជាខ្ទង់ពាន់) ឆ្នាំ២០១៨-២០២៧

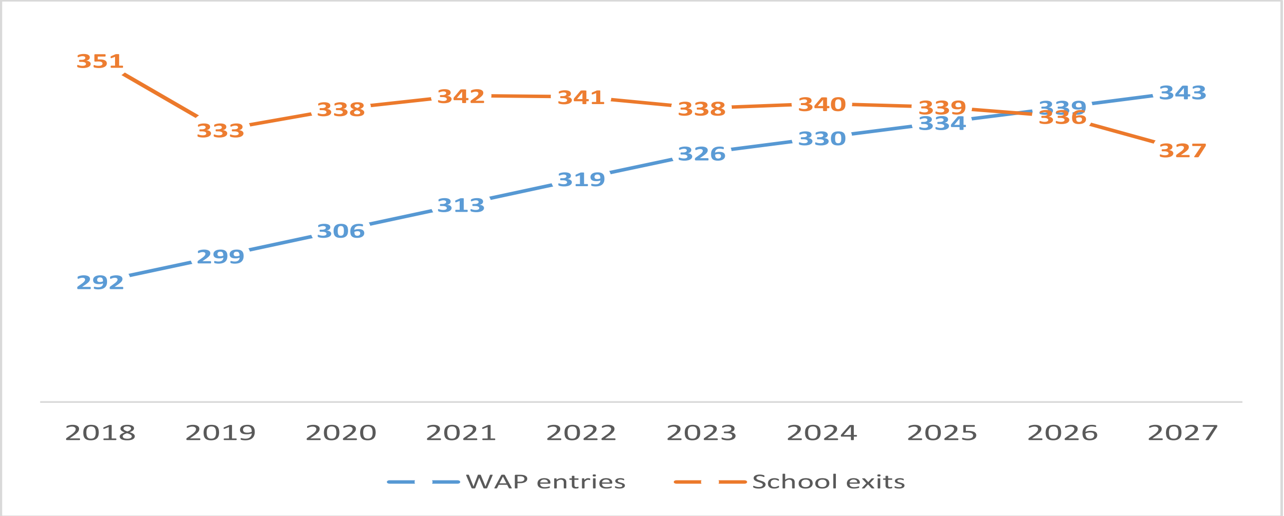

ប្រភព៖ Authors' Calculation. UN DESA data and EMIS

ទីពីរគឺថា តើមានការជាប់ទាក់ទងគ្នាជាទូទៅរវាងការចាកចេញដែលរំពឹងទុកពីប្រព័ន្ធអប់រំ និងតម្រូវការទីផ្សារការងារដែលរំពឹងទុកដែរ ឬទេ? តារាង៤៩ ប្រៀបធៀបតម្រូវការកម្លាំងពលកម្មទាក់ទងនឹងលំហូរនៃកម្រិតអប់រំសម្រាប់ឆ្នាំ២០១៧-២០២៧ នៃសេណារីយ៉ូកម្រិតមធ្យម និងការចាកចេញដោយកម្រិតអប់រំទូលំទូលាយនៃសេណារីយ៉ូទី២។

ទិន្នន័យបានបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់ថា ការចាកចេញពីប្រព័ន្ធសាលា គឺស្របទៅនឹងតម្រូវការនៃទីផ្សារការងារដែលជាគុណតម្លៃតែមួយគត់ដែលលើសពីកម្រិតនៃការអប់រំទាបបំផុត ដែលជាទូទៅត្រូវបានកំណត់លក្ខណៈធំដោយតំណាងធំមួយក្នុងអ្នកដែលមិនស្ថិតក្នុងកម្លាំងពលកម្ម។

តារាងទី៤៩. តម្រូវការកម្លាំងពលកម្មក្នុងលក្ខខណ្ឌលំហូរ សក្តានុពលនៃការផ្គត់ផ្គង់តាមកម្រិតនៃការអប់រំ និងអនុបាតរវាងតម្រូវការពលកម្មក្នុងលក្ខខណ្ឌលំហូរ និងសក្តានុពលផ្គត់ផ្គង់ (ឆ្នាំ២០១៧-២០២៧)

	Labour demand in terms of flow (a)	Exits from the school system Scen. 2 (b)	a/b
< Compulsory	925	1550	**59.7**
Compulsory	614	626	**98.1**
At least compulsory	1162	1208	**96.1**
Total	2701	3384	**79.8**

ប្រភព៖ Authors’ Calculation. UN DESA data and EMIS

ផ្នែកទី៦៖

សេណារីយ៉ូប្រាំឆ្នាំ

(ឆ្នាំ២០១៧-២០២២)

៦.១ សេចក្តីផ្តើម

កង្វះទិន្នន័យការងាររបស់ក្រុមអាយុក្នុងរយៈពេល ៥ឆ្នាំ បានស្នើឱ្យចាប់ផ្តើមបង្កើតសេណារីយ៉ូរបស់យើងក្នុងរយៈពេល ១០ឆ្នាំ។ ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹង TOR របស់ជំនាញការ ឥឡូវនេះយើងនឹងបង្ហាញសេណារីយ៉ូរយៈពេល ៥ ឆ្នាំ។ ដើម្បីធ្វើដូច្នេះសម្មតិកម្មបន្ថែមមួយចំនួននឹងចាំបាច់សម្រាប់ធ្វើការវិភាគ។

តម្រូវការជំនួសចាប់ពីឆ្នាំ២០១៨-២០២២

ទំហំនៃការតាមដានកំណើនអាយុ។ ដូច្នេះ យើងបានប៉ាន់ស្មានអំពីតម្រូវការជំនួសដែលបកស្រាយអំពីតម្លៃក្នុងអំឡុងឆ្នាំ២០០៧-២០១៧ និងឆ្នាំ២០១៧-២០២៧។ លទ្ធផលក្នុងតារាងទី៤៩ បង្ហាញថាតម្លៃប្រចាំឆ្នាំនៃតម្រូវការជំនួសនឹងកើនឡើងជាលំដាប់ពី ៩៨,០០០នាក់ ដល់ ១១៣,០០០នាក់ ក្នុងឆ្នាំ២០២២។

តម្រូវការបន្ថែមចាប់ពីឆ្នាំ២០១៨-២០២២

តម្រូវការបន្ថែមត្រូវបានគេគណនាសម្រាប់សេណារីយ៉ូកម្រិតមធ្យម ហើយដូច្នេះតាមការសន្មត់ថា GVA នឹងកើនឡើងជារៀងរាល់ឆ្នាំចំនួន ៧% និងភាពយឺតនៃប្រាក់ចំណូលការងារនឹងស្មើនឹង ០.២៥។ ក្រោមការសន្មត់ទាំងនេះ តម្រូវការបន្ថែមនឹងកើនឡើងជាលំដាប់ពី ១៥៣,០០០នាក់ ក្នុងឆ្នាំ២០១៧ ដល់ ១៦៥,០០០នាក់ នៅឆ្នាំ២០២២។

តម្រូវការកម្លាំងពលកម្មក្នុងលក្ខខណ្ឌនៃលំហូរ

ការប៉ាន់ប្រមាណពីមុនបង្កើតឱ្យមានតម្រូវការកម្លាំងពលកម្មទាក់ទងនឹងលំហូរ ដែលកើនឡើងជាលំដាប់ផងដែរពី ២៥២,០០០នាក់ ក្នុងឆ្នាំ២០១៨ ដល់ ២៧៨,០០០នាក់ ក្នុងឆ្នាំ២០២២ ។ ៣៩.៩% កើនឡើងជាលំដាប់ពី ៣៩% ទៅ ៤០.៨% ជាតម្លៃនៅតែទាបជាងតម្លៃដែលបានអង្កេតនៅក្នុងប្រទេសចំណាស់ និងប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍មួយចំនួន។

តារាងទី៥០. តម្រូវការជំនួស តម្រូវការបន្ថែម និងតម្រូវការកម្លាំងពលកម្ម (ឆ្នាំ២០១៨-២០២២)

	Replacement demand	Additional demand	Labour demand in terms of flow	% Replacement demand
2018	98	153	252	39.0
2019	102	156	258	39.5
2020	106	159	265	40.0
2021	109	162	271	40.4
2022	113	165	278	40.8
2018-22	529	795	1323	39.9

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), CSES

តម្លៃបន្ថែមសរុប ការងារ និងផលិតភាព

តារាងទី៥១ រាយការណ៍អំពីទិន្នន័យឆ្នាំ២០១៧ និងឆ្នាំ២០២២ សម្រាប់តម្លៃបន្ថែមសរុប ការងារ និងផលិតភាពក្នុងសេណារីយ៉ូកម្រិតមធ្យម។ GVA ត្រូវបានព្យាករណ៍ថានឹងកើនឡើង ៤០.៣% ការងារកើនឡើង ៩.១% និងផលិតភាពកើន ២៨.៦%។ កំណើនរបស់ WAP នឹងទាបជាងអត្រាការងារ ហើយដូច្នេះ RoE នឹងកើនឡើងបន្តិចឈានដល់តម្លៃខ្ពស់ជាង ៨៥% ដែលធ្វើឱ្យសេណារីយ៉ូនេះអាចកើតឡើង។

តារាងទី៥១. តម្លៃបន្ថែមសរុប ការងារ ផលិតភាពកម្លាំងពលកម្ម និងចំនួនប្រជាជនដែលមានវ័យត្រូវធ្វើការ និងអត្រាការងារ តម្លៃដាច់ខាត បម្រែបម្រួលដាច់ខាត និងបម្រែបម្រួលជា% (ឆ្នាំ២០១៧-២០២២)

	GVA	Employment	Labour productivity	WAP	RoE
2017	45,554	8,770	1,299	10,357	84.7
2022	63,892	9,565	1,670	11,235	85.1
Abs. change	18,338	795	371	878	0.5
% chan ge	**40.3**	**9.1**	**28.6**	**8.5**	**0.5**

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), CSES

៦.២ តម្រូវការកម្លាំងពលកម្មតាមវិស័យ

ការទទួលយកវិធីដូចគ្នាដែលត្រូវបានប្រើសម្រាប់សេណារីយ៉ូរយៈពេល ១០ឆ្នាំ ដែលយើងបានប៉ាន់ស្មានកម្រិតការងាររបស់វិស័យកសិកម្ម ឧស្សាហកម្ម និងសេវាកម្ម ចាប់ពីឆ្នាំ២០១៧-២០២២ ហើយបន្ទាប់មកតម្រូវការបន្ថែមសម្រាប់ឆ្នាំ និងវិស័យនីមួយៗ (តារាង៥២)។

ដើម្បីឱ្យស្របតាមការរកឃើញរបស់យើងកាលពីមុនពីការកើនឡើងនៃកម្រិតការងារចំនួន ៧៩៥,០០ការងារ គឺជាតុល្យភាពរវាងការធ្លាក់ចុះ ៨០៨,០០០ការងារ នៅក្នុងវិស័យកសិកម្ម និងការកើនឡើងចំនួន ៨៥០,០០០ការងារ នៅក្នុងឧស្សាហកម្ម និង ៧៥៣,០០០នាក់ ការងារ នៅក្នុងសេវាកម្មដែលតម្លៃប្រចាំឆ្នាំត្រូវគ្នាគឺ ១៦២,០០០ការងារ, ១៧០,០០០ការងារ និង ១៥១,០០០ការងារ។

តារាងទី៥២. កម្រិតការងារ (គិតជាខ្ទង់ពាន់) ចំណែកការងារ តម្រូវការបន្ថែម (គិតជាខ្ទង់ពាន់) តាមវិស័យ ឆ្នាំ២០១៧-២០២២

	Employment level				Employment shares				Additional demand			
	Agriculture	Industry	Services	Total	Agriculture	Industry	Services	Total	Agriculture	Industry	Services	Total
2017	3,245	2,298	3,227	8,770	37.0	26.2	36.8	100.0				
2018	3,096	2,458	3,370	8,923	34.7	27.5	37.8	100.0	-149	160	142	153
2019	2,941	2,623	3,516	9,080	32.4	28.9	38.7	100.0	-155	165	146	156
2020	2,780	2,793	3,666	9,239	30.1	30.2	39.7	100.0	-161	170	150	159
2021	2,612	2,968	3,821	9,400	27.8	31.6	40.6	100.0	-168	175	155	162
2022	2,437	3,148	3,980	9,565	25.5	32.9	41.6	100.0	-175	180	159	165
2017-22	-808	850	753	795	-11.5	6.7	4.8	0.0	-25.9	20.3	16.6	11.0

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), CSES

ទោះយ៉ាងណាទិន្នន័យទាំងនេះ គឺនៅមិនទាន់គ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីឆ្លើយសំនួរពិតប្រាកដទេថា៖ តើមានមនុស្សប៉ុន្មាននាក់នឹងត្រូវចូលប្រឡូកក្នុងវិស័យនីមួយៗ ហើយសម្រាប់មុខរបរណាខ្លះ? ដើម្បីឆ្លើយសំនួរនេះ យើងត្រូវពិចារណារួមគ្នាជាមួយនឹងតម្រូវការបន្ថែមដែលជាតម្រូវការជំនួស។

ដូចដែលយើងបានណែនាំរួចហើយការពិតដែលថា វិស័យមួយ (ឬមុខរបរមួយ) ត្រូវបានកំណត់ដោយតម្រូវការបន្ថែមជាអវិជ្ជមានមិនមានន័យថាយុវជននឹងមិនចូលក្នុងវិស័យនេះទេ។ វាមានន័យថា មានតែប្រជាជនដែលចាកចេញពីវិស័យនេះដោយសារតែអាយុ ឬដោយសារពួកគេបានសម្រេចចិត្តផ្លាស់ប្តូរទៅវិស័យផ្សេងទៀតគឺច្រើនជាងអ្នកដែលចូល។ ជាអកុសលមិនមានព័ត៌មានស្តីពីការងារដែលបានជួលតាមវិស័យ និងតាមក្រុមអាយុរយៈពេលប្រាំឆ្នាំដែលចាំបាច់ដើម្បីប៉ាន់ស្មានលំហូរជំនាន់ថ្មីតាមកម្រិតវិស័យនោះទេ។

ទិន្នន័យជំរឿនបង្ហាញថា កសិកម្ម គឺជាវិស័យដែលចំណាស់ជាងគេ បន្ទាប់មកសេវាកម្មដែលមានអាយុកាលមធ្យមស្របនឹងចំនួនការងារសរុប និងចុងក្រោយគឺវិស័យឧស្សាហកម្ម។ ដូច្នេះ យើងបានសម្រេចចិត្តប៉ាន់ប្រមាណតម្រូវការជំនួសនៃវិស័យនីមួយៗដោយសន្មត់ថា ៤០% នៃការចាកចេញពីអ្នកជំនាន់ថ្មី គឺមកពីកសិកម្ម ៣៥% មកពីសេវាកម្ម និង ២៥% មកពីឧស្សាហកម្ម។ ផ្អែកលើមូលដ្ឋាននៃការសន្មត់ទាំងនេះតម្រូវការជំនួសសម្រាប់ឆ្នាំ២០១៧-២០២២ គឺស្មើនឹង ២១១,០០០នាក់សម្រាប់កសិកម្ម ១៣២,០០០នាក់ សម្រាប់ឧស្សាហកម្ម និង ១៨៥,០០០នាក់សម្រាប់សេវាកម្ម (តារាង៥៣)។

នេះអនុញ្ញាតឱ្យប៉ាន់ប្រមាណនៅក្នុង ៩៨២,០០០នាក់ ដែលបានចូលធ្វើការក្នុងឧស្សាហកម្ម និង ៩៣៨,០០០នាក់ ក្នុងសេវាកម្មដែលលើសពីនេះទៀតសន្មត់ថា អ្នកដែលចូលក្នុងក្នុងវិស័យកសិកម្មគ្រាន់តែស្មើនឹងការចាកចេញពីវិស័យកសិកម្មនេះនឹងមានចំនួន ២១១,០០០នាក់។ យើងក៏បានឈានដល់ការសន្និដ្ឋានថា នៅក្នុងឆ្នាំ ២០១៧-២០២២ កម្មករចំនួន ៨០៨,០០០នាក់ នឹងផ្លាស់ប្តូរពីកសិកម្មទៅក្នុងវិស័យពីរផ្សេងទៀត ហើយពិសេសជាងនេះទៀតគឺ ៤១៣,០០០នាក់ ទៅឧស្សាហកម្ម និង ៣៩៥,០០០នាក់ ទៅសេវាកម្ម។

តារាងទី៥៣. តម្រូវការបន្ថែម តម្រូវការជំនួស តម្រូវការពលកម្ម អ្នកចូលក្នុងទីផ្សារការងារ ចលនាអន្តរវិស័យ (តម្លៃគិតជាខ្ទង់ពាន់) ឆ្នាំ២០១៧-២០២២

	Additional demand	Replacement demand	Labour demand in terms of flow	Entries
Agriculture	-808	211	-597	211
Industry	850	132	982	982
Services	753	185	938	938
Total	795	529	1,323	2,131
From Agric to Industry				413
From Agric to Services				395
Total				808

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), CSES

សរុបសេចក្តីមកក្នុងរយៈពេល៥ឆ្នាំ ដែលយើងកំពុងពិចារណាពីការចូលកសិកម្មជារៀងរាល់ឆ្នាំមានចំនួន ៤២,០០០នាក់ ឧស្សាហកម្មនឹងមាន ១៩៦,០០០នាក់ និងសេវាកម្មនឹងមានចំនួនដល់ ១៨៨,០០០នាក់ (តារាង៥៤)។ ទោះយ៉ាងណា៖

- ក្នុងចំណោម ១៩៦,០០០នាក់ ដែលចូលក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្មនឹងមានចំនួន ១១៤,០០០នាក់ មកពីប្រព័ន្ធសាលារៀន និងការអប់រំ ហើយចំនួន ៨៣,០០០នាក់ មកពីកសិកម្ម។
- ក្នុងចំណោម ១៨៨,០០០នាក់ ដែលបានចូលរួមក្នុងវិស័យសេវាកម្មដែលនឹងមានចំនួន ១០៩,០០០នាក់ មកពីប្រព័ន្ធសាលារៀន និង TVET ហើយ ៧៩,០០០នាក់ មកពីកសិកម្ម។

ដើម្បីគូសបញ្ជាក់ថា នៅក្នុងរយៈពេលនេះកសិកម្មនឹងផ្តល់កម្លាំងពលកម្មចំនួន ៤២.១% ដែលត្រូវការដោយវិស័យពីរផ្សេងទៀត។

តារាងទី៥៤. អ្នកចូលក្នុងការងារតាមវិស័យ និងមកពីប្រភពដើម (តម្លៃគិតជាខ្ទង់ពាន់) ឆ្នាំ២០១៧-២០២២

	Entries from School sytem	Entries from agriculture	Total entries
Agriculture	42		42
Industry	114	83	196
Services	109	79	188
Total	265	162	426

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), CSES

៦.២.១ មុខរបរ និងជំនាញ

ស្របតាមការវិវត្តន៍នៃទម្ងន់របស់វិស័យ និងមែកធាងសេដ្ឋកិច្ចសំខាន់ៗ រចនាសម្ព័ន្ធការងារតាមមុខរបរកំពុងមានការផ្លាស់ប្តូរគួរឱ្យកត់សម្គាល់។ ប្រសិនបើយើងគិតពីអំឡុងឆ្នាំ២០១២-២០១៧ យើងសង្កេតឃើញថា មានការធ្លាក់ចុះគួរឱ្យកត់សម្គាល់នៃចំនួនអ្នកដែលត្រូវបានចាត់ថ្នាក់ជាកម្មករជំនាញកសិកម្ម (-១២.៩%) និងកម្មករគ្មានជំនាញ (-៦.៥%) (តារាង ៥៥)។ សញ្ញាអវិជ្ជមាន គឺភ្ជាប់ទៅនឹងអ្នកដែលមានមុខងារជាអ្នកគ្រប់គ្រងផងដែរ ហើយការពន្យល់ដែលអាចធ្វើបាន គឺជាការកាត់បន្ថយនៃការបែងចែកប្រព័ន្ធផលិតកម្ម។ ក្រុមមុខរបរសំខាន់ៗដទៃទៀតបានកត់ត្រាពីការកើនឡើងដែលគិតជា% គឺពិតជាខ្ពស់សម្រាប់បុគ្គលិកការិយាល័យ ឬស្មៀន (៨៣.៩%) អ្នកបច្ចេកទេស (៨២.៨%) សិប្បកម្ម និងកម្មករដែលពាក់ព័ន្ធ (៦៥%)។

ដើម្បីទទួលយកវិធីសាស្ត្រដូចគ្នាដែលត្រូវបានប្រើសម្រាប់វិស័យសំខាន់ៗ យើងបានប៉ាន់ស្មានចំណែកនៃមុខរបរនីមួយៗ និងប្រើតម្លៃឆ្នាំ២០២២ ដើម្បីគណនាកម្រិតការងារសម្រាប់ក្រុមមុខរបរសំខាន់ៗទាំង១០ ហើយបន្ទាប់មកបម្រែបម្រួលជាច់ខាត និងជា %សម្រាប់អំឡុងឆ្នាំ២០១៧-២០២២។

តារាងទី៥៥. ការងារតាមមុខរបរឆ្នាំ២០១២ ឆ្នាំ២០១៧ និងឆ្នាំ២០២២(គិតជាខ្ទង់ពាន់)

	2012	2017	2022	2012	2017	2022
Armed forces occupations	57	78	99	0.7	0.9	1.0
Manager	68	65	57	0.9	0.7	0.6
Professionals	227	303	380	2.9	3.5	4.0
Technicians and associate professionals	69	127	191	0.9	1.4	2.0
Clerical support workers	231	424	639	3.0	4.8	6.7
Service and sales workers	1300	1573	1820	16.9	17.9	19.0
Skilled agricultural, forestry and fishery workers	3064	2670	2024	39.8	30.5	21.2
Craft and related worker	1273	2101	3005	16.5	24.0	31.4
Plant and machine operators and assemblers	279	361	442	3.6	4.1	4.6
Elementary occupations	1137	1063	908	14.8	12.1	9.5
	7705	8765	9565	100.0	100.0	100.0

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), CSES

និន្នាការសម្រាប់សម័យកាលថ្មីឆ្លុះបញ្ចាំងពីអ្វីដែលជាដំណាក់កាលមុនៗ ប៉ុន្តែការកែប្រែមួយចំនួនត្រូវតែគូសបញ្ជាក់។ កាន់តែពិសេសជាងនេះទៅទៀត ខណៈពេលដែលចំណាត់ថ្នាក់នៅតែដដែល រាល់ការផ្លាស់ប្តូរ%ជាវិជ្ជមានទាំងអស់មិនសូវត្រូវបានគេប្រកាសទេ ហើយរាល់ការផ្លាស់ប្តូរអវិជ្ជមានត្រូវបានប្រកាសកាន់តែច្បាស់ នេះគឺដោយសារតែការពិតដែលថា កម្រិតការងាររបស់អតីតបានកើនឡើង ខណៈពេលដែលកម្រិតការងារចុងក្រោយបានធ្លាក់ចុះ។ ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយសម្រាប់ហេតុផលដូចគ្នាការផ្លាស់ប្តូរជាច់ខាត ជាទូទៅត្រូវបានគេប្រកាសនៅឆ្នាំ២០១៧-២០២២ ជាងនៅក្នុងរយៈពេលឆ្នាំ២០១២-២០១៧ ជាពិសេសសម្រាប់មុខរបរដែលមានសញ្ញាអវិជ្ជមាន។

តារាងទី៥៦. ការងារតាមមុខរបរ តម្រូវការបន្ថែមឆ្នាំ២០១២-២០១៧ និងឆ្នាំ២០១៧-២០២២ (គិតជាខ្ទង់ពាន់)

	2012-17	2017-22
Craft and related worker	828	**904**
Service and sales workers	273	**247**
Clerical support workers	193	**215**
Plant and machine operators and assemblers	82	**81**
Professionals	76	**77**
Technicians and associate professionals	58	**64**
Armed forces occupations	21	**21**
Manager	-3	**-8**
Elementary occupations	-74	**-155**
Skilled agricultural, forestry and fishery workers	-394	**-646**
Total	1060	**800**
Positive values	**1531**	**1609**
Negative values	**-471**	**-809**

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), CSES

៦.២.២ តម្រូវការជំនាញ និងតម្រូវការបណ្តុះបណ្តាល

ទិន្នន័យដែលបានគ្រោងទុករបស់ក្រុមមុខរបរសំខាន់ៗ ផ្តល់ព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធសម្រាប់វាយតម្លៃតម្រូវការបណ្តុះបណ្តាលរយៈពេល ៥ឆ្នាំខាងមុខ ហើយដូច្នេះដើម្បីចាប់ផ្តើមវិភាគតួនាទីដែល TVET ដែលអាចដើរតួ ដើម្បីគាំទ្រដល់ការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចសង្គមរបស់ប្រទេស។

យើងអាចចាប់ផ្តើមដោយសង្កេតឃើញថា ការធ្លាក់ចុះនៃគម្រោងរួមគ្នារបស់កម្មករកសិកម្ម គឺស្របនឹងការជួលកម្មករនៅក្នុងវិស័យកសិកម្ម។ ទោះជាយ៉ាងណា យើងត្រូវរំលឹកជាថ្មីម្តងទៀតថា មុខរបររបស់ក្រុមដ៏សំខាន់នេះនឹងបន្តស្រូបយកយុវជន ហើយយើងជឿជាក់ថា ការប៉ាន់ស្មានរបស់យើងប្រហែល ៤០,០០០នាក់ក្នុងមួយឆ្នាំ គឺជាការប៉ាន់ស្មានសមហេតុផល។ ម៉្យាងវិញទៀត តម្រូវការដើម្បីបង្កើនផលិតភាពក្នុងវិស័យដែលពាក់ព័ន្ធនិងខ្សែសង្វាក់ម្ហូបអាហារមានដំណើរការល្អអាចមានសម្រាប់សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា។ ហើយជាការពិតនៅក្នុងវិស័យនេះយើងមិនអាចរំពឹងថានឹងមានការបណ្តុះបណ្តាលលើការងារដែលត្រូវបានផ្តល់ដោយក្រុមហ៊ុននោះទេ។ ដូច្នេះ ការបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈនៅក្នុងមុខរបរកសិកម្មគួរតែជាអាទិភាពនៃប្រព័ន្ធ TVET ដែលជាតម្រូវការដែលមិនអាចពេញចិត្តបានតែតាមរយៈវគ្គសិក្សាក្រៅផ្លូវការប៉ុណ្ណោះ ប៉ុន្តែទាមទារការបណ្តុះបណ្តាលនៅកម្រិតបច្ចេកទេស និងសាកលវិទ្យាល័យ។

ចូលមកក្រុមមុខរបរសំខាន់ៗដែលមានតម្រូវការបន្ថែមជាវិជ្ជមាន យើងបានសន្មត់ថាតម្រូវការជំនួសស្មើនឹង ១៥%នៃការផ្គត់ផ្គង់ដំបូង។ នេះបានអនុញ្ញាតឱ្យប៉ាន់ប្រមាណតម្រូវការការងារក្នុងមួយឆ្នាំទាក់ទងនឹងលំហូរពលកម្ម ប្រហែល ៤៣០,០០០នាក់ក្នុងមួយឆ្នាំ ដែលជាតម្លៃមួយស្របតាមការប៉ាន់ស្មានពីមុនរបស់យើង។ ស្ទើរតែ ៥៧% នៃអ្នកចូលក្នុងវិស័យការងារត្រូវបានទាក់ទងទៅនឹងក្រុមមុខរបរសិប្បកម្ម និងមុខរបរដែលពាក់ព័ន្ធ ហើយ១៤% សម្រាប់កម្មករបម្រើផ្នែកសេវាកម្មនិងការលក់ និង ១៣%សម្រាប់បុគ្គលិកការិយាល័យ។ ដូច្នេះក្រុមការងារទាំង ៣ នេះត្រូវបានគេគ្រោងនឹងស្រូបយក ៣/៤ នៃចំនួនសរុប និង ១៥%ទៀតនឹងមាននៅក្នុងរោងចក្រ និងអ្នកបញ្ជាម៉ាស៊ីន (៦.៣%) អ្នកជំនាញ (៥.៧%) និងអ្នកបច្ចេកទេស (៣.៩%)។

តារាងទី៥៧. ចំនួនអ្នកដែលចូលក្នុងវិស័យការងារតាមមុខរបរសំខាន់ៗ តម្លៃដាច់ខាត (គិតជាពាន់) និងសមាសភាពជា% ឆ្នាំ២០១៧-២០២២

	Yearly labor in terms of flowdemand	
	Absolute value	% comp.
Craft and related worker	244	56.7
Service and sales workers	62	14.4
Clerical support workers	56	13.0
Plant and machine operators and assemblers	27	6.3
Professionals	24	5.7
Technicians and associate professionals	17	3.9
Total civil sector	430	100.0

ប្រភព៖ Authors' Calculation. National Institute of Statistics (2019), CSES

បង្ហាញព័ត៌មានស្ថិតិបច្ចុប្បន្នមិនគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីផលិតការព្យាករណ៍បរិមាណនៃតម្រូវការសម្រាប់មុខរបរបឋមក្នុងរយៈពេលប្រាំឆ្នាំនោះទេ។ ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយ ការដាក់បញ្ចូលទិន្នន័យរួមគ្នាអំពីនិន្នាការអតីតកាលនៃមែកធាងសេដ្ឋកិច្ចមួយ និន្នាការនាពេលអនាគតដែលបានប៉ាន់ប្រមាណនៃការងារនៅក្នុងវិស័យធំៗទាំងបី និងការរកមុខរបរនៃម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច (Macro-Occupations) ក៏ដូចជាការវាយតំលៃដ៏សំខាន់នៃការប៉ាន់ស្មានដែលបង្កើតឡើងដោយ NEA[7] និងធនាគារពិភពលោក (ធនាគារពិភពលោកឆ្នាំ២០១៩) យើងអាចឈានដល់ស៊េរីនៃការសន្និដ្ឋានពាក់ព័ន្ធ។

ក្នុងរយៈពេល ៥ឆ្នាំខាងមុខ ដូចដែលយើងទើបតែបានឃើញនោះ តម្រូវការកម្លាំងពលកម្មប្រហែល ៥៧% ទាក់ទងនឹងលំហូរត្រូវឆ្ពោះទៅរកមុខរបរដែលត្រូវបានចាត់ចូលក្នុងក្រុមមុខរបរសំខាន់ៗ "សិប្បកម្ម និងមុខរបរដែលពាក់ព័ន្ធ"[8]។ នៅលើមូលដ្ឋាននៃព័ត៌មានផ្សេងទៀត យើងក៏អាចបង្ហាញផងដែរថា មុខរបររបស់ក្រុមនេះនឹងដើរតួនាទីសំខាន់បំផុតគឺ៖ ១). មុខរបរនៃវិស័យសំណង់ និង ២). មុខរបរនៃវិស័យកាត់ដេរ។ យើងអាចប៉ាន់ប្រមាណថា អតីតនឹងបង្កើតតម្រូវការប្រចាំឆ្នាំក្នុងបរិមាណលំហូរមនុស្សប្រហែល ១០០,០០០នាក់នៅកម្រិតនៃការអប់រំខុសគ្នា ហើយបន្ទាប់មានមនុស្ស ៨០,០០០នាក់។ ក្នុងករណីទាំងពីរទំហំនៃតម្រូវការនឹងត្រូវការអ្នកស្វែងរកការងារ និងកម្មករដំបូងមកពីវិស័យកសិកម្ម។ នេះបញ្ជាក់ពីតម្រូវការនៃវគ្គបណ្ដុះបណ្ដាល និងការបណ្ដុះបណ្ដាលម្ដងទៀត។

ដើម្បីបញ្ជាក់ពីមុខរបរដែលការបណ្ដុះបណ្ដាលវិជ្ជាជីវៈជាចាំបាច់ យើងអាចចាំបានថា សន្ទស្សន៍ចក្ខុវិស័យការងារឆ្នាំ២០១៨ (Job outlook Index-JOI) របស់ NEA បានប៉ាន់ប្រមាណថាអ្នកមើលការខុសត្រូវសំណង់ ជាងតបណ្ដាញទឹក និងបំពង់បង្ហូរទឹក ជាងផ្សារដែក ជាងលាបថ្នាំ កម្មករសំណង់នឹងស្ថិតនៅចន្លោះការងារដែលមានកង្វះ

[7] NEA has been producing two types of analysis. In the first place a medium-term labor demand forecast extremely detailed at in the second place the Job Outlook Index. However, our analysis has pointed out that the Labor demand forecast presents a relevant shortcoming (which is present also in recent World Bank paper, WB, 2019) of considering only the Additional demand (i.e. the creation of Additional Jobs) and omitting the entries due to generational Replacement. This does not allow to fully justify e and estimate first time entries in the Agricultural sector and the passages from Agriculture to Industry and Services. The second is a Job Outlook Index (based on the Swedish Occupational Barometer Model. The Index provides a measure of the relative strong of labor demand and supply for 131 occupations and can therefore play an extremely relevant role in pointing out where vocational training is needed.

[8] The major group Craft and related workers of the ISCO 2008 classification includes a vast array of occupations related to the construction sector, the metal and machine sector, handicraft and printing, food processing, wood processing and especially garment. Therefore, it includes occupations such as bricklayers, joiners and carpenters, plumbers, sheet and structural metal workers, molders and welders, as well as toolmakers, blacksmiths, printers, electrical equipment installers and repairers; electronics mechanics and servicers, food processing and related trades workers, wood treaters, cabinet-makers and related trades workers, and all the occupations connected to garment.

ខាតការផ្គត់ផ្គង់[9]។ លើសពីនេះទៅទៀត និន្នាការវិជ្ជមាននៃវិស័យសំណង់នឹងជះឥទ្ធិពលជាវិជ្ជមានដល់តម្រូវការការងាររបស់កម្មករជំនាញពាណិជ្ជកម្មផ្សេងទៀតដូចជា ជាងឈើ កម្មករបេតុង កម្មករសំណង់ និងជាងអគ្គិសនីដែលពាក់ព័ន្ធ និងជាងបៀកថ្នាំ។ នៅចុងបញ្ចប់សន្ទស្សន៍ NEA បានបង្ហាញថាវិស្វករសំណង់ស៊ីវិល ស្ថាប័ត្យករ អ្នករៀបផដ្ឋ និងជាងជំបូលត្រូវបានគេរំពឹងថានឹងមានឱកាសមធ្យមដើម្បីធ្វើការ។

ចូលមកវិស័យកាត់ដេរ (យោងទៅតាមធនាគារពិភពលោកផ្តល់ការងារដល់ប្រជាជន ១លាននាក់) យើងអាចផ្តល់យោបល់ថា តម្រូវការនឹងត្រូវបានប្រកាសបន្ថែមទៀតដែលបានស្នើឡើងនៅពេលដែលតម្រូវការជំនួសត្រូវបានគេយកមកពិចារណា ហើយដែលថាមុខរបរមួយចំនួនដូចជា ផ្នែកវាយនភ័ណ្ឌ ផលិតអាវរោមសត្វ បោកគក់ និងអ្នកបញ្ជាម៉ាស៊ីនសម្រាប់ផលិតផលស្បែក និងកាត់ដេរស្បែកជើង វាយនភ័ណ្ឌ និងអ្នកធ្វើការផ្នែកអាជីវកម្មដែលពាក់ព័ន្ធ អ្នកច្នៃម៉ូដសំលៀកបំពាក់ ប៉ុន្តែក៏ជាអ្នកមើលការខុសត្រូវផលិតកម្ម បុគ្គលិកផ្នែកវេចខ្ចប់ផលិតកម្ម និងអ្នកបញ្ជាម៉ាស៊ីនដាក់ស្លាក ម៉ាស៊ីនវេចខ្ចប់ កម្មករខ្ចប់ផលិតផលដោយដៃ កម្មកររោងចក្រនឹងត្រូវបានស្នើសុំយ៉ាងខ្លាំង។ ពួកគេទាំងអស់នឹងត្រូវការការបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ។

តួនាទីទាបៗជាច្រើននឹងត្រូវដើរតួនាទីដោយមុខរបរដែលជាប់ទាក់ទងនឹងឈើ[10] និងស្បៀងអាហារដែលកម្រិតការងាររបស់ពួកគេអាចធ្លាក់ចុះ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយគេសង្ឃឹមថា ការវិនិយោគធំៗនឹងត្រូវបានដឹកនាំបង្កើតខ្សែសង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់ស្បៀងអាហារដែលត្រូវការដោយប្រទេសនេះ។

ការព្យាករណ៍របស់យើង គឺតម្រូវការកម្លាំងពលកម្មទាក់ទងនឹងលំហូរសម្រាប់អ្នកលក់ និងបុគ្គលិកសេវាកម្ម[11] នឹងមានចំនួនច្រើនជាង ៦០,០០០នាក់ក្នុងមួយឆ្នាំ។ ដោយពិចារណាលើទីផ្សារការងារនៅប្រទេសកម្ពុជា តំបន់មុខរបរដែលពាក់ព័ន្ធបំផុត គឺតំបន់ដែលជាប់ទាក់ទងនឹងវិស័យទេសចរណ៍ (កំណត់យ៉ាងទូលំទូលាយ) និងពាណិជ្ជកម្មលក់រាយ។

នៅក្នុងវិស័យទេសចរណ៍ ជាវិស័យដើរតួនាទីសំខាន់បំផុតទាក់ទងនឹងទំហំនៃតម្រូវការនឹងត្រូវបានដើរតួនាទីដោយមុខរបរដែលទាក់ទងនឹងការស្នាក់នៅ និងភោជនីយដ្ឋាន ហើយជាពិសេសជាងនេះទៀត ដោយអ្នកសម្អាត និងកូនកាំបិត អ្នកជំនួយការផ្ទះបាយ អ្នកបម្រើនៅតាមភោជនីយដ្ឋាន អ្នករៀបចំអាហាររហ័សចម្អិនស្រាប់ (Fast-Food) អ្នកចម្អិនអាហារ អ្នកទទួលភ្ញៀវ។ បន្ទាប់មក NEA JOI ណែនាំថា ទោះបីជាតម្រូវការទាក់ទងនឹងទំហំនឹងមានតិចតួចក៏ដោយ ក៏ឱកាសការងារល្អបំផុតសម្រាប់មេចុងភៅ អ្នកក្រឡុកស្រា និងអ្នកគ្រប់គ្រងសណ្ឋាគារ និងភោជនីយដ្ឋាន។

នៅក្នុងវិស័យពាណិជ្ជកម្ម តម្រូវការដ៏ធំបំផុតនឹងត្រូវបានតម្រង់ទិសដៅទៅរកមុខរបរដែលត្រូវការជំនាញកម្រិតទាបដូចជា អ្នកលក់តាមហាង តូបនិងអ្នកលក់អាហារតាមផ្លូវ ខណៈដែលមិនសូវមានការងារធ្វើ ប៉ុន្តែគួរឱ្យចាប់អារម្មណ៍ដែលឱកាសការងារនឹងមានសម្រាប់អ្នកត្រួតគ្រប់គ្រងហាង បេឡាករ អ្នកគ្រប់គ្រងផ្នែកលក់ និងទីផ្សារអ្នកបង្ហាញលក់ផលិតផល និងអ្នកលក់ផលិតផលបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានវិទ្យា។

---

[9] This does not provide any indication of how many people of ach occupations will be demanded, but provides evidence that at the moment of the survey companies found difficult to recruit people with the skills required by these occupations

[10] According to the same source, "Around 40% of the employers in this sector reported that they have difficulties to fill vacancies in 2017, and about 20% of hard to fill vacancies are caused by lack of skills, lack of qualifications or experiences of job seekers".

[11] The most relevant services provided by people classified in the major occupation group Sale and service workers are those related to wholesale or retail shops, but also to travel, housekeeping, catering, personal care, etc. Tasks performed by service workers and shop and market sales workers usually include: organization and provision of services during travel; housekeeping; preparation and serving of food and beverages; child care; rudimentary nursing and related care at homes or in institutions; personal care, such as hairdressing or beauty treatment; companionship; embalming; funeral arrangements; protection of individuals and property against fire and unlawful acts and enforcement of law and order; posing as models for advertising, artistic creation and display of goods; selling goods in wholesale or retail establishments, as well as at stalls and on markets; demonstrating goods to potential customers. Supervision of other workers may be included.

ក្រុមទី៣ នៃមុខរបរទាក់ទងនឹងភាពពាក់ព័ន្ធនៃតម្រូវការនៃលំហូរត្រូវបានតំណាងដោយក្រុមមុខរបរសំខាន់ៗ គឺបុគ្គលិកការិយាល័យ ឬស្មៀន[12]។ មុខរបររបស់ក្រុមនេះមិនអាចឆ្លុះបញ្ចាំងពីវិស័យតែមួយបានទេ ប៉ុន្តែតំណាងឱ្យការងារនៅក្នុងការិយាល័យរបស់ក្រុមហ៊ុនឧស្សាហកម្ម (ដូចដែលយើងបានពិភាក្សារួចហើយ) ហើយជាពិសេសក្នុងសកម្មភាពវិស័យសេវាកម្មឯកជន និងសាធារណៈដូចជា ធនាគារ និងស្ថាប័នហិរញ្ញវត្ថុផ្សេងទៀត អចលនទ្រព្យ មន្ទីរពេទ្យ និងមន្ទីរពិសោធន៍វេជ្ជសាស្ត្រ សណ្ឋាគារ សាលារៀន សាកលវិទ្យាល័យ និងមជ្ឈមណ្ឌលបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ។ ល។ ការព្យាករណ៍របស់យើងអំពីការអ្នកដែលមានវ័យចូលវិស័យការងារលើសពី ៥៥,០០០នាក់ក្នុងមួយឆ្នាំ ហាក់ដូចជាស្របទៅនឹងដំណាក់កាលបច្ចុប្បន្ននៃសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា ដែលត្រូវបានកំណត់ដោយការពង្រីកក្រុមហ៊ុនកម្មន្តសាល ប៉ុន្តែជាពិសេសការកើនឡើងនៃតួនាទីរបស់វិស័យសេវាកម្ម។ មុខរបរជាច្រើនរបស់ក្រុមនេះ ត្រូវការការបណ្តុះបណ្តាលមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈបន្ថែម។ លេខាធិការរដ្ឋបាល និងប្រតិបត្តិ (ដែលឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការនេះ) ត្រូវបានចុះបញ្ជីដោយ NEA JOI រវាងមុខរបរដែលផ្តល់ជូននូវលទ្ធភាពការងារល្អ។ នៅកម្រិតអប់រំទាបមុខរបរដែលគួរឱ្យចាប់អារម្មណ៍បំផុតដែលទាក់ទងនឹងកង្វះខាតការផ្គត់ផ្គង់ គឺបុគ្គលិកការិយាល័យទូទៅ បុគ្គលិកធនាគារ និងស្មៀនធនាគារ បុគ្គលិកស្មៀនក្នុងមជ្ឈមណ្ឌលទំនាក់ទំនងព័ត៌មាន បុគ្គលិកស្មៀន និងផ្នែកបុគ្គលិកផលិតកម្ម។

ក្រុមមុខរបរទី៤ គឺអ្នកបញ្ជាម៉ាស៊ីន និងអ្នកដំឡើងម៉ាស៊ីន (Assemblers)[13] ត្រូវបានគេរំពឹងថា នឹងស្រូបយកយុវជនប្រហែលតិចជាង ៣០,០០០នាក់ក្នុងមួយឆ្នាំ។ មុខរបរជាច្រើននៃក្រុមនេះត្រូវបានចុះបញ្ជីដោយ NEA រវាងអ្នកដែលត្រូវបានចាត់ថាជាកង្វះការផ្គត់ផ្គង់។ អ្វីដែលពិសេសជាងនេះទៅទៀត បញ្ជីនេះរួមមាននៅចុងកំពូល គឺខាងឧស្សាហកម្ម និងផលិតកម្មវិស្វករ វិស្វករមេកានិក ហើយអ្នកដែលបញ្ជាម៉ាស៊ីនចំហាយ និងឡចំហាយដែលមានកម្រិតទាបជាង អ្នកតម្លើងគ្រឿងម៉ាស៊ីនមេកានិក និងអ្នកបើកបរឡានសណ្តោងធំៗ។

អ្នកជំនាញ និងបច្ចេកទេសត្រូវបានគេគ្រោងនឹងស្រូបយកយុវជន ២៤,០០០នាក់ និង ១៧,០០០នាក់ក្នុងមួយឆ្នាំ។ ដូចគ្នានេះផងដែរ មុខរបរទាំងនេះដែលតម្រូវឱ្យមានការអប់រំនៅសាកលវិទ្យាល័យ និងក្រោយមកយ៉ាងហោចណាស់ក៏មានសញ្ញាបត្រមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិដែរ ប៉ុន្តែក្នុងករណីភាគច្រើនការបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈនៅកម្រិតបរិញ្ញាបត្ររងផងដែរ ដែលមិនអាចត្រលប់ទៅរកវិស័យសេដ្ឋកិច្ចតែមួយបានទេ។ គ្រាន់តែដើម្បីធ្វើជាឧទាហរណ៍បន្ថែមទៀតនៅក្នុងការបន្ថែមដែលបានពិភាក្សារួចទៅហើយ វិស័យសុខាភិបាលនឹងត្រូវការអ្នកជំនាញផ្នែក Radiographers វេជ្ជសាស្ត្រ អ្នកបច្ចេកទេសមន្ទីរពិសោធន៍ និងរោគវិទ្យា ជំនួយទន្តបណ្ឌិត ឱ្សថ វិស័យទេសចរណ៍ ប៉ុន្តែនេះក៏យើងត្រូវការអ្នកបកប្រែភាសាផងដែរទេ។ វិស័យព័ត៌មានវិទ្យា នឹងត្រូវការអ្នកឯកទេស និងអ្នកបច្ចេកទេសជាច្រើនដូចជា អ្នកបច្ចេកទេសគាំទ្រអ្នកប្រើបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានវិទ្យា អ្នកវិភាគប្រព័ន្ធ និងស្ថាប័ត្យករបច្ចេកវិទ្យា អ្នកបង្កើតកម្មវិធី អ្នកបង្កើតប្រព័ន្ធ អ្នកបច្ចេកទេសប្រតិបត្តិការបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានវិទ្យា អ្នកជំនាញទិន្នន័យនិងតបណ្តាញ អ្នកបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន តបណ្តាញកុំព្យូទ័រ និងអ្នកបច្ចេកទេសតប្រព័ន្ធ។ ហើយសហគ្រាសគ្រប់វិស័យត្រូវការគណនេយ្យករ និងអ្នកជំនាញផ្នែកទីផ្សារ។ សូមបញ្ជាក់ថាយោងតាម NEA JOI មុខរបរទាំងអស់នេះគឺខ្វះខាត ដូច្នេះហើយត្រូវការការបណ្តុះបណ្តាល។

តារាងខាងក្រោមសង្ខេបការប៉ាន់ប្រមាណរបស់យើង អំពីតម្រូវការទាក់ទងនឹងលំហូរសម្រាប់មុខរបរម៉ាក្រូ ហើយសម្រាប់មុខរបរម៉ាក្រូនីមួយៗមាន ១) បញ្ជីមុខរបរដែលការបណ្តុះបណ្តាលត្រូវបានផ្តល់អនុសាសន៍យ៉ាងខ្លាំងដោយសារ

[12] Clerical support workers record, organize, store and retrieve information related to the work in question, compute financial, statistical and other numerical data, and perform a number of client-oriented clerical duties especially in connection with money-handling operations, travel arrangements and business information and appointments. Most occupations in this major group require skills at the second skill level.

[13] Plant and machine operators and assemblers operate and monitor industrial and agricultural machinery and equipment on the spot or by remote control, drive and operate trains, motor vehicles and mobile machinery and equipment, or assemble products from component parts according to strict specifications and procedures.

តែកង្វះការផ្គត់ផ្គង់កម្លាំងពលកម្មដែលមានលក្ខណៈសម្បត្តិគ្រប់គ្រាន់និង ២)មុខរបរផ្សេងទៀតដែល ការបណ្តុះបណ្តាលអាចដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការអនុគ្រោះដល់លទ្ធភាពទទួលបានការងារ។

តារាងសង្ខេប៖ តម្រូវការកម្លាំងពលកម្មជាមធ្យមប្រចាំឆ្នាំក្នុងលក្ខខណ្ឌលំហូរ macro-occupations (ឆ្នាំ២០១៨-២០២២) បញ្ជីមុខរបរសម្រាប់វគ្គបណ្តុះបណ្តាលដែលត្រូវការ ដើម្បីប្រឈមនឹងកង្វះនៃការផ្គត់ផ្គង់បុគ្គលដែលមានគុណវុឌ្ឍិ និងបញ្ជីមុខរបរសម្រាប់ដែលបានផ្តល់អនុសាសន៍ដើម្បីធ្វើការបណ្តុះបណ្តាល។

	Average yearly Labour demand in terms of flow	Occupations for which labour supply is insufficent and training necessary	Occupations for which the supply is in line with demand but training would provide an important plus
Craft and related workers	**244,000**		
Cccupations of the construction sector	*100,000*	Construction supervisors, Plumbers and Pipe fitters, Glaziers, Welders, Painters, Building construction laborers	Civil engineers, Architects, Civil engineering technicians, Bricklayers, Roofers, Concrete workers, building and related electricians, plasterers.
Occupations of the garment sector	*80,000*	Manufacturing supervisors, Garment designer, Production clerk; Fur and leather products machine operator; Footwear, textile and related trades workers; Packing and labelling machine operators, Hand packers, Manufacturing laborers	
Other Occupations	*64,000*	Wood workers; food workers	
Service and sales workers	**62,000**		
Tourism	*32,000*	Chefs, Bartenders, and Hotel and restaurant managers.	Receptionists, Cooks, Kitchen helpers, Waiters, Fast food preparers, Cleaners and helpers
Retail trade	*30,000*	Shop supervisors, Cashiers, Sales and marketing managers, Sale demonstrators and ICT sale persons	salespersons for shops, stalls, and street-food shops
Clerical support workers	**56,000**	Administrative and executive secretaries; Office clerks; Bank tellers, Bank clerks, Contact centre information clerks,	
Agriculture, forestry and fishery	**40,000**	Agricultre engineer, Soil and plant specialist, Agriculture food scientist, Agronomist, Horticulture technician, Hydraiulics technician, Wildlife and forestry management and conservation, Fisheries bilogist, Fisheries manager,	
Plant and machine operators and assemblers	**27,000**	Industrial and production engineers, Mechanical engineers; Steam engine and boiler operators, Mechanical machinery assemblers, Machinery mechanics and repairers, Heavy truck and lorry drivers.	
Technicians and professionals	**41,000**		
Health sector		Radiographers, Medical and pathology laboratory technician, Dental assistant, Midwifes	
Tourism		Translators and interpreters; Accountants and marketing professionals.	
IT sector		ICT user support technicians, System analysts and IT architects, Software and system developers, ICT operations technicians, Database and network professionals, Information technology trainers, Computer network and systems technicians	

ប្រភព៖ Authors' estimates based on data from National Institute of Statistics (2019), CSES and NEA, Cambodia Job Outlook, 2018

៦.៣ ផ្នែកផ្គត់ផ្គង់៖ ប្រព័ន្ធអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ (TVET)

ដោយបានផ្តល់នូវការប៉ាន់ស្មានខ្លះៗនៃជំនាញដែលនឹងត្រូវបានស្នើសុំដោយទីផ្សារការងារ ឥឡូវនេះសូមធ្វើការវិភាគលើការផលិតនៃប្រព័ន្ធបណ្តាញ TVET និងនិន្នាការរបស់ TVET ដើម្បីវាយតម្លៃភាពជាប់ទាក់ទងនឹងតម្រូវការការងារ និងទិសដៅដែលវាគួរតែវិវត្តន៍ដោយចាប់ផ្តើមពីវគ្គសិក្សាវិញ្ញាបនបត្រ ហើយបន្ទាប់មកផ្លាស់ទៅឧត្តមសិក្សា។

៦.៣.១ ការចុះឈ្មោះចូលរៀន និងវគ្គបណ្តុះបណ្តាល (C១, C២ និង C៣)

ការចុះឈ្មោះចូលរៀនវគ្គបណ្តុះបណ្តាលរយៈពេលវែងបានកើនឡើងជាលំដាប់ពីសិស្សចំនួន ៤០០នាក់ ក្នុងឆ្នាំសិក្សា ២០១២-១៣ ដល់ ៣,៦៣០នាក់ ក្នុងឆ្នាំសិក្សា ២០១៨-២០១៩។

តារាងទី៥៨. ការចុះឈ្មោះចូលរៀនក្នុងវគ្គបណ្តុះបណ្តាលវិញ្ញាបនបត្រតាមភេទចាប់ពីឆ្នាំសិក្សា ២០១២-២០១៣ ដល់ឆ្នាំសិក្សា ២០១៨-២០១៩

	Enrolment											
	C1			C2			C3			Total		
	Males	Females	Total	Males	Females	Total	Males	Females	Total	Males	Females	Total
2018-19	1,727	607	2,334	675	149	824	395	77	472	2,797	833	3,630
2017-18	1,703	623	2,326	484	85	569	262	58	320	2,449	766	3,215
2016-17	1,416	531	1,947	387	66	453	232	42	274	2,035	639	2,674
2015-16	1,120	358	1,478	268	41	309	180	23	203	1,568	422	1,990
2014-15	580	171	751	116	22	138	143	20	163	839	213	1,052
2013-14	270	94	364	100	20	120	82	21	103	452	135	587
2012-13	123	23	146	152	27	179	64	20	84	339	70	409

ប្រភព៖ TVETMIS, MLVT

ការចុះឈ្មោះចូលរៀននៅ C១ តែងតែមានចំនួនភាគច្រើននៃការចុះឈ្មោះសរុបនៅក្នុងវគ្គសិក្សាវិញ្ញាបនបត្រដែលមានអត្រាស្មើតែ ៧៥% ក្នុងឆ្នាំសិក្សា ២០១៥-២០១៦។ ចាប់តាំងពីពេលនោះមកវាមានការថយចុះជាលំដាប់ ហើយនៅក្នុងឆ្នាំសិក្សា ២០១៨-២០១៩ ការចុះឈ្មោះចូលរៀននៅ C១ មានចំនួន ៦៤.៣% នៃការចុះឈ្មោះចូលរៀនសរុបដែលមានចំនួន ២២.៧% ក្នុង C២ និងនៅក្នុង C៣ មានតែ ១៣%ប៉ុណ្ណោះ។

តារាងទី៥៩. ការចុះឈ្មោះចូលរៀនតាមភេទ និងសមាសភាពជា%តាមកម្រិតចាប់ពីឆ្នាំសិក្សា ២០១២-២០១៣ ដល់ឆ្នាំសិក្សា ២០១៨-២០១៩

	C1			C2			C3		
	Males	Females	Total	Males	Females	Total	Males	Females	Total
2018-19	61.7	72.9	64.3	24.1	17.9	22.7	14.1	9.2	13.0
2017-18	69.5	81.3	72.3	19.8	11.1	17.7	10.7	7.6	10.0
2016-17	69.6	83.1	72.8	19.0	10.3	16.9	11.4	6.6	10.2
2015-16	71.4	84.8	74.3	17.1	9.7	15.5	11.5	5.5	10.2
2014-15	69.1	80.3	71.4	13.8	10.3	13.1	17.0	9.4	15.5
2013-14	59.7	69.6	62.0	22.1	14.8	20.4	18.1	15.6	17.5
2012-13	36.3	32.9	35.7	44.8	38.6	43.8	18.9	28.6	20.5

ប្រភព៖ TVETMIS, MLVT

វគ្គមានរបស់ស្ត្រីតែងតែមានការធ្លាក់ចុះ ១ភាគ៤ ហើយក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានឆ្នាំចុងក្រោយនេះ មានចំនួនប្រមាណជា២៣%។ លើសពីនេះទៅទៀត វាធ្លាក់ចុះពី C១ ទៅ C២ ដល់ C៣។ នៅក្នុងឆ្នាំសិក្សាចុងក្រោយវាមាន ២៦% នៅក្នុង C១ ក្នុង C២ មាន ១៨.១% និងនៅក្នុង C៣ មាន១៦.៣%។

តារាងទី៦០. ការចុះឈ្មោះចូលរៀនក្នុងវគ្គវិញ្ញាបនបត្រ %នៃស្ត្រីចាប់ពីឆ្នាំសិក្សា ២០១២-២០១៣ ដល់ឆ្នាំសិក្សា ២០១៨-២០១៩

	C1	C2	C3	Total
2018-19	26.0	18.1	16.3	**22.9**
2017-18	26.8	14.9	18.1	**23.8**
2016-17	27.3	14.6	15.3	**23.9**
2015-16	24.2	13.3	11.3	**21.2**
2014-15	22.8	15.9	12.3	**20.2**
2013-14	25.8	16.7	20.4	**23.0**
2012-13	15.8	15.1	23.8	**17.1**

ប្រភព៖ TVETMIS, MLVT

នៅក្នុងឆ្នាំសិក្សា ២០១៧-២០១៨ ប្រព័ន្ធ TVET បានផ្តល់ជូន ១៧៣វគ្គ នៅក្នុងមុខវិជ្ជាចំនួន១៣។ វគ្គសិក្សាត្រូវបានគេផ្តោតអារម្មណ៍នៅកម្រិត C១ និងនៅក្នុងតំបន់មួយចំនួន។ តាមពិត ១០៧វគ្គ (៦១.៨%) ត្រូវបានធ្វើឡើងនៅកម្រិត C១, ៣៨វគ្គ (២២%) នៅកម្រិត C២, និង ២៨វគ្គ (១៦.២%) នៅកម្រិត C៣។ លើសពីនេះទៅទៀតច្រើនជាង ៣/៤ ទាក់ទងទៅនឹងមុខវិជ្ជាចំនួន ៤ គឺ ៣១.៨% ផ្នែកអគ្គិសនី ២០.២% បច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន ១៥% រថយន្ត និង ១១.៦% វគ្គវិស្វករ។ ប្រហែល ៥៣% ទាក់ទងនឹងវិស័យសំណង់ ២៣% ព័ត៌មានវិទ្យា និងច្រើនជាង ២០% ជាងលោហៈ និងរថយន្ត។ មានតែ ១ វគ្គប៉ុណ្ណោះដែលត្រូវបានផ្តោតលើវិស័យទេសចរណ៍ ហើយមានតែមួយមុខគត់សម្រាប់កសិកម្ម (តារាង៦១)។

តារាងទី៦១. វគ្គបណ្តុះបណ្តាល TVET តាមជំនាញឆ្នាំសិក្សា ២០១៧-២០១៨

		Courses				
		C1	C2	C3	Total	
1	Electricity	29	15	11	**55**	***31.8***
2	Information Technology	22	8	5	**35**	***20.2***
3	Automobile	16	7	3	**26**	***15.0***
4	Civil Engineering	12	4	4	**20**	***11.6***
5	Air Conditioning	12			**12**	***6.9***
6	Welding	5			**5**	***2.9***
7	Mechanical	4	3	2	**9**	***5.2***
8	Graphic Design	3		1	**4**	***2.3***
9	Electronic	3			**3**	***1.7***
10	Tourism And Hospitality	1			**1**	***0.6***
11	Metal Engineering		1		**1**	***0.6***
12	Business Information Technology			1	**1**	***0.6***
13	Veterinary Science			1	**1**	***0.6***
	Total	107	38	28	**173**	***100.0***
		61.8	***22.0***	***16.2***	***100.0***	

ប្រភព៖ TVETMIS, MLVT

ទិន្នន័យស្តីពីការចុះឈ្មោះតាមវគ្គសិក្សាដែលមានលក្ខណៈកាន់តែច្បាស់លក្ខណៈដូចគ្នា (ការផ្តោតទៅលើកម្រិត C១ ហើយក្នុង ៤ មុខវិជ្ជា) បានលេចចេញនូវការវិភាគពីចំនួនវគ្គសិក្សា (តារាង៦២)។ ការចុះឈ្មោះចូលរៀនសរុបមានចំនួនជិត ៣,៨០០នាក់។ ៧២.៦% នៃពួកគេបានចូលរួមវគ្គ C១ វគ្គ C២ មាន១៧.៨% ហើយមានតែ ៩.៥% ក្នុងវគ្គ C៣ ប៉ុណ្ណោះ។ ច្រើនជាង ៨០% នៃការចុះឈ្មោះត្រូវបានគេប្រមូលផ្តុំនៅក្នុង ៤ ជំនាញ គឺអគ្គិសនី ២៧.២% បច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន ២៦,៩% វិស្វកម្មសំណង់ស៊ីវិល ១២,៩% និងយានយន្ត ១៤,៦%។

ទីបំផុតនិស្សិតប្រមាណ ៤៩% បានចុះឈ្មោះចូលរៀននៅក្នុងវិស័យដែលទាក់ទងនឹងវិស័យសំណង់ ៣១% ទាក់ទងនឹងព័ត៌មានវិទ្យា និងជិត ២០% ចូលរៀនជំនាញលោហៈ និងរថយន្ត។ វគ្គសិក្សាផ្តោតលើវិស័យទេសចរណ៍ត្រូវបានចូលរួមដោយនិស្សិតដែលមានតែ ៩នាក់ និងផ្នែកពេទ្យសត្វមានតែ ៦នាក់ប៉ុណ្ណោះ។

តារាងទី៦២. ការចុះឈ្មោះចូលរៀនវគ្គវិញ្ញាបនបត្រក្នុងឆ្នាំសិក្សា ២០១៧-២០១៨

		Enrolled				
		C1	C2	C3	Total	
1	Electricity	803	183	125	1111	29.5
2	Information Technology	793	101	39	933	24.8
3	Automobile	430	77	24	531	14.1
4	Civil Engineering	381	125	56	562	14.9
5	Air Conditioning	179			179	4.8
6	Welding	87			87	2.3
7	Mechanical	116	31	15	162	4.3
8	Graphic Design	108		9	117	3.1
9	Electronic	24			24	0.6
10	Tourism And Hospitality	9			9	0.2
11	Metal Engineering	9	9		18	0.5
12	Business Information Technology	11		11	22	0.6
13	Veterinary Science	3		3	6	0.2
	Total	2953	526	282	3761	100.0
		78.5	14.0	7.5	100.0	

ប្រភព៖ TVETMIS, MLVT

វគ្គមានរបស់ស្ត្រីគឺតិចតួច ដូចនេះពួកគេតំណាងឱ្យតែ ៨.២% នៃការចុះឈ្មោះចូលរៀនសរុប។ លើសពីនេះទៅទៀត វគ្គមានរបស់ពួកគេត្រូវបានប្រមូលផ្តុំជា២វគ្គ គឺអគ្គិសនី និងបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន។ អត្រាទី១ មានចំនួន ៥០.២% នៃស្ត្រីសរុបដែលចុះឈ្មោះចូលរៀន និងទី២ មានចំនួន ២៤.៤%។ ២៥%ទៀតដែលនៅសល់ត្រូវបានពន្យល់ជាចម្បងថាពួកគេចូលរៀនយន្តសាស្ត្រ វិស្វកម្មសំណង់ស៊ីវិល ជួសជុលបរិក្ខារត្រជាក់ និងម៉ាស៊ីនផ្សារ។

តារាងទី៦៣. ចំនួនស្ត្រីចូលរៀនតាមវគ្គ តម្លៃដាច់ខាត percentage incidence and percentage composition ក្នុងឆ្នាំសិក្សា ២០១៧-២០១៨

	Enrolled		
	Abs. value	% Inc.	% comp.
Electricity	154	16.5	50.2
Information Technology	75	6.8	24.4
Automobile	22	3.9	7.2
Civil Engineering	18	3.4	5.9
Air Conditioning	13	11.1	4.2
Welding	12	6.7	3.9
Mechanical	5	5.7	1.6
Graphic Design	4	2.5	1.3
Electronic	3	12.5	1.0
Tourism And Hospitality	1	11.1	0.3
Total	307	8.2	100.0

ប្រភព៖ TVETMIS, MLVT

៦.៣.២ សិស្សដែលបញ្ចប់ការសិក្សាជំនាញ (C១, C២ និង C៣)

ក្នុងឆ្នាំសិក្សា ២០១៧-២០១៨ និស្សិតបញ្ចប់ការសិក្សាពីវគ្គសិក្សាផ្លូវការមានចំនួន ២,១៦៨នាក់ តំណាងឱ្យប្រមាណ ២/៣ នៃអ្នកចុះឈ្មោះ។ អត្រាជោគជ័យ គឺខ្ពស់ជាងស្ត្រីបន្តិចបើធៀបនឹងបុរស ហើយមានកម្រិតទាបមិនធម្មតាចំពោះ C២ ។

តារាងទី៦៤. ចំនួនសិស្សដែលបញ្ចប់វគ្គបណ្តុះបណ្តាលតាមភេទ និងកម្រិត តម្លៃដាច់ខាត និង Incidence លើការចុះឈ្មោះចូលរៀនឆ្នាំសិក្សា ២០១៧-២០១៨

	Males	Females	Total	Males	Females	Total
C1	1,220	440	1,660	*71.6*	*70.6*	*71.4*
C2	212	58	270	*43.8*	*68.2*	*47.5*
C3	186	52	238	*71.0*	*89.7*	*74.4*
Total	1,618	550	2,168	*66.1*	*71.8*	*67.4*

ប្រភព៖ TVETMIS, MLVT

៦.៤ ឧត្តមសិក្សា

៦.៤.១ ការចុះឈ្មោះចូលរៀន

ការចុះឈ្មោះចូលរៀននៅឧត្តមសិក្សារបស់ TVET មានចំនួនជិត ២៨,០០០នាក់។ ទិន្នន័យបានបង្ហាញថា និស្សិត ២/៣ ត្រូវបានចុះឈ្មោះចូលរៀនថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ និង ១/៣ លើកម្មវិធីបរិញ្ញាបត្ររង ហើយការចុះឈ្មោះចូលរៀនមានភាគច្រើនចំពោះក្មេងប្រុស ហើយក្មេងស្រីដែលតំណាងឱ្យក្នុងករណីនេះតិចជាង ១/៤ នៃការចុះឈ្មោះសរុប។ លើសពីនេះទៅទៀត ពួកគេតំណាងឱ្យតែ ១៤% នៃការចុះឈ្មោះចូលរៀនថ្នាក់អនុបណ្ឌិត។

ដើម្បីធ្វើការបកស្រាយទិន្នន័យទាំងនេះ គួរតែត្រូវបានគេចងចាំថាយោងទៅតាមបទបញ្ញត្តិរបស់ប្រទេសកម្ពុជា និស្សិតដែលបានបញ្ចប់ការសិក្សានៅវិទ្យាល័យអាចចុះឈ្មោះចូលរៀននៅបរិញ្ញាបត្ររង ឬក៏បរិញ្ញាបត្រ ប៉ុន្តែកម្មវិធីបរិញ្ញាបត្ររងក៏នឹងទទួលយកសិស្សដែលមិនបានប្រឡងជាប់មធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិផងដែរ។ និស្សិតបញ្ចប់កម្មវិធីបរិញ្ញាបត្ររងអាចចុះឈ្មោះចូលរៀនឆ្នាំទី២ ឬទី៣ នៃកម្មវិធីបរិញ្ញាបត្រ។ លើសពីនេះទៀត ទិន្នន័យចុះឈ្មោះចូលរៀនគឺសំដៅទៅលើសកម្មភាពរដ្ឋបាល និងមិនមែនសម្រាប់និស្សិតនោះទេ ដូច្នេះ ទិន្នន័យចុះឈ្មោះចូលរៀនមានចំនួនច្រើនលើសចំនួនសិស្សដែលបានចុះឈ្មោះ។

តារាងទី៦៥. ចំនួនចុះឈ្មោះចូលរៀនថ្នាក់ឧត្តមសិក្សាក្នុង TVET តាមភេទ និងកម្រិតឆ្នាំសិក្សា ២០១៧-២០១៨

	Enrollment			
	Males	Females	Total	Fem
Diploma	6,731	2,128	8,859	**24.0**
Bachelor	13,610	4,435	18,045	**24.6**
Master	153	25	178	**14.0**
Total	20,494	6,588	27,082	**24.3**
Diploma	*32.8*	*32.3*	*32.7*	
Bachelor	*66.4*	*67.3*	*66.6*	
Master	*0.7*	*0.4*	*0.7*	
Total	*100.0*	*100.0*	*100.0*	

ប្រភព៖ TVETMIS, MLVT

៦.៤.២ សិស្សដែលបញ្ចប់ការសិក្សា

យោងតាមព័ត៌មានដែលអាចរកបាន ចំនួននិស្សិតដែលបានបញ្ចប់ការសិក្សាពីគ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សារបស់ TVET សម្រាប់ឆ្នាំសិក្សា ២០១៧-២០១៨ គឺស្មើនឹង ១០,៤៨១នាក់ (តារាង៦៥)។ វិស័យសាធារណៈមានចំនួន ៨៤.៥% វិស័យឯកជន ៩.៦% និងអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល ៦% (រូបភាព៤០)។ ក្នុងករណីបរិញ្ញាបត្ររង និងបរិញ្ញាបត្រ ចំណែកនៃវិស័យសាធារណៈ គឺប្រហាក់ប្រហែលនឹងចំនួនសរុប។ ទម្ងន់នៃវិស័យឯកជនទំនងជាវិជ្ជមានដែលទាក់ទងទៅនឹងកម្រិតអប់រំ (៤.៤% សម្រាប់បរិញ្ញាបត្ររង ១៣.៨% សម្រាប់បរិញ្ញាបត្រ និង ៤៧.១% សម្រាប់អនុបណ្ឌិត)។ ទម្ងន់របស់ NGOs បង្ហាញពីនិន្នាការផ្ទុយគ្នាដោយថយចុះជាមួយនឹងកម្រិតអប់រំ (១១.៤% សម្រាប់បរិញ្ញាបត្ររង ១.២% សម្រាប់បរិញ្ញាបត្រ)។ បើយើងពិចារណាលើប្រភេទសញ្ញាបត្រ ៤៦.៨% នៃនិស្សិតបញ្ចប់ការសិក្សាទទួលបានសញ្ញាបត្ររង ៥២.៧% បរិញ្ញាបត្រ ហើយមានតែ ០.៥% អនុបណ្ឌិត ឬបណ្ឌិតប៉ុណ្ណោះ។

រូបភាពទី៤៣. ចំនួននិស្សិតដែលបញ្ចប់ការសិក្សាតាមកម្រិត និងតាមប្រភេទគ្រឹះស្ថានក្នុងឆ្នាំសិក្សា ២០១៧-២០១៨

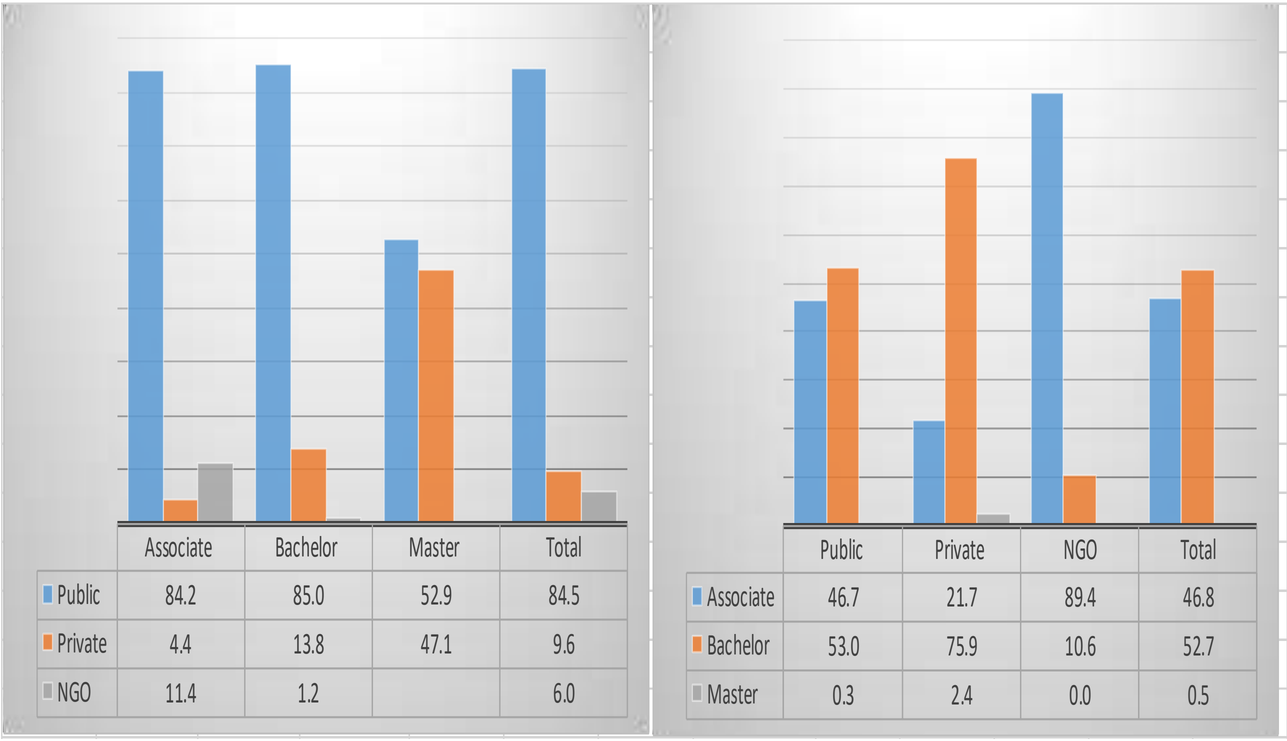

	Associate	Bachelor	Master	Total
Public	84.2	85.0	52.9	84.5
Private	4.4	13.8	47.1	9.6
NGO	11.4	1.2		6.0

	Public	Private	NGO	Total
Associate	46.7	21.7	89.4	46.8
Bachelor	53.0	75.9	10.6	52.7
Master	0.3	2.4	0.0	0.5

ប្រភព៖ TVETMIS, MLVT

សមាមាត្រនេះមានស្ទើរតែទាំងស្រុងសម្រាប់វិស័យសាធារណៈ ខណៈពេលដែលវិស័យឯកជន ២១.៧% នៃនិស្សិតបញ្ចប់ការសិក្សាទទួលបានសញ្ញាប័ត្ររង ៧៥.៩% បរិញ្ញាបត្រ និង ២,៤% សញ្ញាបត្រខ្ពស់ជាងនេះ។ ទីបំផុតក្នុងករណី NGOs មាន ៨៩.៤% នៃនិស្សិតបញ្ចប់ការសិក្សាទទួលបានសញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់បច្ចេកទេស និង ១០.៦% ទទួលបានបរិញ្ញាបត្រ។

តារាងទី៦៦. ចំនួននិស្សិតដែលបានបញ្ចប់ការសិក្សាតាមភេទ កម្រិតអប់រំ និងប្រភេទគ្រឹះស្ថានចាប់ពីឆ្នាំសិក្សា២០១២-២០១៣ ដល់ឆ្នាំសិក្សា២០១៧-២០១៨

	Males				Females				Total				Female/Total			
	Associate	Bachelor	Master Phd	Total	Associate	Bachelor	Master Phd	Total	Associate	Bachelor	Master Phd	Total	Associate	Bachelor	Master Phd	Total
	Public															
2017-18	3,113	2,866	25	6,004	1,020	1,830	2	2,852	4,133	4,696	27	8,856	24.7	39.0	7.4	32.2
2016-17	2,619	4,567	17	7,203	906	1,860	1	2,767	3,525	6,427	18	9,970	25.7	28.9	5.6	27.8
2015-16	1,444	2,102		3,546	244	709		953	1,688	2,811		4,499	14.5	25.2		21.2
2014-15	1,400	1,966	6	3,372	250	622		872	1,650	2,588	6	4,244	15.2	24.0	0.0	20.5
2013-14	1,417	3,025	35	4,477	413	1,119	13	1,545	1,830	4,144	48	6,022	22.6	27.0	27.1	25.7
2012-13	2,349	2,169	86	4,604	381	526	11	918	2,730	2,695	97	5,522	14.0	19.5	11.3	16.6
	Public															
2017-18	149	403	19	571	68	357	5	430	217	760	24	1,001	31.3	47.0	20.8	43.0
2016-17	178	721	26	925	128	645	3	776	306	1,366	29	1,701	41.8	47.2	10.3	45.6
2015-16	283	1,034		1,318	192	934		1,126	475	1,968	1	2,444	40.4	47.5		46.1
2014-15	206	724	20	950	92	556	5	653	298	1,280	25	1,603	30.9	43.4	20.0	40.7
2013-14	260	766		1,026	106	431		537	366	1,197		1,563	29.0	36.0		34.4
2012-13	303	84		387	140	37		177	443	121		564	31.6	30.6		31.4
	NGO															
2017-18	311	22		333	247	44		291	558	66		624	44.3	66.7	#DIV/0!	46.6
2016-17	212	43		255	136	48		184	348	91		439	39.1	52.7	#DIV/0!	41.9
2015-16	401	19		420	204	27		231	605	46		651	33.7	58.7		35.5
2014-15	488	22		510	129	20		149	617	42		659	20.9	47.6	#DIV/0!	22.6
2013-14	345	15		360	199	30		229	544	45		589	36.6	66.7		38.9
2012-13	318	7		325	128	13		141	446	20		466	28.7	65.0		30.3
	Total															
2017-18	3,573	3,291	44	6,908	1,335	2,231	7	3,573	4,908	5,522	51	10,481	27.2	40.4	13.7	34.1
2016-17	3,009	5,331	43	8,383	1,170	2,553	4	3,727	4,179	7,884	47	12,110	28.0	32.4	8.5	30.8
2015-16	2,128	3,155		5,284	640	1,670		2,310	2,768	4,825	1	7,594	23.1	34.6		30.4
2014-15	2,094	2,712	26	4,832	471	1,198	5	1,674	2,565	3,910	31	6,506	18.4	30.6	16.1	25.7
2013-14	2,022	3,806	35	5,863	718	1,580	13	2,311	2,740	5,386	48	8,174	26.2	29.3		28.3
2012-13	2,970	2,260	86	5,316	649	576	11	1,236	3,619	2,836	97	6,552	17.9	20.3		18.9

ប្រភព៖ TVETMIS, MLVT

ចំនួននិស្សិតបញ្ចប់ការសិក្សាហាក់ដូចជាបង្ហាញពីនិន្នាការវិជ្ជមាន ប៉ុន្តែការប្រែប្រួលប្រចាំឆ្នាំមានភាពទាក់ទង និងពិបាកពន្យល់ណាស់ជាពិសេសសម្រាប់វិស័យសាធារណៈ បញ្ហានៃការប៉ាន់ស្មានត្រឹមត្រូវគឺកំពុងអាចជាលទ្ធភាព។

វាត្រូវតែបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់ថាកង្វះទិន្នន័យស្តីពីការចុះឈ្មោះ និងនិស្សិតបញ្ចប់ការសិក្សាពីសាកលវិទ្យាល័យ ធ្វើឱ្យមិនអាចផ្តល់នូវការប្រៀបធៀបរវាងតម្រូវការជំនាញ និងការផ្គត់ផ្គង់ជំនាញពីនិស្សិតដែលបញ្ចប់ការសិក្សាពីសាកលវិទ្យាល័យបាន។

៦.៥ សិស្សបញ្ចប់ពីប្រព័ន្ធអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ និងទីផ្សារការងារ

ចំនួននិស្សិតបញ្ចប់ការសិក្សាពីវគ្គសិក្សាវិញ្ញាបនបត្រ គឺជាការប៉ាន់ស្មានដែលអាចទទួលយកបាននៃការចាកចេញជាទៀងទាត់ពី TVET ខណៈពេលដែលភាពខុសគ្នាជាមួយនឹងចំនួននៃការចុះឈ្មោះតំណាងឱ្យការចាកចេញ ឬបោះបង់ការសិក្សាដែលមានភាពមិនទៀងទាត់។

ក្នុងករណីមានការអប់រំខ្ពស់ ចំនួននិស្សិតបញ្ចប់ការសិក្សាមិនត្រូវគ្នានឹងការចាកចេញពីប្រព័ន្ធ TVET ទេ ព្រោះថា %របស់យុវជន (ភាគច្រើន) ដែលទទួលបានសញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់បច្ចេកទេសនឹងស្ថិតនៅក្នុងប្រព័ន្ធ TVET ដើម្បីទទួលបានបរិញ្ញាបត្រ ហើយនិស្សិតមួយចំនួនទៀតដែលទទួលបានបរិញ្ញាបត្រនឹងបន្តថ្នាក់អនុបណ្ឌិត។ សន្មត់ថាពាក់កណ្តាលនៃអ្នកដែលទទួលបានសញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់បច្ចេកទេសនឹងរៀនបន្ត ហើយនិស្សិតបញ្ចប់ការសិក្សាទាំងអស់នឹងចាកចេញពី TVET យើងអាចប៉ាន់ស្មានពីការចាកចេញពីការអប់រំខ្ពស់របស់ TVET ប្រហែល ៨,០០០នាក់។

ប្រសិនបើយើងបន្ថែមការចាកចេញជាទៀងទាត់ពីវគ្គសិក្សាវិញ្ញាបនបត្រទៅអ្នកដែលមកពីឧត្តមសិក្សា យើងឈានដល់ចំនួនសរុប ១០,០០០នាក់ ដែលតំណាងប្រមាណ ៤% នៃការចាកចេញពីប្រព័ន្ធអប់រំ ហើយដូច្នេះការផ្គត់ផ្គង់កម្លាំងពលកម្មមានសក្តានុពល។

ព័ត៌មានដែលអាចរកបានចង្អុលបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់ពីការសន្និដ្ឋាន ដែលមិនអាចជៀសវាងបានថា ប្រទេសកម្ពុជានៅឆ្ងាយពីប្រព័ន្ធបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ ដែលមានសមត្ថភាពក្នុងការផ្តល់ជំនាញដែលត្រូវការ ដើម្បីលើកកម្ពស់ការអភិវឌ្ឍសង្គម និងកំណើនសេដ្ឋកិច្ច។ ការបណ្តុះបណ្តាលក្រៅផ្លូវការរយៈពេលខ្លីមិនគ្រប់គ្រាន់ទេ ហើយប្រទេសកម្ពុជាត្រូវការគឺការបង្កើតវគ្គបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ ដែលមានគុណភាពខ្ពស់រយៈពេលវែង ដើម្បីផលិតអ្នកបច្ចេកទេសមធ្យមទាំងនោះ ដែលតំណាងឱ្យធាតុសំខាន់មិនត្រឹមតែជួយបង្កើនផលិតភាពប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែថែមទាំងពង្រីកប្រភេទផលិតផលនៅក្នុងចង្កោមដែលមានស្រាប់ និងដើម្បីអនុញ្ញាតឱ្យឈានទៅកាន់បច្ចេកវិទ្យាល្អប្រសើរជាងមុន។ អ្នកបច្ចេកទេសវ័យក្មេងជំនាន់ថ្មីក៏ចាំបាច់ផងដែរដើម្បីជំរុញភាពជាសហគ្រិន និងការបង្កើតផ្នែកពាក់ព័ន្ធនៃក្រុមហ៊ុនជាតិខ្នាតតូច និងមធ្យមដែលជឿនលឿនផ្នែកបច្ចេកវិទ្យា។ ទន្ទឹមនឹងនេះ និយមន័យនៃគោលនយោបាយបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ និងការអប់រំត្រូវតែមានភាពស៊ីចង្វាក់គ្នានឹងសម្របសម្រួលជាមួយការរចនាគោលនយោបាយឧស្សាហកម្មដែលចាំបាច់ ដើម្បីចៀសវាងនិស្សិតបញ្ចប់ការសិក្សាខកចិត្តនៃភាពអត់ការងារធ្វើ។

ជំពូកទី៣៖

សង្ខេប និង

ការផ្ដល់យោបល់ពី

គោលនយោបាយ

ផ្នែកទី៧ ៖ សង្ខេប និងការផ្តល់យោបល់ពីគោលនយោបាយ

វិភាគពីសាវតា

ការរីកចម្រើននៃសេដ្ឋកិច្ច៖ ក្នុងរយៈពេលជាងបីទសវត្សរ៍កន្លងមកនេះ ប្រទេសកម្ពុជាបានសម្រេចនូវការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចសង្គមគួរឱ្យកត់សម្គាល់។ កំណើនសេដ្ឋកិច្ចដែលបណ្តាលមកពីវាយនភ័ណ្ឌ ទេសចរណ៍ សំណង់ និងវិស័យកសិកម្មថ្មីៗ បានធ្វើអោយមានការចាប់អារម្មណ៍។ បើទោះបីជាកំណើននេះមានការធ្លាក់ចុះបន្ទាប់ពីវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ចក៏ដោយ ក៏ប៉ុន្តែចាប់តាំងពីឆ្នាំ២០០០ ដល់ ឆ្នាំ២០១៧ ផលិតផលក្នុងស្រុកសរុបពិតប្រាកដបានកើនឡើង ២៥០% ហើយផលិតផលក្នុងស្រុកសរុបសម្រាប់មនុស្សម្នាក់ៗ (ដែលគិតត្រឹមពេលនេះមានជិត ១,៥០០ដុល្លារ) បានកើនឡើងទ្វេដងបើប្រៀបធៀបទៅនឹងស្ថានភាពជាក់ស្តែង។

ផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច និងមែកធាងសេដ្ឋកិច្ចផ្សេងៗទៀត៖ ផ្នែកសេដ្ឋកិច្ចសំខាន់ៗ និងមែកធាងសេដ្ឋកិច្ចផ្សេងៗទៀតបានចុះបញ្ជីអត្រាកំណើនខុសគ្នាដែលបានជះឥទ្ធិពលទៅលើកំណើនផលិតកម្មសរុប និងតួនាទីក្នុងកំណើនសេដ្ឋកិច្ច។ បន្ទាប់ពីវិបត្តិឆ្នាំ២០០៩ ផលិតផលក្នុងស្រុកសរុបបានកើនឡើងក្នុងអត្រាជាមធ្យម ៧% ក្នុងរយៈពេលដូចគ្នា ហើយអត្រាកំណើននៃវិស័យកសិកម្មបានធ្លាក់ចុះមកនៅត្រឹម ២.១% សេវាកម្មបានធ្លាក់ចុះ ៥.៣% ខណៈដែលអត្រានៃកំណើនផ្នែកឧស្សាហកម្មកើនដល់ ១១.២%។ ជាលទ្ធផលក្នុងពេលបច្ចុប្បន្ននេះ ចំណែកនៃសេវាកម្មក្នុងតម្លៃបន្ថែមសរុប គឺ ៤២.២% ឧស្សាហកម្ម ៣២.៩% ខណៈពេលដែលវិស័យកសិកម្មធ្លាក់ចុះដល់ ២៤.៩%។

ដើម្បីធ្វើឱ្យកាន់តែមានភាពប្រសើរឡើងចំពោះស្ថានភាពថ្មីៗនេះ យើងសូមគូសបញ្ជាក់អំពីផ្នែកបីដែលធ្វើឱ្យសេដ្ឋកិច្ចមានការកើនឡើងពីឆ្នាំ២០០៩ ដល់ ឆ្នាំ២០១៧ គឺវាយនភ័ណ្ឌ (៣១%) សំណង់ (១១%) និងពាណិជ្ជកម្ម (៩%)។ ផ្ទុយទៅវិញ ការចូលរួមចំណែករបស់វិស័យកសិកម្មមានតែ ៧.៣% ប៉ុណ្ណោះ (វាមានចំនួន ២១% នៅទសវត្សរ៍មុនៗ) ហើយសណ្ឋាគារ និងភោជនីយដ្ឋានបានធ្លាក់ចុះពី ៦.% មកនៅត្រឹម ៥.៤%។

និន្នាការប្រជាសាស្ត្រ៖ ប្រជាជនសរុបមានចំនួន ៤.៤លាននាក់ក្នុងឆ្នាំ១៩៥០ ដោយបច្ចុប្បន្នមានចំនួន ១៥.៥លាននាក់។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ អត្រានៃកំណើននេះមានការថយចុះគួរឱ្យកត់សម្គាល់។ អត្រាសរុបនៃការមានកូននៅតែមានកម្រិតខ្ពស់ជាងកម្រិតនៃការជំនួស (កុមារ ២.៧នាក់ ក្នុងម្តាយម្នាក់) ប៉ុន្តែចំនួនកំណើតត្រូវបានគេព្យាករណ៍ថានឹងធ្លាក់ចុះពីកម្រិតបច្ចុប្បន្ន ៣៦៦,០០០នាក់ មក ៣១៨,០០០នាក់ នៅពាក់កណ្តាលនៃសតវត្សរ៍នេះ។ ចំណែកប្រជាជនដែលមានអាយុធ្វើការបានឈានដល់ ៦៤.៣% ដូច្នេះ នៅប៉ុន្មានឆ្នាំក្រោយប្រទេសកម្ពុជាអាចទទួលបានផលចំណេញពីភាគលាភនៃប្រជាសាស្ត្រ។

ប្រព័ន្ធអប់រំ៖ បន្ទាប់ពីឆ្នាំ១៩៨០ ប្រទេសកម្ពុជាបានបោះជំហានយ៉ាងធំក្នុងការកសាងប្រព័ន្ធអប់រំជាតិឡើងវិញ។ ការកើនឡើងដ៏ច្រើននៃចំនួនសិស្សត្រូវស្របគ្នាជាមួយនឹងការកើនឡើងនៃហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវ័ន្ត និងបុគ្គលិក។ ទិន្នន័យបានបង្ហាញថា នៅក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានឆ្នាំចុងក្រោយនេះ ប្រព័ន្ធអប់រំបានចាប់ផ្តើមប្រឈមមុខនឹងបញ្ហាពាក់ព័ន្ធនានា ដែលជះឥទ្ធិពលដល់ភាពទៀងទាត់នៃដំណើរការអប់រំដូចជា ភាពលើសលុបនៃកុមារដែលមានអាយុច្រើន ចំនួននៃការបោះបង់ចោលការសិក្សាភាគច្រើននៅក្នុងកម្រិតបឋម និងអត្រាខ្ពស់ការត្រួតថ្នាក់។ ទោះបីជាមានភាពប្រសើរឡើងនៃការចុះឈ្មោះចូលរៀននៅក្នុងរយៈពេល ១០ឆ្នាំចុងក្រោយនេះក៏ដោយ តែនៅក្នុងឆ្នាំសិក្សា ២០១៦-២០១៧ សិស្សម្នាក់ក្នុងចំណោម ៧នាក់នៅតែមានអាយុច្រើនដដែលហើយអត្រាត្រួតថ្នាក់នៅបឋមសិក្សាមានចំនួន ៦.៥% ហើយចំនួនច្រើនជាងបីភាគបួនដែលបានចាកចេញពីប្រព័ន្ធអប់រំ គឺដោយសារ

តែការបោះបង់ការសិក្សា។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ចំនួន %នៃការបោះបង់ការសិក្សាបានកើនឡើងតាមលំដាប់ជាមួយនឹងកម្រិតការអប់រំ។

ការប៉ាន់ប្រមាណក៏បានបង្ហាញថា ការចាកចេញពីដំណាក់កាលនៃការបណ្តុះបណ្តាលនាពេលបច្ចុប្បន្នមានប្រហែល ៣១៥,០០០នាក់ ដែលអាចផ្គត់ផ្គង់កម្លាំងពលកម្មលើសពី ២៨០,០០០នាក់ ហើយនៅក្នុងនោះ ៦០% មានការអប់រំតិចជាងថ្នាក់មូលដ្ឋាន (Compulsory) ១៧% មានការអប់រំកម្រិតអនុវិទ្យាល័យ ៦% មានការអប់រំកម្រិតវិទ្យាល័យ និង ១៧% មានការអប់រំកម្រិតមហាវិទ្យាល័យ។

ទីផ្សារការងារ៖ បើផ្អែកតាមស្ថានភាពដែលប្រឈមទិន្នន័យទីផ្សារការងារ ហើយជាពិសេសភាពអត់ការងារធ្វើបានបង្ហាញថា វាមានការជាប់ទាក់ទងគ្នាស្ទើរតែមិនអាចខ្វះបានរវាងការផ្គត់ផ្គង់កម្លាំងពលកម្ម និងតម្រូវការការងារ។ ទោះយ៉ាងណា ការសន្និដ្ឋានបែបនេះមិនត្រឹមត្រូវទាំងស្រុងនោះទេនៅក្នុងស្ថានភាពដែលចំនួនបីភាគបួននៃកម្លាំងពលកម្មរស់នៅក្នុងតំបន់ជនបទហើយការស្រង់ស្ថិតិមានភាពពិបាក ហេតុនេះការវាស់ស្ទង់ភាពអត់ការងារធ្វើ ឬដើម្បីបែងចែកភាពខុសគ្នារវាងភាពមានការងារ និងភាពអត់ការងារធ្វើដែលបិទបាំងមិនអាចធ្វើទៅបានទេ ខណៈពេលដែលតំបន់ទីប្រជុំជនត្រូវបានកំណត់ថា ភាពអត់ការងារធ្វើមានចំនួនច្រើន។

ទោះយ៉ាងណា ទិន្នន័យទីផ្សារការងារក៏បានបង្ហាញផងដែរអំពីការផ្លាស់ប្តូរជាច្រើន និងការកែលម្អគុណភាពនៃស្ថានភាពការងារ។ នៅក្នុងរយៈពេល ១០ឆ្នាំចុងក្រោយនេះ កម្រិតការងារបានកើនឡើងក្នុងអត្រាប្រចាំឆ្នាំជាមធ្យម ១៩៣,០០០នាក់ ការងារកសិកម្មបានចាប់ផ្តើមធ្លាក់ចុះក្នុងឆ្នាំ២០១២ ហើយរហូតមកដល់បច្ចុប្បន្ន ផ្នែកនេះបានធ្លាក់ចុះដល់ ៣៧%។ ក្នុងរយៈពេលដូចគ្នាកំណើនការងារឧស្សាហកម្ម និងសេវាកម្មបានកើនឡើងជាបន្តបន្ទាប់ដល់ចំនួន ១៦១,០០០នាក់ និង ១៧៨,០០០នាក់ ហើយវិស័យទាំងពីរនេះបានរួមចំណែកធ្វើអោយការកើនឡើងនៃអត្រាការងារដល់ ២៦.២% និង ៣៦.៨%។

ទន្ទឹមនឹងគ្នានេះ ការបង្ហាញពីការកែលម្អគុណភាពការងារបានកើនឡើងគួរឱ្យកត់សម្គាល់ផងដែរ ជាពិសេស៖

- %នៃនិយោជិតដែលទទួលបានការដំឡើងប្រាក់ខែពី ២៦% ទៅ ៥១% ខណៈអត្រានៃសមាជិកក្រុមគ្រួសារដែលមិនទទួលបានប្រាក់ឈ្នួលបានធ្លាក់ចុះពី ៣៦% ទៅ ៤%។
- %នៃកម្មករជំនាញផ្នែកកសិកម្មបានថយចុះមកនៅត្រឹម ៣១% ខណៈពេលដែលសិប្បករបានកើនឡើងពី ១០% ទៅ ២៤% ហើយចំនួនអ្នកលក់ និងកម្មករបម្រើសេវាកម្មបានកើនពី ១២% ទៅ ១៨% ។ លើសពីនេះទៅទៀត ក្នុងរយៈពេល ៥ឆ្នាំចុងក្រោយនេះការរីកចម្រើននៃសិប្បកម្ម និងមុខរបរដែលពាក់ព័ន្ធ ការផ្តល់សេវាកម្ម និងអ្នកលក់ និងការងារការិយាល័យមានការកើនឡើងដោយឡែកពីគ្នាគឺ ៥៤%, ១៨% និង ១៣% នៃកំណើនការងារសរុប ខណៈដែលផ្នែកពាក់ព័ន្ធផ្សេងៗទៀតដូចជា ការដាំដុះ អ្នកបើកបរគ្រឿងយន្ត អ្នកជំនាញ និងអ្នកបច្ចេកទេសបានរួមចំណែកផងដែរ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ចំនួនអ្នកគ្រប់គ្រង អ្នកជំនាញ និងអ្នកបច្ចេកទេស បានធ្លាក់ចុះបន្តិចត្រឹមតែ ៦% ខណៈដែលកម្មករមិនមានជំនាញមានអត្រាលើសពី ១០%។
- កម្រិតនៃការអប់រំរបស់កម្លាំងពលកម្មមានភាពល្អប្រសើរ ប៉ុន្តែនៅតែទាបដដែលគឺ ៧០% មិនបានបញ្ចប់ការអប់រំថ្នាក់មូលដ្ឋានតិចជាងអនុវិទ្យាល័យ (compulsory) ហើយអ្នកដែលមានការអប់រំខ្ពស់គឺ ៨% និង ៧% មានសញ្ញាបត្រក្រោយមធ្យមសិក្សា។ ទោះយ៉ាងណា វាជាកត្តាវិជ្ជមានមួយដែលក្នុងរយៈពេល ៥ឆ្នាំចុងក្រោយនេះ ៣៤% នៃការងារបន្ថែមបានទទួលយកមនុស្សដែលមានការអប់រំកម្រិតក្រោយមធ្យមសិក្សា ហើយក្នុងរយៈពេលដូចគ្នានេះ ក៏មានការកើនឡើងចំនួននៃការងារសម្រាប់អ្នកដែលមានការអប់រំទាបជាងកម្រិតបឋម ឬបឋមផងដែរ។

សេណារីយ៉ូ

សេណារីយ៉ូត្រូវបានគេប៉ាន់ស្មានតាមរយៈគំរូលំហូរស្តុកនៃទីផ្សារការងារ ដែលអាចវាយតម្លៃបានថា តើមានមនុស្សប៉ុន្មាននាក់សម្រាប់តម្រូវការទីផ្សារការងារ និងចំនួនប៉ុន្មាននាក់ដែលនឹងត្រូវចាត់ចូលក្នុងកម្លាំងពលកម្ម ដើម្បីវិភាគអំពីភាពជាប់ទាក់ទងនៃបរិមាណនិងគុណភាពរបស់លំហូរទាំងពីរនេះ។

ការវិភាគលំហូរស្តុកនៃទីផ្សារការងារកម្ពុជាសម្រាប់ឆ្នាំ ២០០៧-២០១៧៖ ការវិភាគបង្ហាញថាក្នុងចន្លោះឆ្នាំ២០០៧ និងឆ្នាំ២០១៧៖

- ជាមធ្យមរៀងរាល់ឆ្នាំយុវជនកម្ពុជា ២៦១,០០០នាក់ បានរកការងារធ្វើជាលើកដំបូង។
- ការបង្កើតការងារបន្ថែមបានរួមចំណែក ៧៩% ហើយបំពេញបន្ថែមអ្នកជំនាន់ថ្មី ២១%។
- ៩២% នៃអ្នកចូលរួមស្ថិតនៅក្នុងក្រុមអាយុ ១៥-១៩ឆ្នាំ និង ៨% ទៀតនៅក្នុងក្រុមអាយុ ២០-២៤ឆ្នាំ។
- ២/៣ នៃអ្នកដែលចាកចេញឈប់ធ្វើការងារស្ថិតនៅក្នុងក្រុមអាយុ ៥៥-៦៤ឆ្នាំ និង ២៦% នៅក្នុងក្រុមអាយុចន្លោះនេះ។
- ការកែលម្អកម្រិតអប់រំដែលយើងបានសង្កេតរួចហើយ មានភាពខុសគ្នារវាងកម្រិតនៃការអប់រំរបស់អ្នកដែលចូលធ្វើការ និងអ្នកដែលឈប់ពីការងារ។

សេណារីយ៉ូឆ្នាំ២០១៧-២០២៧

ផ្នែកតម្រូវការ៖ អាយុជាមធ្យមខ្ពស់នៃអ្នកមានការងារធ្វើត្រូវបានប៉ាន់ស្មានថា ចាប់ពីឆ្នាំ២០១៧ ដល់ឆ្នាំ២០២៧ ការឈប់ធ្វើការងារនឹងមានច្រើនជាងកាលពីមុនគឺ ១,០៤៥លាន។

ចំនួនការងារដែលត្រូវបានបង្កើតឡើងតាមរយៈសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា (តម្រូវការបន្ថែម) នឹងត្រូវបានកំណត់ដោយអត្រាកំណើនផលិតកម្ម និងផលិតភាព ហើយដំណើរការពីពេលមុនត្រូវពឹងផ្អែកយ៉ាងខ្លាំងលើបរិមាណ និងប្រភេទនៃការវិនិយោគដោយផ្ទាល់ក្នុងស្រុក និងពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ បន្ទាប់មកទៀត គឺត្រូវពឹងផ្អែកលើបច្ចេកវិទ្យាដែលល្អប្រសើរជាងមុន កម្មករដែលមានការអប់រំច្រើន និងការបណ្តុះបណ្តាលដែលប្រសើរ ការធ្វើឱ្យមានភាពប្រសើរឡើងនៃស្ថាប័នការងារ និងការឆ្លងកាត់រចនាសម្ព័ន្ធផលិតកម្មដែលប្រកបដោយបច្ចេកវិទ្យាខ្ពស់។

និន្នាការនាពេលកន្លងមក និងសូចនាករនាពេលថ្មីៗរបស់ស្ថាប័នសាធារណៈនៅកម្ពុជា បានស្នើឱ្យមានការអនុម័តអត្រាមធ្យមចំនួនបីនៃកំណើនផលិតផលក្នុងស្រុក (៦% ៧% និង ៨%) និងបង្កើតបានជាមេគុណអេឡាស្ទិក (Elasticity) ប្រាក់ចំណូលការងារចំនួនបី (០.២០%, ០.២៥% និង ០.៣០%)។ បន្ទាប់មកទៀត នៅក្នុងតម្លៃនៃអតីតកាលបានបង្ហាញថា ភាពចាស់ទុំ និងការទាក់ទាញពីការងារសំណង់ និងផលិតកម្មអាចពន្លឿនការចាកចេញពីតំបន់ជនបទនិងមុខរបរកសិកម្ម ខណៈដែលការច្នៃប្រឌិតផ្នែកបច្ចេកវិទ្យាចាំបាច់ត្រូវបានណែនាំនៅក្នុងគ្រប់វិស័យ ដើម្បីជំរុញឱ្យមានការប្រកួតប្រជែងនៃប្រព័ន្ធផលិតកម្មកម្ពុជា។

អត្រាកំណើនការងារទាំង ៩កម្រិត ត្រូវបានរាប់បញ្ចូលរវាងអប្បបរមា ១.២% និងអតិបរមា ២.៤% និង ១.៧៥% នៅក្នុងសេណារីយ៉ូកម្រិតមធ្យមដែលឆ្លើយតបទៅនឹងការកើនឡើងជាមធ្យមនៃការងារស្មើនឹង ១១១,០០០ ការងារ, ២៣៥,០០០ការងារ និង ១៦៦,០០០ការងារ តាមលំដាប់លំដោយ។ ការប្រៀបធៀបជាមួយនឹងកំណើនដែលរំពឹងទុកនៃចំនួនប្រជាជនដែលគ្រប់អាយុធ្វើការបានផ្តល់នូវលទ្ធផលសំខាន់ទីមួយ៖ អត្រានៃការរីកចម្រើន

របស់ GPD លើសពី ៧% នឹងតម្រូវឱ្យមានការប្រែប្រួលនូវមេគុណអេឡាស្ទិក (Elasticity) ប្រាក់ចំណូលការងារទាបជាង ០.២៥ ហេតុនេះទាមទារអត្រាខ្ពស់នៃការផ្លាស់ប្តូរបច្ចេកវិទ្យា។

ដោយផ្តោតលើការវិភាគលើសេណារីយ៉ូកម្រិតមធ្យម របាយការណ៍នេះបានបង្ហាញថា ការងារកសិកម្មត្រូវបានគេរំពឹងថានឹងធ្លាក់ចុះក្នុងអត្រាប្រចាំឆ្នាំ ១៧៨,០០០នាក់ ខណៈពេលដែលការងារឧស្សាហកម្មនឹងកើនឡើង ១៨៣,០០០នាក់ និងសេវាកម្ម ១៧៨,០០០នាក់ ។ កត្តានេះធ្វើឱ្យមានការកត់សម្គាល់នៃភាពផ្លាស់ប្តូររចនាសម្ព័ន្ធការងារតាមវិស័យដោយវិស័យកសិកម្មធ្លាក់ចុះដល់ ១៤% ឧស្សាហកម្មកើនឡើងដល់ ៣៩.៦% និងសេវាកម្មដល់ ៤៦.៤%។ ភាពអវិជ្ជមានបន្ថែមនៃតម្រូវការកសិកម្មមិនបញ្ជាក់ថាកសិកម្មនឹងមិនត្រូវបានរាប់បញ្ចូលនោះទេ។ តាមពិតវាបានបង្ហាញពីការចាកចេញយ៉ាងច្បាស់លាស់របស់មនុស្សវ័យចំណាស់ និងការផ្លាស់មកវិញនូវកម្មករវ័យក្មេងទៅឧស្សាហកម្មនិងសេវាកម្ម ដែលភាគច្រើនសម្រាប់វិស័យសំណង់ វិស័យកាត់ដេរ និងវិស័យទេសចរណ៍ (ដែលនឹងបន្តស្រូបយកកម្មករដែលមានការអប់រំកម្រិតទាប) ដែលធ្វើឱ្យមានតុល្យភាពដោយផ្អែកលើការបញ្ចូលកូនចៅរបស់កសិករសព្វថ្ងៃ។

ការរួមផ្សំនៃតម្រូវការបន្ថែមនៅក្នុងសេណារីយ៉ូកម្រិតមធ្យម និងតម្រូវការនៃការផ្លាស់ប្តូរបានប៉ាន់ប្រមាណថាតម្រូវការការងារអាចស្រូបយកយុវជនប្រហែល ២៧០,០០០នាក់ ក្នុងមួយឆ្នាំ។ បើផ្អែកលើនិន្នាការនាពេលកន្លងមករបាយការណ៍នេះបានបង្ហាញថា ៣៤% នៃកម្លាំងពលកម្មនៅតែមានការអប់រំទាបជាងកម្រិតបឋម ២៣% មានការអប់រំនូវកម្រិតមធ្យមសិក្សា និង ២៣% មានកម្រិតអប់រំថ្នាក់វិទ្យាល័យ។ កម្រិតអប់រំជាមធ្យមសម្រាប់អ្នកដែលឈប់ពីការងារធ្វើនៅតែទាបដែលគួរឱ្យកត់សម្គាល់ ដូច្នេះកម្រិតនៃការអប់រំរបស់អ្នកមានការងារនឹងកើនឡើង ប៉ុន្តែការកើនឡើងនេះមិនគួរឱ្យកត់សម្គាល់នោះទេ។ នៅឆ្នាំ២០២៧ ចំនួនប្រជាជនដែលមានការអប់រំតិចជាងកម្រិតបឋមសិក្សានៅតែមានអត្រាខ្ពស់រហូតដល់ ៥៩% ប៉ុន្តែចំនួននៃអ្នកដែលមានការងារធ្វើហើយមានការអប់រំយ៉ាងហោចណាស់នៅមធ្យមសិក្សាត្រូវគេរំពឹងថានឹងកើនឡើងពី ៨.២% ទៅ ១២.៤%។

ផ្នែកផ្គត់ផ្គង់៖ ការផ្គត់ផ្គង់កម្លាំងពលកម្មដែលមានលក្ខណៈជាលំហូរត្រូវតែផ្តល់ដោយចំនួនមនុស្សដែលគ្រប់អាយុធ្វើការក្នុងចន្លោះពេលណាមួយ។ យោងតាមការព្យាករណ៍នូវចំនួនប្រជាជនរបស់ UNDESA (UNDESA ២០១៩) នៅចន្លោះឆ្នាំ២០១៧ និងឆ្នាំ២០២៧ ចំនួនមនុស្សដែលគ្រប់អាយុធ្វើការមានចំនួន ៣.២លាននាក់។ របាយការណ៍សន្និដានថា ចំនួនមនុស្សដែលគ្រប់អាយុធ្វើការនឹងនៅថេរ ដែលប៉ាន់ស្មានហក់ចូលក្នុងកម្លាំងទីផ្សារពលកម្មប្រម៉ាណ ២.៦៣៤លាននាក់។

ដើម្បីញែកនូវចំនួនមនុស្សដែលគ្រប់អាយុធ្វើការតាមកម្រិតនៃការអប់រំ របាយការណ៍បានបង្ហាញពីការព្យាករណ៍ពីរដែលកើតចេញពីប្រព័ន្ធអប់រំ និងប្រព័ន្ធ TVET ដោយផ្អែកលើការសន្និដ្ឋានដំបូងថាអត្រាជាក់លាក់នៃការបន្តរៀនសូត្រនៅតែជាបញ្ហា។ នៅកម្រិតនៃឆ្នាំសិក្សា ២០១៦-២០១៧ ហើយការសន្និដ្ឋានទីពីរដែលកាន់តែជាក់ស្តែងជាងនេះទៀតនោះ គឺថាពួកគេនឹងកែលម្អជាបណ្តើរៗ។ ដូចការរំពឹងទុកកម្រិតនៃការចាកចេញពីការអប់រំមានភាពប្រសើរឡើងនៅក្នុងសេណារីយ៉ូទីពីរជាជាងទីមួយ ខណៈពេលនៅក្នុងឆ្នាំ២០១៧ សិស្ស ៦០% ដែលបានបោះបង់ការសិក្សាមិនបានបញ្ចប់កម្រិតមូលដ្ឋាននោះទេ ហើយ ៤០% យ៉ាងហោចណាស់បានទទួលការអប់រំនៅកម្រិតមូលដ្ឋាន ហើយការបែងចែកនេះត្រូវបានគេប៉ាន់ប្រមាណថាមាន ៥០% និង ៥០% នៅក្នុងសេណារីយ៉ូទីមួយ ហើយ ៤០% និង ៦០% នៅក្នុងសេណារីយ៉ូទីពីរ។ អ្វីដែលគួរអោយចាប់អារម្មណ៍ ជាងនេះទៅទៀតនោះ គឺកម្រិតមហាវិទ្យាល័យដែលបានឈានទៅដល់២០% ក្នុងឆ្នាំ២០១៧។

របាយការណ៍ចុងក្រោយបានបង្ហាញថា ការចាកចេញពីដំណាក់កាលបណ្តុះបណ្តាលនៃជីវិត (សេណារីយ៉ូទី២) និងតម្រូវការទីផ្សារការងារ (សេណារីយ៉ូកម្រិតមធ្យម) តាមកម្រិតអប់រំសម្រាប់ឆ្នាំ២០១៧-២០២៧ មានលក្ខណៈសមហេតុសមផល។ ការប៉ាន់ប្រមាណបានបង្ហាញថាការចាកចេញពីសាលា គឺស្របគ្នានឹងតម្រូវការទីផ្សារការងារ ហើយចំនួនតែមួយគត់ដែលលើសគឺក្រុមដែលមានកម្រិតនៃការអប់រំទាបបំផុត ដែលជាទូទៅងាយធ្លាប់ចូលទៅក្នុងទីផ្សារកម្លាំងពលកម្ម។

តម្រូវការជំនាញ និងតម្រូវការបណ្តុះបណ្តាលឆ្នាំ២០១៧-២០២២

ផ្នែកតម្រូវការ៖ កំណើនការងារសរុបដែលត្រូវបានប៉ាន់ប្រមាណមានចំនួន ៧៩៥,០០០នាក់ គឺជាលទ្ធផលនៃការធ្លាក់ចុះចំនួនការងារក្នុងវិស័យកសិកម្ម ៨០៨,០០០នាក់ និងការកើនឡើងក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្ម ៨៥០,០០០នាក់ និងសេវាកម្ម ៧៥៣,០០០នាក់។ នៅពេលដែលតម្រូវការជំនួស និងការផ្ទេរពីកសិកម្មទៅវិស័យសំខាន់ពីរផ្សេងទៀតត្រូវបានគេយកមកពិចារណានោះ គឺការចូលក្នុងទីផ្សារការងារក្នុងវិស័យកសិកម្មត្រូវបានប៉ាន់ប្រមាណស្មើនឹង ៤០,០០០នាក់ និងឧស្សាហកម្មរហូតដល់ ១៩៦,០០០នាក់ (១១៣,០០០នាក់ ចូលដំបូង និងការផ្ទេរពីកសិកម្ម ៨៣,០០០នាក់) និងក្នុងវិស័យសេវាកម្ម ១៨៨,០០០នាក់ (១០៩,០០០នាក់ ចូលដំបូង និងការផ្ទេរពីកសិកម្ម ៧៩,០០០នាក់)។

ការវិភាគតម្រូវការការងារតាមមុខរបរសំខាន់ៗ អនុញ្ញាតឱ្យបង្ហាញរូបភាពជាមូលដ្ឋាននៃតម្រូវការជំនាញនិងតម្រូវការបណ្តុះបណ្តាល។ ក្នុងរបាយការណ៍យើងបានប៉ាន់ប្រមាណថា ក្នុងចំណោមមនុស្ស ៤៩០,០០០នាក់ ជាមធ្យមប្រចាំឆ្នាំដែលចូលធ្វើការងារនៅក្នុងវិស័យធំៗចំនួន ៣ ដែលប្រមាណ ៣/៤ នឹងស្ថិតនៅក្នុងក្រុមអាជីពធំៗចំនួន ៣ ដោយសិប្បកម្មនិងកម្មករដែលពាក់ព័ន្ធដើរតួយ៉ាងសំខាន់ (៥៧%) បន្ទាប់មក គឺកម្មករសេវាកម្ម និងអ្នកលក់ (១៤%) និងកម្មករគាំទ្រស្មៀន (១៣%)។ តួនាទីតូចតាចប៉ុន្តែមានលក្ខណៈគុណភាពនឹងត្រូវបានបំពេញដោយប្រតិបត្តិកររោងចក្រនិងម៉ាស៊ីន អ្នកជំនាញនិងអ្នកបច្ចេកទេស។

ការប្រើប្រាស់រួមបញ្ចូលគ្នានៃប្រភពផ្សេងៗគ្នារួមទាំងសន្ទស្សន៍ការងាររបស់ភ្នាក់ងារមុខរបរជាតិ អាចឱ្យយើងផ្តល់នូវការប៉ាន់ស្មានបរិមាណនៃតម្រូវការទាក់ទងនឹងលំហូរសម្រាប់មុខរបរតែមួយ និងការចង្អុលបង្ហាញពីមុខរបរដែលមានលក្ខណៈដោយកង្វះការផ្គត់ផ្គង់។ ការស្រាវជ្រាវបានចង្អុលបង្ហាញពីតួនាទីសំខាន់ដែលនឹងត្រូវបានបំពេញដោយមុខរបរតែមួយនៃវិស័យសំណង់ វិស័យកាត់ដេរ កន្លែងស្នាក់នៅ ភោជនីយដ្ឋាន និងដោយវិស័យពាណិជ្ជកម្មលក់រាយ ប៉ុន្តែក៏មានមុខរបរសំខាន់ៗដែលទាមទារឱ្យមានការអប់រំកម្រិតវិទ្យាល័យ និងសាកលវិទ្យាល័យ។ សូចនាករទាំងនេះមានសារៈសំខាន់សម្រាប់តម្រូវការអប់រំ និងការបណ្តុះបណ្តាលដោយក្រសួងពាក់ព័ន្ធ ជាពិសេសដោយក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ។

ចំពោះផ្នែកផ្គត់ផ្គង់វិញ ការវិភាគនៃវគ្គបណ្តុះបណ្តាល TVET នៅកម្រិតវិញ្ញាបនបត្រ និងកម្រិតសាកលវិទ្យាល័យ បង្ហាញថា ចំណែកនៃការផ្គត់ផ្គង់កម្លាំងពលកម្មដែលបានគ្របដណ្តប់ដោយវគ្គបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ គឺមានលក្ខណៈគុណភាព ដែលបរិមាណមានកំណត់ ដូច្នេះគួរតែពង្រីកការបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈភ្លាមៗនៅក្នុងទិសដៅចង្អុលបង្ហាញក្នុងរបាយការណ៍។

ការស្នើគោលនយោបាយ

ការរកឃើញដ៏សំខាន់នៃរបាយការណ៍នេះ គឺថាទីផ្សារការងារនៅប្រទេសកម្ពុជាទទួលរងសម្ពាធពីកម្រិតនៃការអប់រំទាបនៃកម្លាំងពលកម្ម។ វាជាបញ្ហាដែលមានលក្ខណៈជាប្រព័ន្ធរចនាសម្ព័ន្ធ ហើយអាចដោះស្រាយបានក្នុងរយៈពេលមធ្យមមួយ តាមរយៈការបង្កើនឱ្យស្រេចបាននូវការអប់រំសម្រាប់សិស្សដែលបានចាកចេញពីដំណាក់កាលបណ្តុះបណ្តាល។

កម្លាំងពលកម្មដែលមានកម្រិតនៃការអប់រំខ្ពស់បំផុត គឺមានសារៈសំខាន់ខ្លាំងណាស់នៅក្នុងដំណាក់កាលជាប្រវត្តិសាស្ត្រនេះ មិនមែនដោយសារតម្រូវការដ៏ច្រើននៃកម្លាំងពលកម្មដែលទទួលបានការអប់រំខ្ពស់នៅតាមផ្នែកជាច្រើននៃវិស័យសេវាកម្មនោះទេ ប៉ុន្តែដោយសារវាតំណាងឱ្យតម្រូវការជាបឋមមុននឹងទទួលបាននូវជំនាញ និងសមត្ថភាពដែលកំណត់ដោយបច្ចេកវិទ្យាថ្មីៗ ហើយនិងត្រូវបានប្រើប្រាស់នៅក្នុងវិស័យកសិកម្ម និងឧស្សាហកម្ម។ វាត្រូវបានបញ្ជាក់ដោយនិយោជកថា និស្សិតដែលបានបញ្ចប់ការសិក្សាពី TVET មានភាពខ្វះខាតជាច្រើនដូចជា កង្វះជំនាញមូលដ្ឋាននៅក្នុង ការអាន ការសរសេរ និងគណិតវិទ្យាដែលវាមិនមែនជាកំហុសទាំងស្រុងនៃការបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈនោះទេ ប៉ុន្តែវាជាកង្វះខាតនៃការអប់រំ។

ការបង្កើនប្រសិទ្ធភាពការងាររបស់កម្លាំងពលកម្មក៏ត្រូវបានលើកឡើងផងដែរ ពីព្រោះដោយសារការប្រែប្រួលអត្រាប្រជាសាស្ត្រកើនឡើង កម្លាំងពលកម្មអាចថយចុះជាចាំបាច់ ហើយការចំណាកស្រុកទៅប្រទេសជិតខាងអាចធ្វើឱ្យមានកង្វះខាតកម្លាំងពលកម្មជំនាញក្នុងស្រុកថែមទៀត។

ការកាត់បន្ថយអត្រាបោះបង់នៃការសិក្សា៖ ភាគច្រើននៃការបោះបង់ចោលការសិក្សាប្រព្រឹត្តទៅមិនមែននៅចុងបញ្ចប់នៃឆ្នាំសិក្សាទេ ប៉ុន្តែនៅក្នុងដំណាក់កាលវង្វង់នៃការអបរំ ហើយអ្នកដែលបានបោះបង់នៅកម្រិតបឋមសិក្សាមានលក្ខណៈជាពិសេស និងជះឥទ្ធិពលធំធេង។ លទ្ធផលនៃការវិភាគរបស់យើងបានបង្ហាញថា ការកាត់បន្ថយអត្រាបោះបង់ចោលការសិក្សា នឹងជះឥទ្ធិពលភ្លាមៗទៅលើរយៈពេលជាមធ្យមនៃដំណើរការអប់រំ។

មូលហេតុជាច្រើននៃការបោះបង់ចោលការសិក្សាជាដំបូងអាចងាយយល់។ របាយការណ៍កន្លងទៅរបស់ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ីបានលើកឡើងថា "ភាពក្រីក្របានជំរុញកុមារជាច្រើនឱ្យក្លាយជាកម្លាំងពលកម្មមុនពេលពួកគេទទួលបានការសិក្សាច្រើន ហើយការកង្វះអាហារូបត្ថម្ភបានជះឥទ្ធិពលដល់អ្វីដែលពួកគេអាចរៀនបាននៅពេលពួកគេនៅសាលារៀន" (ADB ឆ្នាំ២០១៥)។ ចំពោះបញ្ហាដែលបានលើកឡើងនេះ វាហាក់ដូចជាពាក់ព័ន្ធជាមួយនឹងការរៀបចំការស្ទង់មតិមួយដែលមានគោលបំណងស៊ើបអង្កេតតាមរបៀបសាមញ្ញអំពីមូលហេតុដើមនៃបញ្ហា និងដើម្បីរៀបចំនូវវិធានការមួយដែលមានប្រសិទ្ធភាពសម្រាប់ដោះស្រាយបញ្ហានេះ។

ការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវប្រសិទ្ធភាពនៃដំណើរការអប់រំ៖ ការវិភាគបានបង្ហាញថា នាពេលអនាគតចំនួនសិស្សដែលបានចុះឈ្មោះចូលរៀននៅក្នុងប្រព័ន្ធអប់រំនឹងមិនមានការកើនឡើងច្រើននោះទេ ក្នុងដំណាក់កាលនេះវាហាក់ដូចជាមានលទ្ធភាពនិងសមស្របក្នុងការវិនិយោគលើគុណភាពនៃការអប់រំ។ យោងតាមការសិក្សារបស់ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ីដដែលបានបង្ហាញថា បញ្ហាប្រឈមមួយទៀតគឺគុណភាព និងភាពពាក់ព័ន្ធផ្សេងៗទៀតសម្រាប់ការអប់រំដែលកំពុងផ្តល់នាពេលបច្ចុប្បន្ន។ មូលហេតុមួយនៃបញ្ហាគុណភាពនៅក្នុងការអប់រំគឺថាគ្រូខ្លួនឯងច្រើនតែមិនមានគុណភាពគ្រប់គ្រាន់។ ការកែលម្អគុណភាពគ្រូ និងសន្ទស្សន៍រវាងសិស្ស និងគ្រូ មិនត្រឹមតែអាចបង្កើននូវគុណភាពនាពេលបញ្ចប់

ការសិក្សាប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែវាថែមទាំងអាចកាត់បន្ថយអត្រារៀនត្រួតថ្នាក់ទៀតផង ដែលជាបញ្ហាមួយមានលក្ខណៈជាប្រព័ន្ធ និងប៉ះពាល់ដល់ភាពទៀងទាត់ និងប្រសិទ្ធភាពនៃដំណើរការបណ្តុះបណ្តាល។

ការកំណត់តួនាទីរបស់ TVET ៖ របាយការណ៍នេះបានបង្ហាញតិចតួចអំពី TVET ហើយមូលហេតុចម្បង គឺចំនួនសិស្ស និងអត្រាបញ្ចប់ការសិក្សាពីសាលាបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈមានកម្រិតទាប (ប្រហែល ១% នៃចំនួនសរុប) និងកង្វះខាតព័ត៌មានស្ថិតិ។ ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយ វាត្រូវបានគេសង្ឃឹមថា តួនាទី និងភាពពាក់ព័ន្ធរបស់ TVET នឹងកើនឡើង។ មានកត្តាបីដែលអាចធ្វើអោយតួនាទីរបស់ TVET មានសក្តានុពល។

កត្តាទីមួយ TVET គួរតែដើរតួនាទីជាបណ្តាញសុវត្ថិភាពសម្រាប់កុមារា និងកុមារីដែលបានបោះបង់ចោលការសិក្សានៅកម្រិតមូលដ្ឋាន។ ការធ្វើតួនាទីបែបនេះ TVET អាចចូលរួមជួយកុមារទាំងនោះឱ្យទទួលបាននូវការអប់រំដែលចាំបាច់ ហើយក្នុងពេលជាមួយគ្នានោះក៏អាចផ្តល់ឱ្យពួកគេនូវសម្ភារទៅតាមតម្រូវការទីផ្សារផងដែរ។

កត្តាទីពីរ TVET គួរតែពង្រីកសកម្មភាពរបស់ខ្លួនដោយទាក់ទាញកុមារា និងកុមារីដែលបានបញ្ចប់ការអប់រំនៅកម្រិតមូលដ្ឋាន ឬកម្រិតសិក្សាខ្ពស់ហើយផ្តល់ឱ្យពួកគេនូវជំនាញ និងសមត្ថភាពដែលជាតម្រូវការទីផ្សារ។ វាជាបញ្ហាសារមេញទូទៅដែលការបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈនៅប្រទេសកម្ពុជា ត្រូវបានប្រឈមមុខដូចជា នៅប្រទេសជាច្រើនក្នុងពិភពលោកផងដែរ ដោយការយល់ឃើញបែបអវិជ្ជមានហើយត្រូវបានគេមើលឃើញថា វាជាដំណោះស្រាយជម្រើសទីពីរ។ ចក្ខុវិស័យនេះច្រើនតែបណ្តាលមកពីកង្វះខាតនៃការទទួលស្គាល់អំពីស្ថានភាព និងភាពជាប់ទាក់ទងនៃការងារដែល TVET រៀបចំសម្រាប់សិស្ស។ ដើម្បីពង្រីកវិសាលភាពនៃ TVET ឱ្យមានសារៈសំខាន់ វាមិនគ្រាន់តែជាការបង្ហាញពីភាពពាក់ព័ន្ធ និងផ្សព្វផ្សាយពីវត្តមានរបស់ខ្លួនប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែគឺត្រូវធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវស្ថានភាពសង្គម និងការផ្តល់សេដ្ឋកិច្ចប្រាក់ឈ្នួលសម្រាប់មុខរបរ TVET ផងដែរ។

កត្តាទីបី វាត្រូវបានគេទទួលស្គាល់ជាទូទៅថា នៅពេលខាងមុខការច្នៃប្រឌិតនៃបច្ចេកវិទ្យាដែលមិនធ្លាប់មានពីមុនមកនឹងជះឥទ្ធិពលដល់គ្រប់វិស័យសេដ្ឋកិច្ច។ កត្តានេះនឹងតម្រូវឱ្យមានការឆ្លើយតបមួយចំនួនធំដែលស្ថាប័ន TVET អាចផ្តល់កិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយវិស័យឯកជន។

កត្តាមួយចំនួនចុងក្រោយ គឺការធ្វើឱ្យការងារនៅក្នុងវិស័យកសិកម្មមានសារៈសំខាន់សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍប្រទេស។ ការកាត់បន្ថយកម្លាំងពលកម្មយ៉ាងច្រើនដែលវិស័យនេះបង្ហាញថា ការដើរតួនាទីជាកណ្តាលដែលវិស័យនេះអាចធ្វើឱ្យសេដ្ឋកិច្ចរបស់កម្ពុជាមានការងើបឡើងវិញ ភាពចាំបាច់ក្នុងការបង្កើនផលិតភាពតាមរយៈការទទួលយកបច្ចេកវិទ្យាទំនើបបំផុតបង្ហាញថា ស្ថាប័ន TVET គួរតែយកចិត្តទុកដាក់ ជាពិសេសទៅលើវិស័យកសិកម្ម។

គោលនយោបាយនៃការអប់រំ ការបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ និងឧស្សាហកម្ម៖ ដើម្បីរៀបចំផែនការ និងប្រព័ន្ធនៃការអប់រំ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ អ្វីដែលយើងត្រូវការគឺជាការព្យាករណ៍នៃតម្រូវការការងារដែលមានលក្ខណៈសាមញ្ញ។ ជាដំបូង អ្នកសេដ្ឋកិច្ចមិនមែនជាគ្រូទាយទេ ហើយអ្វីដែលពួកគេអាចធ្វើបានគួរតែធ្វើ ដើម្បីផ្តល់នូវចក្ខុវិស័យថ្មីមួយសម្រាប់អនាគតដោយផ្អែកលើគុណតម្លៃខុសគ្នានៃបញ្ហាអថេរមូលដ្ឋាន។ សេណារីយ៉ូទាំងនេះនឹងប្រាប់អ្នកធ្វើគោលនយោបាយពីអ្វីដែលនឹងកើតឡើងប្រសិនបើព្រឹត្តិការណ៍ជាក់លាក់នឹងកើតឡើងហើយ ឬគោលនយោបាយជាក់លាក់នឹងត្រូវបានអនុម័ត។ សេណារីយ៉ូនេះ គឺជាឧបករណ៍ដែលជួយអ្នកធ្វើគោលនយោបាយឱ្យធ្វើការសម្រេចចិត្តផ្អែកលើភស្តុតាង។ កត្តាទីពីរ អនាគត គឺជាការបង្កើតដោយផ្ទាល់របស់ពួកយើង។ នេះបញ្ជាក់ថា ការបណ្តុះបណ្តាលដែលត្រូវ

ការដាំចាំបាច់ភាគច្រើនពឹងផ្អែកលើចំនួន និងប្រភេទនៃការវិនិយោគដែលត្រូវបានធ្វើគោលនយោបាយកសិកម្ម និងឧស្សាហកម្មដែលនឹងត្រូវបានអនុម័តថា តើយើងនឹងមានភាពល្អប៉ុណ្ណាក្នុងការពង្រីកវិស័យសេវាកម្ម។

ជារួមខណៈដែលទីផ្សារការងារ និងការព្រួយបារម្ភពីសេដ្ឋកិច្ចគួរតែមានសេណារីយ៉ូមួយ ការសម្របសម្រួលដ៏សមស្រប និងបន្តជានិរន្តគួរតែត្រូវបានបង្កើតឡើងផងដែររវាងការរៀបចំ និងការអនុវត្តគោលនយោបាយសេដ្ឋកិច្ច ហើយនិងការរៀបចំ និងការអនុវត្តគោលនយោបាយបណ្តុះបណ្តាលគួរតែត្រូវបានកំណត់ឱ្យបានទូលំទូលាយ។

បង្កើនប្រព័ន្ធទីផ្សារការងារ (Labour Market Intelligence) ដូចជាប្រទេសដទៃទៀតដែរ កម្ពុជាគួរតែប្រកាន់ខ្ជាប់នូវគោលការណ៍ផ្អែកលើគោលនយោបាយដែលមានមូលដ្ឋានលើគ្រប់វិស័យ ជាពិសេសនៅក្នុងវិស័យគោលនយោបាយទីផ្សារការងារដែលបានកំណត់យ៉ាងទូលំទូលាយ និងគោលនយោបាយអប់រំប្រកបដោយបរិយាប័ន្ន ព្រមទាំងគោលនយោបាយអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ។

ប្រព័ន្ធទីផ្សារការងារពឹងផ្អែកលើភាពអាចរកបាននៃព័ត៌មានស្ថិតិ និងសមត្ថភាពក្នុងការបកស្រាយព័ត៌មាននេះដោយប្រកាន់ខ្ជាប់នូវគំរូ (Model) និងនីតិវិធីវិភាគត្រឹមត្រូវ។

បច្ចុប្បន្ននេះ ប្រព័ន្ធទីផ្សារការងារត្រូវបានផ្តល់ជាចម្បង (ទាំងស្រុង) ដោយការវិភាគដូចជាការវិភាគបច្ចុប្បន្នដែលអនុវត្តដោយ NEA ដូចជា ការព្យាករណ៍តម្រូវការការងារ (NEA, ២០១៧) និងកង្វះជំនាញ និងគម្លាតជំនាញ (NEA, ២០១៥, ២០១៦, ២០១៨) និងដោយអង្គការអន្តរជាតិដូចជា អង្គការអន្តរជាតិខាងការងារ (ILO) ធនាគារពិភពលោក (World Bank) និងធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី (ADB)។

កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងដើម្បីព្យាករណ៍តម្រូវការការងារ និងជាទូទៅដើម្បីបង្កើតសេណារីយ៉ូទីផ្សារការងារត្រូវបានធ្វើឱ្យមានការលំបាកយ៉ាងខ្លាំងដោយកង្វះខាតព័ត៌មានស្ថិតិដែលអាចទុកចិត្តបាន។ នេះជាការពិត ជាពិសេសសម្រាប់តម្រូវការការងារដែលទាក់ទងទៅនឹងមុខរបរអាទិភាពរបស់ TVET ដែលជាការពិតបានផ្តល់ឱ្យកម្រិតការងារពួកគេនូវទំហំតូច ហើយមិនត្រូវបានវាស់ដោយការស្ទង់មតិសេដ្ឋកិច្ចសង្គមទេ ហើយក៏មិនមានព័ត៌មានដែលអាចរកបានដែរ។

ចំពោះអ្វីដែលទាក់ទងនឹងសេណារីយ៉ូ ឬប្រភេទនៃការគ្រោងទុក និងការព្យាករណ៍នានាក្នុងប្រទេសកម្ពុជាកំពុងបាត់នូវព័ត៌មានមូលដ្ឋានដែលជាធម្មតា ត្រូវបានផ្តល់ដោយការស្ទង់មតិកម្លាំងពលកម្មដែលតំណាងឱ្យប្រភពដែលមិនអាចខ្វះបានសម្រាប់ការវិភាគទីផ្សារការងាររយៈពេលមធ្យម។ កង្វះទិន្នន័យទាំងនេះបង្កើតឱ្យមានការអនុវត្តនីតិវិធីស្មុគស្មាញ ដើម្បីប៉ាន់ស្មានពីទិន្នន័យដែលបាត់ហើយបន្ទាប់មកនឹងមានទិន្នន័យប្រកបដោយភាពជឿជាក់ និងមានកំណត់។ វាក៏ត្រូវគូសបញ្ជាក់ផងដែរថា ការបោះពុម្ពផ្សាយទិន្នន័យជំរឿននឹងមិនអាចដោះស្រាយបញ្ហាបានទេ ដោយសារការពន្យារពេលផ្សព្វផ្សាយដែលជាការពិតពួកគេប្រហែលជាមានបញ្ហាមួយចំនួនជាមួយព័ត៌មានដែលមាន ហើយនឹងអាចរកបានតែរៀងរាល់ ១០ឆ្នាំ។

វាក៏ត្រូវគូសបញ្ជាក់ផងដែរថា ប្រព័ន្ធអប់រំជាន់ខ្ពស់ទទួលរងពីបញ្ហាដែលព័ត៌មានស្ថិតិសំដៅទៅលើសកម្មភាពរដ្ឋបាល និងមិនមែនសម្រាប់និស្សិតដែលចាំបាច់ត្រូវបន្តដោយការស្មាននៅពេលដែលព្យាយាមផ្តល់ចម្លើយចំពោះសំណួរសាមញ្ញដូចជា តើមាននិស្សិតប៉ុន្មាននាក់បានចុះឈ្មោះ ឬបានបញ្ចប់ការសិក្សា? ចុងបញ្ចប់ស្ថិតិនៃការអប់រំខ្ពស់របស់ TVET បច្ចុប្បន្នមិនផ្តល់ព័ត៌មានអំពីចំនួនអ្នកចុះឈ្មោះចូលរៀន និងបញ្ចប់ការសិក្សាដោយមហាវិទ្យាល័យ និងដេប៉ាតឺម៉ង់ (Department) នោះទេ។

សរុបសេចក្តីមក ដើម្បីធ្វើការវិភាគលើទីផ្សារការងាររយៈពេលមធ្យម និងរយៈពេលវែង វាចាំបាច់ណាស់ដែលវិទ្យាស្ថានជាតិស្ថិតិកម្ពុជា នឹងធ្វើការស្ទង់មតិលើកម្លាំងពលកម្មជាប្រចាំដែលក្រសួង និងគ្រឹះស្ថានទាំងអស់ត្រូវទទួលយកចំណាត់ថ្នាក់មុខរបរដែលប្រកបដោយស្តង់ដា។ ទន្ទឹមនឹងនេះ ការិយាល័យស្ថិតិនៃក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ គួរតែអនុវត្តការប្រមូលព័ត៌មានឱ្យបានហ្មត់ចត់ និងពេញលេញជាងមុនស្តីពីការចុះឈ្មោះ និងបញ្ចប់ការសិក្សាពីគ្រប់កម្រិតនៃវគ្គបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈទាំងអស់។

កង្វះខាតជំនាញ និងការស្ទង់មតិគម្លាតជំនាញ គឺមានសារៈសំខាន់ខ្លាំងណាស់ ប៉ុន្តែបង្ហាញពីដែនកំណត់ដែលមានតម្លៃថ្លៃ ហើយមានអាយុចាស់នៅពេលពួកគេបញ្ចប់ការស្រាវជ្រាវ។ ជម្រើសត្រឹមត្រូវមួយ ដើម្បីស្វែងយល់ពីការបម្រែបម្រួលរយៈពេលខ្លីនៃតម្រូវការសម្រាប់មុខរបរជាក់លាក់ និងនិន្នាការផ្គត់ផ្គង់ត្រូវបានផ្តល់ដោយទិន្នន័យរដ្ឋបាលដែលអាចត្រូវបានប្រមូលដោយ NEA និង DLMI ដែលជាលទ្ធផលនៃសកម្មភាពរបស់ពួកគេ។ NEA អាចផ្តល់ទិន្នន័យជាចម្បង ប៉ុន្តែមិនត្រឹមតែផ្នែកតម្រូវការប៉ុណ្ណោះទេ DLMI នៅតែជាផ្នែកផ្គត់ផ្គង់ទិន្នន័យផងដែរ។ យើងដឹងថាទាំង NEA និង DLMI កំពុងធ្វើការ ដើម្បីកសាងប្រព័ន្ធព័ត៌មានរបស់ពួកគេ ប៉ុន្តែយើងមិនដឹងពីការខិតខំប្រឹងប្រែងក្នុងការសម្របសម្រួលការប្រមូលព័ត៌មានឆ្ពោះទៅរកគោលដៅរួមនោះទេ។

លើសពីនេះទៅទៀត វាហាក់ដូចជាសមស្របក្នុងការធ្វើការស្ទង់មតិតាមពេលវេលា (ត្រីមាស រៀងរាល់ឆ្នាំ) អំពីតម្រូវការកម្លាំងពលកម្មតាមមុខរបរ ដោយធ្វើការសាកសួរសំណួរដោយប្រើការសម្ភាសន៍តាមរយៈទូរស័ព្ទ កុំព្យូទ័រ (Computer Aided Telephone Interview-CoCATI) ឬសម្ភាសន៍ដោយមានជំនួយកុំព្យូទ័រតាមបណ្តាញអ៊ីនធឺណេត (Computer Aided Web Interview-CAWI) សូមពិនិត្យមើលលម្អិតតាមគេហទំព័រ៖

https://excelsior.unioncamere.net/images/metodologia /Nota_ Metodologica.pdf

ចុងបញ្ចប់ត្រូវគួសបញ្ជាក់ថា ការវិភាគអំពីកង្វះជំនាញ និងកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែង ដើម្បីព្យាករណ៍ពីតម្រូវការការងារ និងដើម្បីបង្កើតសេណារីយ៉ូត្រូវបានអនុវត្តដោយមានការគាំទ្រពីអ្នកជំនាញបរទេស ដែលជាទូទៅវាត្រូវបានទាមទារឱ្យបណ្តុះបណ្តាលមន្ត្រីក្នុងក្រសួង និងផ្តល់នូវសមត្ថភាពចាំបាច់ ដើម្បីអនុវត្តលើការវិភាគនាពេលអនាគត។

ទស្សនៈផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ខ្ញុំដែលផ្អែកលើបទពិសោធន៍ផ្ទាល់ គឺថាការខិតខំបែបនេះនឹងត្រូវបរាជ័យបើទោះជាមានការប្តេជ្ញាចិត្ត តាំងចិត្ត និងឆន្ទៈរបស់សិក្ខាកាមដើម្បីរៀនក៏ដោយ។ មូលហេតុដំបូង និងសំខាន់បំផុត គឺថាមានមន្ត្រីនៃក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ តិចណាស់ដែលបានសិក្សាផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច (នេះមិនបានផ្តោតលើការអនុវត្តក្នុងវិស័យសេដ្ឋកិច្ច និងសេដ្ឋកិច្ចស្តីពីការងារ) និងស្ថិតិ។ បញ្ហាទី២ គឺដោយសារតែការសិក្សាពីមុន និងសកម្មភាពការិយាធិបតេយ្យ ពួកគេខ្វះការស្រាវជ្រាវ "ចិត្តគំនិត" បញ្ហាដែលត្រូវបានផ្សំដោយការពិតដែលថាពួកគេបន្តអនុវត្តសកម្មភាពការិយាធិបតេយ្យប្រចាំថ្ងៃដែលមិនមានទំនាក់ទំនង ឬគ្រាន់តែភ្ជាប់ទំនាក់ទំនងតិចតួចទៅនឹងការស្រាវជ្រាវវិទ្យាសាស្ត្រនោះទេ។ ជាចុងក្រោយ ពួកគេជាសមាជិកនៃការិយាធិបតេយ្យដ៏ស្មុគស្មាញនៅខាងក្នុង ដែលពួកគេសង្ឃឹមថានឹងឈានទៅកាន់មុខតំណែងខ្ពស់ និងប្រសើរជាងមុនមិនចាំបាច់ស្របតាមសកម្មភាពដែលពួកគេទទួលបានការបណ្តុះបណ្តាលនោះទេ។

ដើម្បីឱ្យមានភាពងាយស្រួល មិនអាចទៅរួចទេក្នុងការហ្វឹកហាត់ក្នុងរយៈពេល ពីរបីសប្តាហ៍ ឬសូម្បីតែពីរបីខែមនុស្សដែលមិនមានប្រវត្តិនៅក្នុងសកម្មភាពស្រាវជ្រាវសំខាន់ៗ និងស្មុគស្មាញដែលត្រូវការការសិក្សា និងការអនុវត្តជាច្រើនឆ្នាំ។ ម្យ៉ាងវិញទៀត ទោះបីវគ្គបណ្តុះបណ្តាលនេះទទួលជោគជ័យក៏ដោយក៏គ្មានយន្តការណាមួយធានាថាអ្នក

ដែលបានបណ្តុះបណ្តាលនឹងបន្តប្រើប្រាស់សមត្ថភាពដែលទទួលបានដើម្បីវិភាគទីផ្សារការងារនៅក្នុងក្រសួងក្នុងរយៈពេលជាក់លាក់ណាមួយនោះទេ។

សរុបសេចក្តីមក ដើម្បីទទួលបានប្រព័ន្ធទីផ្សារការងារដែលចាំបាច់ក្នុងការរៀបចំគោលនយោបាយផ្អែកលើភស្តុតាង ក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ ត្រូវការអ្នកអង្កេតទីផ្សារការងារដែលអាចជាស្ថាប័នឯករាជ្យដែលបង្កើតឡើង ដោយបង្កើតអ្នកជំនាញដែលមានកំណត់មួយចំនួន ហើយពួកគេមានសាវតាសិក្សាចាំបាច់ និងមានការយកចិត្តទុកដាក់ក្នុងការអនុវត្តការងាររបស់ពួកគេ។

ផែនការសកម្មភាព

ដើម្បីធ្វើការអនុវត្តសេចក្តីណែនាំគោលនយោបាយមុនៗ នឹងត្រូវប្រតិបត្តិការជាជំហានៗដូចខាងក្រោម៖

ក). ដើម្បីធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវដំណើរការនៃប្រព័ន្ធអប់រំ និងបង្កើនកម្រិតអប់រំជាមធ្យមនៃការចាកចេញពីដំណាក់កាលបណ្តុះបណ្តាលចាំបាច់៖

- ដើម្បីកាត់បន្ថយអត្រាបោះបង់ការសិក្សា
- លើកកម្ពស់គុណភាពគ្រូ និងការបង្រៀន
- ដើម្បីផ្តល់សំណាញ់សុវត្ថិភាពសម្រាប់ការបោះបង់ការសិក្សា។

ដើម្បីឈានដល់គោលដៅសំខាន់ទាំងនេះ ចាំបាច់ដើម្បីទ្រទ្រង់ការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចសង្គមនាពេលអនាគត និងរៀបចំឱ្យសិស្សចាកចេញពីប្រព័ន្ធសាលារៀន ដើម្បីទទួលបានជំនាញវិជ្ជាជីវៈ ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា និងក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ គួរតែបង្កើតក្រុមការងាដែលនឹង៖

- រៀបចំការស្រាវជ្រាវលើដើមហេតុនៃការបោះបង់ការសិក្សា និងកំណត់តំបន់ភូមិសាស្ត្រដែលរងផលប៉ះពាល់ច្រើនបំផុតពីបញ្ហានេះ។
- ផ្តល់ការត្រួតពិនិត្យសមត្ថភាពជំនាញរបស់បុគ្គលិកបង្រៀន។
- កំណត់វិធីល្អបំផុតដើម្បីរៀបចំសកម្មភាពបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ ដែលបានណែនាំដល់និស្សិតវ័យក្មេងដែលបានបោះបង់ចោលការសិក្សាមុនពេលបញ្ចប់ការសិក្សាមូលដ្ឋាន ហើយមានគោលបំណងដើម្បីបញ្ចប់ការអប់រំមូលដ្ឋានរបស់ពួកគេ និងផ្តល់ឱ្យពួកគេនូវជំនាញចាំបាច់ដើម្បីបន្តអាជីព។ វិធានការណ៍នេះគួរតែរួមបញ្ចូលទាំងការគាំទ្រផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់គ្រួសារកុមារ និងសម្រាប់កុមារខ្លួនឯង ព្រោះមូលហេតុចម្បងនៃការបោះបង់ការសិក្សា គឺភាពក្រីក្រ។
- កំណត់សកម្មភាពបណ្តុះបណ្តាល និងធ្វើការបណ្តុះបណ្តាលឡើងវិញទៅដល់គ្រូដែលមានសមត្ថភាពមិនគ្រប់គ្រាន់ដោយប្រើបុគ្គលិកដែលមានសមត្ថភាពបំផុត និងបច្ចេកវិទ្យាទំនើបដូចជាការរៀនសូត្រពីចម្ងាយ។

ខ). កំណត់ ពង្រីកតួនាទី និងសកម្មភាពរបស់ TVET នេះ គឺជាគោលដៅស្មុគស្មាញដែលគួរតែត្រូវបានអនុវត្តដោយថ្នាក់ដឹកនាំកំពូលនៃក្រសួងដែលគាំទ្រដោយក្រុមការងារដែលអាចប្រមូលករណីសិក្សា និងការបំផុសគំនិតពីអ្វីដែលបានធ្វើនៅក្នុងអាស៊ានផ្សេងទៀត ប៉ុន្តែជាពិសេសបណ្តាប្រទេសសហភាពអឺរ៉ុបដែលបញ្ហាទាំងនេះត្រូវបានពិភាក្សា និងប្រឈមជាង ៤០ឆ្នាំមកហើយ។ គោលដៅគួរតែជាការប្រៀបធៀបតួនាទីខុសគ្នាដែលការអប់រំ និងការបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈដើរតួនៅក្នុងប្រទេសផ្សេងៗគ្នានៅដំណាក់កាលអភិវឌ្ឍន៍ផ្សេងៗគ្នា។ លទ្ធផលគួរតែជាចក្ខុវិស័យពេញលេញ

និងស្មុគស្មាញបន្ថែមទៀតនៃតួនាទីដែលការបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈអាចដើរតួសម្រាប់ក្រុមអាយុខុសគ្នា (កុមារក្នុងវ័យទទួលការអប់រំមូលដ្ឋាន សិស្សលើសអាយុក្នុងការទទួលការអប់រំមូលដ្ឋាន មនុស្សក្នុងក្រុមអាយុវ័យកណ្តាល ប៉ុន្តែក៏ជាកម្មករវ័យចំណាស់) អ្នកធ្វើការនៅក្នុងវិស័យមួយចំនួនធំរួមមានវិស័យកសិកម្ម និងស្ថានភាពផ្សេងៗគ្នា (អ្នកស្វែងរកការងារដំបូង អ្នកគ្មានការងារធ្វើ អ្នកមានការងារធ្វើដែលចង់ស្វែងរកអាជីពផ្សេង និងកម្មករដែលមានសមត្ថភាពហួសសម័យ)។

គ). ធ្វើការសម្របសម្រួលគោលនយោបាយបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ និងសហគ្រាសៈ តម្រូវការបណ្តុះបណ្តាលមិនត្រឹមតែត្រូវបានកំណត់ដោយនិន្នាការសេដ្ឋកិច្ចប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែក៏ជាលទ្ធផលនៃគោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍ និងឧស្សាហកម្មផងដែរ។ ផលប៉ះពាល់ គឺថាជាផែនការឧស្សាហកម្ម និងផែនការបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈគួរតែត្រូវបានបង្កើតជាមួយគ្នា ព្រោះប្រភេទនៃការអភិវឌ្ឍឧស្សាហកម្មនឹងត្រូវការការបណ្តុះបណ្តាលជាក់លាក់មួយខណៈពេលដែលលទ្ធផលនៃការបណ្តុះបណ្តាលដែលបានផ្តល់អាចជាការលើកទឹកចិត្តត្រឹមត្រូវ ដើម្បីកំណត់ច្រកអភិវឌ្ឍន៍ជាក់លាក់មួយ។

ឃ). លើកកម្ពស់ការប្រមូលទិន្នន័យស្តីពីការងារៈ ក្រសួងការងារ និនងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ គួរតែដើរតួនាទីយ៉ាងសកម្មក្នុងការជំរុញការអនុវត្តដោយវិទ្យាស្ថានជាតិស្ថិតិ នៃការស្ទង់មតិកម្លាំងពលកម្មជាបន្តបន្ទាប់។

ង). ធ្វើការបង្កើតអ្នកឃ្លាំមើលទីផ្សារការងារឯករាជ្យ - ដោយបង្កើតអ្នកសង្កេតការណ៍ទីផ្សារការងារឯករាជ្យ (ឬអ្នកសង្កេតការណ៍សេដ្ឋកិច្ច) - តាមគំនិតរបស់ខ្ញុំដំណោះស្រាយដែលសមហេតុផល និងមិនសូវថ្លៃចំពោះបញ្ហានៃការប្រមូលទិន្នន័យ និងប្រព័ន្ធទីផ្សារការងារដែលគួរតែពិចារណាឱ្យបានហ្មត់ចត់។ អ្នកឃ្លាំមើលទីផ្សារការងារគួរតែទទួលបន្ទុកប្រព័ន្ធព័ត៌មានទីផ្សារការងារ ធ្វើការប្រមូល និងរៀបចំទិន្នន័យពីការិយាល័យស្ថិតិ និងពីក្រសួងផ្សេងៗដែលគាំទ្រដោយ NEA និងក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ ក្នុងការប្រមូលព័ត៌មានស្តីពីលំហូរទីផ្សារការងារ និងសកម្មភាព TVET គាំទ្រដល់និយមន័យនៃវិធីសាស្ត្រទំនើបបន្ថែមទៀត ដើម្បីប្រមូលព័ត៌មានស្តីពីតម្រូវការការងារតាមមុខរបរ និងគម្លាតជំនាញ។

ឯកសារយោង

ADB. 2015. Cambodia: Addressing the skills gap. Mandaluyong City, Philippines.

Bruni Michele. 1988. A stock flow model to analyse and forecast labor market variables. Labour, n.1.

Bruni Michele. 1993. Per una economia delle fasi della vita. in Italian Statistical Association, Popolazione, tendenze demografiche e mercato del lavoro, Rome.

Bruni Michele. 2017. Egypt Labour market report. Demographic trends, labour market evolution and scenarios for the period 2015-30. International Organization for Migration, Cairo.

Bruni Michele. Likanan Ljuch and Somena Kuoch. 2013. Skill shortages and skills gaps in the Cambodian labour market: Evidence from employer skills needs survey. ILO Asia-Pacific Working Paper Serie; ILO Bangkok.

Cambodia Socio-economic Survey 2013. 2014. National Institute of Statistics, Ministry of Planning.

Cambodia Socio-economic Survey 2014. 2015. National Institute of Statistics, Ministry of Planning.

Cambodia Socio-economic Survey 2015. 2016. National Institute of Statistics, Ministry of Planning.

Cambodia Socio-economic Survey 2016. 2017. National Institute of Statistics, Ministry of Planning.

Cambodia Socio-economic Survey 2017. 2018. National Institute of Statistics, Ministry of Planning.

Education Statistics and Indicators. Ministry of Education, Youth and Sport. EMIS.

ILO. 2016. Cambodia Garment and Footwear Sector Bulletin. Issue 3.

Ministry of Economy and Finance. 2019. Budget in Brief. Fiscal year 2019.

Ministry of Labor and Vocational Training. 2017. National Technical Vocational Education and Training Policy 2017-2025.

National Employment Agency. 2015. Skills Shortages and Skills Gaps in the Cambodian Labour Market: Evidence from Employer Skills Needs Survey 2014. Phnom Penh.

National Employment Agency. 2016. Skills Shortages and Skills Gaps in the Cambodian Labour Market: Evidence from Employer Skills Needs Survey 2015. Phnom Penh.

National Employment Agency. 2017. Labor Demand Forecasts 2017-2021. Phnom Penh.

National Employment Agency. 2018. Skills Shortages and Skills Gaps in the Cambodian Labour Market: Evidence from Employer Skills Needs Survey 2017. Phnom Penh.

Phann Dalis. 2014. Links between Employment and Poverty in Cambodia, CDRI Working Paper Series No. 92.

Royal Government of Cambodia. 2015. Cambodia Industrial Development Policy 2015-2025.

UNDP Cambodia. 2014. Competitiveness and Linkages in Cambodia’s Manufacturing Sector. Discussion Paper No. 12.

United Nations. Department of Economic and Social Affairs. 2019. World Population Prospects. The 2019 Revision. Highlights, United Nations, New York.

World Bank. 2019a. Cambodia’s Future Jobs: Linking to the Economy of Tomorrow.

World Bank Group. 2019b. Cambodia Economic Update.

ឧបសម្ព័ន្ធ

ឧបសម្ព័ន្ធទី១៖ និន្នាការប្រជាសាស្ត្រ

១. សាចតានៃប្រជាសាស្ត្រក្នុងរយៈពេលវែង

១.១. ការផ្លាស់ប្តូរប្រជាសាស្ត្រ ពេលវេលា និងផលប៉ះពាល់

នៅចន្លោះឆ្នាំ១៩៥០ និងឆ្នាំ២០១៥ ប្រជាជនកម្ពុជាបានកើនឡើងពី ៤.៤លាននាក់ ទៅ ១៥.៥លាននាក់ ទោះបីមានការធ្លាក់ចុះក្នុងរបបខ្មែរក្រហមក៏ដោយ។ យោងតាមការព្យាករណ៍របស់នាយកដ្ឋានកិច្ចការសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គម របស់អង្គការសហប្រជាជាតិ (UNDESA ឆ្នាំ២០១៩) ក្នុងសេណារីយ៉ូនៃការគ្មានចំណាកស្រុក (Zero-migration) ប្រជាជនកម្ពុជានឹងកើនដល់ ២៣លាននាក់នៅឆ្នាំ២០៥០ អតិបរមាស្មើរតែ ២៥លាននាក់នៅឆ្នាំ២០៨០ ហើយ បន្ទាប់មកថយចុះបន្តិចក្នុងអំឡុងពេល ២០ឆ្នាំក្រោយ។

រូបភាពទី១.១. ចំនួនប្រជាជនចាប់ពីឆ្នាំ១៩៥០-២១០០ (គិតជាខ្ទង់ពាន់) ឆ្នាំជ្រើសរើសរវាងឆ្នាំ១៩៥០ និងឆ្នាំ២១០០

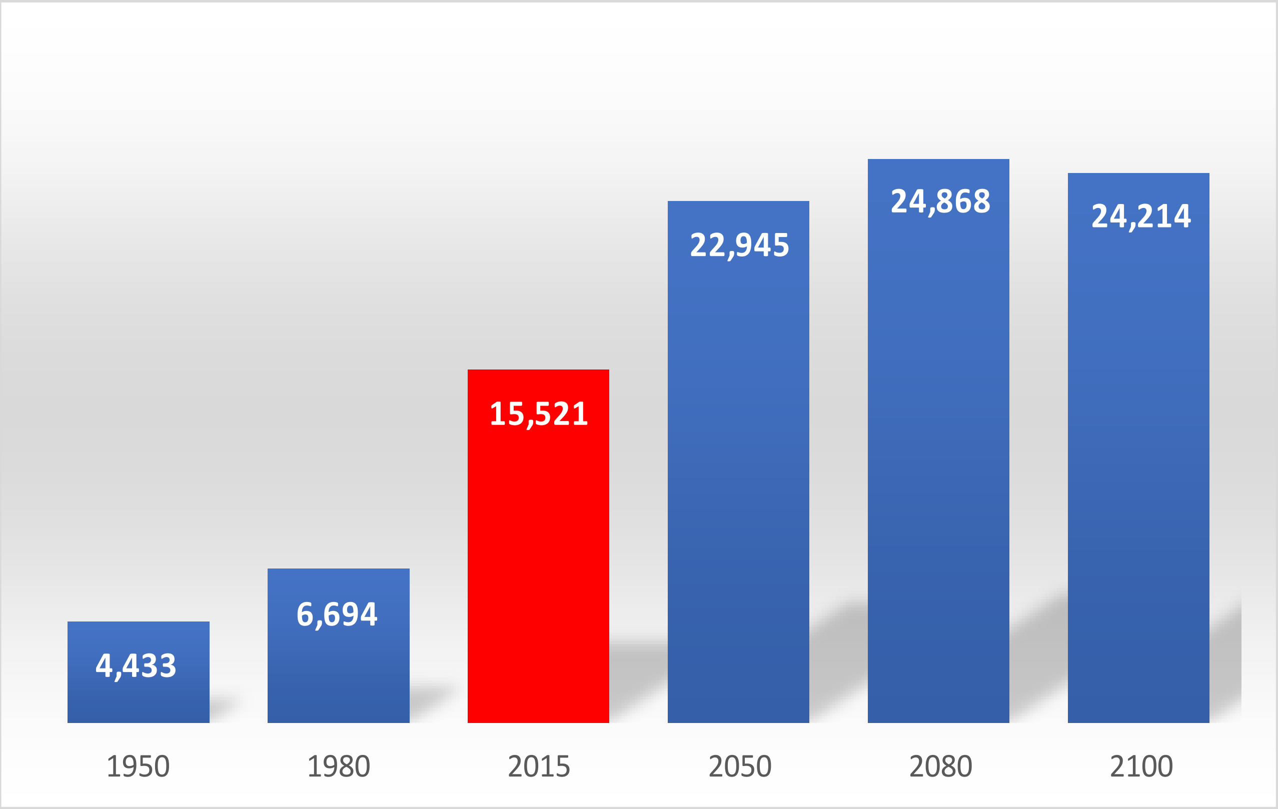

ប្រភព៖ Elaboration on UN DESA estimates 1950–1955 to 2010–2015 and forecast (zero migration scenario) 2015–2020 to 2095–2100; UN DESA, 2019.

១.២. មរណភាព ការបន្តកំណើត និងតុល្យភាពធម្មជាតិ

ការកើនឡើងចំនួនប្រជាសាស្ត្រគួរឱ្យកត់សម្គាល់ដែលបានកត់ត្រាដោយប្រទេសកម្ពុជា គឺជាលទ្ធផលនៃដំណើរការដែលគេស្គាល់ថា ការផ្លាស់ប្តូរប្រជាសាស្ត្រ[14] ដែលជាបាតុភូតមួយនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាកំពុងដំណើរការរួចហើយក្នុងឆ្នាំ១៩៥០ នៅពេលអត្រាមរណភាព (Crude Mortality Rate-CMR) មានចំនួន ២៣.២ ក្នុងមួយពាន់នាក់ ដែលទាបជាងតម្លៃស្តង់ដានៃសង្គមប្រពៃណីមួយ (៤០-៥០ ក្នុងមួយពាន់នាក់) ខណៈពេលដែលអត្រាកំណើត (Crude Birth Rate-CBR) នៅតែទាបជាង ៥០ ក្នុងមួយពាន់។ ដូច្នេះ ចំនួនប្រជាជនសរុបកំពុងកើនឡើងក្នុងអត្រាជាមធ្យមប្រចាំឆ្នាំជិត ២.៦ % (រូបភាព១.២)។

រូបភាពទី១.២. អត្រាកំណើត អត្រាស្លាប់ និងអត្រាកំណើនធម្មជាតិឆ្នាំ១៩៥០-២១០០

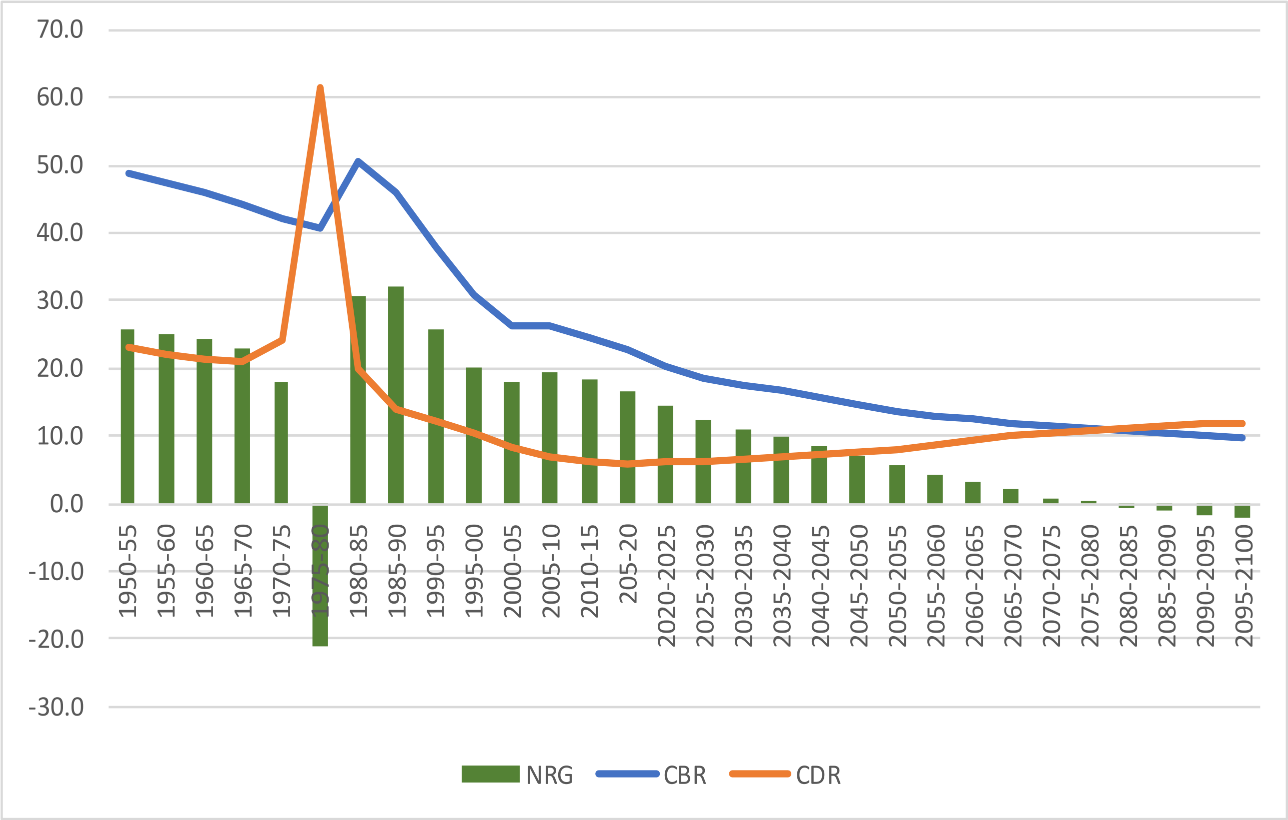

ប្រភព៖ Elaboration on UN DESA estimates 1950–1955 to 2010–2015 and forecast (zero migration scenario) 2015–2020 to 2095–2100; UN DESA, 2019.

ក្នុងអំឡុងពេលនៅសល់នៃសតវត្សរ៍ទី២០ CBR ចុះយ៉ាងលឿនជាង CDR (រៀងពី ៤៩ ក្នុងមួយពាន់នាក់ទៅ ៣០.៧ ក្នុងមួយពាន់នាក់ និងពី ២៣.២ ដល់ ៨.៣ ក្នុងមួយពាន់) ហើយអត្រាកំណើនធម្មជាតិបានធ្លាក់ចុះប្រហែល ១.៨%។ និន្នាការទាំងនេះត្រូវបានរំខាននៅពាក់កណ្តាលទសវត្សរ៍ទី៧០ ដែលបានកត់ត្រាពីការកើនឡើងយ៉ាងខ្លាំងនៃអត្រាមរណភាព និងការធ្លាក់ចុះអត្រាកំណើតបន្ទាប់មក គឺខ្ពស់បំផុតនៃអត្រាកំណើត។ នាពេលបច្ចុប្បន្ននេះ CBR និង CDR មានចំនួនស្មើគ្នា ២២.៧ ក្នុងមួយពាន់នាក់ និង ៦ ក្នុងមួយពាន់នាក់ ដែលជាលទ្ធផលអត្រាកំណើនប្រជាជនកើនឡើង ១.៧%ក្នុងមួយឆ្នាំ។

---

[14] The Demographic transition has been defined as the passage from a traditional demographic regime caracterized by high fertility and high mortality, to a modern demographic regime characterized by low fertility and low mortality. This process was defined a “transition” because it was assumed that it would bring from a situation od equilibrium to another situation of equilibrium.

យោងតាមការព្យាករណ៍របស់ UNDESA (សេណារីយ៉ូនៃការធ្វើចំណាកស្រុកសូន្យ) CBR និង CDR នឹងមាននិន្នាការឆ្ពោះទៅរកការផ្លាស់ប្តូរបន្តិចម្តងៗដែលឈានដល់តម្លៃប្រមាណ ១១% ក្នុងឆ្នាំ២០៨០ ហើយក្នុងរយៈពេល ២០ឆ្នាំចុងក្រោយនៃសតវត្សរ៍ចំនួនប្រជាជនកម្ពុជា គឺបានព្យាករណ៍ថានឹងថយចុះបន្តិច។

វិធីមួយទៀត ដើម្បីចាប់យកវឌ្ឍនភាពនៃការផ្លាស់ប្តូរប្រជាសាស្ត្រ គឺដើម្បីវិភាគសូចនាករផ្សេងទៀតនៃការបង្កកំណើត និងមរណភាពហើយពិសេសជាងនេះអត្រានៃការបង្កកំណើតសរុប និងអាយុកាលមធ្យមពេលមានកំណើតក៏ដូចជាកត្តាកំណត់សំខាន់បំផុតមួយ គឺអត្រាមរណភាពទារក (តារាង១.១)។ ដើម្បីវាយតម្លៃលទ្ធផលការងាររបស់ប្រទេសកម្ពុជាឱ្យកាន់តែប្រសើរឡើងយើងបានរាយការណ៍នៅក្នុងតារាង១.២ សូចនាករដូចគ្នាសម្រាប់បណ្តាប្រទេសអាស៊ានទាំងអស់នៅក្នុងឆ្នាំដែលបានជ្រើសរើស។

តារាងទី១.១. ប្រទេសកម្ពុជា អត្រាកើត អត្រាបង្កកំណើតសរុប អត្រាមរណភាព អត្រាមរណភាពកុមារ អាយុមធ្យមពេលកើត តម្លៃជាមធ្យមប្រចាំឆ្នាំ ចាប់ពីឆ្នាំ១៩៥០-១៩៥៥ ដល់ឆ្នាំ២០០៥-២០១៥

	Crude birth rate	Total fertility rate	Crude death rate	Infant mortality rate	Life Expectancy at birth		
					Total	Male	Female
1950-55	49	7	23	142	40	39	42
1955-60	47	7	22	135	41	40	43
1960-65	46	7	22	134	41	40	43
1965-70	44	7	21	132	42	40	44
1970-75	42	6	24	139	38	35	41
1975-80	41	5	62	319	14	12	18
1980-85	51	6	20	152	45	43	47
1985-90	46	6	14	86	52	50	54
1990-95	38	5	12	86	54	52	57
1995-00	31	4	11	86	56	54	59
2000-05	26	3	8	66	61	59	63
2005-10	26	3	7	45	65	63	67
2010-15	25	3	6	30	68	66	70
1950-2015	24	4	17	112	-27	-27	-28

ប្រភព៖ Elaboration on UN DESA estimates 1950–1955 to 2010–2015 and forecast (zero migration scenario) 2015–2020 to 2095–2100; UN DESA, 2019.

ដោយសារតែព្រឹត្តិការណ៍នយោបាយនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ការផ្លាស់ប្តូរប្រជាសាស្ត្របានចាប់ផ្តើមដោយយកចិត្តទុកដាក់តែនៅដើមទសវត្សរ៍ទី៨០។ ដូច្នេះ ប្រទេសកម្ពុជានៅតែដើរយឺតជាងបណ្តាប្រទេសអាស៊ានដទៃទៀតក្នុងដំណើរការផ្លាស់ប្តូរប្រជាសាស្ត្រ (តារាង១.២)។

តារាងទី១.២. បណ្តាប្រទេសអាស៊ាន អត្រាបង្កកំណើតសរុប (Total Fertility Rate-TFR) អាយុមធ្យមពេលកើត (Life Expectancy at Birth-LEB) និងអត្រាមរណៈរបស់កុមារ(Infant Mortality Rate-IMR) ឆ្នាំ១៩៥០-១៩៥៥ ដល់ឆ្នាំ២០០៥-២០១៥

Asean countries	TFR			Asean countries	LRB			Asean countries	IMR		
	1950	2015	Diff.		1950	2015	Diff.		1950	2015	Diff.
Philippines	7.4	3.1	-4.4	Singapore	60.2	82.30	22.1	Laos	175.9	47.0	-128.9
Laos	5.9	2.9	-3.0	Thailand	50.8	75.2	24.4	Myanmar	213.0	43.7	-169.4
Cambodia	6.9	2.7	-4.2	Brunei	50.9	75.0	24.1	Cambodia	142.4	30.0	-112.4
Indonesia	5.5	2.5	-3.0	Malaysia	55.0	75.0	20.0	Indonesia	184.0	25.0	-158.9
Myanmar	6.0	2.3	-3.8	Vietnam	53.5	75.0	21.5	Philippines	85.1	23.7	-61.4
Malaysia	6.4	2.1	-4.2	Philippines	56.5	70.2	13.7	Vietnam	103.4	17.9	-85.5
Brunei	6.9	2.0	-4.9	Indonesia	41.8	70.0	28.2	Thailand	127.2	10.1	-117.1
Vietnam	5.4	2.0	-3.4	Cambodia	40.3	67.6	27.3	Brunei	108.4	8.8	-99.7
Thailand	6.1	1.5	-4.6	Laos	40.9	65.5	24.6	Malaysia	101.5	6.4	-95.1
Singapore	6.6	1.2	-5.4	Myanmar	36.4	64.7	28.3	Singapore	61.0	2.1	-58.9
Average	6.3	2.2	-4.1	Average	48.6	72.0	23.4	Average	130.2	21.5	-108.7
Max-Min	2.0	1.8	-0.2	Max-Min	23.9	17.6	-6.2	Max-Min	152.1	44.9	-107.2

ប្រភព៖ Elaboration on UN DESA; UN DESA, 2019

នៅប្រទេសកម្ពុជា អត្រានៃបង្កកំណើតសរុប (TFR) បានធ្លាក់ចុះជាលំដាប់ពីកុមារចំនួន ៧នាក់ក្នុងស្ត្រីម្នាក់ នៅដើមទសវត្សរ៍ ១៩៥០ មកនៅប្រហែល ៥.៤នាក់ នៅចុងទសវត្សរ៍ទី៧០។ បន្ទាប់មកវាបានឡើងដល់ ៦.៤ នៅដើមទសវត្សរ៍ទី៨០ នៅពេលដែលសុបិន្តអាក្រក់ក្នុងរបបខ្មែរក្រហមបានចប់។ ហើយមនុស្សបានព្យាយាមមិនត្រឹមតែវិលត្រឡប់ទៅរកជីវិតធម្មតាប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែវាក៏អាចស្តារឡើងវិញនូវពេលវេលាដែលពួកគេបានបាត់បង់ក្នុងទសវត្សរ៍មុនផងដែរ។ ក្នុងរយៈពេល ៣០ឆ្នាំក្រោយ TFR បានធ្លាក់ចុះយ៉ាងលឿនទៅនឹងតម្លៃបច្ចុប្បន្នរបស់កុមារ ២.៧នាក់ក្នុងស្ត្រីម្នាក់។

ការប្រៀបធៀបជាមួយបណ្តាប្រទេសអាស៊ានដទៃទៀតបង្ហាញថា នៅដើមទសវត្សរ៍ ១៩៥០ TFR នៃប្រទេសកម្ពុជា គឺជាប្រទេសមួយដែលមានលំដាប់ខ្ពស់ជាងគេទី២ បន្ទាប់ពីហ្វីលីពីន។ ឥឡូវនេះប្រទេសនេះជាប់ចំណាត់ថ្នាក់លេខ៣ ដែលទាបជាងហ្វីលីពីន និងឡាវ។ ទោះយ៉ាងណាត្រូវតែគូសបញ្ជាក់ថា ក្នុងចន្លោះពេល ៦៥ឆ្នាំនេះ អត្រាមធ្យមនៃ TFR នៃប្រទេសទាំង១០ បានថយចុះពី ៦.៣ ដល់ ២.២ កុមារក្នុងស្ត្រីម្នាក់ ហើយនៅក្នុងប្រទេសចំនួន ៤ (ប្រ៊ុយណេ, ថៃ, វៀតណាម និងសិង្ហបុរី) គឺស្ថិតនៅក្រោមកម្រិតជំនួសរួចហើយ ខណៈពេលដែលប្រទេសមីយ៉ាន់ម៉ាក៏នៅជិតនឹងការបែងចែកប្រវត្តិសាស្ត្រនេះដែរ។

រឿងស្រដៀងគ្នានេះអាចត្រូវបានរៀបរាប់ពីអត្រាមរណភាពរបស់ទារក (IMR)។ នៅដើមទសវត្សរ៍ទី៥០ ដែលមានចំនួន ១៤២នាក់ក្នុងមួយពាន់នាក់ ដែលប្រទេសកម្ពុជាឈរនៅលំដាប់ទី៧ មុនមីយ៉ាន់ម៉ា ឥណ្ឌូនេស៊ី និងឡាវ ហើយមិនឆ្ងាយប៉ុន្មានពីប្រទេសវៀតណាម។ បន្ទាប់ពីការកែលម្អបន្តិចបន្តួចក្នុងទសវត្សរ៍ទី៥០ និងក្នុងទសវត្សរ៍ទី៦០ ស្ថានភាពនេះបានក្លាយជារឿងគួរឱ្យកត់សម្គាល់ក្នុងទសវត្សរ៍ទី៧០ ដែលមានក្មេងម្នាក់ក្នុងចំណោមបីនាក់បានស្លាប់នៅក្នុងឆ្នាំដំបូងនៃជីវិត។ ដូចគ្នានេះផងដែរក្នុងករណីនេះ ប្រទេសកម្ពុជាអាចចាប់ផ្តើមដំណើរការទំនើបកម្មរបស់ខ្លួនតែនៅក្នុងទសវត្សរ៍ទី៨០ ប៉ុណ្ណោះ។ ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយ ទោះបីជាមានការពន្យារពេលក៏ដោយ IMR បានធ្លាក់ចុះដល់ ៣០នាក់ក្នុងមួយពាន់ ប៉ុន្តែនៅតែឈរនៅលេខ ៨ មុនឡាវ និងមីយ៉ាន់ម៉ា។ ការអនុវត្តល្អបំផុតដែលមានតម្លៃក្រោម ១០ក្នុងមួយពាន់ គឺប្រទេសប្រ៊ុយណេ ម៉ាឡេស៊ី និងជាពិសេសគឺប្រទេសសិង្ហបុរី។

១.៣ គណនេយ្យប្រជាសាស្ត្រមួយចំនួន

ចំនួនកំណើត និងមរណភាពជួយឱ្យយល់កាន់តែច្បាស់អំពីបរិមាណផលប៉ះពាល់នៃការផ្លាស់ប្តូរប្រជាសាស្ត្រ។ នៅឆ្នាំ១៩៥០ ចំនួនប្រជាជនសរុបកើនឡើងប្រហែល ១២០,០០០នាក់ក្នុងមួយឆ្នាំ ដោយសារភាពខុសគ្នារវាងកំណើត ២៣២,០០០នាក់ និង ១១០,០០០នាក់បានស្លាប់។

ចំនួនកំណើតជាមធ្យមប្រចាំឆ្នាំបង្ហាញពីនិន្នាការរីជួមានរហូតដល់រយៈពេល ៥ឆ្នាំ បច្ចុប្បន្ន ដែលក្នុងនោះគេរំពឹងថានឹងកើនដល់ ៣៦៦,០០០នាក់។ ប្រសិនបើយើងមិនពិចារណានៅពាក់កណ្តាលនៃទសវត្សរ៍ទី៧០ នោះចំនួនអ្នកស្លាប់បានឈានដល់កម្រិតអតិបរិមា ១៦៦,០០០នាក់ ក្នុងចន្លោះឆ្នាំ១៩៦៥ និងឆ្នាំ១៩៧០ ហើយមកដល់ពេលនេះគឺថយចុះដល់ ៩៧,០០០នាក់។ កំណើនធម្មជាតិឆ្លុះបញ្ចាំងពីនិន្នាការកំណើត ហើយបានកើនឡើងជាលំដាប់ហូតដល់ ៥ឆ្នាំនាពេលបច្ចុប្បន្ន ដែលប្រជាជនសរុបរំពឹងថានឹងកើនឡើង ២៧២,០០០នាក់។

រូបភាពទី១.៣. ប្រទេសកម្ពុជា កំណើត មរណភាព និងការកើនឡើងចំនួនប្រជាជនចាប់ពីឆ្នាំ១៩៥០-១៩៥៥ ដល់ឆ្នាំ២០៩៥-២១០០ (តម្លៃគិតជាខ្ទង់ពាន់)

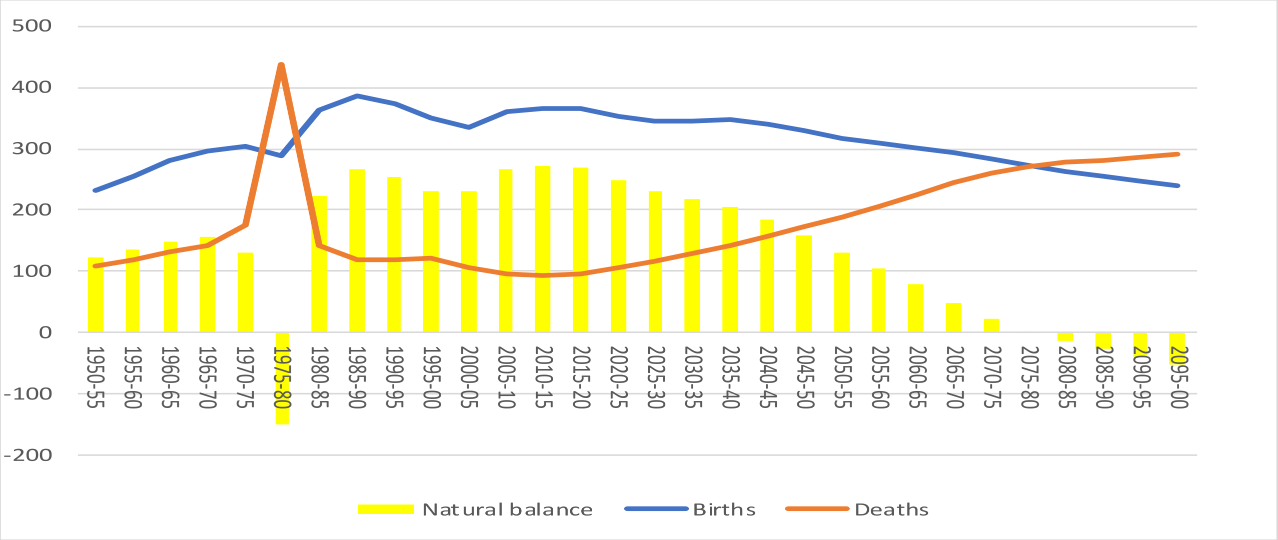

ប្រភព៖ UN DESA estimates 1950–1955 to 2010–2015 and forecast (zero migration scenario for the period 2015–2100; UN DESA, 2019

នៅក្នុងផ្នែកដែលនៅសល់នៃសតវត្សរ៍កំណើតត្រូវបានគេរំពឹងថានឹងថយចុះបន្តិចម្តងៗ ហើយនឹងធ្លាក់ចុះដល់ ៣៣០,០០០នាក់ នៅឆ្នាំ២០៥០ និង ២៤០,០០០នាក់ នៅឆ្នាំ២១០០។ មរណភាពត្រូវបានព្យាករណ៍ថានឹងបន្តធ្លាក់ចុះក្នុងរយៈពេលប្រាំឆ្នាំបន្ទាប់ទៀត ហើយនឹងមានការកើនឡើងជាបន្តបន្ទាប់ពីតម្លៃទាប ១០៥,០០០នាក់ ទៅដល់ចំនួនអតិបរមាជិត ៣០០,០០០នាក់នៅចុងសតវត្សរ៍។ ហេតុដូច្នេះហើយ នៅក្នុងសេណារីយ៉ូនេះ កំណើនធម្មជាតិនឹងថយចុះជាលំដាប់នៅត្រឹម ១៦០,០០០នាក់ នៅពាក់កណ្តាលសតវត្សរ៍ ហើយក្លាយជាអវិជ្ជមាននៅឆ្នាំ២០៨០។

តុល្យភាពនៃការធ្វើចំណាកស្រុកមិនបានដើរតួនាទីពាក់ព័ន្ធទេ ដោយជំនួសរយៈពេលអវិជ្ជមានដំបូងនៃឆ្នាំ១៩៦៥ ដល់ឆ្នាំ១៩៩០ បន្ទាប់មករយៈពេល ១០ឆ្នាំ ដែលត្រូវបានកំណត់ដោយលំហូរអន្តោប្រវេសន៍ពាក់ព័ន្ធហើយបន្ទាប់មកដំណាក់កាលថ្មីនៃលំហូរអវិជ្ជមានដែលបច្ចុប្បន្នត្រូវបានគេប៉ាន់ស្មានថាមានប្រហែល ៣០,០០០នាក់ ក្នុងមួយឆ្នាំ។

តារាង១.៣ សំយោគផលប៉ះពាល់នៃអថេរប្រជាសាស្ត្រសំខាន់ៗ (កំណើត មរណភាព និងការធ្វើចំណាកស្រុក) ទៅលើការអភិវឌ្ឍប្រជាជនកម្ពុជាក្នុងរយៈពេលទាំងមូល និងសម្រាប់រយៈពេល ៥ឆ្នាំ។

នៅចន្លោះឆ្នាំ១៩៥០ និងឆ្នាំ២០១៥ ចំនួនប្រជាជនសរុបកើនឡើង ៩,៥លាននាក់ ដែលជាលទ្ធផលនៃតុល្យភាពធម្មជាតិចំនួន ១១.៤លាននាក់ និងតុល្យភាពចំណាកស្រុកអវិជ្ជមាន ១.៩លាននាក់។ តុល្យភាពធម្មជាតិ គឺជាលទ្ធផលនៃកំណើតចំនួន ២១ លាននាក់ និង ៩.៥ លាននាក់បានស្លាប់។

ដើម្បីគូសបញ្ជាក់ថាតុល្យភាពធម្មជាតិកំពុងថយចុះទាំងលក្ខខណ្ឌដាច់ខាត និង%។ ចាប់ពីឆ្នាំ១៩៩០ ដល់ឆ្នាំ១៩៩៥ ចំនួនប្រជាជនកម្ពុជាកើនឡើងជារៀងរាល់ឆ្នាំស្មើនឹង ៣៤០,០០០នាក់។ នៅចន្លោះឆ្នាំ២០១០ ដល់ឆ្នាំ២០១៥ វាធ្លាក់ចុះដល់ ២៤០,០០០នាក់។

តារាងទី១.៣. ប្រទេសកម្ពុជា៖ គណនេយ្យប្រជាសាស្ត្រ កំណើត មរណភាព តុល្យភាពធម្មជាតិ និងតុល្យភាពសរុប តម្លៃដាច់ខាត (គិតជាពាន់) ឆ្នាំ១៩៥០-១៩៥៥ ដល់ឆ្នាំ២០១០-២០១៥

	Births	Deaths	Natural Balance	Net Migration	Population change
	Absolute values in thousand				
1950-55	1,161	549	613	0	613
1955-60	1,273	596	677	0	677
1960-65	1,400	655	745	0	745
1965-70	1,485	707	778	-248	529
1970-75	1,527	875	653	-125	528
1975-80	1,445	2,191	-746	-85	-831
1980-85	1,824	714	1,110	-89	1,021
1985-90	1,928	589	1,339	-78	1,261
1990-95	1,866	594	1,271	409	1,681
1995-00	1,753	603	1,151	348	1,499
2000-05	1,681	528	1,153	-35	1,118
2005-10	1,811	476	1,335	-296	1,039
2010-15	1,829	470	1,359	-150	1,209
1950-2015	20,983	9,546	11,437	-1,891	9,546

ប្រភព៖ Elaboration on UN DESA data, UN DESA, 2019

រូបភាពទី១.៤. ចំនួនប្រជាជនសរុប អត្រាកំណើនជាមធ្យមឆ្នាំ១៩៥០-២០១៥

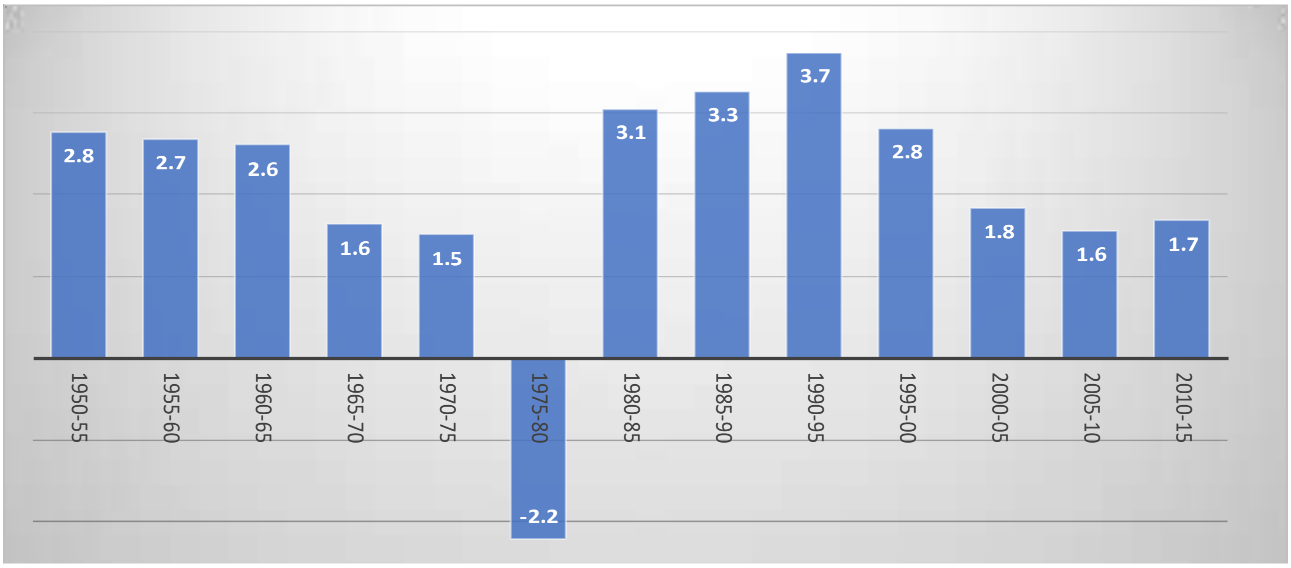

ប្រភព៖ Elaboration on UN DESA data, UN DESA, 2019

អត្រាធម្មជាតិនៃកំណើនប្រជាជនសរុបបានថយចុះជាលំដាប់រហូតដល់ឆ្នាំ១៩៧៥ ហើយបានកត់ត្រាពីតម្លៃអវិជ្ជមាន ២.២% ចន្លោះឆ្នាំ១៩៧៥ និងឆ្នាំ១៩៨០។ ក្នុងរយៈពេល ១៥ឆ្នាំក្រោយ អត្រាប្រចាំឆ្នាំនៃកំណើនប្រជាជនសរុបកើនឡើងជាបន្តបន្ទាប់ដល់អតិបរមា ៣.៧% នៅចន្លោះឆ្នាំ១៩៩០ និងឆ្នាំ១៩៩៥។ ចាប់តាំងពីពេលនោះមកវាបានថយចុះជាលំដាប់ដល់តម្លៃបច្ចុប្បន្នប្រហែល ១.៧%។

១.៣.១ រចនសម្ព័ន្ធអាយុប្រជាជន

ការផ្លាស់ប្តូរប្រជាសាស្ត្រមានឥទ្ធិពលយ៉ាងខ្លាំងមិនត្រឹមតែទៅលើចំនួនប្រជាជនប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែវាក៏មានឥទ្ធិពលទៅលើរចនាសម្ព័ន្ធអាយុផងដែរ។ នៅដំណាក់កាលដំបូង[15] ការផ្លាស់ប្តូរប្រជាសាស្ត្របង្កើតរលកនៃទារកទើបនឹងកើតនៃការកើនឡើងនៃរលកធាតុអាកាសបន្ទាប់មករលកនៃការថយចុះទំហំ។

ការកន្លងផុតទៅនៃពេលវេលាធ្វើឱ្យរលកនីមួយៗមានចលនាជាក្រុមដើរតាមមាគ៌ានៃជីវិតដោយកំណត់ជាដំបូងនូវការពង្រីកទំហំសមាមាត្ររបស់មនុស្សមានវ័យក្មេង បន្ទាប់មកចំនួនប្រជាជនក្នុងវ័យធ្វើការ ហើយបន្ទាប់មកនៃមនុស្សចាស់។ ជាមួយនឹងពេលវេលានៅក្នុងចំនួនប្រជាជន ដំណើរការនៃភាពចាស់នឹងបញ្ចប់ការកើនឡើងចំនួននៃការស្លាប់ខណៈពេលដែលកំណើតបន្តថយចុះ ហើយឆាប់ ឬក្រោយមកចំនួនប្រជាជនសរុបនឹងចាប់ផ្តើមថយចុះ។ ដូច្នេះ កំណើនប្រជាជនសរុបត្រូវបានស្របគ្នាជាមួយនឹងការផ្លាស់ប្តូរគួរឱ្យកត់សម្គាល់នៃរចនាសម្ព័ន្ធអាយុ។

តារាងទី១.៤. ចំនួនប្រជាជនសរុបក្នុងប្រទេសកម្ពុជាតាមក្រុមអាយុសំខាន់ៗ តម្លៃដាច់ខាត និងបម្រែបម្រួលជា% (គិតជាពាន់) សមាសភាពជា% និងបម្រែបម្រួលជា% ពេលវេលាបានជ្រើសរើសចាប់ពីឆ្នាំ១៩៥០-២០១៥

	0-14	15-64	65+	Total	0-14	15-64	65+	Total
	Absolute values				Percenatge composition			
1950	1,871	2,441	120	4,433	*42.2*	*55.1*	*2.7*	100.0
1970	3,187	3,631	179	6,997	*45.5*	*51.9*	*2.6*	100.0
1980	2,749	3,763	181	6,694	*41.1*	*56.2*	*2.7*	100.0
2000	5,056	6,725	374	12,155	*41.6*	*55.3*	*3.1*	100.0
2015	4,905	9,977	639	15,521	*31.6*	*64.3*	*4.1*	100.0
	Absolute changes				Percenatge change			
1950-1970	1,315	1,189	59	2,564	*70.3*	*48.7*	*49.4*	*57.8*
1970-1980	-438	133	2	-303	*-13.7*	*3.6*	*1.2*	*-4.3*
1980-2000	2,307	2,962	193	5,461	*83.9*	*78.7*	*106.4*	*81.6*
2000-2015	-150	3,252	265	3,366	*-3.0*	*48.3*	*70.8*	*27.7*
1950-2015	3,034	7,536	519	11,089	*162.1*	*308.7*	*433.0*	*250.2*

ប្រភព៖ Elaboration on UN DESA data, UN DESA, 2019

នៅប្រទេសកម្ពុជាចន្លោះពីឆ្នាំ១៩៥០ ដល់ឆ្នាំ១៩៧០ យុវជនបានកើនឡើង ៧០.៣% ហើយចំណែករបស់ពួកគេឈានដល់ ៤៥.៥% ខណៈពេលដែលចំណែករបស់ WAP និងមនុស្សចាស់បានធ្លាក់ចុះ។ បន្ទាប់ពីព្រឹត្តិការណ៍គួរឱ្យកត់សម្គាល់នៃឆ្នាំ១៩៧០ ក្នុងអំឡុងពេលដែលចំនួនប្រជាជនសរុបធ្លាក់ចុះ ជាពិសេសដោយសារតែការធ្លាក់ចុះនៃចំនួនមនុស្សវ័យក្មេងដែលការផ្លាស់ប្តូរប្រជាសាស្ត្របានចាប់ផ្តើមឡើងវិញ។ នៅចន្លោះឆ្នាំ១៩៨០ និងឆ្នាំ២០០០ ចំនួនយុវជនបានកើនឡើង ៨៣.៩ ហើយចំណែករបស់ពួកគេបានកើនឡើងបន្តិចរហូតដល់ ៤១.៦%។ ក្នុងរយៈពេល ១៥ឆ្នាំចុងក្រោយនេះ ចំនួនយុវជនបានថយចុះបន្តិចវិញ ខណៈដែល WAP បានកើនឡើងជិត ៥០% ហើយដំណើរការនៃភាពចាស់បានចាប់ផ្តើម។ នៅឆ្នាំ២០១៥ ក្មេងមានទម្ងន់ ៣១.៦% WAP មាន ៦៤.៣% និងមនុស្សចាស់ ៤.១%។

[15] The initial driving factor of the demographic revolution is represented by the drop in infant mortality that, together with the improvement in dietary and health conditions, progressively increases life expectancy. The decline in Infant mortality is responsible for the arrival in reproductive age of larger and larger cohorts of young people. In this phase fertility is still at the traditional level and the combination of larger cohorts in reproductive age and high fertility provokes the increase in the yearly number of births. Only with time the successive decline in fertility determines the decline in the number of births.

ឧបសម្ព័ន្ធទី២៖ ការអប់រំខ្មែរ

២. ប្រព័ន្ធអប់រំនៅកម្ពុជា៖ កំណត់ចំណាំប្រវត្តិសាស្ត្រមួយចំនួន

ដើម្បីស្វែងយល់ពីការពន្យារពេលក្នុងការទទួលបានការអប់រំ ដែលនៅតែជះឥទ្ធិពលយ៉ាងខ្លាំងដល់ប្រទេសកម្ពុជា ទោះបីមានការខិតខំប្រឹងប្រែងគួរឱ្យកត់សម្គាល់ដោយរដ្ឋាភិបាលរបស់ខ្លួនក្នុងរយៈពេល ៣ទសវត្សរ៍ចុងក្រោយក៏ដោយ ក៏ចាំបាច់ត្រូវរំលឹកឡើងវិញនូវព្រឹត្តិការណ៍ប្រវត្តិសាស្ត្រមួយចំនួន។ តាមពិតគ្មានការងឿងឆ្ងល់ទេថា ការអប់រំកម្រិតទាបរបស់ប្រជាជនកម្ពុជា គឺជាកេរ្តិ៍តំណែលពីអតីតកាលរបស់ខ្លួនដែលផ្តើមចេញពីកង្វះការចាប់អារម្មណ៍លើការអប់រំរបស់រដ្ឋាភិបាលអាណានិគមបារាំង របបខ្មែរក្រហម និងចុងក្រោយការរីកដុះដាលរបស់ទារកនៅទសវត្សរ៍ទី៨០ និងទសវត្សរ៍ទី៩០ យើងបានវិភាគនៅក្នុងផ្នែកមុននៃរបាយការណ៍នេះ។

មានតែនៅក្នុងឆ្នាំ១៩១៧ ទេដែលរដ្ឋាភិបាលអាណានិគមបារាំងបានអនុម័តច្បាប់ស្តីពីការអប់រំដែលបានដាក់ចេញនូវប្រព័ន្ធអប់រំបឋម និងមធ្យមសិក្សាដែលមានលក្ខណៈជាគំរូនៅលើប្រព័ន្ធបារាំង។ កាលពីមុន ការអប់រំត្រូវបានផ្តល់ជូនតែតាមវត្តអារាមព្រះពុទ្ធសាសនាប៉ុណ្ណោះ ដូច្នេះ ត្រូវបានដឹកនាំដោយផ្ទាល់ដល់ប្រជាជនជាបុរស។ ប្រព័ន្ធថ្មីគឺជាប្រព័ន្ធមូលដ្ឋានសម្រាប់ឥស្សរជន ដែលឈានដល់មួយភាគតូចនៃចំនួនប្រជាជន និងមានមុខងារជាចម្បង ដើម្បីបណ្តុះបណ្តាលមន្ត្រីរាជការសម្រាប់បម្រើសេវាកម្មដល់អាណានិគមបារាំងពាសពេញឥណ្ឌូចិន។

នៅក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រប្រទេសកម្ពុជា លោក D.P Chandler បានសរសេរថា៖ "មុនទសវត្សរ៍ឆ្នាំ១៩៣០ បារាំងមិនបានចំណាយអ្វីទាំងអស់លើការអប់រំនោះទេ។ មន្ត្រីបារាំងម្នាក់នៅឆ្នាំ១៩២២ បានកំណត់យ៉ាងច្បាស់នូវកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងនៅក្នុងវិស័យនេះថាជាការឆ្លុះមុខមាត់តែប៉ុណ្ណោះ"។ យើងត្រូវរង់ចាំរហូតដល់ឆ្នាំ១៩៣០ ដើម្បីកត់ត្រាពីការពិតដែលថាប្រជាជនកម្ពុជា ៦នាក់ (ព្រះអង្គម្ចាស់ពីរនាក់ និងបុរស ៤នាក់ ដែលមានបំណងធ្វើជារដ្ឋមន្ត្រីនៅទសវត្សរ៍ឆ្នាំ១៩៤០ និងឆ្នាំ១៩៥០) បានបញ្ចប់ការសិក្សាពីវិទ្យាល័យបារាំងនៅសៃហ្គន។ ដំបូង Lycée គឺជា Lycée ស៊ីសុវត្ថិ ដែលជានិស្សិតបញ្ចប់ការសិក្សា បន្ទាប់មកដើរតួយ៉ាងសំខាន់នៅក្នុងជីវិតនយោបាយនៅប្រទេសកម្ពុជាត្រូវបានបើកដំណើរការក្នុងឆ្នាំ១៩៣៦។ ក្នុងពេលនោះ "ការអប់រំបឋមសិក្សាសម្រាប់ផ្នែកភាគច្រើននៅតែស្ថិតក្នុងការគ្រប់គ្រងរបស់ព្រះសង្ឃ និងបារាំងដែលបានឧបត្ថម្ភដោយចំណាយតិចតួចបំផុត បណ្តាញសាលារៀនចំនួនប្រាំពាន់កន្លែងដែលមានវត្តអារាមដែលសិស្សបានរៀនមុខវិជ្ជាតាមបែបប្រពៃណីក្នុងពេលនោះ"។

បន្ទាប់ពីទទួលបានឯករាជ្យ នយោបាយដែលប្រទេសកម្ពុជាទទួលបានការអប់រំថ្នាក់សកលដែលបានបំពេញបន្ថែមដោយបណ្តាញនៃមហាវិទ្យាល័យវិជ្ជាជីវៈដូចជា សាលាសុខភាព (១៩៥៣), សាលាភូមិន្ទរដ្ឋបាល (១៩៥៦), មហាវិទ្យាល័យអប់រំ (១៩៥៩), សាលាជាតិពាណិជ្ជកម្ម (១៩៥៨) និងវិទ្យាស្ថានជាតិនៃការសិក្សាតុលាការនយោបាយ និងសេដ្ឋកិច្ច (១៩៦១)។

ក្រៅពីសាកលវិទ្យាល័យពុទ្ធិកសិក្សាមួយដែលត្រូវបានបង្កើតឡើងក្នុងឆ្នាំ១៩៥៤ ដែលជាវិទ្យាស្ថានឧត្តមសិក្សាសាធារណៈដំបូងគេ ហើយសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទខ្មែរត្រូវបានបង្កើតឡើងនៅដើមទសវត្សរ៍ឆ្នាំ១៩៦០ ហើយនៅឆ្នាំ១៩៦៥ បានក្លាយជាសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទ។ ក្នុងឆ្នាំដដែលស្ថាប័នបណ្តុះបណ្តាលឧត្តមសិក្សាចំនួន ៦ ទៀតត្រូវបានបង្កើតឡើង គឺសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទបច្ចេកទេស សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទវិចិត្រសិល្បៈ សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកំពង់ចាម សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទតាកែវ សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទវិទ្យាសាស្ត្រកសិកម្ម និងសាកលវិទ្យាល័យប្រជាប្រិយ។ ទាំងនេះត្រូវបានធ្វើឡើងនៅឆ្នាំ១៩៦៨ ដោយសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទបាត់ដំបង។

ក្នុងរបបខ្មែរក្រហម ប្រព័ន្ធអប់រំនៅកម្ពុជាត្រូវបានលុបចោលជាប្រព័ន្ធ៖ រោងបោះពុម្ពផ្ទះត្រូវបានបិទ សម្ភារបង្រៀន និងសៀវភៅសិក្សាត្រូវបានបំផ្លាញ អគារសាលារៀន និងសាកលវិទ្យាល័យត្រូវបានប្រើប្រាស់សម្រាប់ការប្រើប្រាស់ផ្សេងៗទៀត។ មួយចំនួនធំនៃគ្រូមានសមត្ថភាព អ្នកស្រាវជ្រាវ និងអ្នកបច្ចេកទេសទាំងអស់បានភៀសខ្លួនចេញពីប្រទេស ឬបានស្លាប់។

២.១ រចនាសម្ព័ន្ធនៃប្រព័ន្ធអប់រំប្រទេសកម្ពុជា

រចនាសម្ព័ន្ធអប់រំបច្ចុប្បន្ននេះត្រូវបានកំណត់ និងបង្រួម[16]។ រដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃប្រទេសកម្ពុជាប្រកាសឱ្យមានការអប់រំកម្រិតមូលដ្ឋាន (Compulsory Education) រយៈពេល ៩ឆ្នាំ ដោយធានានូវសិទ្ធិជាសកលចំពោះការអប់រំជាមូលដ្ឋានប្រកបដោយគុណភាព[17]។ បន្ទាប់ពីដំណាក់កាលចូលសាលាមត្តេយ្យអស់រយៈពេល ៣ឆ្នាំ កុមារត្រូវបានគេរំពឹងថានឹងចុះឈ្មោះចូលរៀនថ្នាក់មូលដ្ឋាននៅអាយុ ៦ឆ្នាំ។ ការអប់រំជាមូលដ្ឋានត្រូវបានបង្កើតជាពីរកម្រិត គឺបឋមសិក្សា (៦ឆ្នាំ) និងមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ (៣ឆ្នាំ)។

ដើម្បីត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យចូលរៀននៅអនុវិទ្យាល័យ សិស្សត្រូវប្រឡងមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិនៅចុងបញ្ចប់នៃឆ្នាំទី៩ ហើយអនុវិទ្យាល័យមានរយៈពេល ៣ឆ្នាំ។ នៅចុងបញ្ចប់នៃថ្នាក់ទី១២ សិស្សត្រូវប្រឡងមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ។ ប្រសិនបើពួកគេបន្តច្រកអប់រំពួកគេអាចជ្រើសរើសរវាងច្រកអប់រំទូទៅ និងបច្ចេកវិទ្យា។ ច្រកទាំងពីរផ្តល់ជូន ៤កម្រិតជាប់គ្នា៖ បរិញ្ញាបត្ររង បរិញ្ញាបត្រ បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ និងបណ្ឌិត។ នៅក្នុងច្រកទូទៅសញ្ញាប័ត្រទាំងនេះនឹងត្រូវការរៀងៗខ្លួន ២ ៤ ៦ និង ៩ឆ្នាំ។ នៅក្នុងច្រកបច្ចេកវិទ្យាមានរយៈពេល ២, ៥, ៧, និង ១០ឆ្នាំ។

រូបភាពទី២.១. ច្រកអប់រំ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈក្នុងប្រទេសកម្ពុជា

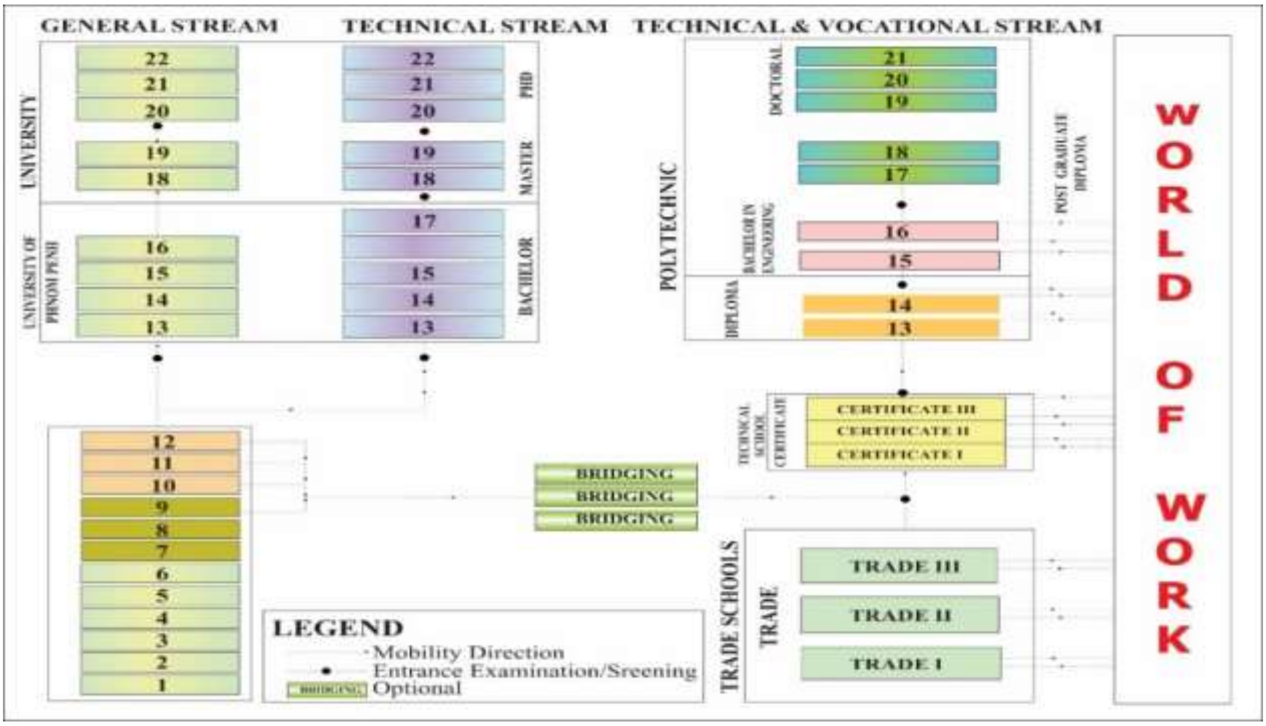

ប្រភព៖ TVET, MLVT

ច្រកបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ ផ្តល់ជូនដល់សិស្សដែលមិនអាចធ្វើបញ្ចប់ច្រកអប់រំ (ថ្នាក់ទី១ ដល់ទី៩) ឱ្យមានលទ្ធភាពក្នុងការចូលរៀននៅសាលាពាណិជ្ជកម្ម។ និស្សិតបញ្ចប់ការសិក្សាពីសាលាពាណិជ្ជកម្មដែលបានរៀនបវគ្គស្ពានចម្លង ក៏ដូចជាសិស្សដែលចូលរៀនចាប់ពីថ្នាក់ទី៩ ដល់ទី១២ នៃច្រកអប់រំអាចអនុវត្តចូលរៀនកម្មវិធីបណ្តុះ

[16] The present structure of the education system devoting 6 years to primary education, 3 years to lower secondary education, and three years to upper secondary education has been introduced in 1996. Between 1953 to 1970 the structure was (6-4-2-1), between 1976 and 1986 (4-3-3), between 1987 and 1995 (5-3-3).

[17] In the same vein, the Education Strategic plan 2009-2014 states that the MOEYS's immediate objective is to ensure that all Cambodian children and youth have equal opportunity to access quality education consistent with the Constitution and the Royal Government's commitment to the UN Child Rights Convention, regardless of social status, geography, ethnicity, religion, language, gender and physical form.

បណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ រយៈពេល ៣ឆ្នាំ ដែលអនុញ្ញាតឱ្យពួកគេទទួលបានវិញ្ញាបនបត្រ១, ២ និង ៣។ រូបភាពទី២.១ បង្ហាញអំពីទស្សនៈនៃការបញ្ចូលគ្នារវាងច្រកអប់រំ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ។

ច្រកបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ បានស្នើឱ្យមានច្រកសិក្សាថ្នាក់ឧត្តមសិក្សាឱ្យស្របគ្នានឹងច្រកការអប់រំ និងបញ្ជាក់ជា ៤កម្រិតដូចគ្នា គឺសញ្ញាបត្របច្ចេកទេសជាន់ខ្ពស់ (២ឆ្នាំ) បរិញ្ញាបត្របច្ចេកវិទ្យា (វិស្វករ) (៤ឆ្នាំ) បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់បច្ចេកវិទ្យា (២ឆ្នាំ) ថ្នាក់បណ្ឌិត (៣ឆ្នាំ) ។ ការចូលទៅកាន់ច្រកនេះ គឺបើកទូលាយដល់និស្សិតដែលបានបញ្ចប់វិញ្ញាបនបត្រ ៣ និងចំពោះនិស្សិតដែលមានវិញ្ញាបនបត្រទុតិយភូមិដែលឆ្លងតាមរយៈវគ្គសិក្សាស្ពានចម្លង។

២.២ ការវិវត្តន៍រយៈពេលវែង

ចាប់ផ្តើមក្នុងឆ្នាំ១៩៧៩ រដ្ឋាភិបាលថ្មីរបស់ប្រទេសកម្ពុជាបានប្រឈមនឹងបញ្ហាក្នុងការកសាងប្រព័ន្ធអប់រំជាតិឡើងវិញ។ កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងដំបូងត្រូវបានដឹកនាំជាក់ស្តែង ដើម្បីផ្តល់សាលាមត្តេយ្យបឋម និងការអប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ។

នៅដើមទសវត្សរ៍ទី៨០ ប្រទេសកម្ពុជាមានសាលាបឋមសិក្សាប្រហែល ៣,៥០០កន្លែង ដែលមានប្រមាណ ៣២,០០០ថ្នាក់ និងបុគ្គលិក ៣២,០០០នាក់ សម្រាប់សិស្ស ១.៥លាននាក់។ វិមាត្រនៃសាលារៀន គឺតិចតួចណាស់ (ជាមធ្យម ៩ថ្នាក់ក្នុងមួយសាលា) ខណៈពេលដែលថ្នាក់រៀនមានចំនួនច្រើន (សិស្សជិត ៥០នាក់ក្នុងមួយថ្នាក់) និងត្រូវបានតាមដានជាមធ្យមដោយបុគ្គលិកតែម្នាក់ប៉ុណ្ណោះ។ ទោះបីជាយ៉ាងណា ទិន្នន័យបានបង្ហាញថា ការចូលរួមមានចំនួនលើសនៃចំនួនប្រជាជនដែលមានអាយុស្របច្បាប់ដែលបង្ហាញពីការលើកទឹកចិត្តយ៉ាងខ្លាំងក្នុងការប្រឈមមុខនឹងបញ្ហាអក្ខរកម្ម (តារាង២.១)។

តារាងទី២.១. អថេរ និងសូចនាករអប់រំសំខាន់ៗ ឆ្នាំសិក្សា ១៩៨១/១៩៨២

	Preschools	Pri. Schools	Lo. Sec.	Up. Sec.	Total
Number of school	213	3,521	96	5	3,835
Number of classes	448	31,909	938	33	33,328
Number of students	16,579	1,538,839	39,515	1,517	1,596,450
Number of staff	818	31,884	1,586	65	34,353
Classes peer school	2	9	10	7	9
Student per school	78	437	412	303	416
Student per class	37	48	42	46	48
Student per staff	20	48	25	23	46
Staff per school	4	9	17	13	9
Staff per class	2	1	2	2	1
Inhabitants per school		311	5,544	94,440	548
Inhabitants per class		34	567	14,309	63
Gross enrolment ratio		140.5	7.4	0.3	76.0

ប្រភព៖ Elaboration on EMIS data

ស្ថានភាពនៃកម្រិតអនុវិទ្យាល័យ និងវិទ្យាល័យ គឺគួរឱ្យកត់សម្គាល់។ ប្រទេសកម្ពុជាមានតែសាលារៀនចំនួន ១០១ប៉ុណ្ណោះ ដែលត្រូវបានយកចិត្តទុកដាក់សម្រាប់កម្រិតសិក្សាទាំងនេះ។ ពួកគេមានវិមាត្រសមរម្យណាស់ដែលមានបុគ្គលិកប្រហែល ១,៦០០នាក់ ផ្តល់ការអប់រំមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ និងទុតិយភូមិដល់សិស្សប្រមាណ ៤១,០០០នាក់។ ចំនួនសិស្សក្នុងមួយថ្នាក់គឺខ្ពស់ណាស់ ប៉ុន្តែសមាមាត្ររវាងបុគ្គលិក និងសិស្ស គឺប្រសើរជាងនៅបឋមសិក្សា។ ការគ្របដណ្តប់មានកម្រិតទាបបំផុតជាមួយនឹងអត្រាចុះឈ្មោះចូលរៀន ៧.៤% សម្រាប់កម្រិតអនុវិទ្យាល័យ និងទាបជាង ១% សម្រាប់កម្រិតមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ។

ភស្តុតាង ដែលជាបញ្ហាយ៉ាងលេចធ្លោនៃការគ្របដណ្តប់សម្រាប់ការអប់រំនៅមធ្យមសិក្សាបឋភូមិ និងទុតិយភូមិត្រូវបានផ្តល់ដោយសមាមាត្ររវាងចំនួនសិស្សដែលមានអាយុចន្លោះជាក់លាក់ និងចំនួនសាលារៀនព្រមទាំងថ្នាក់នៅក្នុង

កម្រិតអប់រំទាំងពីរនេះ។ យោងទៅតាមសូចនាករចុងក្រោយ មានសិស្សសក្តានុពលចំនួនប្រហែល ៥៦៧នាក់ សម្រាប់ថ្នាក់អនុវិទ្យាល័យនីមួយៗ និងច្រើនជាង ១៤,០០០នាក់ សម្រាប់ថ្នាក់មធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ។

ក្នុងរយៈពេល ៣០ឆ្នាំក្រោយមក ប្រព័ន្ធអប់រំនៅកម្ពុជាបានទទួលការអភិវឌ្ឍគួរឱ្យកត់សម្គាល់។ រូបភាពទី២.២ សង្ខេបពីការវិវត្តន៍នៃអថេរការអប់រំសំខាន់ៗរវាងឆ្នាំសិក្សា ១៩៨១-១៩៨២ (ទីមួយដែលយើងមានសំណុំព័ត៌មានពេញលេញ និងអាចជឿទុកចិត្តបាន) និងឆ្នាំសិក្សា ២០១៧-២០១៨ ខណៈដែលតារាងទី៨ ផ្តល់នូវការតំណាងដំណើរការពេញលេញ។ ខណៈពេលដែលចំនួនសិស្សបានកើនឡើងស្ទើរតែទ្វេដង ចំនួនសាលារៀនបានកើនឡើង ២ដងកន្លះនៃចំនួនថ្នាក់មាន ១៦៥.១% និងបុគ្គលិកកើន ២២៥.១%។

រូបភាពទី២.២. ចំនួនសិស្ស សាលា ថ្នាក់ និងបុគ្គលិក បម្រែបម្រួលជា%ឆ្នាំ១៩៨២-២០១៨

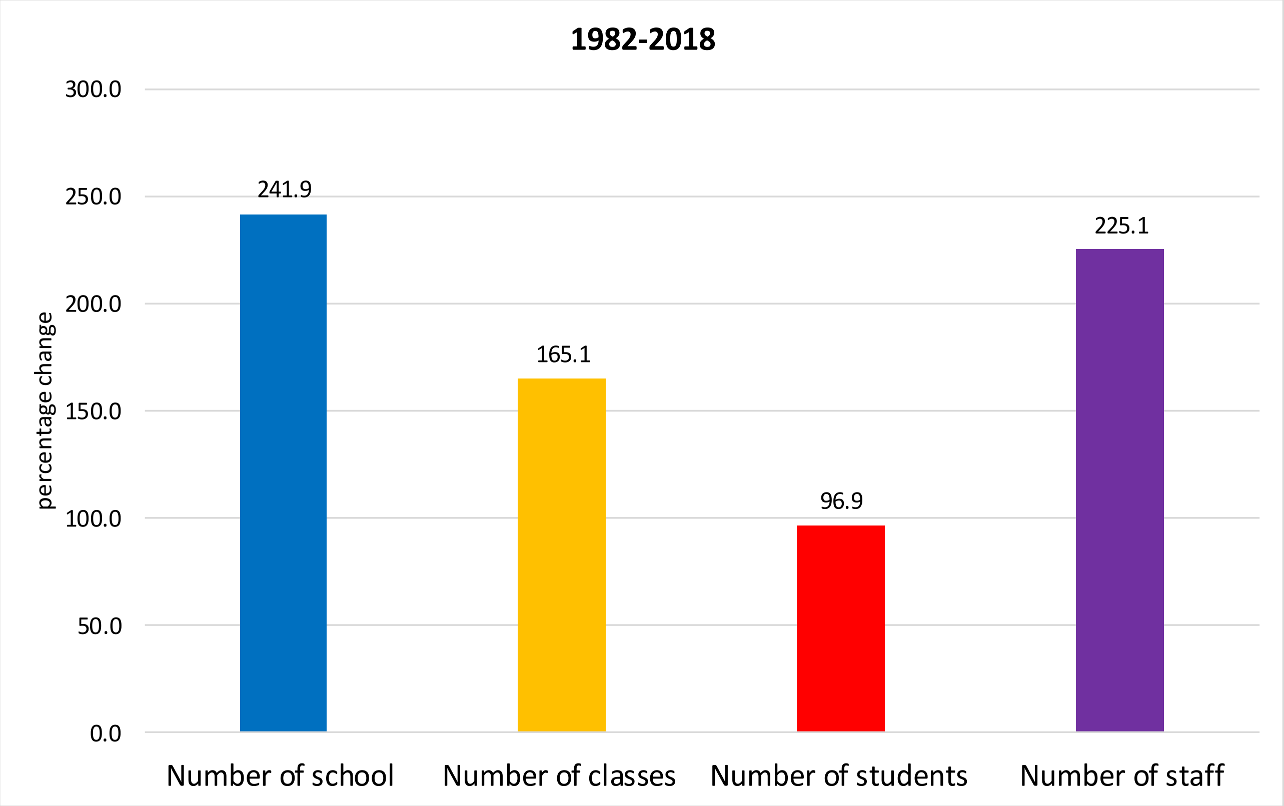

ប្រភព៖ Elaboration on EMIS data; 2017-2018

ក្នុងអំឡុងទសវត្សរ៍ទី៨០ ចំនួនសិស្សបានកើនឡើងតែក្នុងលក្ខណៈតិចតួច ប៉ុន្តែកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងដ៏សំខាន់ត្រូវបានដឹកនាំឆ្ពោះទៅរកការកសាងសាលារៀនថ្មីៗ និងការជួលបុគ្គលិកបន្ថែម៖ ពីមុនបានកើនឡើង ៤៤.១% ក្រោយមកទៀតស្មើនឹង ៧២.៩%។

នៅក្នុងទសវត្សរ៍ទី៩០ ចំនួនសិស្សបានកើនឡើងប្រមាណ ៧៦% ដោយសារនិន្នាការប្រជាសាស្ត្រដែលយើងបានលើកឡើងនៅក្នុងកថាខណ្ឌមុន។ ការផ្ទុះនៃតម្រូវការសក្តានុពលនេះត្រូវបានប្រឈមមុខ ជាពិសេសតាមរយៈការពង្រីកចំនួនថ្នាក់ (៦៣%) និងតាមរបៀបដែលតិចជាងនេះដោយការកើនឡើងចំនួនសាលារៀន (២៤.៩%) ហើយបុគ្គលិកបានកើនឡើង ៣១.៩% (រូបភាពទី២.៣)។

រូបភាពទី២.៣. ចំនួនសាលា ចំនួនថ្នាក់ ចំនួនសិស្ស និងបុគ្គលិក បម្រែបម្រួលជា%ក្នុងឆ្នាំ១៩៨២-១៩៩១ ឆ្នាំ១៩៩១-២០០១ ឆ្នាំ២០០១-២០១១ និងឆ្នាំ២០១១-២០១៨

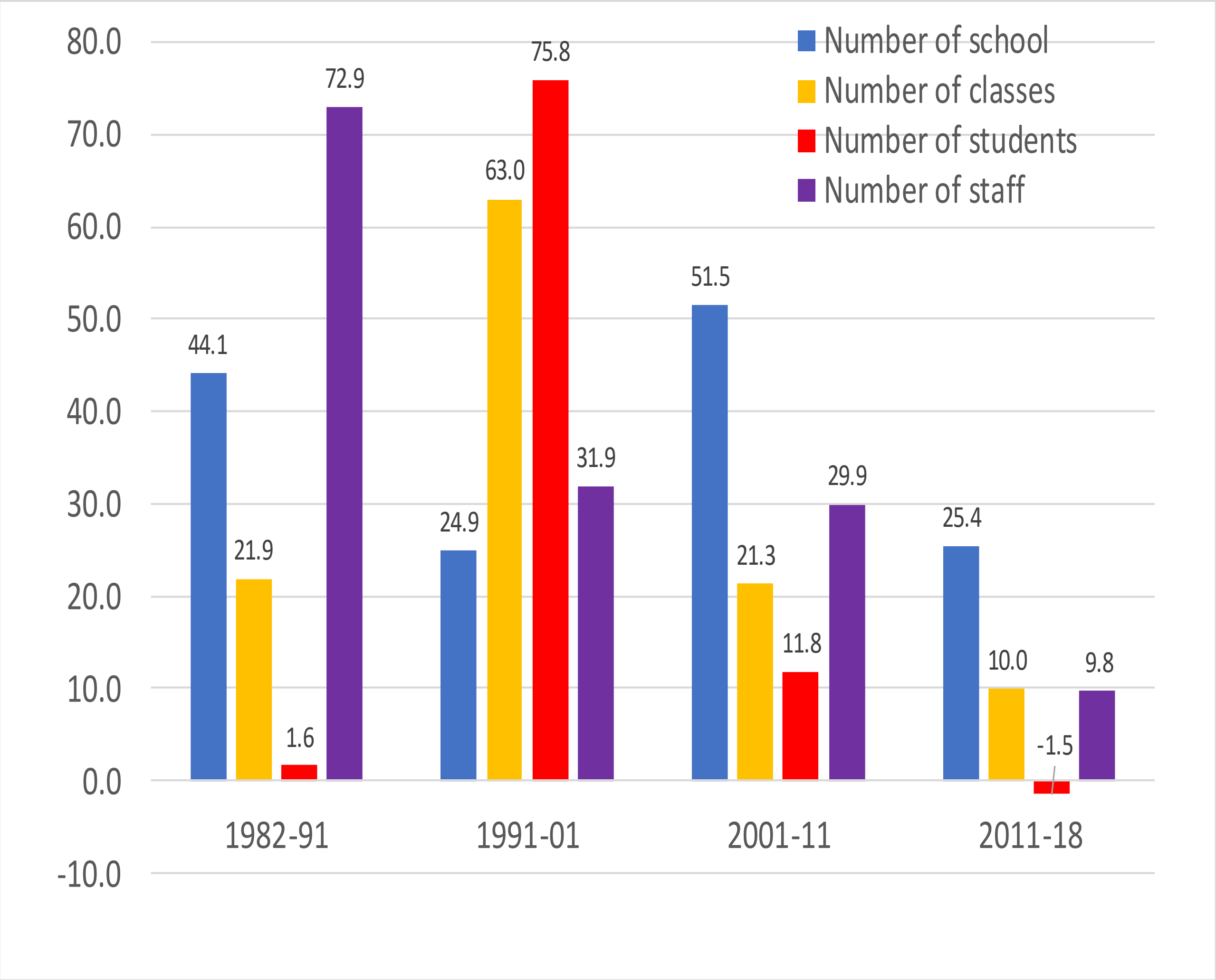

ប្រភព៖ Elaboration on EMIS 2017-2018

នៅក្នុងទសវត្សរ៍ដំបូងនៃសហស្សវត្សរ៍ថ្មីនេះ ខណៈពេលដែលអត្រានៃការកើនឡើងចំនួនសិស្សបានធ្លាក់ចុះដល់ ១១.៨%[18] ចំនួនសាលារៀនបានកើនឡើងជាង ៥០% ពោល គឺថ្នាក់កើនឡើង ២១.៣% និងចំនួនបុគ្គលិកកើនឡើង ២៩.៩%។ ទីបំផុត ក្នុងរយៈពេល ៧ឆ្នាំចុងក្រោយ ចំនួនសិស្សសរុបបានធ្លាក់ចុះបន្តិច (-១.៨%) ប៉ុន្តែធាតុផ្សំផ្សេងទៀតនៃប្រព័ន្ធអប់រំបានបន្តកើនឡើង៖ សាលារៀន (+២៥.៤%) ថ្នាក់(+១០%) បុគ្គលិក (+ ៩.៨%)។

ភាពខុសគ្នានៃល្បឿនដែលមានអថេរផ្សេងៗគ្នា (ចំនួនសិស្ស សាលារៀន ថ្នាក់ និងបុគ្គលិក) បានផ្លាស់ប្តូរតាមពេលវេលាដែលបានកំណត់និន្នាការខុសគ្នានៃសូចនាករសំខាន់ៗក្នុងរយៈពេលបួនទសវត្សរ៍ដែលយើងកំពុងពិចារណា។

[18] More precisely, the number of students in the general educational stream has increased up to the school year 2004-2005, reaching a maximum value of 3,460,412. In the following years the number of students has progressively declined by around 270,000 and it was down to 3,190,109 in the school year 2010-11.

តារាងទី២.២. ចំនួនសាលា ចំនួនថ្នាក់ ចំនួនសិស្ស និងបុគ្គលិកតាមកម្រិតអប់រំឆ្នាំសិក្សា ១៩៨១/១៩៨២, ឆ្នាំសិក្សា ១៩៩១/១៩៩២, ឆ្នាំសិក្សា ២០០០/២០០១, ឆ្នាំសិក្សា ២០១០/២០១១ និងឆ្នាំសិក្សា ២០១៧/២០១៨

	Schools					Classes				
school year	Pre	Pri	College	Lycee	Total	Pre	Pri	College	Lycee	Total
	Absolute values					Absolute values				
1981-82	213	3,521	96	5	3,835	448	31,909	938	33	33,328
1990-91	397	4,665	397	66	5,525	1,789	32,858	5,064	919	40,630
2000-01	915	5,468	367	151	6,901	1,605	55,448	6,860	2,299	66,212
2010-11	2,092	6,767	1,189	407	10,455	3,343	57,697	12,504	6,786	80,330
2017-18	4,176	7,189	1,237	511	13,113	6,825	61,635	13,218	6,685	88,363
	Absolute change					Absolute change				
1982-91	184	1,144	301	61	1,690	1,341	949	4,126	886	7,302
1991-01	518	803	-30	85	1,376	-184	22,590	1,796	1,380	25,582
2001-11	1,177	1,299	822	256	3,554	1,738	2,249	5,644	4,487	14,118
2011-18	2,084	422	48	104	2,658	3,482	3,938	714	-101	8,033
1982-2018	3,963	3,668	1,141	506	9,278	6,377	29,726	12,280	6,652	55,035
	Percentage change					Percentage change				
1982-91	86.4	32.5	313.5	1220.0	44.1	299.3	3.0	439.9	2684.8	21.9
1991-01	130.5	17.2	-7.6	128.8	24.9	-10.3	68.8	35.5	150.2	63.0
2001-11	128.6	23.8	224.0	169.5	51.5	108.3	4.1	82.3	195.2	21.3
2011-18	99.6	6.2	4.0	25.6	25.4	104.2	6.8	5.7	-1.5	10.0
1982-2018	1860.6	104.2	1188.5	10120.0	241.9	1423.4	93.2	1309.2	20157.6	165.1
	Percentage composition					Percentage composition				
1981-82	5.6	91.8	2.5	0.1	100.0	1.3	95.7	2.8	0.1	100.0
1990-91	7.2	84.4	7.2	1.2	100.0	4.4	80.9	12.5	2.3	100.0
2000-01	13.3	79.2	5.3	2.2	100.0	2.4	83.7	10.4	3.5	100.0
2010-11	20.0	64.7	11.4	3.9	100.0	4.2	71.8	15.6	8.4	100.0
2017-18	31.8	54.8	9.4	3.9	100.0	7.7	69.8	15.0	7.6	100.0

	Students					Staff				
school year	Pre	Pri	College	Lycee	Total	Pre	Pri	Lower	Upper	Total
	Absolute values					Absolute values				
1981-82	16,579	1,538,839	39,515	1,517	1,596,450	818	31,884	1,586	65	34,353
1990-91	51,421	1,322,143	201,496	47,562	1,622,622	2,959	40,014	14,351	2,057	59,381
2000-01	55,798	2,408,109	283,578	105,086	2,852,571	2,181	52,168	18,952	5,000	78,301
2010-11	103,315	2,191,192	560,868	334,734	3,190,109	3,711	56,339	30,012	11,686	101,748
2017-18	205,492	2,028,694	605,173	303,893	3,143,252	5,398	57,915	33,181	15,176	111,670
	Absolute change					Absolute change				
1982-91	34,842	-216,696	161,981	46,045	26,172	2,141	8,130	12,765	1,992	25,028
1991-01	4,377	1,085,966	82,082	57,524	1,229,949	-778	12,154	4,601	2,943	18,920
2001-11	47,517	-216,917	277,290	229,648	337,538	1,530	4,171	11,060	6,686	23,447
2011-18	102,177	-162,498	44,305	-30,841	-46,857	1,687	1,576	3,169	3,490	9,922
1982-2018	188,913	489,855	565,658	302,376	1,546,802	4,580	26,031	31,595	15,111	77,317
	Percentage change					Percentage change				
1982-91	210.2	-14.1	409.9	3035.3	1.6	261.7	25.5	804.9	3064.6	72.9
1991-01	8.5	82.1	40.7	120.9	75.8	-26.3	30.4	32.1	143.1	31.9
2001-11	85.2	-9.0	97.8	218.5	11.8	70.2	8.0	58.4	133.7	29.9
2011-18	98.9	-7.4	7.9	-9.2	-1.5	45.5	2.8	10.6	29.9	9.8
1982-2018	1139.5	31.8	1431.5	19932.5	96.9	559.9	81.6	1992.1	23247.7	225.1
	Percentage composition					Percentage composition				
1981-82	1.0	96.4	2.5	0.1	100.0	2.4	92.8	4.6	0.2	100.0
1990-91	3.2	81.5	12.4	2.9	100.0	5.0	67.4	24.2	3.5	100.0
2000-01	2.0	84.4	9.9	3.7	100.0	2.8	66.6	24.2	6.4	100.0
2010-11	3.2	68.7	17.6	10.5	100.0	3.6	55.4	29.5	11.5	100.0
2017-18	6.5	64.5	19.3	9.7	100.0	4.8	51.9	29.7	13.6	100.0

ប្រភព៖ Elaboration on EMIS 2010-2011, EMIS 2017-2018

ក្នុងអំឡុងទសវត្សរ៍ទី៩០ សម្ពាធប្រជាសាស្ត្រមានចំនួនច្រើនណាស់ដែលចំនួនសិស្សក្នុងមួយថ្នាក់ ក្នុងមួយសាលារៀន និងបុគ្គលិកបានកើនឡើង (រូបភាព២.៤)។ ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយនៅក្នុងឆ្នាំបន្តបន្ទាប់ សូចនាករទាំងអស់បង្ហាញពីការរីកចម្រើនយ៉ាងខ្លាំង។ ចាប់ពីឆ្នាំ២០០១ ដល់ឆ្នាំ២០១៨ ចំនួនសិស្សក្នុងមួយថ្នាក់ធ្លាក់ចុះពី ៤៣នាក់ មកត្រឹម ៣៦នាក់ ចំនួនសិស្សក្នុងគ្រូម្នាក់ពី ៣៦នាក់ មកត្រឹម ២៨នាក់ និងចំនួនសិស្សក្នុងមួយសាលាពី ៤១៣នាក់ មកត្រឹម ២៥៣នាក់។

រូបភាពទី២.៤. ចំនួនសិស្សក្នុងមួយថ្នាក់ ក្នុងបុគ្គលិកម្នាក់ និងក្នុងមួយសាលាឆ្នាំសិក្សា ១៩៨១/១៩៨២, ឆ្នាំសិក្សា ១៩៩១/១៩៩២, ឆ្នាំសិក្សា ២០០០/២០០១, ឆ្នាំសិក្សា ២០១០/២០១១ និងឆ្នាំសិក្សា ២០១៧/២០១៨

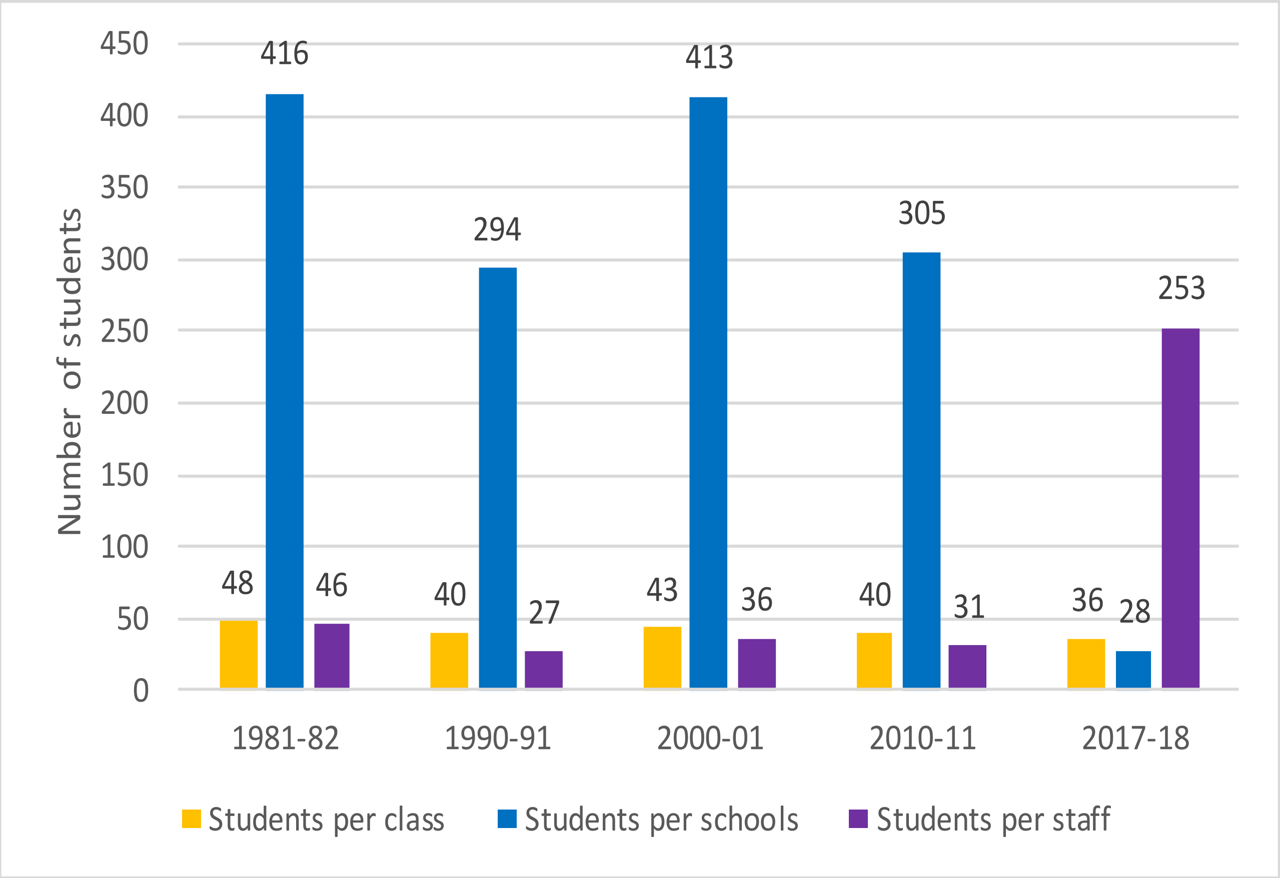

ប្រភព៖ Elaboration on EMIS

ឧបសម្ព័ន្ធទី៣៖ ទីផ្សារការងារសម្រាប់ទស្សនៈរយៈពេលវែង

អថេរទីផ្សារការងារសំខាន់ៗ

ឧបសម្ព័ន្ធនេះផ្តល់នូវទស្សនៈវិស័យរយៈពេលវែងនៃទីផ្សារការងារនៅកម្ពុជា ដោយផ្អែកលើទិន្នន័យដែលផ្តល់ដោយជំរឿនឆ្នាំ១៩៩៨, ឆ្នាំ២០០៨ និងការស្ទង់មតិសេដ្ឋកិច្ចសង្គមកម្ពុជាឆ្នាំ២០១៧។ តារាងទី៣.១ រាយការណ៍អំពីតម្លៃដាច់ខាតនៃចំនួនប្រជាជនដែលគ្រប់អាយុធ្វើការ កម្លាំងពលកម្ម ការងារ និងនិកម្មភាពក្នុងឆ្នាំ១៩៩៨, ឆ្នាំ២០០៨ និងឆ្នាំ២០១៧ ក៏ដូចជាការផ្លាស់ប្តូរដាច់ខាត និង%លើចន្លោះពេល និងរយៈពេលទាំងអស់។ តារាង៣.១ រាយការណ៍អំពីតម្លៃនៃសូចនាករស្តង់ដារនៃការផ្គត់ផ្គង់ការងារ។

តារាងទី៣.១. អថេរទីផ្សារការងារសំខាន់ៗតាមភេទ តម្លៃដាច់ខាត (គិតជាពាន់) ក្នុងឆ្នាំ១៩៩៨ ឆ្នាំ២០០៨ និងឆ្នាំ២០១៧ បម្រែបម្រួលដាច់ខាត និង% (ឆ្នាំ១៩៩៨-២០០៨ ឆ្នាំ២០០៨-២០១៧ និងឆ្នាំ១៩៩៨-២០១៧)

	1998	2008	2017	1998-2008		2008-2017		1998-2017	
	Absolute values			Abs. Var.	% Var.	Abs. Var.	% Var.	Abs. Var.	% Var.
Men									
WAP	2,845	3,971	5056	1,126	39.6	1,085	27.3	2,211	77.7
Labour Force	2,341	3,239	4488	898	38.4	1,249	38.6	2,147	91.7
Employment	2,229	3,190	4483	960	43.1	1,293	40.5	2,254	101.1
Unemployment	111	49	5	-62	-55.6	-44	-89.9	-106	-95.5
Women									
WAP	3,300	4,340	5360	1,040	31.5	1,020	23.5	2,060	62.4
Labour Force	2,514	3,405	4291	892	35.5	886	26.0	1,777	70.7
Employment	2,365	3,343	4283	978	41.4	940	28.1	1,918	81.1
Unemployment	148	62	8	-87	-58.3	-54	-87.1	-140	-94.6
Total									
WAP	6,144	8,311	10416	2,166	35.3	2,105	25.3	4,272	69.5
Labour Force	4,854	6,644	8779	1,790	36.9	2,135	32.1	3,925	80.9
Employment	4,595	6,533	8766	1,938	42.2	2,233	34.2	4,171	90.8
Unemployment	260	111	13	-148	-57.2	-98	-88.3	-247	-95.0

ប្រភព៖ Elaborations on 1998 and 2008 Censuses and 2017 Cambodia Social Economic Survey, NIS

សូចនាករវិភាគជាច្រើនអាចទាញចេញពីតារាងទី៩ និងទី១០។ ដោយដាក់កម្រិតលើខ្លួនយើង ដើម្បីគូសបញ្ជាក់ចំណុចដែលពាក់ព័ន្ធបំផុតយើងសង្កេតឃើញថា ក្នុងរយៈពេល ១០ឆ្នាំរវាងជំរឿនទាំងពីរ៖

- WAP បានកត់ត្រាពីការកើនឡើងពាក់ព័ន្ធ (២.១៦៦លាន ស្មើនឹង ៣៥.៣%)
- ការលូតលាស់បានប៉ះពាល់បុរសច្រើនជាងស្ត្រី (៣៩.៦% ទល់នឹង ៣១.៥%)។ បញ្ហានេះកើតឡើងដោយសារតែវត្តមាននៃការកើនឡើងដាច់ខាតចំពោះបុរសដែលជាលទ្ធផលនៃរបបខ្មែរក្រហមនៅឆ្នាំ១៩៩៨ បុរសដែលមានអាយុធ្វើការតិចជាងស្ត្រីដល់ទៅកន្លះលាននាក់។
- ការងារបានកើនឡើងតិចជាងពីរលាននាក់ ហើយការងារបន្ថែមត្រូវបានគេបែងចែកស្ទើរតែស្មើគ្នាសម្រាប់បុរស និងស្ត្រី។
- ការកើនឡើង %នៃការងារ (៤២.២%) ខ្ពស់ជាងកម្លាំងពលកម្ម (៣៦.៩%) ដែលត្រូវបានគេប្រកាសច្បាស់ជាង WAP។
- បើយើងពិចារណាបុរស និងស្ត្រីដាច់ដោយឡែកពីគ្នា យើងឃើញថា សម្រាប់បុរសការកើនឡើងនៃកម្លាំងពលកម្ម គឺទាបជាងការកើនឡើងរបស់ WAP ខណៈពេលដែលស្ត្រីមានចំនួនខ្ពស់ជាងនេះ។

- ជាលទ្ធផលអត្រាសកម្មភាព (Rate of Activity-ROA) បានកើនឡើងសម្រាប់ចំនួនសរុប (ពី ៧៩% ទៅ ៧៩.៩%) និងសម្រាប់ស្ត្រី (ពី ៧៦.២% ទៅ ៧៨.៥%) ខណៈពេលដែលវាបានថយចុះបន្តិចសម្រាប់បុរស (ពី ៨២.៣% មក ៨១.៦%) ហើយជាក់ស្តែងយើងកត់ត្រាការធ្លាក់ចុះគួរឱ្យកត់សម្គាល់នៅក្នុងឱផេរ៉ង់ស្បៀលយេនឌ័រ (ពី ៦.១% មក ៣.១%)។
- អត្រានៃការងារ (Rate of Employment-RoE) បានកើនឡើងទាំងបុរស និងស្ត្រី។
- អត្រានៃនិកម្មភាព (Rate of Unemployment) បានធ្លាក់ចុះយ៉ាងខ្លាំង (ពី ៥.៣% មក ១.៧%) ក៏ដូចជាភាពខុសគ្នានៃភេទផងដែរ។

ពង្រីកការវិភាគរបស់យើងចំពោះមនុស្សចាស់ យើងត្រូវតែគូសបញ្ជាក់ថា ពួកគេជាសមាសធាតុដែលមានថាមពលខ្លាំងក្លាបំផុតនៃអាយុ 15+ WAP នេះបង្ហាញពីការពិចារណាពីរ។ ដំបូងឡើយប្រទេសកម្ពុជាបានឈានចូលដំណាក់កាលមួយដែលប្រជាជនរបស់ខ្លួនមានវ័យចំណាស់ជាបណ្តើរៗ និងទី២ ក្នុងស្ថានភាពដែលប្រជាជនភាគច្រើនរស់នៅជនបទ និងកសិកម្មដែលភាគច្រើននៃកម្លាំងពលកម្មក្នុងក្រុមមនុស្សវ័យកណ្តាលរកប្រាក់កម្រៃចិញ្ចឹមជីវិត ហើយក្នុងនោះមិនមានប្រព័ន្ធប្រាក់សោធននិវត្តន៍ទេ។ ការចាកចេញពីការងារត្រូវបានពន្យារពេលតាមដែលអាចធ្វើទៅបាន។ ដូច្នេះហើយ វាអាចនឹងត្រូវបានអះអាងថា មួយភាគធំនៃអ្នកដែលត្រូវបានចាត់ថ្នាក់ជាអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យកសិកម្មគួរតែត្រូវបានចាត់ទុកថាត្រឹមត្រូវជាងអ្នកអត់ការងារធ្វើ។

តារាងទី៣.២. សូចនាករទីផ្សារការងារសំខាន់ៗតាមភេទឆ្នាំ១៩៩៨ ឆ្នាំ២០០៨ និងឆ្នាំ២០១៧

	1998	2008	2017	1998-2008	2008-2017	1998-2017
	Male					
roe	78.4	80.3	88.7	1.9	8.3	10.3
roa	82.3	81.6	88.8	-0.7	7.2	6.5
rou	4.8	1.5	0.1	-3.2	-1.4	-4.6
	Female					
roe	71.7	77.0	79.9	5.4	2.9	8.2
roa	76.2	78.5	80.1	2.3	1.6	3.9
rou	5.9	1.8	0.2	-4.1	-1.6	-5.7
	Total					
roe	74.8	78.6	84.2	3.8	5.5	9.4
roa	79.0	79.9	84.3	0.9	4.3	5.3
rou	5.3	1.7	0.1	-3.7	-1.5	-5.2

ប្រភព៖ Elaborations on 1998 and 2008 Censuses and 2017 Cambodia Social Economic Survey, NIS

ការផ្លាស់ប្តូរតឡូវនេះទៅរយៈពេលប្រាំបួនឆ្នាំ បន្ទាប់យើងពឹងផ្អែកលើទិន្នន័យដែលផ្តល់ដោយការស្ទង់មតិសេដ្ឋកិច្ចសង្គម។ លើសពីនេះទៅទៀត ដោយសាររយៈពេលខុសគ្នានៃរយៈពេលពីការវិភាគរបស់យើងនឹងពឹងផ្អែកជាមធ្យមប្រចាំឆ្នាំ។ បន្ទាប់មក យើងអាចសង្កេតឃើញថា យើងគោរពតាមរយៈពេលពីមុនដែលទាក់ទងទៅនឹងទីផ្សារការងារទាំងអស់បានកើនឡើងបន្ថែមទៀតក្នុងរយៈពេលជាក់លាក់ ប៉ុន្តែតិចជាងនៅក្នុងលក្ខខណ្ឌ% (រូបភាព៣.១) នេះជាការពិតសម្រាប់ទាំងបុរស និងស្ត្រី ប៉ុន្តែមានសារៈសំខាន់ជាពិសេសសម្រាប់ខ្ញុំ។

នៅចន្លោះឆ្នាំ២០០៨ និងឆ្នាំ២០១៧ ការងារបានកើនឡើងច្រើនជាងកម្លាំងពលកម្មហើយទាំងការងារ និងកម្លាំងពលកម្មបានកើនឡើងច្រើនជាង WAP ។ ដូច្នេះ និកម្មភាពបានថយចុះ ហើយ RoE និង ROA បានកើនឡើងទាំងបុរស និងស្ត្រីមាននិន្នាការដូចគ្នា។

គួសបញ្ជាក់ថា រវាងឆ្នាំ២០០៨ និង ឆ្នាំ២០១៧ ចំនួនការងារបានកើនឡើងក្នុងអត្រាប្រចាំឆ្នាំគួរឱ្យកត់សម្គាល់ គឺ ២៥០,០០០នាក់ ធៀបនឹង ១៩៤,០០០នាក់ ក្នុងរយៈពេល ១០ឆ្នាំកន្លងមក។ ដើម្បីវាយតម្លៃលទ្ធផលនេះយើងត្រូវវង់ចាំវិភាគកំណើនការងារតាមទីតាំង និងភូមិសាស្ត្រ។

រូបភាពទី៣.១. WAP (១៥-៦៤) កម្លាំងពលកម្ម និងការងារ ឆ្នាំដាច់ខាត និងអត្រាកំណើនជា% ឆ្នាំ១៩៩៨-២០០៨ និងឆ្នាំ២០០៨-២០១៧

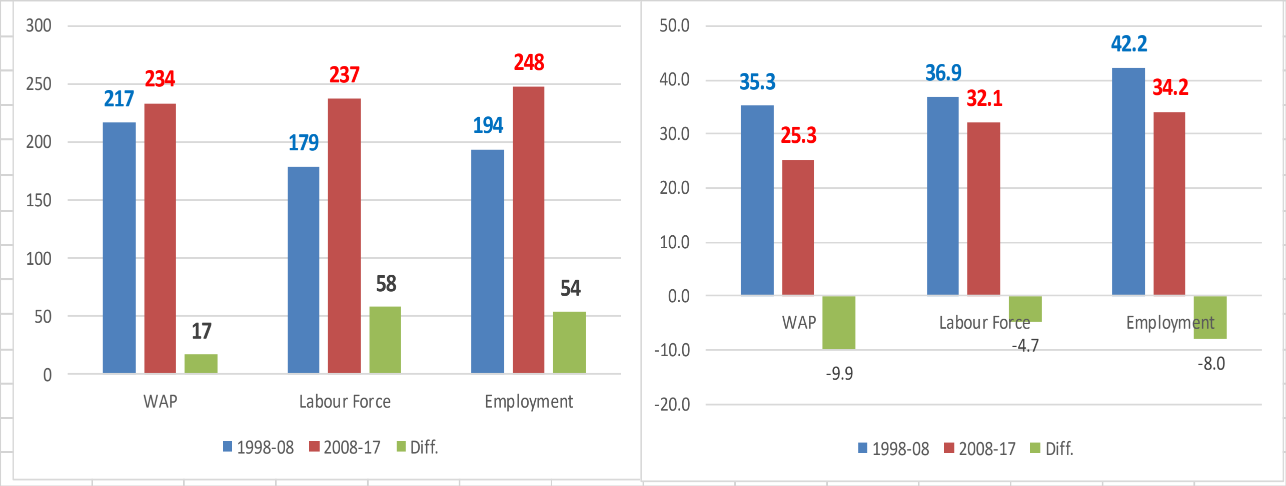

ប្រភព៖ Elaborations on 1998 and 2008 Censuses and 2017 Cambodia Social Economic Survey, NIS

ការបែងចែកទីក្រុង និងជនបទ

ភាពខុសគ្នានៃទីក្រុង និងជនបទតែងតែមាន ហើយនៅតែជាលក្ខណៈពាក់ព័ន្ធយ៉ាងខ្លាំងនៃសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា (តារាងទី៣)។ ក្នុងឆ្នាំ២០០៨ %នៃ WAP ដែលរស់នៅក្នុងតំបន់ទីក្រុងមានចំនួនត្រឹមតែ ២២.៣% ដែលមាន% ទាបសម្រាប់និយោជិត និងកម្លាំងពលកម្ម (រៀងៗខ្លួន ១៨.៤% និង ១៨.៩%)។ ដូចទិន្នន័យទាំងនេះបង្ហាញថា %នៃអ្នកគ្មានការងារធ្វើដែលរស់នៅក្នុងទីក្រុងមានអត្រាខ្ពស់ជាង (៥០.៨%)។

តារាងទី៣.៣. ការងារទីក្រុង និងជនបទ និកម្មភាព កម្លាំងពលកម្ម និង WAP ឆ្នាំ២០០៨ និងឆ្នាំ២០១៧ តម្លៃដាច់ខាត និងបម្រែបម្រួលដាច់ខាត (គិតជាពាន់)

	2008			2017			Difference		
	Urban	Rural	Total	Urban	Rural	Total	Urban	Rural	Total
Male									
Employed	633	2,557	3,190	1,116	3,367	4,483	483	810	1,293
Unemployed	23	26	49	3	2	5	-20	-24	-44
Labour force	656	2,583	3,239	1,119	3,369	4,488	463	786	1,249
WAP	880	2,609	3,971	1,320	3,737	5,057	440	1,128	1,086
Female									
Employed	567	2,777	3,343	1,026	3,257	4,283	459	480	940
Unemployed	33	29	62	5	3	8	-28	-26	-54
Labour force	600	2,805	3,405	1,031	3,260	4,291	431	455	886
WAP	976	2,834	4,340	1,444	3,915	5,359	468	1,080	1,019
Total									
Employed	1,200	5,333	6,533	2,142	6,624	8,766	942	1,291	2,233
Unemployed	56	55	111	8	5	13	-48	-50	-98
Labour force	1,256	5,388	6,644	2,150	6,629	8,779	894	1,241	2,135
WAP	1,857	5,443	8,311	2,764	7,652	10,416	907	2,209	2,105

ប្រភព៖ Elaborations on 2008 Census and 2017 Cambodia Social Economic Survey, NIS

ក្រោយរយៈពេល ៩ឆ្នាំ ស្ថានការណ៍បានផ្លាស់ប្តូរបន្តិចបន្តួចដោយសមាមាត្រអាយុការងារកើនឡើងដល់ ២៦.៥% ហើយចំនួនអ្នកធ្វើការ និងកម្លាំងពលកម្មដល់ ២៤.៤% និង ២៤.៥%។ ក្នុងរូបធាតុកម្លាំងពលកម្មត្រឹមតែ ១/៤ មានទីតាំងនៅតំបន់ទីក្រុង។

តារាងទី៣.៤. ភាគរយនៃការងារ និកម្មភាព កម្លាំងពលកម្ម និង WAP ក្នុងទីក្រុង ឆ្នាំ២០០៨ និងឆ្នាំ២០១៧ និងបម្រែបម្រួលជាច់ខាត

	2008	2017	Diff.	2008	2017	Diff.	2008	2017	Diff.
	Male			Female			Total		
Employed	19.8	24.9	5.1	17.0	24.0	7.0	18.4	24.4	6.1
Unemployed	47.6	60.0	12.4	53.3	62.5	9.2	50.8	61.5	10.8
Labour force	20.3	24.9	4.7	17.6	24.0	6.4	18.9	24.5	5.6
WAP	22.2	26.1	3.9	22.5	26.9	4.4	22.3	26.5	4.2

ប្រភព៖ Elaborations on 2008 Census and 2017 Cambodia Social Economic Survey, NIS

ទិន្នន័យក៏បានបង្ហាញផងដែរថា WAP និងសមាសធាតុសំខាន់ៗរបស់វា គឺមនុស្សវ័យចាស់ជាងនៅតំបន់ជនបទជាងតំបន់ទីក្រុងដែលបាតុភូតនេះត្រូវបានបង្ហាញជាពិសេសសម្រាប់អ្នកមានការងារធ្វើ និងអ្នកគ្មានការងារធ្វើ។

ព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធលេចចេញពីសូចនាករទីផ្សារការងារសំខាន់ៗ (តារាង៣.៥)។ នៅតំបន់ជនបទដើម្បីរស់នៅ និងធ្វើការ គឺមានពីរផ្នែកដូចគ្នាដូចដែលបានបង្ហាញដោយការពិតដែលថា ការចូលរួមក្នុងទីផ្សារការងារមានប្រហែល ៩៩% ក្នុងឆ្នាំ២០០៨ និងនៅតែ ៨៧% ក្នុងឆ្នាំ២០១៧ ខណៈពេលដែលភាពអត់ការងារធ្វើ គឺអវត្តមានជាមូលដ្ឋានដូចដែលយើងអាចរំពឹងទុកថា នៅក្នុងស្ថានភាពដែលគ្មានទីផ្សារការងារដូចដែលយើងបានយល់ថាជាធម្មតា។ ទីបំផុតឱផេវ៉ង់ស្បៀលភេទមួយចំនួនកំពុងចាប់ផ្តើមលេចឡើង ដែលជាសញ្ញាបង្ហាញពីការលេចចេញដំបូងនៃការបែងចែកការងារ។

តារាងទី៣.៥. សូចនាករទីផ្សារការងារតាមភេទ និងទីតាំងភូមិសាស្ត្រ ឆ្នាំ២០០៨ និងឆ្នាំ២០១៧

	Rate of employment			Rate of participation			Rate of unemployment		
	Males	Feamales	Total	Males	Feamales	Total	Males	Feamales	Total
2008									
Urban	71.9	58.0	64.6	74.6	61.4	67.6	3.6	5.5	4.5
Rural	98.0	98.0	98.0	99.0	99.0	99.0	1.0	1.0	1.0
Total	80.3	77.0	78.6	81.6	78.5	79.9	1.5	1.8	1.7
2017									
Urban	84.6	71.0	77.5	84.8	71.4	77.8	0.3	0.5	0.3
Rural	90.1	83.2	86.6	90.2	83.3	86.6	0.1	0.1	0.1
Total	88.7	79.9	84.2	88.8	80.1	84.3	0.1	0.2	0.1
Difference									
Urban	**12.7**	**13.0**	**12.9**	**10.2**	**10.0**	**10.1**	**-3.3**	**-5.0**	**-4.2**
Rural	**-7.9**	**-14.8**	**-11.4**	**-8.9**	**-15.7**	**-12.4**	**-0.9**	**-0.9**	**-1.0**
Total	**8.3**	**2.9**	**5.6**	**7.2**	**1.6**	**4.3**	**-1.4**	**-1.6**	**-1.5**

ប្រភព៖ Elaborations on 2008 Census and 2017 Cambodia Social Economic Survey, NIS

ជាក់ស្តែងស្ថានភាពនៅតំបន់ទីក្រុងពិតជាខុសគ្នាឆ្ងាយណាស់។ ក្នុងឆ្នាំ២០០៨ អត្រាសកម្មភាពមាន ៦៧.៦% និងភេទខុសគ្នាខ្លាំងដែលអត្រាបុរសមាន ៧៤.៦% និងអត្រាស្ត្រីមាន ៦១.៤%។ អត្រាគ្មានការងារធ្វើសរុបមាន ៤.៥% ដែលអត្រាស្ត្រីខ្ពស់ជាង (៥.៥% ទល់នឹង ៣.៦%)។

ការពង្រីកការងារគួរឱ្យកត់សម្គាល់ដែលបានកត់ត្រានៅក្នុងតំបន់ទីក្រុងនៅចន្លោះឆ្នាំ២០០៨ និងឆ្នាំ២០១៧ (ជាមធ្យមការងារប្រហែល ១០០,០០០ការងារក្នុងមួយឆ្នាំ ដែលស្មើរតែបែងចែកស្មើគ្នារវាងបុរស និងស្ត្រី) បានកំណត់ការកើនឡើងគួរឱ្យកត់សម្គាល់នៃអត្រាការងារសរុបពី ៦៤.៦% ទៅ ៧៧.៥% ហើយការកើនឡើងស្រដៀងគ្នាសម្រាប់អត្រាបុរស និងស្ត្រី។ អត្រានៃការចូលរួមបានកើនឡើងតិចជាងមុន ដូច្នេះ នៅក្នុងតំបន់ទីក្រុងអត្រានៃការងារបានធ្វេសប្រហែស។

វិស័យសេដ្ឋកិច្ច

ដូចដែលយើងបានឃើញរួចមកហើយនៅចន្លោះឆ្នាំ១៩៩៨ និងឆ្នាំ២០០៨ កម្រិតការងារបានកើនឡើងជាង ២លាននាក់ ដែលស្មើរតែបែងចែករវាងបុរស និងស្ត្រី។ កំណើនស្រដៀងគ្នាដែលមានលំនាំស្រដៀងគ្នាត្រូវបានកត់ត្រាពីឆ្នាំ២០០៨ ដល់ឆ្នាំ២០១៧ (តារាងទី៦)។ អ្វីដែលសម្គាល់យ៉ាងច្បាស់ក្នុងរយៈពេលចុងក្រោយពីសម័យមុន គឺការផ្លាស់ប្តូរយ៉ាងច្បាស់នៅក្នុងរចនាសម្ព័ន្ធការងារតាមវិស័យ។

ជាក់ស្តែងរវាងឆ្នាំ២០០៨ និងឆ្នាំ២០១៧ ចំណែកនៃវិស័យកសិកម្មបានធ្លាក់ចុះស្ទើរតែពាក់កណ្តាល (ពី ៧៧% ទៅ ៣៧%) ដែលវិស័យសេដ្ឋកិច្ចកម្រិតទី២ កើនឡើង ៦ដង (ពី ៤.២% ទៅ ២៦.៣%) និងវិស័យសេដ្ឋកិច្ចកម្រិតទី៣ កើនឡើង ២ដង (ពី ១៨.៣% ទៅ ៣៦.៨%)។ នៅក្នុងរូបសណ្ឋាន ខណៈពេលដែលនៅចុងសតវត្សរ៍មុនប្រទេសកម្ពុជា គឺជាសង្គមជនបទមួយដែលក្នុងនោះកម្លាំងពលកម្មច្រើនជាង ៣/៤ នៃ(WAP) កំពុងធ្វើការនៅក្នុងវិស័យនេះដោយបច្ចុប្បន្ននេះកសិកម្ម និងសេវាកម្មផ្តល់ការងាដែលមានចំណែកកម្លាំងពលកម្មដូចគ្នាដែលមានការងារច្រើនជាង១/៤ នៅក្នុងឧស្សាហកម្ម។

តារាងទី៣.៦. ការងារតាមភេទ និងវិស័យឆ្នាំ១៩៩៨, ឆ្នាំ២០០៨ និងឆ្នាំ២០១៧

	Males			Females			Total		
	1998	2008	2017	1998	2008	2017	1998	2008	2017
Primary	1,656	2,314	1572	2,020	2,621	1669	3,676	4,935	3241
Secondary	117	271	1224	85	315	1077	202	586	2301
Tertiary	545	760	1685	329	560	1538	874	1,320	3223
Not reported	12	0		10	0		21	0	0
Total	2,330	3,346	4,481	2,443	3,495	4,284	4,773	6,841	8,765
Primary	71.1	69.2	35.1	82.7	75.0	39.0	77.0	72.1	37.0
Secondary	5.0	8.1	27.3	3.5	9.0	25.1	4.2	8.6	26.3
Tertiary	23.4	22.7	37.6	13.5	16.0	35.9	18.3	19.3	36.8
Not reported	0.5	0.0	0.0	0.4	0.0	0.0	0.4	0.0	0.0
Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ប្រភព៖ Elaborations on 1998, 2008 Censuses and 2017 Cambodia Social Economic Survey, NIS

ការផ្លាស់ប្តូររចនាសម្ព័ន្ធដ៏ធំធេងនេះត្រូវបានបង្កឡើងដោយការវិវត្តន៍នៃកម្រិតការងារនៃវិស័យទាំង៣ (តារាង ៣.៧)៖ កម្រិតការងាររបស់វិស័យកសិកម្មបានធ្លាក់ចុះប្រហែល ៤៥០,០០០នាក់ ដែលឧស្សាហកម្មបានកើនឡើងចំនួន ២.១លាននាក់ និងផ្នែកសេវាកម្មចំនួន ២.៣៥លាន។

តារាងទី៣.៧. ការងារតាមភេទ និងវិស័យបម្រែបម្រួលដាច់ខាត (គិតជាពាន់) ឆ្នាំ១៩៩៨-២០០៨ និងឆ្នាំ២០០៨-២០១៧

	1998-08	2008-17	1998-17	1998-08	2008-17	1998-17	1998-08	2008-17	1998-17
Agriculture	647	-742	-96	591	-952	-361	1,238	-1,694	-456
Industry	154	953	1,107	230	762	992	384	1,715	2,099
Services	215	925	1,140	231	978	1,209	446	1,903	2,349
Total	1,016	1,135	2,151	1,052	789	1,841	2,068	1,924	3,992

ប្រភព៖ Elaborations on 1998, 2008 Censuses and 2017 Cambodia Social Economic Survey, NIS

ចូរសង្កេតមើលផងដែរថា ស្ត្រីតំណាងឱ្យ ៧៩% នៃការធ្លាក់ចុះនៃការងារកសិកម្ម ៤៧.៣% នៃការកើនឡើងនៃការងារឧស្សាហកម្ម និង ៥១.៥% នៃការងារនៅក្នុងវិស័យសេវាកម្ម (៣.២ ក)។ ដូច្នេះ ស្ត្រីបានទទួលយក ៤៦.១% នៃការងារបន្ថែម ហើយចំណែកការងារសរុបរបស់ពួកគេបានធ្លាក់ចុះពី ៥១.២% មក ៤៨.៩%។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ខណៈពេលដែលវត្តមានរបស់ស្ត្រីបានធ្លាក់ចុះនៅក្នុងវិស័យកសិកម្ម ដែលជាកន្លែងនៅតែមានចំនួនភាគច្រើនវាបានកើនឡើងនៅក្នុងឧស្សាហកម្ម (ពី ៤២.៦% ដល់ ៤៦.៨%) និងជាពិសេសនៅក្នុងសេវាកម្ម (ពី ៣៧.៦% ទៅ ៤៧.៧%)។

រូបភាពទី៣.២. %នៃស្ត្រីតាមវិស័យរវាងឆ្នាំ២០០៨ និង២០១៧ ២b) %នៃស្ត្រីក្នុងវិស័យសំខាន់ៗ និងក្នុងសេដ្ឋកិច្ចឆ្នាំ១៩៩៨ និងឆ្នាំ២០១៧

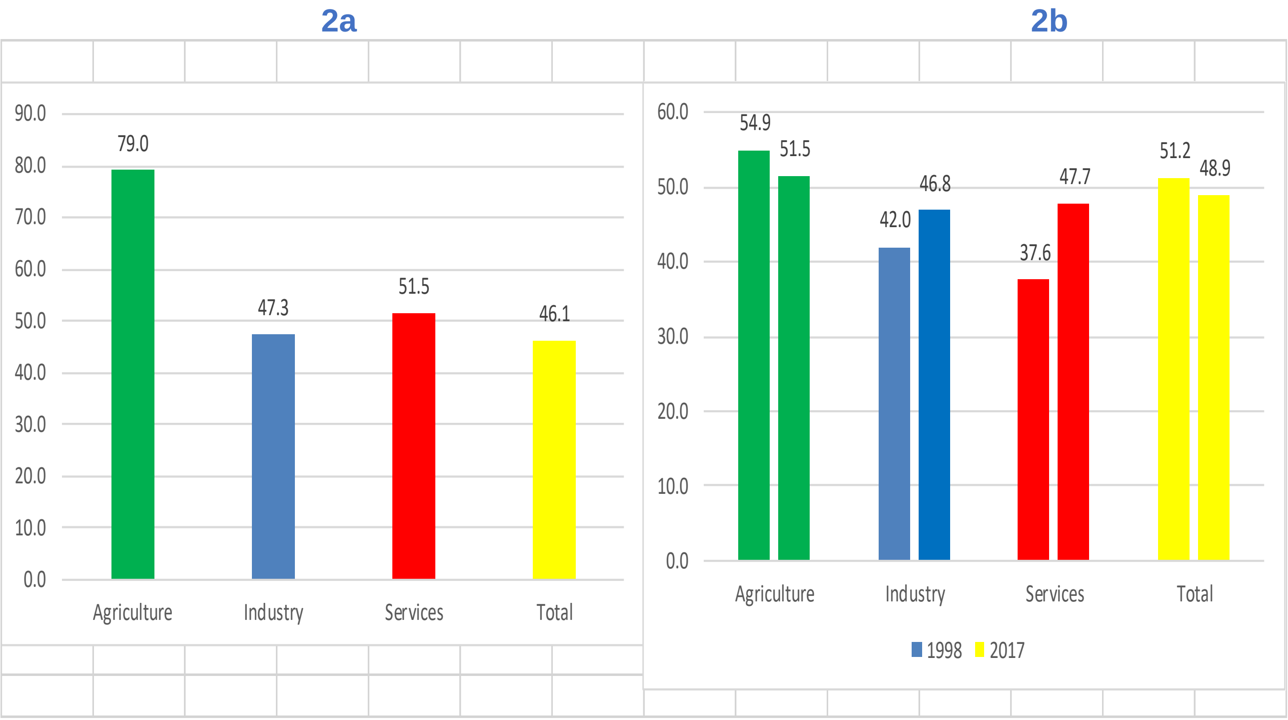

ប្រភព៖ Elaborations on 1998 Census and 2017 Cambodia Social Economic Survey, NIS

រចនាសម្ព័ន្ធការងារតាមវិស័យខុសគ្នាគួរឱ្យកត់សម្គាល់រវាងតំបន់ទីក្រុង និងជនបទ ហើយមានការវិវត្តន៍តាមរបៀបផ្សេងៗ។ ក្នុងឆ្នាំ២០០៨ (៨៥%) នៃអ្នកធ្វើការក្នុងវិស័យកសិកម្ម ឧស្សាហកម្ម មានទម្ងន់តិចជាង ៥% និងសេវាកម្មមាន ១០.២%។ តំបន់ទីក្រុងត្រូវបានគ្របដណ្តប់រួចទៅហើយដោយសេវាកម្មដែលមានចំនួន ៦០% នៃអ្នកធ្វើការបន្ទាប់មកឧស្សាហកម្មមាន ២៣.៣% និងកសិកម្មមានចំនួន ១៤%។

រូបភាពទី៣.៣. រចនាសម្ព័ន្ធការងារតាមវិស័យ និងទីតាំងភូមិសាស្ត្រឆ្នាំ២០០៨ និងឆ្នាំ២០១៧

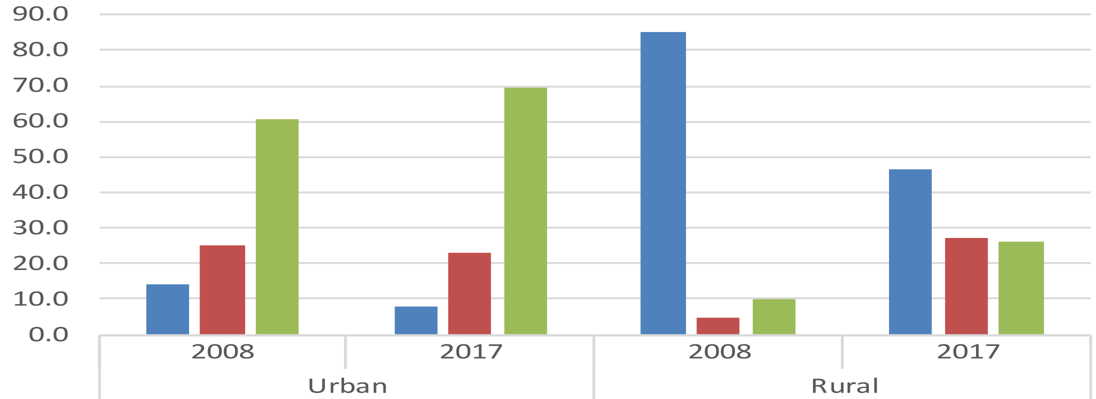

	2008 (Urban)	2017 (Urban)	2008 (Rural)	2017 (Rural)
Agriculture	14.0	7.6	84.9	46.5
Industry	25.3	23.2	4.9	27.2
Services	60.7	69.2	10.2	26.3

ប្រភព៖ Elaborations on 1998, 2008 Censuses and 2017 Cambodia Social Economic Survey, NIS

ក្នុងរយៈពេល ៩ឆ្នាំបន្តទៀត តំបន់ជនបទរងផលប៉ះពាល់ខ្លាំងបំផុតពីការវិវត្តន៍នៃរចនាសម្ព័ន្ធការងារ (រូបភាព៣.៣)។ ចំណែកនៃការងារនៅក្នុងវិស័យកសិកម្មបានធ្លាក់ចុះពី ៨៤.៩% មក ៤៦.៥% ដែលឧស្សាហកម្មឈានដល់ ២៧.២% ដែលជាតម្លៃខ្ពស់ជាងតំបន់ទីក្រុង ហើយផ្នែកសេវាកម្មបានកើនឡើងដល់ ២៦.៣%។ ដំណើរការនៃនីតិវិធីនៃតំបន់ទីក្រុងបានបន្ត ហើយវិស័យនេះបានឈានដល់ជិត ៧០% ខណៈដែលចំណែកផ្នែកកសិកម្ម និងឧស្សាហកម្មបានធ្លាក់ចុះរៀងៗខ្លួនមកនៅត្រឹម ៧.៦% និង ២៣.២%។

ទោះយ៉ាងណា ទិន្នន័យទាំងនេះដើរតួនាទីតាមតំបន់នីមួយៗក្នុងការផ្តល់ការងារនៅក្នុងវិស័យផ្សេងៗគ្នា នៅពេល ដែលកម្មករកសិកម្មមានតែ ៣.៥% រស់នៅក្នុងតំបន់ទីប្រជុំជន ៤៧.៣% នៃកម្មករផលិតកម្ម ៤៦.៣% នៃកម្មករសំណង់ និង ៥០.៤% នៃកម្មករនិយោជិតបម្រើការនៅតាមតំបន់ជនបទ (រូបភាព៣.៤)។

រូបភាពទី៣.៤. ការងារតាមវិស័យ និងក្នុងតំបន់ទីក្រុង និងជនបទឆ្នាំ២០១៧

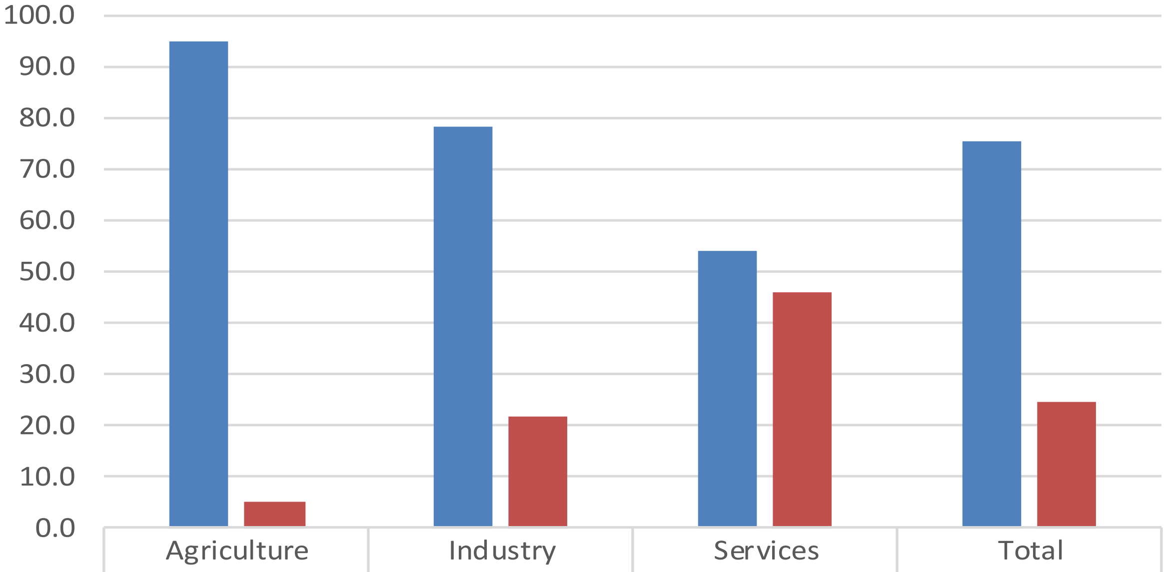

	Agriculture	Industry	Services	Total
Rural	95.0	78.4	54.0	75.6
Urban	5.0	21.6	46.0	24.4

ប្រភព៖ Elaborations 2017 Cambodia Social Economic Survey, NIS

មុខតំណែងក្នុងការងារ

រចនាសម្ព័ន្ធនៃការងារតាមវិស័យ និងការវិវត្តន៍របស់វាពីឆ្នាំ១៩៩៨ ដល់ឆ្នាំ២០១៧ ត្រូវបានឆ្លុះបញ្ចាំងពីរចនាសម្ព័ន្ធនិងភាពរឹងមាំនៃការងារតាមឋានៈ។ ទិន្នន័យនេះក៏បានបង្ហាញផងដែរថា សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាត្រូវបានចាប់ផ្តើមក្លាយជាសេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារទំនើបជាងមុន។ សញ្ញាសំខាន់បំផុត គឺមកពី%នៃនិយោជិតដែលទទួលបានប្រាក់ខែដែលបានកើនឡើងពី ១២.៣% ក្នុងឆ្នាំ១៩៩៨ ដល់ ១៧.៣% ក្នុងឆ្នាំ២០០៨ ដល់ ៥១% នៅឆ្នាំ២០១៧។

ដំណើរការនេះមានឥទ្ធិពលទាំងបុរស និងស្ត្រី។ ទោះយ៉ាងណា %នៃបុរសដែលមានការងារមានប្រាក់ខែនៅតែខ្ពស់ជាងភាគរយរបស់ស្ត្រី (៥៦.៦% ទល់នឹង ៤៥.២%)។ ក្នុងពេលជាមួយគ្នានេះ %នៃបុគ្គលិកបម្រើការងារក្នុងគ្រួសារដែលមិនបានបង់ប្រាក់បានធ្លាក់ចុះយ៉ាងខ្លាំងពី ៤១.១% ទៅ ៤.៣% ហើយដំណើរការនេះត្រូវបានគេប្រកាសកាន់តែច្បាស់សម្រាប់ស្ត្រី។ ភាគរយនៃអ្នកធ្វើការផ្ទាល់ខ្លួននៅតែមានកម្រិតខ្ពស់ដោយសារការកើនឡើងនៃចំណែករបស់ស្ត្រី និងការធ្លាក់ចុះនៃចំណែករបស់បុរស។ សរុបសេចក្តីមក និយោជិតកម្ពុជាត្រូវបានគេប្រមូលផ្តុំជាពីរមុខតំណែង គឺនិយោជិតដែលទទួលបានប្រាក់ខែ និងប្រកបរបរខ្លួនឯងដែលឋានៈទី១ កាន់តែសំខាន់សម្រាប់បុរស និងទី២ សម្រាប់ស្ត្រី។

តារាងទី៣.៨. ការងារតាមភេទ និងមុខតំណែងឆ្នាំ១៩៩៨ ឆ្នាំ២០០៨ និងឆ្នាំ២០១៧

	Total employment	Employers	Paid employees	Own account workers	Unpaid family worker	Other	Employers	Paid employees	Own account workers	Unpaid family worker	Other
	Absolutte value						Percentage composition				
	1998										
Men	2,319	5	432	1,433	434	14	0.2	18.7	61.8	18.7	0.6
Women	2,433	3	154	757	1,517	3	0.1	6.3	31.1	62.4	0.1
Total	4,752	7	586	2,190	1,952	17	0.2	12.3	46.1	41.1	0.3
	2008										
Men	3,346	6	693	1,825	820	2	0.2	20.7	54.5	24.5	0.1
Women	3,495	4	489	883	2,118	1	0.1	14.0	25.3	60.6	0.0
Total	6,841	10	1,182	2,708	2,938	3	0.1	17.3	39.6	42.9	0.0
	2017										
Men	4,483	10	2,537	1,755	181	1	0.2	56.6	39.1	4.0	0.0
Women	4,283	1	1,935	2,148	199	0	0.0	45.2	50.2	4.6	0.0
Total	8,766	11	4,472	3,903	380	1	0.1	51.0	44.5	4.3	0.0

ប្រភព៖ Elaborations on 1998, 2008 Censuses and 2017 Cambodia Social Economic Survey, NIS

នៅពេលដែលយើងពិចារណាការបែងចែកទីក្រុង និងជនបទ (តារាង៣.៩) ការពិចារណាពីមុនត្រូវបានបំពេញបន្ថែមជាមួយនិយោជិត ២/៣ ក្នុងទីក្រុងដែលត្រូវបានផ្តល់ប្រាក់ខែ និង១/៣ នៃអ្នកប្រកបរបរខ្លួនឯង និងនិយោជិតដែលទទួលបានប្រាក់ឈ្នួលច្រើនជាងពាក់កណ្តាលនៃបុរសដែលធ្វើការនៅតំបន់ជនបទ។

តារាងទី៣.៩. ការងារតាមភេទ មុខតំណែង និងតាមទីតាំងភូមិសាស្ត្រឆ្នាំ២០១៧

	Total employment	Employers	Paid employees	Own account workers	Unpaid family worker	Other	Employers	Paid employees	Own account workers	Unpaid family worker	Other
	Absolutte value						Percentage composition				
	Urban										
Men	1,117	1	792	301	22	1	0.1	70.9	26.9	2.0	0.1
Women	1,026	0	585	405	36	0	0.0	57.0	39.5	3.5	0.0
Total	2,143	1	1,377	706	58	1	0.0	64.3	32.9	2.7	0.0
	Rural										
Men	3,368	9	1,745	1,455	159	0	0.3	51.8	43.2	4.7	0.0
Women	3,258	1	1,350	1,743	164	0	0.0	41.4	53.5	5.0	0.0
Total	6,626	10	3,095	3,198	323	0	0.2	46.7	48.3	4.9	0.0

ប្រភព៖ Elaborations on 2017 Cambodia Social Economic Survey, NIS